

CUMHURİYETİN KURULUŞUNDAN BUGÜNE DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI TEŞKİLAT YAPISI

(1920-2018)

BÜYÜKELÇİ ALİ RIZA ÖZCOŞKUN

TÜRK DİPLOMATİK ARŞİVİ
YAYINLARI

CUMHURİYETİN
KURULUŞUNDAN BUGÜNE
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
TEŞKİLAT YAPISI
(1920-2018)

BÜYÜKELÇİ ALİ RIZA ÖZCOŞKUN

TÜRK DİPLOMATİK ARŞİVİ
YAYINLARI

T.C.

**DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
DİPLOMATİK ARŞİV DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

Yayına Hazırlayan
Büyükelçi Ali Rıza Özcoşkun

Baskı
Dışişleri Bakanlığı Matbaası

Grafik Tasarım
Esra Kar

**TÜRK DİPLOMATİK ARŞİVİ
YAYINLARI
2018**

Fotoğraflar: İlk Hariciye Vekaleti Binası ve bugünkü Dışişleri Bakanlığı Binası

SUNUŞ

ÖNSÖZ

GİRİŞ

I. 1920-1929 YILLARI ARASI DÖNEM: CUMHURİYETİMİZİN KURULUŞ YILLARI

A. Dönemin Kronolojisi

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

II. 1930-1945 YILLARI ARASI DÖNEM: KURUMSAL VE TOPLUMSAL YAPILANMA YILLARIMIZ VE İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI

A. Dönemin Kronolojisi

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

III. 1946-1952 YILLARI ARASI DÖNEM: SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ

A. Dönemin Kronolojisi

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

IV. 1953-1958 YILLARI ARASI DÖNEM: BATI İLE EKONOMİK VE ASKERİ İŞBİRLİĞİ

A. Dönemin Kronolojisi

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

V. 1959-1963 YILLARI ARASI DÖNEM: KIBRIS-NATO KONULARI VE YURT DIŞINA İŞÇİ YOLLANDIĞI DÖNEMLER

A. Dönemin Kronolojisi

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

VI. 1964-1970 YILLARI ARASI DÖNEM: ULUSLARARASI TOPLUMLA SİYASİ VE EKONOMİK İLİŞKİLERİN GELİŞTİRİLMESİ DÖNEMLERİ

A. Dönemin Kronolojisi

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

VII. 1971-1975 YILLARI ARASI DÖNEM: EKONOMİK ZORLUK DÖNEMİ (1971-1975)

A. Dönemin Kronolojisi

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

VIII. 1976-1980 YILLARI ARASI DÖNEM: DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MENSUPLARINA YÖNELİK ERMENİ TERÖRÜNÜN YOĞUNLAŞTIĞI DÖNEM

A. Dönemin Kronolojisi

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

IX. 1981-1984 YILLARI ARASI DÖNEM: 12 EYLÜL DARBESİ SONRASINDA TÜRKİYE’NİN DIŞA AÇILMA ÇABALARI VE ASALA TERÖRÜ

- A. Dönemin Kronolojisi
- B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler
 - a.Masa Sistemi
 - b.Masa Sisteminin Kaldırılması

X. 1985-1989 YILLARI ARASI DÖNEM: EKONOMİK KALKINMA YILLARI

- A. Dönemin Kronolojisi
- B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

XI. 1990-2000 YILLARI ARASI DÖNEM: SOSYALİZMİN ÇÖKÜŞÜ, SOVYETLER'İN VE DOĞU BLOKUNUN PARÇALANMASI

- A. Dönemin Kronolojisi
- B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler
 - a.Tekrar Masa Sistemi

XII. 2001-2009 YILLARI ARASI DÖNEM: KÜRESELLEŞMENİN HIZLANIŞI VE TERÖRÜN ANA DÜNYA GÜNDEMİ OLDUĞU DÖNEMLER

- A. Dönemin Kronolojisi
- B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

XIII. 2010-2017 ARASI DÖNEM: ARAP BAHARI, DEAŞ SORUNU VE AVRUPA'DA EKONOMİK ZORLUKLAR

- A. Dönemin Kronolojisi
- B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

EK I: DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINDA KULLANILAN BİRİM RUMUZLARI VE AÇILIMLARI (1966-2017)

SUNUŞ

Türkiye'nin olduğu kadar bölgemizin de yakın tarihine ışık tutabilecek nitelikte belgelerin ve ölkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı anlaşmaların muhafaza edildiği Bakanlığımız arşivinde yaklaşık 65 milyon sayfa belge bulunmaktadır. 2014'den bu yana sürdürdüğümüz Dijital Arşiv projemizle 1919'dan günümüze uzanan dönemi kapsayan diplomatik arşivimizin tasnif ve sayısallaştırma işlemlerinin tamamlanarak arşiv belgelerine elektronik ortamda hızlı ve kolay erişim sağlanması öncelikli hedeflerimizdendir.

Hazine değerindeki arşivimizin dış politika hedeflerimize daha fazla katkı sağlaması için arşivimizde mevcut belgelerle yayınlar yapılması yönündeki çalışmalar da sürmektedir. Elinizdeki bu eser, Diplomatik Arşivimizin ilk yayını olma özelliğini taşımaktadır. Bakanlığımızın Arşiv Gizliliği Kaldırma Komisyonu Üyesi Büyükelçi Ali Rıza Özcoşkun tarafından kapsamlı ve titiz bir çalışmayla hazırlanan bu kitap Bakanlığımızın teşkilat yapısının yakın tarihini ortaya koymaktadır.

Bildiğiniz gibi, Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı kökleri Osmanlı İmparatorluğu'na uzanan güçlü bir teşkilatlanmaya ve geleneğe sahiptir. Cumhuriyetimizin kuruluş yıllarında Bakanlığımız, Umur-ı Hariciye Nezareti'nin teşkilat yapısını esas alarak faaliyet göstermiştir. Hariciyemiz, yıllar içinde izlediği aktif ve çok boyutlu dış politikanın gerekleri doğrultusunda ve sahip olduğu gelenekten hareketle teşkilat yapısını dinamik ve etkin bir şekilde geliştirerek yenilemiştir.

Bakanlığımız teşkilat yapısının tarihsel süreçte geçirdiği aşamalar, kurum içi çalışmalarımızda olduğu gibi araştırmacıların arşivimizde yaptığı çalışmalarda da önemli rol oynayabilmektedir. Bu itibarla, Büyükelçi Özcoşkun, Bakanlığımızın Cumhuriyetimizin kurulmasından sonraki dönemde teşkilat yapısında meydana gelen değişimleri gösteren bu eseri Bakanlığımıza ve araştırmacılara kazandırarak önemli bir ihtiyacı karşılamaktadır.

Başta Büyükelçi Ali Rıza Özcoşkun olmak üzere, arşivimizde araştırma yapmak isteyenlerin çalışmaları için bir başvuru kaynağı olacağını düşündüğüm bu eserin hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ederim.

Mevlüt Çavuşoğlu

ÖNSÖZ

Gerek bölgesel, gerek dünya siyasetinin önemli aktörlerinden biri olan ülkemizin uluslararası alandaki rolünü Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan bu yana Dışışleri Bakanlığı üstlenmiştir. Hızla değişen dünya düzeni içinde, yaklaşık bir asırdır bu görevi sürdüren Bakanlığımız; her dönemdeki olayları, gelişmeleri, ulusal ve uluslararası alandaki dış siyaseti en ince ayrıntısına kadar, büyük bir titizlikle kayıt altına almıştır. Bu çerçevede Türk Dışışleri Bakanlığı Arşivi günümüzde tarihçiler ve araştırmacılar için önemli bir kaynak olarak ortaya çıkmıştır.

Bu değerli kaynağın etkili ve verimli kullanılabilmesinin büyük önem arzettiği düşüncesinden hareketle, arşivlerimizin dijitalleştirilmesi ve kullanıcılara açılması amacıyla 2014 yılı sonunda kapsamlı bir çalışma başlatılmıştır. Bu kapsamlı ve titiz çalışma sonunda, milyonlarca belge dijital ortamda incelenabilir hale getirilmiştir.

Sözkonusu çalışmaya paralel olarak, bugüne kadar “gizli” olarak muhafaza edilen Dışışleri Bakanlığı arşiv belgelerinin gizliliklerinin kaldırılması faaliyetleri de sürdürülmektedir. Aktif görevde bulunan Büyükelçilerden oluşan Arşiv Gizlilik Kaldırma Komisyonu 2017 senesi başından bu yana arşiv belgelerini incelemekte ve gizlilik derecesi taşıyan belgelerin gizliliklerinin kaldırılması faaliyetini yürütmektedir.

Bu girişimler sonucu Türk Dışışleri Bakanlığı Arşivi dünyada birçok ülkenin devlet arşivlerinin örnek alacağı bir arşiv haline gelmiştir.

Bugüne kadar gerek yerli, gerek yabancı araştırmacıların yazdıkları kitapların, makalelerin ve benzeri incelemelerin hemen hemen tamamında diğer devletlerin arşivlerinin kaynak alınması, olayların ve tarihi gelişmelerin bu devletlerin sağladığı bilgiler temelinde aktarılması, arşivimizin dijital ortamda da açılmasıyla nihayet son bulacaktır. Ülkemizin uluslararası siyasi tarih içinde her dönemde üstlendiği son derece önemli ve olumlu görevler, uluslararası topluma yaptığı katkılar ve ulusal politikalarımızın hangi mücadelelerle ve ne şartlar altında yapıldığının daha iyi anlaşılması ve öğrenilmesi arşivlerimize daha kolay ve hızlı ulaşma imkanı vasıtasıyla gerçekleşecektir.

Bu kitap, Türk Dışışleri Bakanlığı Arşivi’nde araştırma yapmak isteyenler için küçük bir katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti ve Türk Dışışleri Bakanlığının her dönemde dünya siyasetinin merkez alanında yer alması, dinamik bir Dışışleri teşkilatı yapısını da zaruri kılmış, bu nedenle Bakanlık yapısı sürekli bir değişiklik göstermiştir. Gelişmelere göre ilave birimler kurulmuş, birimlerin görev alanları değişmiş, bazı birimler güçlendirilmiş, bazıları kapatılmış ve Bakanlık teşkilatı her dönemde farklı biçimlere bürünmüştür. Ancak, dış politika açısından gerekli olan bu değişim süreci araştırmacılar için ilave zorluk olarak ortaya çıkmıştır. Bu zorlukları gidermek amacıyla yazılan bu kitapta, Cumhuriyetimizin kuruluşundan bugüne kadar Dışışleri Bakanlığının Teşkilat Yapısı ayrıntılı biçimde verilmeye çalışılmıştır. Birimlerdeki değişimlerin nedenlerinin anlaşılabilmesi amacıyla o dönemde dünyada ve ülkemizdeki önemli olayların kronolojileri de eklenmiştir.

TEŞEKKÜR

Bu kitabın basımı ve Bakanlığımız yayını olabilmesi için sağladıkları destekten dolayı Bakanımız Sayın Mevlüt Çavuşoğlu'na ve Müsteşarımız Büyükelçi Sayın Ümit Yalçın'a teşekkürü vazife bilirim.

Keza, kitabın yazılması sürecinde yardım ve katkıları dolayısıyla Bakanlığımız Diplomatik Arşiv Dairesi'nde görev yapan arkadaşlarımdan başta Genel Müdür Büyükelçi Songül Ozan olmak üzere, Daire Başkanı Beste Pehlivan Sun, İkinci Katip Gevher Yüceer, Uzman Anıl Gökalp, Uzman Nevin Yılmaz, Dışişleri Uzman Yardımcısı Serkan Sönmez, Bilgisayar İşletmeni Gamze Kahraman ve diğer tüm çalışanlara, Büyükelçi Kemal Demirciler'e ve gerek gözden geçirme ve düzeltme, gerek diğer katkıları dolayısıyla Öğretim Görevlisi Dr. İrşad Sarıalioğlu'na içten teşekkürlerimi sunarım.

Ali Rıza Özcoşkun
Büyükelçi

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı, uzun bir geçmişe dayanan, köklü Osmanlı diplomasi geleneği üzerine kurulmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nda diplomasi'nin idaresi denildiğinde ilk akla gelen kurum “reisülküttaplık” makamıdır. Önceleri, daha ziyade devlet yazışmalarını yapmak, devletin ana kayıtlarını tutmak görevini üstlenen bu kurum, 18. yüzyıla birlikte, diplomasi'nin öneminin de artmasıyla, dış ilişkilerle dair faaliyetlerin tamamında etkin olmaya başlamıştır. 19. yüzyıla gelindiğinde ise “reisülküttaplık” kurumu, zamanın diplomatik ihtiyaçlarına ve koşullarına uygun olarak yeniden yapılandırılarak “nezaret” seviyesine yükseltilmiştir. Bu çerçevede, 1836 yılında Reisülküttaplık, “Umur-ı Hariciye Nezareti”ne dönüştürülmüş ve Reisülküttap Ahmed Akif Efendi de vezaret ve müşirlik rütbeleriyle ilk Umur-ı Hariciye Nazırı olmuştur. Cumhuriyet dönemi Dışışleri Bakanlığının teşkilat yapısı oluşturulurken de, İstanbul Hükümeti nezdinde faaliyet gösteren Umur-ı Hariciyenin teşkilat yapısı esas alınmıştır.

Zaman içerisinde, dünya siyasi coğrafyasında değişiklik meydana gelmiş, çatışmalar ve anlaşmazlıklar yoğunlaşmış, buna paralel şekilde barış ve işbirliği faaliyetleri de artmıştır. İkili ve çok taraflı ilişkiler giderek gelişmiş, ekonomi, kültür ve tanıtım, dış ilişkilerin önemli birer unsurları haline gelmiştir. Diğer yandan, ulaştırma ve iletişim araçlarının gelişerek temas ve ziyaretlerin kolaylaşması ve çoğalması, bu çerçevede ülkelerin birbirlerine daha yakınlaşmasının sağlanması, benzer şekilde insan ve işgücü hareketlerinin artması gibi çok sayıda unsur da dış ilişkilerden sorumlu olan Bakanlığın dinamik bir yapı içerisinde gelişmesini gerekli kılmıştır.

Bu bağlamda, Cumhuriyet sonrası Dışışleri Bakanlığı'nın Teşkilat Yapısı, dönemsel ihtiyaç ve gelişmeler göz önüne alınarak daimi bir yenilenme ve yeniden yapılanma faaliyeti içerisinde olmuştur. Söz konusu yeniden yapılanma faaliyetlerinin sıklığı ve sürekliliği Bakanlık için yararlı ve gerekli bir durum olmasına karşılık, Bakanlık ve Türk dış politika tarihini inceleyenler için ciddi zorluklar yaratmıştır. Dışışleri Bakanlığı Arşivlerinden faydalanmak isteyen tarihçiler ve araştırmacılar, Dışışleri Teşkilat Yapısının hangi yıllarda ne şekilde olduğunu gösteren açıklayıcı bir kılavuz belge olmaması nedeniyle verimli biçimde araştırmakta yapamamaktadırlar.

Diğer yandan, Dışışleri Bakanlığının tarihi bugüne dek daha ziyade siyasi, kültürel ve ekonomik konulardaki kitaplar ve araştırmalar ile diplomasi faaliyetlerine ilişkin yazılar, haberler, biyografiler, anılar ve benzeri yayınlarla izleyen kuşaklara aktarılmış ve aktarılmaya devam edilmektedir. Bakanlık Yıllıkları, Belletenler ve ilgi duyan şahısların Dışışleri Bakanlığının tarihi hakkında yaptıkları çalışmalar da Bakanlık tarihini kayıt altına alma çalışmalarına katkıda bulunmuştur. Bu hususlar araştırma faaliyetlerine katkı sağlamakla beraber, Dışışleri Arşivinde yapılacak çalışmalara doğrudan bir kolaylık sağlamamaktadır. Araştırmacının çok fazla kaynağı taraması ve verileri bir kaç kaynaktan doğrulama gereği duyması, zaman kaybına ve çok fazla çaba harcanmasına neden olmaktadır.

Dışışleri Bakanlığı “doğru bilginin kaynağından temin edilebilmesi” anlayışıyla, 1919-2008 yılları arasını kapsayan 65 milyon 300 bin sayfa belge bulunan “Dışışleri Arşivi”ni bilim insanlarının hizmetine sunma kararını almış ve bu çalışmalarında belirli bir noktaya gelmiştir. Bu bağlamda söz konusu belgelerin %90'ından fazlası dijital ortama aktarılmıştır. Eş zamanlı bir çalışma olarak da; geçmiş dönemlerde, o zamanki şartlar altında güvenlik ve diğer gerekçelerle “gizli” olan konuların ve yazışmaların, artık gizlilik nitelemesinin kalıp kalmadığının değerlendirilmesi çalışmaları da yürütülmeye başlanmıştır. Bu amaçla Dışışleri Bakanlığı bünyesinde Büyükelçilerden oluşan bir “Gizlilik Kaldırma Komisyonu” kurulmuş ve faaliyetlerine başlamıştır.

Bütün bu çalışmalara, Dışışleri Bakanlığı Arşiv Belgelerinin daha sağlıklı düzenlenmesine ve

bu belgelerden faydalanacak bilim insanlarının incelemelerini yaparken yaşayabilecekleri teknik zorlukların azaltılmasına katkıda bulunmak amacıyla, her dönemde yeniden yapılanma süreci yaşamış olan Dışışleri Bakanlık Teşkilat yapısının sözkonusu değişimini ve gelişimini ortaya koyan bu çalışma hazırlanmıştır.

Bakanlık Teşkilat yapısı esas olarak konu temelinde şekillenmiştir. Bu çerçevede; siyasi, ekonomik, askeri, kültürel konular, konsolosluk işleri, kültür, enformasyon ve tanıtım faaliyetleri bazında ve birimler şeklinde faaliyet göstermiştir. Bu durumun istisnasını, 1981/1982 ve 1993/1996 yıllarında uygulanan ancak yeterli verim alınmadığından kaldırılan “masa sistemi” oluşturmuştur. Her bir ülkenin siyasi, ekonomik ve kültürel konularının topyekûn olarak bir birim tarafından yürütülmesini öngören bu sistemdeki en büyük engel ise personel sayısının yetersizliği olmuştur.

Bahsi geçen “masa sistemi” dışında Dışışleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı genel olarak şu biçimdedir:

İkili ve Çok Taraflı Siyasi İlişkiler
İkili ve Çok Taraflı Ekonomik İlişkiler
İkili ve Çok Taraflı Kültürel İlişkiler
Protokol
Askeri İşler ve Müşterek Güvenlik İşleri
İstihbarat, Etüt ve Araştırma Konuları
Konsolosluk İşleri
Hukuk İşleri
Personel ve İdari işler

Bu konular, Müsteşar Yardımcılıkları, Genel Müdürlükler, Genel Müdür Yardımcılıkları, Daire Başkanlıkları hiyerarşik sırlaması içerisinde yürütülmüştür.

Öte yandan, Bakanlık içi yazışma, haberleşme, evrak kayıt ve muhafaza işlemlerinde kolaylık sağlamak üzere 1966 yılından itibaren birimler için rumuzlar kullanılmaya başlanmıştır. Sözkonusu rumuzlar ve açılımları “Dışışleri Bakanlığı’nda Kullanılan Birim Rumuzları ve açılımları (1966-2017)” başlığıyla kitaba ek olan belgede yer almaktadır.

Teşkilat yapısındaki değişikliklerin nedenleri konusunda bir fikir verebilmek amacıyla, ele alınan dönemlerdeki iç ve dış siyasi gelişmeleri gösteren özet kronolojik bilgiler de ilgili bölümlere eklenmiştir.

I. 1920-1929 YILLARI ARASI DÖNEM: CUMHURİYETİMİZİN KURULUŞ YILLARI

A. Dönemin Kronolojisi

1920

İstiklal Harbi, TBMM’nin açılışı, Yunanistan’da referandum sonrasında monarşinin geri getirilişi, İtilaf Devletlerinin İstanbul’u resmen işgali, Kızıl Ordu’nun Azerbaycan ve Ermenistan’ı işgali, Osmanlı Hükümetini Sevr Antlaşmasını imzalaması, Gümrü Barış Antlaşması

1921

I. ve II. İnönü savaşları, Sakarya Savaşı ve Zaferi, Moskova, Kars ve Ankara Antlaşmaları, Rusya’nın Gürcistan’ı işgali, Talat Paşa’nın katli, Pehlevi Hanedanının darbe ile İran’da iktidara gelişi

1922

Mudanya Mütarekesi, Dumlupınar Meydan Savaşı ve İzmir'in kurtuluşu, Saltanatın ilgası, Cemal Paşa'nın katli, Mısır'ın İngiltere'den bağımsızlığını kazanışı, İtalya'nın Libya'yı yeniden işgali, Hindistan'da Gandhi hareketi

1923

İngilizlerin İstanbul'u terki, Lozan Antlaşması, Ankara'nın Başkent oluşu, Cumhuriyetin ilanı, Almanya'da hiper enflasyon ve Hitler'in giderek güçlenişi, Bulgaristan'da askeri darbe

1924

1924 Anayasasının yürürlüğe girişi, Türkiye İş Bankası'nın kuruluşu, İlk muhalefet partisi olan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kuruluşu, Hilafetin ilgası

1925

Türk Tayyare Cemiyeti'nin (bilahare THK) kuruluşu, Arnavutluk Cumhuriyeti'nin ilanı, Sırp-Hırvat, Sloven Devleti, Bulgaristan ve İsviçre ile Dostluk Antlaşmaları, Cemiyet-i Akvam'ın Musul'u Irak'a veren "Brüksel Hattı'nı" Türk-Irak sürekli sınırı olarak kabul edişi, Sovyetler Birliği ile Saldırmazlık Paktı imzası

1926

Türk Medeni Kanunu'nun kabulü, Türkiye-ABD ve Türkiye-Almanya arasında Geçici Ticaret Antlaşması, Türkiye-Sovyetler Birliği ve Türkiye-Finlandiya arasında Ticaret Antlaşması, Kabotaj Kanunu, Yunanistan, Polonya ve Portekiz'de askeri darbeler, İran ve Suriye (Fransa) ile Dostluk Antlaşmaları, Türkiye, Irak ve İngiltere arasında Musul Antlaşması

1927

İzmir'de Uluslararası İzmir Fuarı'nın çekirdeğini oluşturacak olan "9 Eylül sergisi", Türkiye Cumhuriyeti'nde ilk nüfus sayımı(13 milyon 648 bin 270), Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Vaşington Büyükelçisi Ahmet Muhtar Bey'in güven mektubunu sunuşu, Stalin'in Sovyet Rusya'da iktidara gelişi

1928

Türk Vatandaşlığı Kanunu, Latin Alfabesine geçiş, Harf İnkılabı, Paris'te Kellog-Briand Paktı'nın imzalanması, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketinin kuruluşu, Türkiye Cumhuriyeti ile Dünyu Umumiye (Osmanlı Borçları) alacaklıları arasında sözleşme imzalanması, Amanullah Han'ın Türkiye ziyareti ve Afganistan ile Dostluk Antlaşması, Türkiye'nin Cenevre Silahsızlanma Konferansına katılımı

1929

New York Borsasında çöküş ve ABD'de ekonomik depresyon, savaş esirlerine ilişkin Cenevre Konvansiyonu'nun imzalanışı, Papalık ve İtalya'nın Lateran Antlaşması'nı imzası ve Vatikan Devlet'inin ilanı, Bulgaristan ve Almanya ile Tarafsızlık, Uzlaştırma ve Hakemlik Antlaşmaları, Irak, İran, Suudi Arabistan, Yunanistan ve Yugoslavya ile Dostluk Antlaşmaları

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

Cumhuriyet dönemi dış politikamızın temelleri Milli Mücadele yıllarında atılmıştır. 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışının hemen ardından oluşturulan ilk Milli Hükümetle birlikte "Hariciye Vekaleti" de 2 Mayıs 1920 tarihinde resmen kurulmuştur. Bu çerçevede Atatürk'ün Başkanlığındaki I. İcra Vekilleri Heyeti bünyesinde Hariciye Vekili olarak

Bekir Sami Bey (Kunduh) belirlenmiştir. Bekir Sami Bey, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin ilk oluşturulan kabinesinde 3 Mayıs 1920 tarihinden 8 Mart 1921 tarihine kadar, I. ve II. İcra Vekilleri Heyetinde Dışişleri Bakanlığı görevinde bulunmuştur. Ardından III. ve IV. İcra Vekilleri Heyetinde Yusuf Kemal Bey (Tengirşek) Hariciye Vekili görevini üstlenmiştir. Cumhuriyetin ilanına kadar görev yapan son (Beşinci) İcra Vekilleri Heyetinin Hariciye Vekili ise İsmet Paşa (İnönü) olmuştur. Kurtuluş Savaşımızın sürdüğü bu dönemlerde, Dışişleri Bakanlığının yapılanmış bir teşkilatı henüz oluşmamıştır. Bununla beraber, Hariciye Vekaleti, Milli Mücadele döneminde dış temasların artan yoğunluğuna ve tüm zorluklara rağmen özverili biçimde görev yapmış ve kurtuluş mücadelemizdeki süreçte önemli rol oynamıştır.

İlk Cumhuriyet Hükümeti 30 Ekim 1923’de göreve gelmiştir. Hükümette ayrıca bir “Dışişleri Bakanı” mevcut olmayıp “Hariciye Vekaleti” Başbakan İsmet İnönü’nün uhdesinde yer almıştır. 3. Cumhuriyet Hükümeti’nden itibaren Dışişleri Bakanlığı Başbakan’ın uhdesinden (22 Kasım 1924) çıkarılmış ve Şükrü Kaya Dışişleri Bakanı olarak atanmıştır. Bu dönemden sonra da Hariciye Vekaleti/Dışişleri Bakanlığı günümüze kadar ayrı bir Bakanlık olarak faaliyet göstermiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Hariciye Vekaletinin Merkez Teşkilatı şu biçimdedir:

Tablo 1: 1924-1929 Dönemi Hariciye Vekaleti Teşkilat Yapısı

Hariciye Vekili

- Hususi Kalem Müdürlüğü (Vekil Makamı)

Müsteşar

- Hususi Kalem Müdürlüğü (Müsteşarlık Makamı)
- Siyasi İşler (Umuru Siyasiye)Umum Müdürlüğü
- Konsolosluk İşleri (Umuru Şehbenderiye) ve Ticariye Umum Müdürlüğü
- Teşrifat Umum Müdürlüğü (Protokol Genel Müdürlüğü)
- Tabiiyet ve Umuru Hukukiye-i Muhtelite Umum Müdürlüğü
- (Vatandaşlık ve Muhtelit Hukuk İşleri)
- Memurin Sicili ve Ahvaliye Müdürlüğü
- Siyasi Müşavirlik
- Heyet-i Müşavere (Danışma Kurulu)
- Başhukuk Müşavirliği
- Şifre Müdürlüğü
- Evrak Müdürlüğü
- Daireyi Levazım Müdürlüğü

Cumhuriyetin ilanının ardından “Hariciye Vekaleti”, hem iç hem de dış teşkilatını geliştirmeye başlamıştır. Bu çerçevede, Dışişleri Bakanlığının ilk teşkilat kanunu 1927 yılında TBMM’de kabul edilmiştir.. 25 Haziran 1927 tarihli ve 1154 sayılı “Hariciye Vekaleti Memurin Kanunu’nu takiben 18 Haziran 1929 tarihinde “Hariciye Vekaleti Merkez Teşkilatı Talimatnamesi” yayınlanmıştır. Buna göre Hariciye Vekaleti Merkez Teşkilatı yapı ve görevleri aşağıdaki biçimde belirlenmiştir:

Tablo 2: Hariciye Vekaleti Merkez Teşkilatı Yapısı (1929)

Hariciye Vekili
• Hususi Kalem Müdürlüğü • Müsteşar • Müsteşar Hususi Kalem Müdürlüğü • Müsteşar Muavinliği (İdari İşlerden sorumludur)
Umum Müdürlükler
• Birinci Daire Umumi Müdüriyeti • İkinci Daire Umumi Müdüriyeti • Üçüncü Daire Umumi Müdüriyeti • Protokol Umumi Müdüriyeti • Siyasi Müşavirlik • Hukuk Müşavirliği • Matbuat Umumi Müdüriyeti
Müdüriyetler
• Hususi Kalem, Şifre, Tüccari İşler, Konsolosluk İşleri, İstihbarat, Umum Evrak, Zat İşleri, Hesap İşleri, Levazım
Komisyonlar
• Hariciye Encümeni, İnzibat Komisyonu

Bu birimlerin görevleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

Tablo 3: Hariciye Vekaleti Merkez Teşkilatı Yapısı ve Görevleri (1929)

Hariciye Vekili
• Hususi Kalem Müdürlüğü • Şifre Müdürlüğü
Müsteşar
• Müsteşarlık Hususi Kalem Müdürlüğü
Birinci Daire Umumi Müdüriyeti
• Birinci Şube: Afrika, Çekoslovakya, İtalya, Macaristan, Şimali ve Cenubi Amerika, Tayyare İşleri Türk ve Ecnebi Harp Mezarlıkları, Umumî Mahiyetteki Tamimler • İkinci Şube: Belçika, Çin, Filistin, Fransa ve tüm Fransız Müstemlekatı, Hicaz ve Necit (Batı ve Doğu Suudi Arabistan), Irak, İngiltere ve tüm İngiliz Müstemlekatı, Japonya, Mısır,

Suriye, Uzak Asya, Yemen

İkinci Daire Umumi Müdüriyeti

- Birinci Şube:
Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya, Muhtelit Mübadele Komisyonu, Yugoslavya, Yunanistan

Üçüncü Daire Umumi Müdüriyeti

- Birinci Şube:
Afganistan, Baltık Hükümetleri, İran, Lehistan, Rusya
- İkinci Şube:
Almanya, Avusturya, Danimarka, Hollanda, İsveç, İsviçre, Norveç

Protokol Umumi Müdüriyeti

Siyasi Müşavirlik:

Beynelmilel Mukavelat (Uluslararası Antlaşmalar), Boğazlar Komisyonu, Cemiyeti Akvam (Birleşmiş Milletler) ve Cemiyeti Akvam Konferansları, Lahey Beynelmilel Adalet Divanı ve Lahey Beynelmilel Hakem Daimi Mahkemesi, Muhtelit mahkemeler

Hukuk Müşavirliği

Matbuat Umumi Müdüriyeti

- İstihbarat Müdürlüğü
- Harici Matbuat Müdürlüğü

Müsteşar Muavinliği

- Evrak Müdürlüğü
- Zat İşleri Müdürlüğü
- Hesap İşleri Müdürlüğü
- Levazım Müdürlüğü

Tüccarı İşler Müdürlüğü

- Deniz Ticaretine dair meseleler (yabancı ticaret gemilerinin Türk limanlarında ve Türk Gemilerinin yabancı limanlardaki sırf ticarete dair hususlar), gümrük muamelatı, ticari itilaflar, ticari sergiler, panayırlar, konferans ve kongreler, ticari ve iktisadi raporlar

Konsolosluk İşleri Müdüriyeti

- Harici ve dahili sağlık ve veterinerlik işlemleri
- Kişisel haller işlemleri (doğum, ölüm, evlenme, vb.)
- Konsolosluk memur ve çalışanlarının memuriyet ve şahıslarına ait meseleler
- Muhtelit Hukuk işleri
- Yabancı memleketlere geliş-gidiş (pasaport, vize, tabiiyet ilmühaberleri vs.)
- Yabancı memleketlerde askere almak işlemleri
- Tarife uygulaması (menşe mahsul şahadetnameleri)
- Yabancı konsoloslarının memuriyetlerine ait meseleler

- Yabancı memleketlerde denizcilik işleri (sevk muameleleri, sağlık belgesi, manifesto,
- Denizcilik hasarları ve tüm denizcilik muameleleri)

Hariciye Encümeni:

- Vekalet Dairelerinde görülen tüm siyasi işlemler arasında sürekli bir irtibat kurmak, bunu muhafaza etmek ve önem ve içeriği itibarıyla müştereken tetkik ve müzakeresine ihtiyaç duyulan, re'sen veya Umumî Müdürlerden birinin teklifi üzerine havale olunan meseleleri tetkik ve tüm antlaşma, sözleşme ve uluslararası mahiyette herhangi bir taahhüdü içeren akitleri müzakere ve hazır hale getirmek üzere; Baş Hukuk Müşaviri, Birinci, İkinci ve Üçüncü Daire Umumî Müdürler ile Siyasî Müşavir ve meselenin ilgili devlet işiyle meşgul bir Hukuk Müşaviri ve icabına göre müteaddit Hukuk Müşavirleri, Vekil veya Müsteşar nezdinde haftada iki defa toplanmakla görevlidir.

İnzibat Komisyonu (Disiplin Kurulu) :

- Vekaletin İnzibat komisyonu memurin kanununa göre oluşturularak haftada bir defa Müsteşarın başkanlığında Baş Hukuk Müşaviri ve Birinci İkinci, Üçüncü Daire Protokol Umumi Müdürleriyle Siyasi Müşavir, Müsteşar Muavini ve Zat İşleri Müdüründen oluşan Komisyon biçimde görev yapar.

II. 1930-1945 YILLARI ARASI DÖNEM: KURUMSAL VE TOPLUMSAL YAPILANMA YILLARIMIZ VE İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI

A. Dönemin Kronolojisi

1930

Türkiye Cumhuriyeti'nin 10 Milyon dolar olan ilk dış kredisini Amerikan Yardım Bankası'ndan alışı, Venizelos'un Türkiye ziyareti ve Türkiye ile Yunanistan arasında Ahali Mübadelesi Antlaşması, Türk - Fransız Dostluk Antlaşması, Atina'da Balkan Konferansı Toplantısı

1931

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasının faaliyete geçişi, Japon Prensi Takamutsu'nun ve Irak Kralı Faysal'ın Türkiye ziyaretleri, Güney Afrika Cumhuriyetinin bağımsızlığı, Japonya'nın Mançurya'yı işgali, İstanbul'da Balkan Konferansı

1932

İstanbul-Paris direkt telefon hattının açılışı, Türkiye'nin Milletler Cemiyeti'ne üyeliği, İngilizlerden bağımsızlığını kazanan Irak'ın Milletler Cemiyeti'ne katılımı, Nazi Partisi'nin Alman Parlamentosunda çoğunluğu ele geçişi, Üçüncü Balkan Konferansı, İran ile Dostluk ve Hakemlik Antlaşmaları

1933

Osmanlı dönemi borçlarının tasfiyesine başlanması, Japonya ve Almanya'nın Milletler Cemiyeti'nden ayrılışı, Adolf Hitler'in Almanya Devlet Başkanı oluşu ve Parlamentoyu feshi, Ankara-İstanbul tarifeli uçak seferlerinin başlayışı, Türkiye-Yunanistan Dostluk Antlaşması, Yugoslavya Kralının Türkiye ziyareti, Romanya ile Dostluk Antlaşması, Dördüncü Balkan Konferansı

1934

Balkan Pakı, Kadınlar Milletvekili seçme ve seçilme hakkı, Hitler'in kendisini "Führer" ilanı, Soyadı Kanunu, İspanya'da iç savaş ya da İspanya İç Savaşı, İran Şahının Türkiye ziyareti

1935

Türkiye Cumhuriyeti'nin ikinci nüfus sayımı(16 milyon), Etibank Genel Müdürlüğü'nün kuruluşu, İkinci İtalya-Habeşistan savaşı sonrası Haile Selassie'nin sürgüne gidişi, İran isminin resmi olarak kullanılmaya başlanması

1936

Boğazlar Konferansı, İspanya İç Savaşı, İtalya'nın Habeşistan'ı ilhakı, Yahudi göçüne karşı çıkan Filistinli Arapların İngilizlere karşı ayaklanması, İzmir Fuarı'nın ilk kez Irak, İngiltere ve Sovyetler Birliği'nin katılımıyla uluslararası bir nitelik kazanışı, Montreux Boğazlar Sözleşmesi, İngiltere Kralı Edward'ın Türkiye ziyareti

1937

Hatay'a Birleşmiş Milletler gözetimi altında bağımsızlık tanınışı, Karabük Demir-Çelik Fabrikaları'nın temelinin atılışı, Cumhuriyet'in Türkçe yazılı ilk banknotunun tedavüle çıkışı, Japonya'nın Çin'i işgali ve Uzak Doğu'da İkinci Dünya Savaşının başlaması, Ürdün Kralı Abdullah'ın Türkiye ziyareti, Sadabad Pakı, Mısır ile Dostluk Antlaşması

1938

Atatürk'ün ölümü, İnönü'nün Türkiye'nin II. Cumhurbaşkanı oluşu, Almanya'nın Avusturya'yı işgali ve Çekoslovakya'yı ilhakı, T.C. Dışişleri Bakanlığı Kuruluş Kanunun kabulü, Suudi Arabistan'da petrol bulunması, Türkiye ile Yunanistan arasında Dostluk Antlaşması, Türk-Fransız Askeri Antlaşması, Romanya Kralı Karol'un ve Yugoslavya Kralı Alexandr'in Türkiye ziyaretleri

1939

İspanya İç savaşının sonu ve Franco'nun iktidara gelişi, Sovyetler Birliği ile Almanya arasında Molotov-Ribbentrop Pakı, Polonya'nın Almanya tarafından işgali ve II Dünya Savaşının Avrupa'da başlaması, İtalya-Almanya arasında Çelik Pakı, İtalya'nın Arnavutluk'u işgali, Hatay'ın Türkiye'ye katılışı, Türk, İngiliz ve Fransız Üçlü İttifakı, Sovyetlerin Finlandiya'ya saldırması

1940

Türkiye'de olağanüstü durum ilanı, Nazilerin Fransa, Belçika, Hollanda, Danimarka, Romanya, Macaristan ve Norveç'i işgali, Almanya'nın Londra'yı bombalamaya başlayışı, Sovyetlerin Baltık Devletlerini işgali, Romanya'nın topraklarından bir kısmını kaybetmesi, Raman Dağı'nda petrol bulunuşu, İtalya'nın Fransa ve İngiltere'ye savaş ilanı, Türk Hükümetini savaş dışı kalınması kararı, Japonya'nın Almanya ve İtalya'nın askeri paktına katılışı, İtalya'nın Yunanistan'a saldırması

1941

Pearl Harbor baskını, ABD'nin II. Dünya Savaşına katılımı, Almanya'nın Sovyet Rusya'ya saldırısı, Almanya'nın Yunanistan'ı işgali, Refah Şilebi'nin batırılışı, İngiliz ve Sovyet işgali altındaki İran'da Muhammed Rıza Pehlevi'nin tahta geçişi, Almanya ve İtalya'nın ABD'n-ye savaş ilanı

1942

Türkiye'de ekmek karnesi uygulaması, Müttefik kuvvetlerin Almanları Mısır El-Alameyn'de durduruşu, Almanya'nın Kuzey Afrika'dan çekilmeye başlayışı, Mısır Kralı Faruk'un sürgüne gönderilişi, Türkiye'nin Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi'ne (ICAO) katılımı, Türk-Alman Saldırmazlık Pakı ve Türkiye'nin savaşa katılmama çabaları, Almanların Rusya'ya girişi ve

yenilgisi, Pearl Harbour Baskını v ABD'nin savaşa katılması

1943

Churchill-İnönü Adana görüşmesi, Casablanca Konferansı, Mussolini'nin sonu ve İtalya'nın Alman ordularınca istilası, İtalya'nın müttefiklere teslim olması, Winston Churchill, Franklin Roosevelt ve Josef Stalin'in Tahran buluşması

1944

Almanların Rusya'da yenilgiye uğramaları, Rusların Çeçen İsyanını bastırması ve Çeçenlerin topraklarından sürülüşleri, Stalin'in emri ile Kırım Tatarlarının sürgüne gönderilişi, Normandiya çıkarması, Türkiye'nin Almanlarla ilişkilerini kesmesi, Paris'in kurtarılışı, Rusların doğu Avrupa'da ilerleyişleri

1945

Yalta Konferansı, II Dünya Savaşının sona erışı, Japonya'ya Atom Bombası atılışı ve Japonya'nın işgali, Potsdam Konferansı, Birleşmiş Milletler Teşkilatının Kuruluşu, Endonezya ve Kore'nin bağımsızlığı, Türkiye'nin simgesel nitelikte Almanya ve Japonya'ya savaş ilanı, Türkiye'nin Birleşmiş Milletler' katılışı, İskenderun Limanının hizmete açılışı, Arap Birliği'nin kuruluşu, Dünya Bankasının kuruluşu, Türkiye-ABD Yardım Antlaşması, Sovyetlerin Türkiye'den talepleri

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

İkinci Dünya Savaşının gölgesinde, diplomasinin önemli ölçüde hız kazandığı bu dönemde Dışişleri Bakanlığı da teşkilat yapılandırmasını Batılı ülkelerdeki muadillerini örnek alarak geliştirmeye ve güçlendirmeye başlanmıştır. Bu bağlamda;

“Müsteşarlık” makamı Numan Menemencioğlu ile birlikte Umumi Katiplik adını almıştır. Ancak bu unvan anılan dönemlerde zaman zaman “Genel Sekreterlik” olarak da kullanılmıştır. Müsteşar Muavini de Katib-i Umumi Muavini adını almıştır.

Siyasi Müşavirlik derecesi yükseltilerek Siyasi Müsteşarlık adını almıştır. Siyasi Müşavirlik adı altında yürütülen konular 3. Daire Reisliğinin uhdesine verilmiştir. Bunlar; Cemiyeti Akvam, Divanı Adalet, Uluslararası İşler, Boğazlar, Monterux Antlaşması uygulaması, Deniz Hukuku işleri, Gemi ziyaretleri, Hava Hukuku ile ilgili işler, Yasak Askeri Bölgeler ve Harp mezarlıklarıdır. Üçüncü Dairedeki ülkeler ise İkinci Daireye devrolunmuştur.

Konsolosluk İşleri Müdürlüğü Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Umum Müdürlüğü, Tüccari İşler Müdürlüğü, ise İktisat ve Ticaret Dairesi Umum Müdürlüğü adını almıştır.

Matbuat Umumi Müdüriyeti, Umum Müdürlük seviyesinden düşürülerek “İstihbarat ve Matbuat Dairesi” halini almış ve başkanı da “İstihbarat ve Matbuat Dairesi Reisi” olarak anılmaya başlanmıştır.

Aynı dönemde, Tüccari İşler Dairesi Umum Müdürlüğü; İktisat ve Ticaret Dairesi olarak anılmaya başlanmış ve başına “Reis” getirilmiştir. Hesap İşleri Müdürlüğü de Ayniyat adını almıştır.

Tercüme Heyeti adı altında bir birim ihdas olunmuştur.

Umum Müdürlük düzeyinde olan daireler için “Umum Müdür” yerine “Reis” ifadesi kullanılmaya başlanmıştır (Birinci Daire Reisi, İkinci Daire Reisi gibi). Bunun yanı sıra bazı

reisliklere “Şef” denildiği de görülmektedir. Örneğin Protokol Dairesi Müdürü, “Protokol Şefi” veya “Protokol Reisi” olarak anılmıştır.

Tablo 4: 1937 Yılı Hariciye Vekaleti Teşkilat Yapısı

Hariciye Vekili Hususi Kalem Müdürlüğü
Umumi Katip - Katibi Umumi Hususi Kalem Müdürlüğü - Şifre Müdürlüğü
Siyasi Müsteşar (Katib-i Umumi 1.nci Muavini)
Müsteşar Muavinliği (İdari İşler)
Birinci Daire Reisliği - Birinci Şube: Afrika, Çekoslovakya, İtalya, Macaristan, Şimali ve Cenubi Amerika, Tayyare İşleri Türk ve Ecnebi Harp Mezarlıkları, Umumî mahiyetteki tamimler - İkinci Şube: Belçika, Çin, Filistin, Fransa ve tüm Fransız Müstemlekatı, Hicaz ve Necit (Batı ve Doğu Suudi Arabistan), Irak, İngiltere ve tüm İngiliz Müstemlekatı, Japonya, Mısır, Suriye, Uzak Asya, Yemen
İkinci Daire Umumi Müdüriyeti - Birinci Şube: Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya, Muhtelit Mübadele Komisyonu, Yugoslavya, Yunanistan - İkinci Şube: Afganistan, Baltık Hükümetleri, İran, Lehistan, Rusya, Almanya, Avusturya, Danimarka, Hollanda, İsveç, İsviçre, Norveç
Üçüncü Daire Umumi Müdüriyeti - Beynelmilel Mukavelat (Uluslararası Antlaşmalar), Boğazlar Komisyonu, (Birleşmiş Lahey Beynelmilel Adalet Divanı ve Lahey Beynelmilel Hakem Daimi Mahkemesi - Muhtelit mahkemeler - Cemiyeti Akvam
Protokol Dairesi Reisliği/Şefliği
Hukuk Müşavirliği
İstihbarat ve Matbuat Dairesi Reisliği - İstihbarat Müdürlüğü - Harici Matbuat Müdürlüğü
İktisat ve Ticaret Dairesi Reisliği/Şefliği

(görevleri 1929 yılı tablosundaki gibidir.)

Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Reisliği /Şefliği
(görevleri 1929 yılı tablosundaki gibidir.)

Zat ve Tahakkuk İşleri Dairesi Reisliği

- Evrak Müdürlüğü
- Zat İşleri Müdürlüğü
- Ayniyat Muhasıplığı
- Levazım Müdürlüğü

Hariciye Encümeni:

- İnzibat Komisyonu (Disiplin Kurulu)
- Tercüme Heyeti

1940 yılından itibaren teşkilat yapısında meydana gelen değişikliklerden en dikkat çeken istihbarat konularına verilen önemin artmış olmasıdır. Nitekim 1940 yılında Matbuat birimi İstihbarat Dairesinden ayrılmış, İstihbarat Dairesi de “İstihbarat Dairesi Müdüriyeti Umumiyesi” adıyla tekrar Umum Müdürlük seviyesine çıkartılmıştır.

Bu dönemde Reislikler ve Şeflikler tekrar Umum Müdürlük Haline getirilmiştir.

Dış ilişkilerin gelişmesine paralel olarak imzalanan ikili ve çok taraflı antlaşmaların izlenmesi ve bunlara bağlı olarak çıkarılan kanun, kararname ve genelge işlemlerinin yürütülmesi için “Kavanin ve Nizamât Dairesi Umum Müdürlüğü” kurulmuştur.

Tablo 5: 1940 Yılı Hariciye Vekaleti Teşkilat Yapısı

Hariciye Vekili

- Hususi Kalem Müdürlüğü (Vekil Makamı)

Katib-i Umumi

- Katip-i Umumi Kalemi
- Şifre Müdürlüğü

Birinci Daire Umumi Müdüriyeti

İkinci Daire Umumi Müdüriyeti

Üçüncü Daire Umumi Müdüriyeti

Protokol Dairesi Umum Müdürlüğü

Kavanin ve Nizamât Dairesi Umum Müdürlüğü

Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Umum Müdürlüğü

İktisat ve Ticaret Dairesi Umum Müdürlüğü

İstihbarat Dairesi Umum Müdürlüğü

Hukuk Müşavirliği

Sicil ve Memurin Dairesi Umum Müdürlüğü

İdari İşler Dairesi Umum Müdürlüğü

- Umumi Evrak Müdürlüğü
- Zat İşleri Müdürlüğü
- Muhasebe Müdürlüğü
- Kardeks (Ayniyat Muhasipliği)
- Levazım Müdürlüğü

Hariciye Encümeni:

- İnzibat Komisyonu (Disiplin Kurulu)
- Tercüme Heyeti

III. 1946-1952 YILLARI ARASI DÖNEM: SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ

A. Dönemin Kronolojisi

1946

Ürdün, Lübnan ve Filipinlerin bağımsızlığı, Nürnberg Davaları, Demokrat Parti'nin kuruluşu, Amerika ile Askeri Yardım Antlaşması, Türkiye'nin UNESCO Antlaşması'na katılımı, Cumhuriyet tarihinin ilk büyük devalüasyonu, BM Uluslararası Atom Enerjisi Komisyonu ile Uluslararası Para Fonu'nun kuruluşu, Suriye'nin bağımsızlığı, Irak ile Dostluk Antlaşması, On İki Ada'nın Yunanistan'a devri

1947

Pakistan ve Hindistan'ın bağımsızlıkları, Komünizme karşı Truman doktrini, Türkiye'nin IBRD ve IMF 'ye katılımı, ABD'nin Yunanistan'la birlikte Türkiye'ye yaptığı "Marshall Yardımı", BM Avrupa Ekonomik Komisyonunun kuruluşu, Türkiye'nin Dünya Sağlık Örgütü'ne üyeliği, Türkiye'ye yabancı sermaye girişine izin veren yasanın kabulü, Avrupa Konseyi'ni kuruluşu

1948

İsrail Devletinin kuruluşu, Arap-İsrail Savaşı, Sovyetlerin Berlin ablukası, Gandi suikastı, Güney Afrika'da apartheid uygulaması, Kore'nin Güney ve Kuzey olarak iki devlete ayrılışı, Avrupa İktisadi İşbirliği Kuruluş Belgesi'nin Türkiye'nin de katıldığı 16 devlet arasında imzalanışı, Türkiye'nin İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne katılımı

1949

NATO'nu kuruluşu, Almanya'nın Doğu ve Batı olarak iki ayrı devlete bölünüşü, Sovyet Bloku tarafından COMECON'un kuruluşu, Keşmir'in bölünmesi, Mao liderliğinde Çin Halk Cumhuriyetinin ilanı, Sovyetlerin Atom Bombası denemesi, Türkiye'nin Avrupa Konseyi üyeliği, Türkiye'nin İsrail'i tanıması

1950

Demokrat Parti'nin seçimleri kazanarak iktidara gelişi, Celal Bayar'ın Cumhurbaşkanı seçilişi, Türkiye-İsrail Ticaret Antlaşması, Kore Savaşı, Türkiye'nin Kore'ye asker gönderişi, Türkiye'nin Batı Almanya ile savaş halinin sona erdirilmesine ilişkin yasanın kabulü, Bulgaristan'ın Türkleri göçe zorlaması

1951

Japonya'nın işgalinin sona erişi, Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Geçici Üyeliği, Türkiye'nin NATO Antlaşmasını imzalaması, Libya'nın bağımsızlığı, Pakistan ile Hindistan arasındaki "Keşmir Sorunu" ve Türkiye'nin Pakistan'a desteği, Avrupa'da Kömür –Çelik Birliği

1952

Türkiye NATO'ya katılımı, Türkiye-Yunanistan Vize Muafiyeti Antlaşması, Berlin'in ikiye ayrılması, Ürdün'de Kral Hüseyin dönemi, Nasır'ın darbeyle Kral Faruk'u devirışı ve İngiliz Hükûmranlığını sona erdirışı, Hidrojen Bombası denemesi

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

İkinci Dünya Savaşının sona ermesini takiben uzun vadeli politika ve uyumlu dış politika stratejileri gibi konulara önem verilmeye başlanmış ve bugünkü siyaset planlama dairesinin işini gören “Koordinasyon Umum Müdürlüğü” kurulmuştur. Savaş dönemine oranla önemleri azalan Kavanin ve Nizamât Dairesi Umum Müdürlüğü ve İstihbarat Daireleri ise bu dönemde lağvedilerek görevleri diğer birimlere dağıtılmıştır.

Diğer taraftan sözkonusu dönemde Dışişleri Bakanlığı'nın personel sayısındaki artış sebebiyle Sicil ve Memurin Dairesiyle İdari İşler Umum Müdürlüğü “Zat İşleri Dairesi Umum Müdürlüğü” adı altında birleştirilmiştir.

Tablo 6: 1946 Yılı Hariciye Vekaleti Teşkilat Yapısı

Hariciye Vekili
• Hususi Kalem Müdürlüğü (Vekil Makamı)
Katib-i Umumi
• Katib-i Umumi Kalemi
• Şifre Müdürlüğü
Birinci Muavin (Siyasi Müsteşarlık)
Müsteşar (Katib-i Umumi İdari İşler Muavinidir)
Birinci Daire Umum Müdürlüğü
İkinci Daire Umum Müdürlüğü
Üçüncü Daire Umum Müdürlüğü
Protokol Umum Müdürlüğü
Koordinasyon Dairesi Umum Müdürlüğü
Ticaret ve İktisat Dairesi Umum Müdürlüğü
Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Umum Müdürlüğü
Zat İşleri Dairesi Umum Müdürlüğü
Umumi Evrak Umum Müdürlüğü
Hukuk Müşavirliği
Hariciye Encümeni
İnzibat Komisyonu (Disiplin Kurulu)
Tercüme Heyeti

1945 sonrasında, bir taraftan giderek artan dış ekonomik ilişkiler diğer taraftan da uluslararası ekonomik kuruluşların yaygınlaşması sebebiyle “ekonomik alandaki çıkarların gözetilmesi” prensibi Dışişleri Bakanlığı’nın uhdesine alınmıştır. Benzer bir biçimde, 1945 sonrası giderek yaygınlaşan uluslararası siyasi ve ekonomik işbirliği ve örgütlenme çabalarına uygun olarak, ikili ilişkilerin yanı sıra, çok taraflı siyasi ve ekonomik ilişkiler de Dışişleri Bakanlığı’nın işlevleri arasında önemli bir yer tutmaya başlamıştır. Bu bağlamda 1950 yılında teşkilat yapısında Katib-i Umumi’nin hemen altında yer alan Muavinliklere “İktisadi İşler Muavinliği eklenmiştir”

Bakanlığın artan görevlerine paralel biçimde birimlerdeki şube sayıları arttırılmış, Umum Müdürlükler içerisinde Umum Müdür Muavinlikleri ihdas olunarak şubeler bunlara bağlanmıştır.

Ayrıca, Büyükelçilerin Bakanlığın ihtiyaç duyduğu çeşitli konularda danışmanlık yapmaları ve verilen özel görevleri yürütmeleri maksadıyla Yüksek Müşavirlikler ihdas olunmuştur.

Tablo 7: 1950 Yılı Hariciye Vekaleti Teşkilat Yapısı

Hariciye Vekili
• Hususi Kalem Müdürlüğü
Katib-i Umumi
• Katib-i Umumilik Kalem Müdürlüğü
• Şifre Müdürlüğü
Birinci Muavinlik (Siyasi Müsteşarlık)
Müsteşarlık (İdari Müdüriyetlerin)
Umumi Katib İktisadi İşler Muavinliği
Birinci Daire Umum Müdürlüğü
Batı Avrupa Muavini
• Birinci Şube
İngiltere, İrlanda, Kanada, Cenubi Afrika, Avustralya, Yeni Zelanda, Atlantik Paktı İşleri, Brüksel Paktı İşleri
• İkinci Şube
Fransa ve Fransız Birliği, İtalya, Trieste ve Vatikan, İspanya, Portekiz
• Üçüncü Şube
Benelüks Memleketleri (Felemenk, Belçika ve Lüksemburg), İsveç, Norveç, Danimarka, İzlanda, Almanya (Berlin İşleri), Avusturya, İsviçre
• Dördüncü Şube
Birleşik Amerika, Latin Amerika, Panamerikan Birliği İşleri, Japonya, Kore, Çin, Mancuri, Siyam, Birmanya, Endonezya ve Uzak Doğu
İkinci Daire Umum Müdürlüğü
Doğu Avrupa ve Azınlıklar Muavini
• Birinci Şube

Sovyetler Birliği, Finlandiya, Çekoslovakya, Macaristan, Polonya, Doğu Almanya, Romanya, Bulgaristan, Yugoslavya, Yunanistan, Arnavutluk, Kominform işleri

- İkinci Şube

Türkiye'deki Azınlıklar ve dini, hayri ve tedrisi müesseseler, yabancı memleketlerdeki Türk Azınlıkları ve dini, hayri ve tedrisi müesseseleri, yabancı memleketlerdeki Türk abide ve eserleri, Türkiye aleyhindeki faaliyet ve propagandalar

- Üçüncü Şube

Suriye, Irak, Lübnan, Mısır, Ürdün, Suudi Arabistan, Yemen ve Arap Ülkeleri, Arap Birliği İşleri, İsrail, Habeşistan, Liberya ve Afrika

- Dördüncü Şube

Ortadoğu Memleketleri, İran, Afganistan, Pakistan, Hindistan, Seylan ve diğer dairelerin sahasına girmeyen müteferrik işler

Üçüncü Daire Umum Müdürlüğü

(Uluslararası siyasi konular, Uluslararası Kuruluşlar, denizcilik ve havacılık)

Ticaret, Mali ve İktisadi Antlaşmalar ve Tatbikatları Dairesi Umum Müdürlüğü

(daha sonra; Ticaret ve Ticari Antlaşmalar Dairesi Umum Müdürlüğü)

Ticaret, Mali ve İktisadi Antlaşmalar ve Tatbikatları Dairesi Umum Müdür Muavinliği

- Birinci Şube

İngiltere Sterlini Bölgesi, Amerika Doları Bölgesi, Güney Yarım Küre, Orta ve Uzak Şark

- İkinci Şube

Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Fransa, İtalya, Portekiz, İsviçre

- Üçüncü Şube

İskandinav Ülkeleri, Almanya, Avusturya, Yugoslavya

- Dördüncü Şube

Sovyet Rusya, Polonya, Macaristan, Çekoslovakya, Romanya, Bulgaristan, Finlandiya

Beynelmîlel Ticaret, Mali, İktisadi İşler Dairesi Umum Müdürlüğü

(daha sonra: Milletlerarası Ekonomik İşler Dairesi Umum Müdürlüğü)

Beynelmîlel Ticaret, Mali, İktisadi İşler Dairesi Umum Müdür Muavinliği

- Dördüncü Şube

Marshall Planı, Kalkınma yardımları

- Beşinci Şube

Tarife ve Ticaret Genel Antlaşması, Gümrük Tarifeleri, Gümrük Birliği işleri

- Altıncı Şube

Kalkınma ve Beynelmîlel Para Sandığı, Avrupa Ekonomik Komisyonu, Orta Şark Ekonomik Komisyonu (ONU), Ekonomik Beynelmîlel Fuarlar, Beynelmîlel Mahiyetteki İşler

İstatistik ve Etüt Servisi Müdürlüğü

(İstatistik ve Muhtelif Vesaik)

Protokol Dairesi Reisi/Şefi

Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Reisi/Şefi

İdare ve Zat İşleri Dairesi Umum Müdürlüğü

Umumi Evrak Umum Müdürlüğü

Hukuk Müşavirliği

Hariciye Encümeni

- İnzibat Komisyonu
- Tercüme Bürosu

IV. 1953-1958 YILLARI ARASI DÖNEM: BATI İLE EKONOMİK VE ASKERİ İŞBİRLİĞİ

A. Dönemin Kronolojisi

1953

Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya arasında "Balkan Paktı", Türkiye ile Birleşmiş Milletler arasında "Teknik Yardım Antlaşması", Türkiye'nin telif haklarının korunmasına ilişkin Bern Antlaşması'nı imzalayışı, Yugoslavya'da Tito dönemi, Stalin'in ölümü

1954

Türkiye'nin UNICEF'e üyeliği, Türkiye'nin BM Güvenlik Konseyi Geçici Üyeliği, Türk-Fransız Ticaret Antlaşmasının imzalanışı, 1954 Paris Antlaşması ile Batı Avrupa Birliğinin kuruluşu, Cezayir Bağımsızlık Savaşı, Osmanlı döneminden kalan borçların tamamının ödeneşi, Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın ABD'yi ziyareti, Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya'nın Üçlü Balkan Paktı Antlaşması

1955

On İki Ada karasuları sınırının saptanması için Yunanistan ile görüşmeler, Kıbrıslı Rumların Adanın İngiltere'den bağımsız olmasını öngören EOKA hareketini başlatmaları, Güney Vietnam'da iç savaş, Varşova Paktı'nın kuruluşu, Atatürk'ün Selanik'te doğduğu eve bomba atıldığı yolundaki haberler üzerine çıkan 6-7 Eylül olayları, Bağdat Paktı

1956

Türkiye'nin dış borçları 3 milyar lira, Sudan ve Tunus'un bağımsızlıkları, Süveyş Kanalı Krizi, Macaristan Varşova Paktı'ndan çekildiğini açıklaması sonrasında Sovyet güçlerinin Macaristan'ı işgali, Türkiye'nin Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı'na katılımı, Bağlantısızlar Hareketi'nin başlaması

1957

Avrupa birliği ile sonuçlanacak olan Roma Antlaşması'nın imzalanması, ABD'nin ilk yeraltı nükleer denemesi, Türkiye'nin BM'ye " Yunanistan tezi kabul edilirse Kıbrıs'ta iç savaş çıkabilir." uyarısı üzerine BM Genel Kurulunun Yunanistan'ın tezini reddi

1958

Cumhuriyet tarihinin en yüksek orandaki devalüasyonu(1 ABD Dolarının 2.80 lira iken 9 lira olması), Çin'de büyük açlık, Mısır ve Suriye'nin -üç sene sürecek olan- "Birleşik Arap Cumhuriyeti" adıyla birleşmesi, Pakistan'da Eyüp Han'ın darbeyle iktidarı alışı, Irak'ta General Kasım Darbesi

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

Soğuk Savaş döneminin başladığı 1950’li yıllardan sonra Türkiye, dış politikasını Batı Dünyası ile aynı çizgide yürütmeye başlamıştır. Uluslararası ekonomik kuruluşların ve ABD yardımlarının başlaması, NATO’ya katılım gibi unsurlar ise ekonomik ve askeri ilişkilerin Dışişleri Bakanlığı mesaisinde daha fazla yer tutmasına yol açmıştır. Dolayısıyla bu faaliyetleri yürüten Daireler de güçlendirilmeye başlanmıştır;

Türkiye’nin NATO üyeliğini takiben, 1953 senesinde doğrudan Umumi Katib’e bağlı olan bir NATO Dairesi kurulmuştur.

Birinci Muavinlik (Siyasi Müsteşarlık) ve Umumi Katib İktisadi İşler Muavinliği olarak adlandırılan Umumi Katib Muavinlikleri; 1.nci ve 2.nci Umumi Katib Muavinlikleri olarak adlandırılmaya başlanmış, buna karşılık, idari işlerden sorumlu olarak, Katib-i Umuminin hemen altında yer alan Müsteşarlık makamı korunmuştur.

Umum Müdürlerinin aynı zamanda Daire Reisi olarak da adlandırılma anlayışı devam etmiştir.

Siyasi Şubelerin baktıkları ülkeler yeniden düzenlenmiştir;

Birinci Daire’de 4. Şube kaldırılarak baktığı ülkeler diğer dairelere dağıtılmıştır.

İkinci Dairenin şube sayısı 6’ya çıkartılmıştır.

Üçüncü Daire 4 şubeye çıkartılmıştır. Şube I de A, B, C, D olarak dört ana bölüme ayrılmıştır.

Ticaret ve Ticari Antlaşmalar Dairesi’ndeki şubelerin baktıkları ülkeler yeniden düzenlenmiştir.

Milletlerarası Ekonomik İşler Dairesi Umum Müdürlüğü’ne bağlı şubeler 1, 2, 3 ve 4. Şubeler olarak yeniden isimlendirilmiştir.

İstatistik ve Etüt Servisi kaldırılmıştır.

Protokol Dairesi Reisi/Şefi unvanı Protokol Umum Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Aynı husus Konsolosluk için de yapılmış olup, Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Umum Müdürlüğü ismi kullanılmaya başlanmıştır.

Tablo 8: 1953 Yılı Hariciye Vekaleti Teşkilat Yapısı

Dışişleri Vekili
• Hususi Kalem Müdürlüğü
Umumi Katib
• Umumi Katiplik Kalemi Müdürlüğü
• Şifre Müdürlüğü
Müsteşar

- Umumi Katib 1.nci Muavinliği
- Umumi Katib 2.nci Muavinliği

Birinci Daire Umum Müdürlüğü

Umum Müdür/Reis,

Reis Muavini (1. Şube),

Reis Muavini (2 ve 3. Şube)

- Birinci Şube Müdürlüğü
Avusturya, Belçika, Federal Almanya, Fransa ve Fransız Birliği, Hollanda, İsviçre, İtalya, Lüksemburg, Trieste, Vatikan, Avrupa Devletlerine dahil Devletler ile Kültürel Antlaşmalar ve Kolektif Talebe Seyahatleri
- İkinci Şube Müdürlüğü
Avustralya, Büyük Britanya, Cenubi Afrika Birliği, Danimarka, İrlanda, İspanya, İsveç, İzlanda, Kanada, Norveç, Portekiz, Yeni Zelanda
- Üçüncü Şube Müdürlüğü
Amerika Birleşik Devletleri, Birmanya, Çin, Endonezya, Japonya, Latin Amerika Siyam (Tayland)

İkinci Daire Umum Müdürlüğü

Umum Müdür/Reis,

Reis Muavini (1, 2 ve 3 Şubeler),

Reis Muavini (4, 5 ve 6 Şubeler)

- Birinci Şube Müdürlüğü
- Çekoslovakya, Doğu Almanya, Finlandiya, Macaristan, Polonya, Sovyet Rusya
- İkinci Şube Müdürlüğü
Abideler, Ekalliyetler, Yabancı İllerdeki Türk Eserleri ve Türk Göçmenler
- Üçüncü Şube Müdürlüğü
Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya, Yugoslavya, Yunanistan
- Dördüncü Şube Müdürlüğü
Afganistan, Hindistan, İran, Pakistan
- Beşinci Şube Müdürlüğü
Haşimi Ürdün Krallığı, Irak, İsrail, Lübnan, Mısır, Suriye, Suudi Arabistan, Yemen
- Altıncı Şube Müdürlüğü
Lübnan ve Suriye'deki gayrimenkullere ait işler

Üçüncü Daire Umum Müdürlüğü

Umum Müdür/Reis

Reis Muavini (1. Şube)

Reis Muavini (2., 3. ve 4. Şubeler)

- Şube I-A Müdürlüğü
Milletlerarası Sağlık Teşkilatı ve Milletlerarası Çalışma Bürosu
- Şube I-B Müdürlüğü
Birleşmiş Milletler; Genel Kurul, Güvenlik Konseyi, Vesayet Konseyi
- Şube I-C Müdürlüğü
Birleşmiş Milletler İktisadi ve İçtimai Konseyi, İktisat Teşekkülleri ve Milletlerarası Adalet Divanı
- Şube I-D Müdürlüğü
Avrupa Konseyi, Avrupa Hareketi, Avrupa Birlikleri ve UNESCO

- Şube II Müdürlüğü
Milletlerarası Uzlaşmalar ve İtilaflar, Birleşmiş Milletler dışındaki Kongre ve Konferanslar, Spor gösterileri, Festivaller, Ticari olmayan fuarlar, sergiler ve sağlık işleri
- Şube III Müdürlüğü
Montreux Antlaşması Tatbikatı, Memnu Mıntıkalar, Kızılây ve Kızılhaç, Denizcilik İşleri, Lahey Daimi Hakem Divanı ve Muhtelit Hakem Mahkemeleri Kararları
- Şube IV Müdürlüğü
Milletlerarası Sivil Havacılık İşleri ve Hava Antlaşmaları Akdi

Ticaret ve Ticari Antlaşmalar Dairesi Umum Müdürlüğü

Umum Müdür/Reis

Umum Müdür Muavinliği

- Birinci Şube Müdürlüğü
Afganistan, Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Britanya Commonwealth, Çin, Filipinler, Hindistan, Japonya, İrlanda, Orta ve Cenubi Amerika, Pakistan
- İkinci Şube Müdürlüğü
Belçika, Endonezya, Fransa Hollanda, İspanya, Lüksemburg, İsviçre, İtalya, Lüksemburg, Portekiz
- Üçüncü Şube Müdürlüğü
Danimarka, Haşimi Ürdün Krallığı, Irak, İran, İsraîl, İsveç, Lübnan, Mısır, Norveç, Suudi Arabistan, Suriye, Yemen, Yugoslavya, Yunanistan
- Dördüncü Şube Müdürlüğü
Arnavutluk, Avusturya, Bulgaristan, Çekoslovakya, Federal Almanya, Finlandiya, Macaristan, Polonya, Romanya, Sovyet Rusya

Milletlerarası Ekonomik İşler Dairesi Umum Müdürlüğü

Umum Müdür/Reis

Reis Muavinliği

- Şube I Müdürlüğü
Birleşmiş Milletler Teknik Yardımı ve İhtisas Teşekkülleri
- Şube II Müdürlüğü
İktisadi Yardımlar ve Tatbikatı, Milletlerarası Kredi İşleri
- Şube III Müdürlüğü
Havana Antlaşması, Ticaret ve Gümrük Tarifeleri Umumi Antlaşması ve Gümrük Birlikleri
- Şube IV Müdürlüğü
Birleşmiş Milletler İktisadi ve İçtimai Konseyi, Avrupa İktisat Komisyonu, BM'ye bağlı İhtisas Kuruluşları ve Uluslararası Fuarlar İstatistik ve Muhtelif Vesaik

Protokol Dairesi Umum Müdürlüğü

Daire Reisi

Reis Muavini

Merasim, Diplomatik Muafiyet ve Masuniyet, Pasaport (Diplomatik, Servis ve Hizmet), Diplomatik Kimlik, Siyasi Vizeler ve Muahedeler)

Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Umum Müdürlüğü

Umum Müdür

Daire Reis Muavini

Konsolosluk Kısmı

- Şube I Müdürlüğü
Konsolosluk ve İkamet Antlaşmaları, Yabancıların Türkiye’de ikamet ve seyahatleri, tabiiyetsizler, tabiiyet durumları düzensiz kimseler ve vizelere müteallik Antlaşmalar
- Şube II Müdürlüğü
Deniz Trafiği, Konsolosluk Tarifesi Uygulaması, Konsolosluklarımız ve Konsoloslarımız, Türkiye’deki Yabancı Konsolosluklar ve Konsoloslar
- Şube III Müdürlüğü
Göçmenler ve IRO Himayesindeki Göçmenlik İşleri
- Şube IV Müdürlüğü
Tabiiyet, yabancı ülkelerdeki Türk öğrenciler, askerlik, muzır eşhas ve ahvali şahsiye işleri

Muhtelit Hukuk Kısmı

- Şube I Müdürlüğü
Suçluların iadesi ve adli tebligat işleri
- Şube II Müdürlüğü
İmza Tasdiki, Gayri Menkul ve Tapu Kadastro kayıtları hakkında bilgi ve istinabe işleri
- Şube III Müdürlüğü
Miras, vergi borçları ve tazminat işleri
- Vize Müdürlüğü

İdare ve Zat İşleri Dairesi Umum Müdürlüğü

Umum Müdür

Daire Reis Muavini

Sicil Şubesi

- Şube I
Memurların tayin, terfi, nakil, izin ve emeklilik işleri, tahakkuk kısmı
- Şube II
Maaş ve harcırah işleri,
- Şube III
Dış Misyonların tüm ödenek, avans ve mahsup işleri

Levazım Müdürlüğü

- Merkez ve Yurtdışı Teşkilatı’nın levazım işleri
- Ayniyat Muhasipliği
- Kütüphane

Evrak Müdürlüğü

- Kayıt Şubesi, Endikatör
- İrsalat Şubesi, posta, kargo ve kurye işleri, Dosya Şubesi
- Hazine-i Evrak Müdürlüğü
- Arşiv
- Muhasebe Müdürlüğü

NATO Dairesi (Kuzey Atlantik Antlaşması Merkez Bürosu)

Hukuk Müşavirliği

Hariciye Encümeni

İnzibat Komisyonu

Tercüme Bürosu

Milletlerarası İktisadi İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreterliği

Avrupa İktisadi İşbirliği çerçevesindeki faaliyetler

1954 senesinde Umumi Katib Muavinlerine NATO Muavinliği eklenerek Umumi Katib Muavinlerinin sayısı üçe çıkartılmıştır. NATO Dairesi'ne paralel olarak ülke içi koordinasyonu sağlamak amacıyla Atlantik Antlaşması Merkez Heyeti Riyasesi teşkil olunmuş, NATO Dairesi de Genel Müdürlük seviyesine çıkartılmıştır.

1958 senesindeki Bakanlar Kurulu'nun 4/10036 sayılı "Toplu Savunma ve Milli Seferberlik Talimatı" çerçevesinde tüm bakanlıkların bünyesinde "Harp Komiteleri" kurulması kararlaştırılmış, bu çerçevede Dışişleri Bakanlığında da İdare ve Zat İşleri Dairesi Umum Müdürlüğü bünyesinde "Savunma Sekreterliği" kurulmuştur.

V. 1959-1963 YILLARI ARASI DÖNEM: KIBRIS-NATO KONULARI VE YURT DIŞINA İŞÇİ YOLLANDIĞI DÖNEMLER

A. Dönemin Kronolojisi

1959

Kıbrıs'ın bağımsızlığını öngören Londra Antlaşması, Vietnam Savaşı, Küba'da Fidel Castro yönetimi, Alaska'nın 49. eyalet olarak ABD'ye katılımı, AET Bakanlar Konseyi'nin Ankara ve Atina'nın Ortaklık başvurularını kabulü, Başpiskopos Makarios'un Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ilk devlet başkanı oluşu, Dr. Fazıl Küçük'ün Kıbrıs Cumhurbaşkanı Yardımcısı oluşu, ABD Başkanı Eisenhower'in Türkiye ziyareti

1960

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yönetime el koyması ve TBMM'nin feshi, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) kuruluşu ve Türkiye'nin OECD üyeliği, Avrupa Serbest Ticaret Antlaşması, ABD ve Sovyet Rusya arasında U-2 olayı, 17 Afrika ülkesinin bağımsızlıklarını kazanmaları, Rusya-ÇHC anlaşmazlığı

1961

Almanya'ya çeşitli iş kollarında çalıştırılmak üzere Türk işçisi gönderilmesi konusunda mutabakat ve ilk işçi kafilesinin gidişi, uzaya ilk giden insan Sovyet kozmonot Yuri Gagarin, Küba'da Domuzlar Körfezi Harekatı, Suriye'nin Birleşik Arap Cumhuriyeti'nden ayrılışı, Cemal Gürsel'in Türkiye'nin dördüncü Cumhurbaşkanı oluşu, Berlin Duvarının inşası, Kuveyt'in bağımsızlığı

1962

Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi'nin açılışı, ABD Başkanı Kennedy'nin Vietnam'a daha fazla asker gönderileceği açıklaması, Cezayir'de Fransız egemenliğinin sona erışı, Uganda ve

Jamaika'nın bağımsızlıkları, Küba'da Sovyet füzeleri, Füze krizinin dünyayı nükleer savaş tehlikesiyle karşı karşıya bırakışı, Kuzey ve Güney Yemen arasında çatışmalar, ÇHC-Hindistan savaşı, Türk ekonomisine destek için OECD çerçevesinde bir konsorsiyum kurulması

1963

Yugoslavya'da Sosyalist Cumhuriyet ilanı, Afrika Birliği Teşkilatı'nın kuruluşu, ABD, İngiltere ve Sovyet Rusya'nın nükleer denemelerin durdurulması konusunda anlaşmaları, Kennedy Suikastı, Kenya ve Malezya'nın bağımsızlıkları, Kıbrıs'ta Enosisçi Rumların "Kanlı Noel" olaylarını başlatmaları, Türk savaş uçaklarının Kıbrıs üzerinde ihtar uçuşu, AET ile Türkiye arasında Ankara Antlaşması'nın imzalanışı, Brejnev'in Sovyet Rusya liderliği

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

Yukarıda özet halinde sunulan kronolojide de görüldüğü üzere, 1959 yılı ve devamında Kıbrıs Meselesinin artan önemi Bakanlık bünyesinde bu konuya ayrı/münhasır bir yer ayrılması gerekliliğini doğurmuştur. Benzer bir biçimde, Sovyet Bloğuna karşı Batı'nın bütünleşme ve dayanışma sergilediği çok taraflı ve ikili siyasi, askeri ve ekonomik ilişkilerin yoğunlaştığı bu dönemde Dışişleri Bakanlığının da artan faaliyetlerini karşılayabilmek için yapısal değişikliklere devam ettiği de görülmektedir. Bu değişiklikleri şu biçimde özetleyebiliriz:

Umumi Katib Muavini sayısı arttırılmış, “İktisadi İşler Umumi Katib Muavinliği”nin de eklenmesiyle Umumi Katib Muavin sayısı 4'e yükselmiştir. Bu çerçevede Katib-i Umumi'nin hemen altında yer alan Müsteşarlık makamı kaldırılmıştır.

Reis unvanının kullanılmasından büyük ölçüde vazgeçilmiş yerine Umum Müdür unvanı kullanılmıştır.

Birinci, İkinci ve Üçüncü Dairelerin Şube sayıları ve görevlerinde bazı değişiklikler yapılmış, kültür konuları ve öğrenci işleri, Birinci Daire'nin görev alanından çıkartılmıştır.

Avrupa Konseyi ve Avrupa birleşme konularını izlemek üzere de Dördüncü Daire Umum Müdürlüğü altında yeni bir siyasi birim daha kurulmuştur.

Enformasyon işlerinin öneminin artması sebebiyle iki şube'den meydana gelen Enformasyon Dairesi Umum Müdürlüğü oluşturulmuştur.

Bakanlığın dış siyaset hedefleri ve gelişmelerin değerlendirilmesi konularında faaliyet göstermek üzere Genel Müdürlük seviyesinde bir “Siyaset Planlama Grubu Başkanlığı” tesis edilmiştir.

Kıbrıs konuları ilk defa ayrı biçimde ele alınmaya başlanmış ve İkinci Daire bünyesinde Kıbrıs konusuna bakan bir şube tesis edilmiştir.

Benzer şekilde petrol konularının önem kazanması çerçevesinde bu hususlara bakan bir şube Ticaret ve Ticari Antlaşmalar Dairesi bünyesinde kurulmuştur.

Evrak Müdürlüğü Umum Müdürlük seviyesine çıkartılmıştır.

Ağırlama ve Levazım İşleri Umum Müdürlüğü kurulmuştur.

Tablo 9: 1959 Yılı Hariciye Vekaleti Teşkilat Yapısı

Hariciye Vekili

- Hususi Kalem Müdürlüğü
- Şifre Müdürlüğü

Katib-i Umumi

- Katib-i Umumilik Kalemi

İktisadi İşler Muavini

Siyasi İşler Muavini

NATO İşleri Muavini

İdari İşler Muavini

Siyaset Planlama Grubu Başkanlığı (Bakan'a bağlıdır)

Protokol Umum Müdürlüğü

(1953 yılındaki görevleri aynen devam etmektedir.)

Üç adet Umum Müdür Muavinliği oluşturulmuştur:

Birinci Daire Umum Müdürlüğü

Umum Müdür Muavini (iki ayrı Muavin)

- Birinci Şube Müdürlüğü
Amerika İşleri
- İkinci Şube Müdürlüğü
Avrupa İşleri
- Üçüncü Şube Müdürlüğü
Sovyet Rusya, Demirperde Ülkeleri ve Finlandiya
- Dördüncü Şube Müdürlüğü
Yunanistan, Yugoslavya, Balkan Paktı ve Azınlıklar Meseleleri

İkinci Daire Umum Müdürlüğü

Umum Müdür Muavini

- Birinci Şube Müdürlüğü
Kore Cumhuriyeti, Japonya, Çin Cumhuriyeti, Filipinler, Endonezya, Avustralya, Yeni Zelanda, Laos, Kamboçya, Vietnam, Tayland, Birmanya, Malezya, Hindistan, Seylan, Nepal, SEATO
- İkinci Şube Müdürlüğü
Kıbrıs
- Üçüncü Şube Müdürlüğü
Kalan diğer ülkeler
- Dördüncü Şube Müdürlüğü
Libya, Tunus, Cezayir, Fas, Gana, Liberya, Habeşistan, Sudan, Cenubi Afrika ve diğer Afrika ülkeleri
- Beşinci Şube Müdürlüğü

Pakistan, Afganistan, İran, Irak, Birleşik Arap Cumhuriyeti, Lübnan, Ürdün, Suudi Arabistan, Yemen, İsrail, Bağdat Paktı

Üçüncü Daire Umum Müdürlüğü
Umum Müdür Muavini

- Şube I-A Müdürlüğü
WHO ve ILO
- Şube I-B Müdürlüğü
Birleşmiş Milletler; Genel Kurul, Güvenlik Konseyi, Ara Komite, Milletlerarası Adalet Divanı, Devletler Hukuku Komisyonu, UNHCR
- Şube I-C Müdürlüğü
Ekonomik ve Sosyal Konsey, Birleşmiş Milletler İhtisas Kuruluşları ve buna bağlı Komisyonlar
- İkinci Şube Müdürlüğü
Milletlerarası Sözleşme ve Antlaşmalar, Birleşmiş Milletler dışındaki Uluslararası Kuruluşlar, Akademi, Enstitü, Ofis ve Bürolar, Birleşmiş Milletler dışındaki konferans ve kongreler, ITU, WMO, Sağlık ve Ziraat İşleri
- Üçüncü Şube Müdürlüğü
Boğazlar Rejimi, Montreux Sözleşmesi'nin tatbikatı, Kızılای ve Kızılhaç, yasak bölgeler, denizcilik işleri, harp mezarları, Daimi Hakem Mahkemesi, muhtelit hakem mahkemeler kararları
- Dördüncü Şube Müdürlüğü
Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilatı, Havacılık Antlaşmaları, uçuş izinleri

Dördüncü Daire Umum Müdürlüğü

- Birinci Şube Müdürlüğü
Avrupa Konseyi, Avrupa'yı Birleştirme Hareketleri (siyasi konuları), UPI ve Parlamentolar arası ilişkiler
- İkinci Şube Müdürlüğü
Kültürel ilişkiler
- Üçüncü Şube Müdürlüğü
Spor müsabakaları, festivaller, ticari olmayan sergi, fuar ve benzeri diğer konular

NATO Dairesi Umum Müdürlüğü
Umum Müdür Muavini

Şube I, II ve III

Ticaret ve Ticari Antlaşmalar Dairesi Umum Müdürlüğü
Umum Müdür Muavini

- Birinci Şube Müdürlüğü
Afganistan, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Commonwealth, Çin, Kore, Filipinler, Hindistan, Pakistan, Japonya, İrlanda, Orta ve Güney Amerika, Pakistan, Endonezya
- İkinci Şube Müdürlüğü
Almanya, Danimarka, Avusturya, Fransa, İspanya, Norveç, İsveç, Portekiz,

Yunanistan

- Üçüncü Şube Müdürlüğü
Belçika, Lüksemburg, Bulgaristan, Macaristan, İtalya, Hollanda, Polonya, Romanya, İsviçre, Çekoslovakya, Sovyet Rusya
- Dördüncü Şube Müdürlüğü
Suudi Arabistan, Finlandiya, Irak, İran, İsraill, Ürdün, Lübnan, Libya, Fas, Birleşik Arap Cumhuriyeti, Sudan, Habeşistan, Tunus, Yugoslavya
- Beşinci Şube Müdürlüğü
Petrol ihraç ve ithal maddeleri, istatistiki bilgi

Milletlerarası Ekonomik İşler Dairesi Umum Müdürlüğü Umum Müdür Muavini

- Şube I Müdürlüğü
Birleşmiş Milletler ve bağıli ihtisas kuruluşlarının teknik yardımı
- Şube II Müdürlüğü
ABD İktisadi Yardımı, Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilatı, Avrupa Tediye Birliği, Yabancı Sermaye Yatırımı, Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası
- Şube III Müdürlüğü
Gümrük Tarifeleri ve Ticaret ve Genel Antlaşması, Gümrük İşbirliği Konseyi, Gümrük Tarifeleri yayın bürosu, Esas Maddeler Ticareti
- Şube IV Müdürlüğü
Bağdat Paktı Ekonomik Komitesi, Uluslararası Sergi ve Fuarlar
- Şube V Müdürlüğü
ECOSOC, Avrupa Ekonomi Komisyonu, FAO
- Şube VI Müdürlüğü
Serbest Mübadele Bölgesi, Avrupa İktisadi İşbirliği Teşkilatı,

Enformasyon Dairesi Umum Müdürlüğü Umum Müdür Muavini

- Şube I (Basın Şubesi)
Dış politikayla ilgili iç ve dış haberleri ve makaleleri takip etmek, dış politika hakkında yerli ve yabancı basına bilgi vermek, Türkiye Radyoları ve Basın Ataşeliklerimizle münasebetleri yürütmek ve diğer basın konuları
- Şube II (Koordinasyon Şubesi)
Önemli siyasi olayların kronolojisini tutmak, elçiliklerimiz arasında bilgi alışverişini sağlamak
- Şube III (Müdürlüğü Matbua ve Film tetkik Şubesi)
Yabancı yayınlar, sinema filmleri ve yerli senaryoları incelemek

Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Umum Müdürlüğü Umum Müdür Muavini (iki ayrı Muavin)

- Şube I Müdürlüğü
1953 yılındaki görevleri aynen devam etmektedir.
- Şube II Müdürlüğü
1953 yılındaki görevleri aynen devam etmektedir.

- Şube III Müdürlüğü
Göçmenler, Haç İşleri
- Şube IV Müdürlüğü
1953 yılındaki görevleri aynen devam etmektedir.
- Şube V Müdürlüğü
Suçluların iadesi ve adli tebligat, istinabe, adli sicil, ahvali şahsiyeye ait adli talepler
- Şube VI Müdürlüğü
Ölüm vesikaları, veraset işlemleri, nafaka, emlak, arazi meseleleri
- Şube VII Müdürlüğü
Vergi tebligatları, vergi borçları, tazminat talepleri, Adli Yardımlaşma Antlaşmaları

İdare ve Zat İşleri Dairesi Umum Müdürlüğü
Umum Müdür Muavini

- Sicil Şubesi
1953 yılındaki görevleri aynen devam etmektedir.
- Şube I Maaş
- Şube II Masraf
- Şube III Harcırah

Hukuk Müşavirliği

Ağırlama ve Levazım İşleri Umum Müdürlüğü

Umum Evrak Müdürlüğü

Umum Müdür Muavini

- Kütüphane
- Hazine-i Evrak Müdürlüğü

Muhasebe Müdürlüğü

Hariciye Encümeni

İnzibat Komisyonu

Tercüme Bürosu

Milletlerarası İktisadi İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreterliği

1962 yılından itibaren Katib-i Umumilik kalemî Genel Sekreterlik olarak anılmaya başlanmıştır. Hususî Kalem Müdürlükleri de Özel Kalem adını almıştır.

Azınlıklar ve yıkıcı faaliyetler konularına bakmak üzere Genel Müdürlük seviyesinde olan “Beşinci Daire” kurulmuştur

Ticaret ve Ticari Antlaşmalar Dairesi Umum Müdürlüğü ve Milletlerarası Ekonomik İşler Dairesi Umum Müdürlüğü birleştirilerek “İktisadi ve Ticari İşler Dairesi Genel Müdürlüğü” olarak isimlendirilmiştir.

Ağırlama ve Levazım İşleri Umum Müdürlüğü kaldırılmıştır.

Tablo 10: 1962 Yılı Hariciye Vekaleti Teşkilat Yapısı

Bakan

- Özel Kalem Müdürlüğü
- Genel Sekreter
- Genel Sekreter Kalemi Müdürlüğü
- Genel Sekreter İdari İşler Yardımcılığı
- Genel Sekreter Siyasi İşler Yardımcılığı
- Genel Sekreter NATO İşleri Muavini
- Protokol Genel Müdürlüğü
- Enformasyon Dairesi Genel Müdürlüğü
- Siyaset Planlama Grubu Başkanlığı
- Birinci Daire Genel Müdürlüğü
- İkinci Daire Genel Müdürlüğü
- Üçüncü Daire Genel Müdürlüğü
- Dördüncü Daire Genel Müdürlüğü
- Beşinci Daire Genel Müdürlüğü
- NATO Dairesi Genel Müdürlüğü
- İktisadi ve Ticari İşler Dairesi Genel Müdürlüğü
- Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Genel Müdürlüğü
- Personel Dairesi Genel Müdürlüğü
- İdari İşler Genel Müdürlüğü
- Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Genel Müdürlüğü
- Baş Hukuk Müşavirliği
- Muhasebe Müdürlüğü
- Savunma Sekreterliği

VI. 1964-1970 YILLARI ARASI DÖNEM: ULUSLARARASI TOPLUMLA SİYASİ VE EKONOMİK İLİŞKİLERİN GELİŞTİRİLMESİ DÖNEMLERİ

A. Dönemin Kronolojisi

1964

Kıbrıs sorunu konusunda Londra Konferansı, Birleşmiş Milletler'in Kıbrıs'a Barış Gücü gönderme kararı, Karasularımızın 12 mile çıkarılışı, Malcom X ve Churchill'in ölümü, İkinci ÇHC-Hindistan savaşı, Yaser Arafat liderliğindeki Filistin Kurtuluş Örgütü'nün kuruluşu, ABD'den Türkiye'ye tehdit ve Johnson Mektubu'nun gönderilişi, Türk Hava Kuvvetleri'ne bağlı savaş uçaklarının Kıbrıs'ta Rum mevzilerini bombalayışı, ÇHC'nin dünyanın 4. nükleer gücü haline gelmesi, Almanya ve Batı Avrupa ülkelerine işçi gönderilmeye başlanması

1965

ABD'nin Vietnam'da savaşa girişi, Batı Almanya'nın İsrail'i tanınması ve Arap ülkelerinin tepkileri, Türk-Mısır ilişkilerinin yeniden başlaması, Hindistan-Pakistan savaşında Türkiye'nin Pakistan'a desteği, Türkiye'nin nüfusu: 31.391.207

1966

Keban Barajı ana gövde inşaatının başlanması, Fransa'nın NATO'nun askeri kanadından çekilmesi, ÇHC'de Kültür Devrimi Hareketi, Kıbrıs'ta Grivas'ın Boğaziçi ve Geçitkale Türk köylerine saldırısı, Suudi Arabistan Kralı, Sovyet Rusya, Irak ve Bulgaristan Başbakanlarının Türkiye'yi ziyaretleri, Türkiye'nin Dış Ticaret Açığı 226 milyon dolar,

1967

Kıbrıs'ta "Geçici Türk Yönetimi"nin ilanı, İsrail ile Arap ülkeleri arasında 6 gün savaşları, ASEAN'ın kuruluşu, Irak petrol boru hattının açılışı, De Gaulle'ün İngiltere'nin Ortak Pazara girmesini veto edişi, Ürdün Kralı, Irak Cumhurbaşkanı ve İran Şahı'nın Türkiye ziyaretleri, Yunanistan'da "Albaylar" Darbesi

1968

OPEC'in kuruluşu, Martin Luther King Suikasti, Prag Baharının Doğu Bloku güçlerince bastırılışı, Kuzey İrlanda'da çatışmalar, Avustralya'ya da işçi göndermeye başlamamız, Vietnam Savaşı, Almanya'dan 400 bin ton buğday ithali, Fransa Cumhurbaşkanı De Gaulle'nin Türkiye ziyareti

1969

Libya'da Muammer Kaddafi darbesi, Stratejik Silahların Sınırlandırılması (SALT) görüşmelerinin başlayışı, , Romanya Devlet Başkanı Çavuşesku'nun Türkiye ziyareti, İslam Konferansı Örgütü'nün kurulması için görüşmelerin başlaması, İnternetin icadı

1970

Mısır'da Enver Sedat dönemi, Suriye'de Hafız Esad dönemi, İstanbul Boğaziçi Köprüsünün temelinin atılışı, Türkiye'de devalüasyon;1\$:15TL

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

Kıbrıs sorunun ve ekonomik zorlukların Türkiye'yi sıkıntıya soktuğu bu dönemde Avrupa entegrasyonu, yurtdışına işçi gönderilmesi, Doğu Bloku ile Batı arasındaki soğuk savaşın sertleşmesi gibi çeşitli meseleler ülkemizin önemli gündem maddeleri olarak ortaya çıkmış, Bakanlık da bu konulara özel önem vermiştir. Bu bağlamda;

Ekonomik meselelerin giderek artan ölçüde önem kazanmaya başlaması ile birlikte, İktisadi ve Ticari İşler Dairesi Genel Müdürlüğü; Birinci ve İkinci İktisat Daireleri olarak isimlendirilmiştir. Aynı zamanda, ekonomik işlerin koordinasyonu için İktisadi Kurul Bürosu Genel Sekreterliği de ihdas edilmiştir.

Avrupa Entegrasyonunun giderek önem kazanması sebebiyle Avrupa Birleşme Hareketi Bürosu kurularak başına bir Genel Müdür getirilmiştir.

Almanya'ya işçi gönderilmeye başlanması üzerine de İşçi Meseleleri Koordinasyon Bürosu kurulmuştur.

Soğuk Savaş'ın dünya genelindeki bir diğer yaygın etkisi de kamuoyuna yönelik çalışmalara önem verilmesi olmuş, bu çerçevede Dışişleri Bakanlığı'nda da basın-yayının izlenmesi, kamuoyu oluşturulması ve Hükümetin dış politika konusundaki görüşlerinin kamuoyuna yansıtılması amacıyla Enformasyon Dairesi Genel Müdürlüğü kurulmuş ve "Bakanlık Sözcülüğü" ihdas edilmiştir.

Soğuk Savaş ve NATO ile artan entegrasyonumuza uygun olarak Bakanlık'taki NATO Dairesi Reisliği (Genel Müdürlük) güçlendirilerek, bünyesinde beş ayrı şube oluşturulmuştur.

Bu dönemde Londra-Zürih Antlaşmaları, Kıbrıs'ta ENOSİS politikaları, Ada'da yaşanan kanlı olaylar gibi gelişmeler çerçevesinde Kıbrıs Meselesi artık Türk dış politikasının önemli bir unsuru haline gelmiştir. Bakanlık Kıbrıs konusunu özel olarak ele alan birim kurmak zorunda kalmıştır.

Bakanlığın artan yönetici gereksinimine çare olmak üzere Genel Müdürlükler bünyesinde, Refakatte Genel Müdür unvanı ile kadrolar oluşturulmuştur. Genel Müdürler zaman zaman Daire Reisi olarak anılmaya devam edilmiştir. Genel Müdürlükler bünyesinde daire sistemine henüz geçilmemiştir. Genel Müdür Yardımcılarına bağlı şubeler şeklinde faaliyete devam olunmuştur. Bu dönemde Bakanlıkta Yüksek Müşavirlik kadrolarının ihdas olunmaya başladığı da görülmektedir.

Tablo 11: 1964 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

• Bakan Özel Kalem Müdürlüğü
• Genel Sekreter Genel Sekreter Kalemi Müdürlüğü Genel Sekreterlik Yardımcılığı
Protokol Genel Müdürlüğü Genel Müdür Refakatte Genel Müdür
• Şube I Müdürlüğü Diplomatik Misyonların araç işleri, listeleri, takrirler ve şahsi eşyaları. • Şube II Müdürlüğü Protokol prensipleri, diplomatik imtiyaz ve muafiyetler, yabancı temsilciliklerin gayrimenkul ve adli işleri, Türk ve yabancı askeri ataşelerin tayinleri • Şube III Müdürlüğü Tebrik mesajları, yetki ve sair belgeler, onay belgeleri, atama belgesi, yabancı temsilcilerin dosyaları, yabancı devlet ricali • Şube IV Müdürlüğü Yabancı misyon mensuplarının hüviyet kartları, diplomat ve diplomat olmayan mensupların listeleri, AID (Amerika Yardım Kurulu) nezdindeki yabancı mensupların listeleri. CENTO Diplomatik ve Bakanlık listeleri, pasaportlar, vizeler.
Siyaset Planlama Grubu Başkanlığı Grup Başkanı Grup Başkan Yardımcısı Dış politikayı izlemek, ana istikamet ve hedefleri incelemek ve bunlar üzerinde görüş ve yorumlar hazırlamak; çeşitli bölgeler, ülkeler, kuruluşlar ve uluslararası konular hakkında incelemeler yapmak ve bunların Türkiye siyaseti üzerindeki yansımalarını incelemek; güncel dış politikamızın ana prensipleri bakımından dış politika hedeflerinin uygunluk derecesini incelemek ve yorumlamak; güncel dış politikamızın çeşitli hususları arasında koordinasyon konusunu incelemek ve görüş bildirmek; Bakanlığı doğrudan veya dolaylı

ilgilendiren bütün siyasi ve ekonomik meseleleri, dünyadaki çeşitli siyasi, ekonomik ve toplumsal akımları izlemek, bunlar hakkında çalışma kağıtları hazırlamak ve bu çalışmalardan uygun görülecekleri merkez dairelerine ve dış temsilciliklerimize dağıtmak; Dışişleri Bakanlığı'nın genel dış politika açıklamalarını ve konferanslarını hazırlamak; Bakanlık makamınca gerekli görülecek sair her türlü incelemeleri yapmak.

Enformasyon Dairesi Genel Müdürlüğü

Yerli ve yabancı kitle haberleşme vasıtalarıyla irtibatı sağlar, Bakanlık Sözcülüğü

Şube I Müdürlüğü

Yerli ve yabancı basın, radyo yayınları, Milletlerarası basın teşekkülleri, yabancı basın ajansları, yabancı basın temsilcilerinin ziyaretleri ile ilgili işler, Bakanlık tarafından verilen haberler ve resmi bildirilerin basına aktarılması

- Şube 2 Müdürlüğü

Türk diplomatik temsilciliklerinin gönderdikleri basın raporlarının incelenmesi ve değerlendirilmesi, yabancı memleketlerdeki temsilcilikler için hazırlanan günlük enformasyon bülteni, yabancı ve Türk devlet adamlarının açıklamaları, önemli şahsiyetlerin biyografileri, dış politikayla ilgili tüm belgelerin toplanarak Bakanlığın çeşitli dairelerinin hizmetine sunulması, zararlı yayın, film ve senaryo işleri, Bakanlık tarafından dış temsilciliklerle yapılan bütün servis işleri

Birinci Daire Genel Müdürlüğü

Genel Müdür

Genel Müdür Yardımcısı

- Şube I Müdürlüğü

ABD, Arjantin, Bolivya, Brezilya, Dominik Cumhuriyeti, Ekvador, El Salvador, Guatemala, Haiti, Honduras, Kanada, Kolombiya, Kostarika, Küba, Meksika, Nikaragua, Paraguay, Peru, Şili, Uruguay Venezuela

- Şube II Müdürlüğü

Avusturya, Belçika, Birleşik Krallık, Danimarka, Federal Almanya, Finlandiya, Fransa İspanya, İtalya, İzlanda, İrlanda, Hollanda, İsveç, İsviçre, Lüksemburg, Norveç, Portekiz, Vatikan

- Şube III Müdürlüğü

Arnavutluk, Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan, Polonya, Romanya, Sovyet Rusya

- Şube IV Müdürlüğü

Balkan Paktı, Yugoslavya, Yunanistan

İkinci Daire Genel Müdürlüğü

Genel Müdür

Genel Müdür Yardımcısı

- Şube I Müdürlüğü

Güney Asya ve Uzak Doğu

- Şube II Müdürlüğü

Afrika

- Şube III Müdürlüğü

Orta Doğu ve Arap Memleketleri

- Şube IV Müdürlüğü
CENTO, Afganistan, İran, Pakistan

Üçüncü Daire Genel Müdürlüğü

Genel Müdür

Genel Müdür Yardımcısı

- Şube I Müdürlüğü
Milletlerarası Çalışma Teşkilatı (ILO), Birleşmiş Milletler, BM Milletlerarası Adalet Divanı, Milletlerarası Hakem Divanı, Devletler Hukuku Komisyonu, Mülteciler Yüksek Komiserliği, Mültecilere Yardım Fonu, Mültecilere Ait İşler, Kore'yi Birleştirme ve Kalkındırma Komisyonu, Ekonomik ve Sosyal Konsey'in (ECOSOC) sosyal çalışmaları
- Şube II Müdürlüğü
Milletlerarası Kongre ve Konferanslar (ekonomik içerikte olmayanlar), Milletlerarası Federasyon, Cemiyet, Birlik, Komisyon, Komite ve Bürolar, Veteriner İşleri, Sağlık İşleri, Dünya Sağlık Teşkilatı (WHO), Edebi ve Sınai Mülkiyet, Dünya Posta Birliği, Milletlerarası Telekomünikasyon Birliği, Dünya Meteoroloji Teşkilatı, BM Çocuklara Acil Yardım Fonu (UNICEF)
- Şube III Müdürlüğü
Montreux sözleşmesi ve uygulaması, yabancı gemilerin Türk liman ve karasularını ziyareti, çeşitli denizcilik işleri (INCO), Kızılây ve Kızılhaç, afetler, Deniz Hukuku Konferansları ve Karasuları Tasarısı, Türkiye'deki Yabancı mezarlıklar ve cenaze nakil işleri
- Şube III Müdürlüğü
Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilatı, uçuş izin talepleri ve diğer havacılık işleri, Sivil Havacılık Antlaşmaları, yabancıların yasak bölgelerde seyahatleri, Komünist ülke diplomatlarının Türkiye içerisindeki seyahatleri

Dördüncü Daire Genel Müdürlüğü

Genel Müdür/Daire Reisi

Genel Müdür Yardımcısı/ Daire Reis Muavini

- Şube I Müdürlüğü
Avrupa Konseyi (Kültürel İşbirliği Konseyi)
- Şube II Müdürlüğü
Kültürel İlişkiler (Batı Avrupa Ülkeleri)
- Şube III Müdürlüğü
Kültürel İlişkiler (Doğu Bloku, Güney Amerika, Uzak Doğu Ülkeleri)
- Şube IV Müdürlüğü
Kültürel İlişkiler (Orta Doğu ve Afrika Ülkeleri)

Beşinci Daire Genel Müdürlüğü

Genel Müdür/Daire Reisi

Genel Müdür Yardımcısı/ Daire Reis Muavini

- Şube I Müdürlüğü
Diğer Ülkelerdeki Türk Azınlıklar
- Şube II Müdürlüğü
Diğer Ülkelerdeki Türk Emlakı ve Vakıfları

- Şube III Müdürlüğü
Hariçteki Türk Azınlıklarının Kültür Varlığı
- Şube IV Müdürlüğü
Türkiye'ye karşı yıkıcı faaliyetlerle mücadele

NATO Dairesi Genel Müdürlüğü

Genel Müdür

- Şube I Müdürlüğü
NATO Bakanlar Konseyi, Kuvvetler Statüsü, Hukuki Meseleler, Müşterek Savunma ile ilgili Antlaşmalar ve Tanıtma İşleri
- Şube II Müdürlüğü
NATO Enfrastrüktür İşleri
- Şube III Müdürlüğü
Askeri İşleri
- Şube IV Müdürlüğü
Müşterek İmalat, Lojistik, Sivil Savunma
- Şube V Müdürlüğü
NATO'nun Bilimsel ve Teknik Meseleleri

Birinci İktisat Dairesi Genel Müdürlüğü

Genel Müdür

Genel Müdür Yardımcısı (iki Yardımcı)

- Şube I Müdürlüğü
Plan tatbikatı ve koordinasyonu
- Şube II Müdürlüğü
Ortak Pazar
- Şube III Müdürlüğü
Türk Dış Ticaret Rejimi, Kambiyo Rejimi, mevzuat, istatistikler, ihracat ve ithalat maddeleri ve haber bültenleri
- Şube IV Müdürlüğü (Avrupa Devletler Şubesi)
Ortak Pazar dışında kalan Avrupa Ülkeleri ile ilişkiler
- Şube V Müdürlüğü
Amerika Devletleri ile ilişkiler
- Şube VI Müdürlüğü
Asya, Afrika ve Klering Devletleriyle ilişkiler

İkinci İktisat Dairesi Genel Müdürlüğü

Genel Müdür

Genel Müdür Yardımcısı

- Şube I Müdürlüğü
BM'nin Ekonomik faaliyetleri (ECOSOC), CEE'den (BM'deki Avrupa için Ekonomik Komisyon) başka doğrudan doğruya BM'nin düzenlediği toplantılar
- Şube II Müdürlüğü
FAO
- Şube III Müdürlüğü

Diğer tüm uluslararası ekonomik kuruluşların faaliyetleri

- Şube IV Müdürlüğü
NATO ve CENTO'nun ekonomik faaliyetleri
- Şube V Müdürlüğü
Teknik yardımlar
- Şube VI Müdürlüğü
Fuarlar, sergiler ve konferanslar

İktisadi Kurul Bürosu Genel Sekreterliği
Genel Sekreter

Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Genel Müdürlüğü
Genel Müdür
Refakatte Genel Müdür
Genel Müdür Yardımcısı

- Şube I Müdürlüğü
Konsolosluk ve ikamet antlaşmaları, yabancıların Türkiye'deki ikamet ve seyahatleri, vatansızlar ve gayrimuntazam durumlu kimseler, vize antlaşmaları
- Şube II Müdürlüğü
Gemi işleri, konsolosluk harçları, yurt dışındaki muvazzaf konsolos ve konsolosluklarımız, fahri konsolosluklar, Türkiye'deki yabancı konsolosluklar
- Şube III Müdürlüğü
Göçmen işleri, hac işleri, mülteciler, hastalık ve tedavi, hususi borçlar
- Şube IV Müdürlüğü
Vatandaşlık, yabancı ülkelerdeki Türk öğrenciler, askerlik işleri, muzır eşhas, ahvali şahsiye
- Şube V Müdürlüğü
Sınır dışı, adli tebligat, mali tebligat, Adli Yardımlaşma Antlaşmaları, tereke işleri, vefat
- Şube VI Müdürlüğü
Mali borçlar, tazminat talepleri ve tasdik işleri
- Vize Şubesi
Vize ve istizan işleri

Personel Dairesi Genel Müdürlüğü
Refakatte Genel Müdür
Daire Reis Muavini

- Şube I Müdürlüğü
Memurların tayin, terfi, nakil ve mezuniyet işleri
- Şube II Müdürlüğü
Emeklilik işleri
- Şube III Müdürlüğü
Maaş işleri
- Şube IV Müdürlüğü
Yolluk işleri
- Şube V Müdürlüğü
Hizmetliler işleri

İdari işler Genel Müdürlüğü
Genel Müdür
Genel Müdür Muavini

- Tahakkuk Şubesi Müdürlüğü
Bütçenin hazırlanması ve uygulanması, merkez ve dış teşkilatın yönetim giderlerine ait tahakkuk, tetkik ve mahsup işleri, ödenek aktarma teklifleri, giderlerle ilgili mevzuat
- Levazım Şubesi Müdürlüğü
Bakanlık ve Hariciye Köşküne ait ihtiyaçların tespiti, mubayaa işleri, yabancı konukların ağırlanması ve matbaa
- Ayniyat Muhasipliği
Merkez ve dış teşkilatın ayniyat işleri
- Daire Müdürlüğü
Bakanlık binasının bakım, temizlik ve emniyet işleri, hizmetlilerin mesailerinin düzenlenmesi ve denetimi, yangına karşı önlem, alarm halinde alınacak tedbirler ve diğer idari işler
- Teknik büro
Binaların bakım onarım işleri, binalara ait etüt, proje ve planlar ile proje yarışmaları, satın alınacak arsalarla ilgili işler

Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Genel Müdürlüğü
Genel Müdür
Genel Müdür Muavini

- Şube I Müdürlüğü (Endikatör)
Tüm evrakın havalesi, dosyaların tertip ve tanzimi, dosya araştırmalarını düzenlemek
- Şube II Müdürlüğü
Gelen giden tüm evrakın kayıt işleri
- Şube III Müdürlüğü
Şifre
- Şube IV Müdürlüğü
Teknik kriptoloji
Telsiz
- Şube V Müdürlüğü
Kurye servisi
Arşiv tasnif heyeti
- Hazine-i Evrak Müdürlüğü
Devlet arşivlerine devredilen ve devredilecek tüm dosya ve belgelerin düzenlenmesi, korunması, envanterinin yayınlanması, kıymetli belgelerin gösterilmesi, diplomatik belgelerin yayınlanması

Kıbrıs Bürosu Genel Müdürlüğü
Genel Müdür

Kıbrıs ile ilgili çeşitli konular

Avrupa Birleşme Hareketleri Bürosu
Büro Genel Müdürü

Avrupa'nın siyasi birlik haline gelmesi için çeşitli uluslararası kuruluşlar ve derneklerce yapılan çalışmalar, Avrupa ile diğer kıtalar arasındaki ilişkilerin izlenmesi, Avrupa Konseyi Çalışmalarının izlenmesi, Danışma Meclisi üyesi Türk milletvekillerinin irtibatı

Baş Hukuk Müşavirliği

Yüksek Müşavirlik

İşçi Meseleleri Koordinasyon Bürosu

Başkan

Muhasebe Müdürlüğü

Müdür

Müdür Muavini

Yıllık bütçenin ek ve olağan üstü ödenek aktarma işlemleri, merkez ve yabancı memleketlerdeki kuruluşun gerçekleşen giderleri, bütün harcama denetimi ve ödeneğin mahsubunun sağlanması, elçiliklerin, konsolosluk şubeleriyle asil ve fahri konsolosluklar tarafından adına tahsil olunan gelirlerin hesaplarının denetimi ile Bakanlığın yıllık gelir ve gider hesaplarının sayman sıfatıyla Sayıştay Başkanlığına verilmesi, merkez ve yabancı memleketlerdeki kuruluşa ait tüm kati ödeme emirleriyle, avans ve kredi verilen emirlerinin tanzimi, döviz olarak ödenmesi gereken istihkakların mahallinde ödenmesinin sağlanması ve takibi, Bakanlık kesin hesabının düzenlenmesi, bütçe ile ilgili işlemler, şahıs borçları ile diğer devlet alacaklarının takibi ve mali hususlar da görüş bildirimi

- Şube I Müdürlüğü
Maaş ve ücretliler ile banka işleri ve ödeme işlemleri
- Şube II Müdürlüğü
Ödenek aktarım işlemleri ve uygulamaları
- Şube III Müdürlüğü
Bakanlık teşkilatı tarafından tahsil edilen bütçe içi gelirlerin kaydı ve işlemleri
- Şube IV Müdürlüğü
Giderler, tüm bütçe giderlerinin ödeneğine göre kaydı ve kesin hesap işleri
- Şube V Müdürlüğü
Avans ve kredi işlemleri ve sarf evrakının mahsup işleri
- Şube VI Müdürlüğü
Merkez kalemi; yevmiye, emanet, kişisel borçlar ve idare hesabı işlemleri
- Şube VII Müdürlüğü
Yazışma ve dosya işleri

Savunma Sekreterliği

İnzibat Komisyonu (Disiplin Kurulu)

1966 ve 1967 yıllarında meydana gelen değişiklikler;

Bu dönemde dış politikada ekonominin artan ağırlığı, Doğu Bloku-Batı Bloku çekişmesi, Kıbrıs Meselesi, yurt dışı işçi sorunları, uluslararası kuruluşlarda artan faaliyetler, AET-CENTO ve

bölgesel örgütlerle ilişkilerin gelişmesi, ülkemizin tanıtımı ve kültürel ilişkilerin artan önemi gibi hususlar, Türkiye'nin giderek yoğunlaşan dış politikasını karşılayacak biçimde Bakanlığın yapısal olarak güçlendirilmesini gerektirmiştir. Bu amaçla yapılan düzenlemeler şu biçimde özetlenebilir:

1966 senesinde çeşitli konulara bakan Genel Sekreter Yardımcılıkları kurulmuştur.

Yaygınlaşan dış teşkilatla ortaya çıkan yazışmaların artması ve dosya-arşiv işlerinin belli bir disiplin altına alınması ihtiyacı karşısında **ilk defa 1966 yılından itibaren daireler için rumuz kullanılmaya başlanmıştır**. Benzer bir biçimde, dairelerin/genel müdürlüklerin birinci, ikinci vb. olarak adlandırılmalarından vazgeçilerek baktıkları işlere göre adlandırılma sistemi de getirilmiştir. Ayrıca şube sayılarında da artış gözlemlenmektedir.

Anılan yılda doğrudan Bakana bağlı “Yüksek Siyaset Planlama Kurulu (YSPK)” ihdas olunmuştur.

Daha önceki yıllarda Mevcut olan Katib-i Umumi/Genel Sekretere bağlı olan ve idari işlere bakan “Müsteşarlık” makamı Genel Sekreter'in altında olacak şekilde yeniden kurulmuş, bu kere tüm daireler üzerinde yetkili kılınmıştır.

1967 senesinde Genel Sekreter Yardımcılıklarının sayısı 6'ya çıkartılmıştır.

Bu dönemde, Genel Müdür unvanının yanı sıra Daire Reisi ve Refakatte Genel Müdür unvanlarının da kullanılmaya devam edildiği görülmektedir.

Siyaset Planlama Grubu, Genel Müdürlük olarak “Araştırma ve Siyaset Planlama Dairesi Genel Müdürlüğü” şeklinde isimlendirilmiştir.

Kıbrıs'ın Yunanistan bağı ve dış politikada giderek önem kazanması sebebiyle, Kıbrıs Bürosu Genel Müdürlüğü genişletilmiş ve “Kıbrıs-Yunanistan Dairesi Genel Müdürlüğü” haline getirilmiştir.

NATO Dairesindeki Genel Müdürlük sayısı ikiye çıkartılmış ve “Müşterek Güvenlik” terimi “NATO” ibaresinin yerini almıştır.

Bakanlık bünyesinde Merkez Antlaşma Teşkilatı (CENTO) konuları için ayrı bir birim kurulmuştur.

İşçi sorunlarının giderek yoğun hale gelmesi üzerine İşçi Koordinasyon Bürosu geliştirilerek Sosyal İşler Dairesi kurulmuştur.

Üçüncü Dairenin baktığı uluslararası siyasi meseleler yeni kurulan “Birleşmiş Milletler ve Boğazlar Rejimi Dairesi Genel Müdürlüğü”ne devrolunmuştur.

Dördüncü Daire bünyesinde yürütülen kültür konuları yeni kurulan “Kültür İşleri Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü”ne devredilmiştir.

İktisadi Kurul bürosu geliştirilerek, bakanlıklar arası İktisadi Kurul Sekreteryası haline getirilmiştir.

Birinci ve İkinci İktisat Daireleri “İktisadi İlişkiler Dairesi Genel Müdürlüğü” ve

“Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar Genel Müdürlüğü” olarak isimlendirilmiştir.

Avrupa Birleşme Hareketleri Bürosu o dönemdeki gelişmelerle uyumlu hale getirilmiş ve “Avrupa Ekonomik Topluluğu Bürosu” adını almıştır.

Dışişleri Bakanlığının yurtdışındaki misyonlarının sayılarının artması ve faaliyetlerinin çoğalması bu birimlerin kontrolünün düzenlenmesini gerektirmiş ve Bakanlık dış misyonların denetimini yürüten teftiş kurulu ilk olarak bu yıl “Yüksek Kontrol Heyeti” adı altında kurulmuştur.

Keza artan personel sayısı karşısında, meslek içi eğitim amacıyla Dışişleri Bakanlığı Akademisi Başkanlığı kurulmuştur.

Bakanlık makamı için gereken söylev ve demeçlerin hazırlanması maksadıyla da “Söylevler ve Demeçler Bürosu Başkanlığı” kurulmuştur.

Tablo 12: 1967 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
Genel Sekreter	
• Genel Sekreterlik Özel Kalem Müdürlüğü	GÖZK
Müsteşarlık Makamı (Tüm Bakanlık Daireleri kendisine bağlıdır)	MÖZK
Genel Sekreterlik Yardımcılığı	GSOB
• Azınlıklar ve Emlak Dairesi Genel Müdürlüğü	AZEM
• Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Genel Müdürlüğü	KONS
• Sosyal İşleri Dairesi Genel Müdürlüğü	SOİŞ
Genel Sekreterlik Yardımcılığı	GPRB
• Kültür İşleri Dairesi Genel Müdürlüğü	KÜLT
• Protokol Dairesi Genel Müdürlüğü	PROT
Genel Sekreterlik Yardımcılığı	GİDY
• Personel Dairesi Genel Müdürlüğü	PERS
• İdari İşler Dairesi Genel Müdürlüğü	İDİD
• Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Genel Müdürlüğü	ARUL
Genel Sekreterlik Yardımcılığı	GİKY
• İktisadi İlişkiler Dairesi Genel Müdürlüğü	İBEİ
• Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar Genel Müdürlüğü	UEK
Genel Sekreterlik Yardımcılığı	GSİY
• Batı Dairesi Genel Müdürlüğü	BATI
• Doğu Dairesi Genel Müdürlüğü	DOĞU
• Orta Doğu ve Afrika Dairesi Genel Müdürlüğü	ORAF

BM ve Boğazlar Rejimi Dairesi Genel Müdürlüğü	BMK
• Kıbrıs-Yunanistan Dairesi Genel Müdürlüğü	KİYU
• Araştırma ve Siyaset Planlama Dairesi Genel Müdürlüğü	ASPL
Genel Sekreterlik Yardımcılığı	GNY
• Müşterek Güvenlik İşleri Dairesi Genel Müdürlüğü	MÜĞİ
• Müşterek Güvenlik ve Antlaşmalar Dairesi Genel Müdürlüğü	MÜAN
Protokol Dairesi Genel Müdürlüğü (Doğrudan Müsteşara bağlıdır.)	PROT
Genel Müdür Genel Müdür Yardımcısı (üç yardımcı)	
• Şube I Müdürlüğü Törenler ve Resmi Kabuller • Şube II Müdürlüğü Protokol prensipleri, diplomatik ayrıcalıklar ve bağışlıklar, yabancı misyonların taşınma, mal işleri, yabancı diplomatik temsilcilikleri ve mensuplarının adli tebligat işleri, eksekuatörler • Şube III Müdürlüğü Tebrikler, mesajlar, agremalar, güven ve geri çağırılma mektupları, yetki, atama ve onay belgeleri, • Şube IV Müdürlüğü Program ve dokümantasyon işleri • Şube V Müdürlüğü Yabancı diplomatik temsilciliklerin ve mensuplarının eşya ve araç ithali, satış ve devir işleri, takrirler • Şube VI Müdürlüğü Yabancı diplomatik temsilcilikler mensuplarının kimlik kartları, vize işleri ve tüm pasaport işleri • Şube VII Müdürlüğü Türk ve yabancı askeri ataşelerin atanma işleri, kordiplomatik ve bakanlık listelerinin düzenlenmesi, misyon şeflerinin ve mensuplarının Türkiye'ye varışları, daimi ve geçici ayrılışları ve çeşitli talepleri.	
Enformasyon Dairesi Genel Müdürlüğü (Doğrudan Müsteşara bağlıdır) Genel Müdür (Bakanlık sözcülüğü görevi) Genel Müdür Yardımcısı	ENFO
• Şube I Müdürlüğü Yerli ve yabancı basınla ilişkiler, sözcülük işleri, Dış Temsilcilikler için basın bülteni, Dışişleri Belleteni'nin hazırlanması, ziyaretlerle ilgili dosyaların hazırlanması • Şube II Müdürlüğü Koordinasyon işleri, yerli ve yabancı basının izlenmesi, Türkiye konulu haberlerin değerlendirilmesi, TRT ile ilişkiler, yasak yayın konuları, SBF dış ilişkiler enstitüsü ile ilişkiler • Kütüphane	

Merkez Antlaşma Teşkilatı (CENTO)
Genel Sekreter Yardımcısı

Batı Dairesi Reisliği (Genel Müdürlüğü)
Daire Reisi
Refakatte Genel Müdür
Daire Reis Muavini

BATI

- Şube I Müdürlüğü
ABD, Arjantin, Bolivya, Brezilya, Dominik Cumhuriyeti, Ekvator, El Salvador, Guatemala, Haiti, Honduras, Kanada, Kolombiya, Kostarika, Küba, Meksika, Nikaragua, Panama, Paraguay, Peru, Şili, Uruguay, Venezuela
- Şube II Müdürlüğü
Avusturya, Belçika, İngiltere, Danimarka, Federal Almanya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İspanya, İtalya, İzlanda, İrlanda, İsveç, İsviçre, Lüksemburg, Malta, Norveç, Portekiz, Vatikan
- Şube III Müdürlüğü
Avrupa Entegrasyon Hareketleri, Avrupa Konseyi, Avrupa Teşkilatları

Doğu Dairesi Genel Müdürlüğü
Genel Müdür
Daire Reis Muavini
Genel Müdür Muavini

DOĞU

- Şube I Müdürlüğü
- Çekoslovakya, Macaristan, Polonya, Sovyet Rusya
- Şube II Müdürlüğü
Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya, Yugoslavya
- Şube III Müdürlüğü
Avustralya, Birmanya, Endonezya, Filipinler, Güney Kore, Japonya, Kamboçya, Laos, Malezya, Milliyetçi Çin, Moğolistan, Singapur, Tayland, Yeni Zelanda

Orta Doğu ve Afrika Dairesi Genel Müdürlüğü
Genel Müdür
Refakatte Genel Müdür
Genel Müdür Yardımcısı (iki Yardımcı)

ORAF

- Şube I Müdürlüğü
CENTO, Afganistan, Hindistan, İran, Pakistan
- Şube II Müdürlüğü
Afrika (Arap memleketleri hariç)
- Şube III Müdürlüğü
Arap Ülkeleri ve İsrail

Birleşmiş Milletler ve Boğazlar Rejimi Dairesi Genel Müdürlüğü
Genel Müdür
Genel Müdür Yardımcısı

BMKY

- Şube I Müdürlüğü
Birleşmiş Milletler Teşkilatı, Genel Kurul, Güvenlik Konseyi, Ekonomik ve Sosyal Konsey'in sosyal meselelerle ilgili işleri, Vesayet Konseyi, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, mültecilerle ilgili diğer meseleler, Milletlerarası Adalet Divanı, Daimi Hakem Divanı, Devletler Hukuku Komisyonu, UNRWA, UNCURK, Uyuşturucu Maddeler Komisyonu, Milletlerarası Çalışma Teşkilatı
- Şube II Müdürlüğü
Birleşmiş Milletler dışında ekonomik mahiyette olmayan kongre ve konferanslar, muhtelif milletlerarası (zirai, hukuki, sıhhi, askeri, ilmi, idari, sosyal ve kültürel) kuruluşlar, edebi ve sınai mülkiyetin korunması, Dünya Posta Birliği, Telekomünikasyon Birliği, UNICEF, WHO, sağlık ile ilgili diğer meseleler, Dünya Meteoroloji Teşkilatı.
- Şube III Müdürlüğü
Montreux Sözleşmesi ve tatbikatı, yabancı gemilerin Türk karasuları ve limanlarını ziyareti, muhtelif denizcilik işleri, Deniz Hukuku Konferansı, Milletlerarası İstişari Denizcilik Teşkilatı, Milletlerarası Yükleme Antlaşması, Kızılây, Kızılhaç, Kızılaslan, felaketzedelere yardım, Milletlerarası Yardım Birliği, Sivillerin Korunmasına dair Milletlerarası Teşkilat, Milletlerarası Harp Malulleri Sözleşmeleri
- Şube IV Müdürlüğü
Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilatı, Avrupa Sivil Havacılık Konferansları, uçuş izinleri, ikili hava ulaştırma antlaşmaları, çeşitli sivil havacılık meseleleri, yasak bölgeler, yabancıların yasak bölgelerdeki seyahatleri

Kıbrıs-Yunanistan Dairesi Genel Müdürlüğü
Genel Müdür
Daire Reis Muavini
Genel Müdür Muavini

KİYU

Kıbrıs İşleri

- Şube I Müdürlüğü
Siyasi İşler
- Şube II Müdürlüğü
Hukuki ve İdari İşler
- Şube III Müdürlüğü
Cemaat işleri

Yunan İşleri

- Şube I Müdürlüğü
İkili Siyasi İlişkiler
- Şube II Müdürlüğü
Lozan Antlaşmasının Uygulanması

Araştırma ve Siyaset Planlama Dairesi Genel Müdürlüğü
Genel Müdür
Genel Müdür Yardımcısı

ASPL

(Türkiye dış politikasının ana hedeflerini ve prensiplerini belirlemek amacıyla incelemeler yaparak bu hususta görüş bildirilmesi, ana hedeflerin uygulama planları hakkında öneriler hazırlanması, güncel dış politikanın izlenmesi, bunun ana hedeflere ve prensiplere uygunluk derecesinin ve koordinasyonunun incelenmesi ve görüş bildirilmesi, dış politikamızı etkileyebilecek dünya olay ve cereyanlarının izlenerek bunlar hakkında

araştırmalar yapılması, incelenmesi ve görüş belirtilmesi görevleri vardır.)

İktisadi İlişkiler Dairesi Genel Müdürlüğü
Genel Müdür
Genel Müdür Yardımcısı (iki Yardımcı)

İBEİ

- Şube I Müdürlüğü
Doğu Avrupa, Uzak Doğu ve Asya Ülkeleri ile Ekonomik İlişkiler
- Şube II Müdürlüğü
Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliğı (RCD)
- Şube III Müdürlüğü
Batı Avrupa ile Ekonomik İlişkiler
- Şube IV Müdürlüğü
Asya, Amerika ve Avustralya ile Ekonomik İlişkiler
- Şube V Müdürlüğü
Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile Ekonomik İlişkiler
- Şube VI Müdürlüğü
Dış yardım ve Konsorsiyum, dış ticaret rejimi, istatistikler, 5 yıllık planların uygulanması, ihraç ve ithal maddeleri ve uygulamaları, Keban Barajı

Avrupa Ekonomik Topluluğı Bürosu

Bakanlıklar Arası İktisadi Kurul Sekreteryası

Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar Genel Müdürlüğü
Genel Müdür
Refakatte Genel Müdür

UEK

- Şube I Müdürlüğü
Birleşmiş Milletlerin ekonomik faaliyetleri (Genel Kurul Ekonomik Komisyonu, ECOSOC, A.E.K.ve bunlara bağı kurumlar, UNIDO, UNCTAD)
- Şube II Müdürlüğü
FAO
- Şube III Müdürlüğü
Diğer bütün uluslararası ekonomik kuruluşların faaliyetleri
- Şube IV Müdürlüğü
CENTO'nun ekonomik faaliyetleri, Türk-Yunan ekonomik işbirliğı, Barış Gönüllüleri
- Şube V Müdürlüğü
BM Kalkınma Programı (UNDP), RCD Teknik İşbirliğı, Teknik Yardım ları ve uygulamaları
- Şube VI Müdürlüğü
Turizm, fuarlar ve sergiler

Kültür İşleri Dairesi Reisliğı
Daire Reisi
Daire Reis Muavini (iki Muavin)

KÜLT

- Şube I Müdürlüğü
Kuzey Amerika, Kuzey Avrupa, Yunanistan

- Şube II Müdürlüğü
Doğu bloku, UNESCO
- Şube III Müdürlüğü
Asya, Afrika, RCD
- Şube IV Müdürlüğü
Latin Amerika, Latin Avrupa, Avrupa Konseyi

Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Reisliği

KONS

Daire Reisi

Refakatte Daire Reisi

Refakatte Genel Müdür

Daire Reis Yardımcısı (üç Yardımcı)

- Şube I Müdürlüğü
Konsolosluk ve İkamet Antlaşmaları, yabancıların Türkiye’de seyahat ve ikametleri, vize antlaşmaları, vatansızlar, vatandaşlık durumu düzgün olmayan kişiler.
- Şube II Müdürlüğü
Türkiye’nin yabancı memleketlerdeki konsoloslukları, Türkiye’deki yabancı konsolosluklar, konsolosluk tarifelerinin uygulanması ve gemicilik işleri.
- Şube III Müdürlüğü
Göçmenler, mülteciler ve hacılar
- Şube IV Müdürlüğü
Vatandaşlık, yabancı memleketlerdeki Türk Vatandaşları ve öğrencileri, askerlik hizmeti, arzu edilmeyen şahıslar ve nüfus işleri.
- Şube V Müdürlüğü
Suçluların iadesi, adli tebligat, istinabe, adli sicil, mali tebligat, ahvali şahsiyeye ait adli talepler ve adli yardımlaşma antlaşmaları.
- Şube VI Müdürlüğü
Veraset işleri, ölüm belgeleri, vergi borçları, tazminat talepleri ve tasdik işleri
- Evrak Kayıt Şubesi
- Vize Şubesi Müdürlüğü
Yabancıların vize taleplerinin incelenmesi ve sonuçlandırılması

Sosyal İşleri Dairesi Genel Müdürlüğü

SOİŞ

Genel Müdür

(Sosyal antlaşmalar yapılması ve bunların uygulanması, yurt dışındaki işçilerimizin sorunları ve koordinasyon görevlerini yapar.)

Azınlıklar ve Emlak Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü

AZEM

Daire Reisi

Reis Yardımcısı

- Şube I Müdürlüğü
Dış Türkler: Ahdi bakımdan azınlık statüsünü haiz bulunan Türk toplulukları, Bulgaristan Türklerinin göçü, ahdi bakımdan statüsü bulunmayan Dış Türkler; Irak, İran, Suriye, Yugoslavya, Romanya
- Şube II Müdürlüğü
Yabancı ülkelerdeki Türk Emlakı ve Vakıfları; tasfiyesi bir Antlaşmaya tabi tutulmuş mallar, anlaşma olmayan emlak, vakıflar, şehitlikler

- Şube III Müdürlüğü
Yabancı ülkelerdeki Türk azınlıklarının kültür varlığının korunması, sosyal haklar, kültürel konular, öğretmenlerin emekliliği, bazı burslar
- Şube IV Müdürlüğü
Azınlıklara dair inceleme ve araştırma

Müşterek Güvenlik İşleri Dairesi Genel Müdürlüğü
Genel Müdür
Genel Müdür Yardımcısı

MÜĞİ

- Şube I Müdürlüğü
NATO Konseyi ile ilgili siyasi işlerin yürütülmesinde gerekli koordinasyonun sağlanması,
NATO ile ilgili enformasyon faaliyetleri, NATO öğrenci seminerleri, siyasî liderler seminerleri ve diğer çeşitli seminer, konferans, ziyaret vs. faaliyetlerde koordinasyon sağlanması, NATO araştırma bursları programı, ziyaretçi profesörler programı işleri, Kuzey Atlantik Antlaşması Merkez Kurulu'nun toplantılarının tertibi
- Şube II Müdürlüğü
NATO Enfrastrüktür işleri, Bakanlıklar arası Enfrastrüktür Heyetinin toplantılarına başkanlık, gündemlerinin düzenlenmesi ve sekreterlik görevi, enfrastrüktür işlerini taahhüt eden müteahhitlerin ödemeleri ve akreditiflerinin açılması, enfrastrüktür ihalelerinin şartnamelerin NATO üyesi Devletler temsilciliklerine gönderilmesi, bu ihalelere katılacak Türk firmalarının güvenlik soruşturmalarının yaptırılması
- Şube III Müdürlüğü
NATO'nun genel içerikli tüm askeri işleri, NATO savunma, planlama teklifi ve askeri yardım işlerinin koordinasyonu, NATO tatbikatları, NATO Askeri Komitesinin faaliyetleri, NATO Savunma Bakanları toplantıları
- Şube IV Müdürlüğü
NATO içerisinde lojistik işleri, bakım ve ikmal ajansı ile ilgili konularda koordinasyon, sivil olağanüstü hal planlaması faaliyetlerinde koordinasyon, ulusal topyekûn seferberlik planlamaları çalışmalarına katılmak, savunma imalat faaliyetleri çerçevesinde Türkiye'ye sipariş temini, bu siparişlerle ilgili çeşitli işlemlerin yürütülmesi ve finansman konusunun halledilmesi, savunma amaçları için NATO çerçevesinde bilimsel danışma ve çalışmaların irtibat ve koordinasyonunun sağlanması, sanayi emniyet konusunda koordinasyonun sağlanması

Müşterek Güvenlik ve Antlaşmalar Dairesi Genel Müdürlüğü
Genel Müdür

MÜAN

(Müşterek Güvenlik ile bilimsel ve nükleer işbirliğine dair ikili veya çok taraflı antlaşmaların hazırlanması, akdi, tadili, feshi, uygulaması, antlaşmalardan çıkan ihtilafların incelenmesi ve sonuçlandırılması, antlaşma metinlerinin muhafazası, bilimsel ve nükleer işbirliği antlaşmaları, NATO içerisinde bilimsel işbirliği, Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı ve nükleer enerji ile ilgili işler görevlerini yapar.)

- Şube I Müdürlüğü (Antlaşmalar, Prensipler ve Koordinasyon İşleri)
İkili veya çok taraflı güvenlik antlaşmalarının hazırlanması, bu hususlarda gerekli koordinasyonun temini, bu çeşit antlaşmaların akdi için gerekli işlemlerin ve müzakerelerin yürütülmesi,
- Şube II Müdürlüğü (Antlaşmalar, Tanzim ve Uygulama Şubesi)

Müşterek Güvenlik Antlaşmalarının uygulanması, uygulamada çıkan ihtilafların halli, müşterek savunma tesislerinin kurulmasında koordinasyonun sağlanması, antlaşmaların yazılması, tercümesi, imza yetkisi alınması, onaylanması, yetki ve onay belgelerinin hazırlanması ve değişimi, Birleşmiş Milletlere tescil ettirilmesi, temdidi, tadili fesih ihbarı

- Şube III Müdürlüğü (İlmi ve Nükleer İşbirliği Antlaşmaları Şubesi)

NATO içerisinde bilimsel işbirliği (burslar, araştırmalara yardım programları, yaz okulları), Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı ve nükleer enerji ile ilgili diğer uluslararası kuruluşların çalışmalarını takip ve koordinasyon, Türkiye ile ABD arasında nükleer enerji konusunda işbirliği

- Şube IV Müdürlüğü (Antlaşmalar Muhafaza Şubesi)

Antlaşmaların sicilinin tutulması, antlaşma metnlerinin ve ilgili belgelerin tasnif ve muhafazası

Personel Dairesi Reisliği/ Genel Müdürlüğü

PERS

Daire Reisi

Daire Reis Muavini

- Şube I Müdürlüğü (Sicil)

Tayin, terfi, nakil ve yıllık izin işleri

- Şube II Müdürlüğü

Emeklilik işleri

- Şube III Müdürlüğü

Maaş işleri

- Şube IV Müdürlüğü

Yolluk işleri

- Şube V Müdürlüğü

Hizmetliler işleri

İdari İşler Dairesi Genel Müdürlüğü

İDİD

Genel Müdür

- Bütçe Şubesi Müdürlüğü

Bakanlık bütçesinin hazırlanması, plan ve uygulama işleri, merkez daireleri ve dış kuruluşların yönetim giderlerine ilişkin tahakkuk, mahsup ve tetkik işlemleri, bütçe ve idari konularla ilgili genelgeler, tasarı ve teklifler.

- Teknik Büro Müdürlüğü

Bakanlık merkez teşkilatı ve dış kuruluşlara ait binalarının etüd, proje, yapım, onarım ve satın alma işleri, Bakanlık Teşkilatı'nın yapı ve yerleşme düzeninin geliştirilmesi programları ve uygulaması

- Levazım Şubesi Müdürlüğü

Bakanlık merkez teşkilatının her türlü eşya, malzeme, teçhizat ve büro araç-gereçlerinin ve hizmetlerinin, satın alma, kiralama ve ikmali ile ilgili ihale, tahakkuk, mahsup ve tetkik işlemleri

- Ağırlama Şubesi

Yurdumuzu resmen ziyaret eden yabancı devlet ve hükûmet adamları ile temsilci ve misafirlerin ağırlanması ile ilgili işler

- Ayniyat Saymanlığı

Bakanlık merkez ve dış teşkilatının, demirbaş eşya kayıt, terkin ve devir işlemleri,

Sayıştay'a ayniyat kesin hesabının verilmesi, ambar giriş-çıkış, tesellüm ve sevk işleri

- Basımevi/Matbaa
- Etüd Araştırma Bürosu
İdari mevzuat ve konularla ilgili genel etüd ve araştırmalar, yabancı ülkeler dış kuruluşları ve idari mevzuatının tetkiki, idari tasarı, teklif ve raporlar, standardizasyon çalışmaları, yayımlar ve kodifikasyon işleri
- İdari Amirliği
Bakanlık merkez binası ve tesisatının korunması, bakım ve işleri

Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü

ARUL

Daire Reisi

Daire Reis Muavini

(Endikatör, açık telgraf servisi, kurye servisi, havale servisi, kayıt servisi, iç yollama, numarator servislerinden oluşur)

- Arşiv Tasnif Heyeti
- Hazine-i Evrak Müdürlüğü

Başhukuk Müşavirliği

(Doğrudan Müsteşara bağlıdır)

(Bakanlığın verdiği hukuki işler, milletlerarası antlaşma, sözleşme ve her türlü antlaşmalar, kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ve bu mevzuatın uygulanması ile değiştirilme ve sonra erdirilmeleri hususlarında görüş bildirmek, 4353 sayılı kanun hükümleri uyarınca idari ve adli yargı organlarında açılan davalara ait bilgileri hazırlamak ve gerekenleri takip etmek, yabancı devletler ve milletlerarası teşekküllerle akdedilen antlaşma, sözleşme ve her türlü antlaşmaların kütüklerinin tutulması, asıllarının saklanması, metinlerinin yayınlanması ve gerekenlerin milletlerarası teşekküllere tescili işlemleri görevlerini yapar.)

Bakanlık Yüksek Müşavirleri

Yüksek Siyaset Planlama Kurulu

YSPK

İnzibat Komisyonu (Disiplin Kurulu)

Yüksek Kontrol Heyeti

YUKH

(Doğrudan Bakana bağlıdır)

Bakanın vereceği talimat dairesinde dış temsilciliklerimizin çalışma tarz ve şartlarını tetkik etmek, temsilciliklerin ve mensuplarının personel, mesken vs. bakımlardan ihtiyaçlarını tespit etmek ve lüzumu halinde bu hususlarda yapılması gereken iyileştirmeler hakkında Bakan'a telkin ve tavsiyelerde bulunmak.

Dışişleri Bakanlığı Akademisi Başkanlığı

AKDM

(Doğrudan Genel Sekretere bağlıdır)

Bakanlık personelinin eğitim işlerini düzenlemek, yürütmek, değerlendirmek, meslek ve idare memurlarının giriş ve Başkatiplik Sınavları gibi tüm sınav işleri ile kütüphane işlerini yürütmekle görevlidir.

Savunma Sekreterliği

SVSK

(Doğrudan Genel Sekretere bağlıdır)

Savunma Sekreteri

- Milli Seferberlik Şube Müdürlüğü
- Sivil Savunma Şube Müdürlüğü

Bakanlığın topyekûn savunma ve millî seferberlik hizmet, vazife ve sorumluluklarına ait planları hazırlamak, bunların icrasını koordine ve kontrol etmek, Bakanlığın personel seferberliği plan ve işlemlerini mevcut mevzuat ve insan gücü idaresiyle sorumlu makamların prensip kararları dahilinde hazırlamak ve yürütmek, Sivil Savunma Kanunu ile bu konudaki diğer mevzuatın ve sorumlu idarelerin prensip kararlarının Bakanlık bünyesinde tatbikini sağlamak, Bakanlık Harp Komitesi'nin çalışmalarını ve her türlü yazı işlerini hazırlamak ve icramı takip etmek, Savuma Sekreteri, topyekun savunma ve milli seferberlik hizmetlerinin millî savunma amaçlarına uygun bir şekilde hazırlanmasında Bakanlığın yardımcısı, müşaviri ve koordinatörüdür.

Söylevler ve Demeçler Bürosu Başkanlığı

Bakanlık makamı için gereken söylev ve demeçleri hazırlar

Muhasebe Müdürlüğü

MUDÜ

- Şube 1 (Tediye Kısmı)
Maaş, ücretler ile banka ve tediye muamelatı
- Şube 2 (Ödenek Kısmı)
Bütçe ile alınan ödenek ile ek ve olağanüstü ödenek aktarma işlemleri ve uygulaması
- Şube 3 (Gelirler Kısmı)
Merkez ve Dış Teşkilat tarafından tahsil edilen bütçe içi gelirlerin ve konsolosluklar cari hesabı kayıt ve işleri
- Şube 4 (Giderler kısmı)
Bütçe giderlerinin ödeneğine göre kaydı ve kesin hesap işleri.
- Şube 5 (Avans ve Krediler Kısmı)
Merkezde ödenen avans ve krediler ile konsolosluklar adına tahakkuk eden avans ve kredi işlemleri ile mahsup işlemleri kayıtlarının tutulması
- Şube 6 (Merkez Kalemi Kısmı)
Yevmiye, emanet, şahıs borçları ve idare hesabı işlemleri
- Şube 7 (Muamelat Kısmı)
Yazışmalar, evrak ve dosya işlemleri

1968 senesinde Azınlıklar ve Emlak Dairesinin ismi Dairenin yaptığı işlerin adıyla ifşa edilmemesi ve yanlış anlamaların önlenmesi için amacıyla “Etüd Dairesi” olarak değiştirilmiştir.

VII. 1971-1975 YILLARI ARASI DÖNEM: EKONOMİK ZORLUK DÖNEMİ (1971-1975)

A. Dönemin Kronolojisi

1971

Bangladeş'in bağımsızlığı, Hindistan-Pakistan Savaşı, Silahlı Kuvvetlerden Muhtıra, İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Efraim Elrom'un kaçırılması ve öldürülmesi, Türkiye'de afyon ekiminin yasaklanması, Türkiye'nin Çin Halk Cumhuriyeti'ni resmen tanıması, İran'ın Basra Körfezindeki Abu Musa ve Tumb adalarını işgali, Mikroçipin icadı

1972

SALT-I Antlaşması ve SALT-II görüşmelerinin başlangıcı, Kuzey İrlanda'da Kanlı Pazar olayları, Münih Olimpiyatlarında terör olayları, Kurt Waldheim BM Genel Sekreteri, ABD'de Watergate Skandalı, İKÖ Yasasının imzaya açılması

1973

Yom Kippur savaşı, Haşhaş ekimine yeniden başlanması, Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar ve Konsolos Bahadır Demir'in Ermeni terör örgütü ASALA tarafından şehit edilmeleri, Vietnam Savaşı'nın sona erışı, petrol fiyatlarının artışı

1974

Türkiye'nin Ege Denizi'nde petrol aramaya başlayışı, Suriye ve Irak'ın Türkiye'den Fırat Nehri suyu paylarını arttırma talepleri, Kıbrıs'ta Yunan askerlerinin hükümet darbesi, Türkiye'nin Kıbrıs'a askeri müdahalesi, ABD Senatosunun Türkiye'ye askeri yardımı kesişi, Afyon ekiminin yeniden başlayışı, Kıbrıs konusunda Cenevre Konferansları, Keban Barajı'nın açılışı

1975

Lübnan İç Savaşı, Saygon'un düşüşü ve Vietnam Savaşı'nın sonu, Khmer Rouge rejimi ve Kamboçya'da katliamlar, Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin Rauf Denктаş başkanlığında kuruluşu, Türkiye'deki 45 Amerikan üssünün millileştirilişi, ABD'nin Türkiye'ye silah ambargosu, Viyana Büyükelçisi Daniş Tunalıgil ile Paris Büyükelçisi İsmail Erez ve makam şoförü Talip Yener'in Ermeni teröristlerce şehit edilmeleri, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği (AGİK) sonuç belgesinin imzalanması, Kuzey-Güney diyalogu

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

1970'li yıllardan itibaren ekonomik ilişkilerin giderek ön plana çıkması karşısında İktisat Daireleri için aşağıdaki yenilemeler yapılmıştır:

İkili Ekonomik İlişkiler (İBEİ) ve Uluslararası Ekonomik İlişkiler (UEK) Dairelerine ilave olarak Ekonomik ve Teknik İşbirliği Grubu (ETİG) Başkanlığı kurulmuştur. 1970'lerde İktisat Daireleri için yapılan yenilikler şu biçimdedir:

İkili Ekonomik İlişkiler Dairesi

- Doğu Şubesi: Doğu Avrupa, Uzak Doğu ve Asya arasında ikili ticari, iktisadi ve mali ilişkiler
- Batı Şubesi: Batı Avrupa Ülkeleri, Amerika kıtasındaki ülkeler ve Kanada
- ORAF Şubesi: Orta Doğu ve Afrika ülkeleri
- Özel Ekonomik Konular Şubesi: Boğaz Köprüsü, Keban Barajı, müşterek sular, Kalkınma Planı, Tarımsal Maddeler Antlaşması, yabancı ülkelere silah ve mühimmat satışı, Türkiye-Federal Almanya silah ve mühimmat Antlaşması, KOKOM ithal şahadetnameleri, memleketimizin yabancı ülkelerle petrol ve tabii gaz ilişkileri,
- Turizm ve Fuarlar Şubesi: İzmir Fuarı, yurt dışındaki sergi ve fuarlar, turizm antlaşmaları, Balkanlarda turizm alanında bölgesel işbirliği, uluslararası resmi turizm kuruluşları ve çeşitli konferans işleri

Uluslararası Ekonomik İlişkiler Dairesi

- I Şube: Karayolları Antlaşmaları, Mükerrer Vergi Antlaşmaları, Avrupa Ekonomik Komisyonu,

BM II. Komisyonu, Ekonomik ve Sosyal Konsey, BM Sınai Kalkınma Teşkilatı, Avrupa İskan Fonu

- II Şube: FAO, WFP, Milletlerarası Zeytinyağı Konseyi ve hayvan hastalıkları
- III. Şube: OECD, Konsorsiyum, Dünya Bankası ve IMF
- IV. Şube: UNCTAD, GATT, Milletlerarası Gümrük Birliği ve Çevre sorunları
- V. Şube: BM Kalkınma Programı ve barış gönüllüleri

Ekonomik ve Teknik İşbirliği Grubu;

- Avrupa Toplulukları Bürosu: ülkemizle AET arasındaki ilişkilerin yürütülmesi
- RCD-CENTO Bürosu: teknik ve kültürel işbirliği ile enformasyon ve tanıtma hariç olmak üzere tüm RCD işlerini ve CENTO çerçevesindeki ekonomik işbirliği ile ilgili konular
- Teknik Yardım Bürosu: Uluslararası Ekonomik Kuruluşlardan sağlanan teknik yardımlar hariç olmak üzere, ikili teknik yardım programları ile Bölgesel Kuruluşlar (RCD-CENTO) çerçevesinde yapılan teknik işbirliği ile ilgili sorunlar.

Anılan dönemde, yurtdışındaki işçi vatandaşlarımızın sayılarının artması da konsolosluk hizmetlerinin önemini arttırmıştır. Bu dönemde konsolosluk teşkilatı yeniden yapılandırılmış, birimlerin sayıları attırılmıştır. 1970 yılında, Azınlıklar ve Emlak Dairesi (AZEM) bünyesinde olan emlak işleri Konsolosluk Genel Müdürlüğüne dahil edilerek KOGM aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir:

Konsolosluk Genel Müdürlüğü

• Emlak Dairesi	KOGM
• Avrupa Memleketleri ile Emlak İlişkileri Bölümü	KOED
• Asya, Afrika, Amerika ve Avustralya ile Emlak İlişkileri Bölümü	KOEAVB
• Konsolosluk Dairesi	KOEAB
• Vatandaşlık İşleri Bölümü	KOKD
• Konsolosluk ve Yabancılar Bölümü	KOKVB
• Vize Bölümü	KOKKB
• Sözleşmeler ve Muhtelit Hukuk Dairesi	KOKVIB
(Konsolosluk özel hukuk ve adli yardım konularında ikili ve çok taraflı uluslararası sözleşmelerin inceleme, hazırlık, görüşme ve bağitlanması işlemleri ile bu sözleşmeler ile uluslararası hukuk kurallarının kapsamı içerisinde hukuki ve cezai konularda adli yardımlaşma, mali, idari ve benzeri tebligat işlemlerinin yürütülmesi ve UNIDTROT işleri)	KOSD
• Sözleşmeler Bölümü	KOSSB
• Muhtelit Hukuk Bölümü	KOSMB

1971 yılında Bakanlık Teşkilat yapısında önemli bazı değişiklikler yapılmıştır. Genel Müdürlüklerin yetkileri genişletilmiş, bazı yeni Genel Müdürlükler kurulmuştur. Sözkonusu yeniden yapılanma çalışmaları çerçevesinde aşağıdaki birimlerin Genel Müdürlük unvanları kaldırılmıştır:

- Batı Dairesi Genel Müdürlüğü (BATI),
- Doğu Dairesi Genel Müdürlüğü (DOĞU),
- Orta Doğu ve Afrika Dairesi Genel Müdürlüğü (ORAF),
- Birleşmiş Milletler ve Boğazlar Dairesi Genel Müdürlüğü (BMKY),
- Kıbrıs Yunanistan Daire Genel Müdürlüğü (KİYU),

- ETÜD Dairesi Genel Müdürlüğü (eski AZEM-ETÜD)

Bu birimlerin baktıkları konular için “Siyasi İşler Genel Müdürlüğü (SİGM)” kurulmuştur.

İktisadi İlişkiler Dairesi Genel Müdürlüğü (İBEİ) (sonradan İkili Ekonomik İlişkiler), Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar Dairesi Genel Müdürlüğü (UEK), Ekonomik ve Teknik İşbirliği Grubu Başkanlığı ve Sosyal İşler Dairesi Genel Müdürlüğü (SOİŞ) kaldırılmış, bu birimlerin baktıkları konular için Ekonomik ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü (ESGM) kurulmuştur. Ekonomik konular bu Genel Müdürlük içerisinde kurulan şu birimlere dağıtılmıştır: İkili Ekonomik İşler Dairesi (ESİD), Uluslararası Ekonomik ve Mali Sorunlar Dairesi (ESUD), Birleşmiş Milletler Ekonomik Kuruluşlar Dairesi (ESBD), Sosyal İşler Dairesi (ESSD), Ekonomik ve Teknik İşbirliği Dairesi (ESED), AET İşleri Dairesi (ESAD)

Müşterek Güvenlik ve Antlaşmalar Dairesi Genel Müdürlüğü (MÜAN) ve Müşterek Güvenlik İşleri Dairesi Genel Müdürlüğü (MÜGİ) kaldırılarak yerine Milletlerarası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü (MGGM) kurulmuştur.

Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Genel Müdürlüğü (ARUL), İdari İşler Dairesi Genel Müdürlüğü (İDİD) ve Personel Dairesi Genel Müdürlüğü (PERS) kaldırılmış bu görevler için Personel ve İdare Genel Müdürlüğü (PİGM) ihdas olunmuştur.

Araştırma ve Siyaset Planlama Dairesi Genel Müdürlüğü (ASPL) ismi Siyaset Planlama ve Araştırma Müdürlüğü (ASGM) şeklinde değiştirilmiştir.

Aşağıdaki Genel Müdürlüklerin önünde yer alan “Dairesi” ibareleri de kaldırılmıştır:

Protokol Dairesi Genel Müdürlüğü (PROT) - Protokol Genel Müdürlüğü (PRGM)
Enformasyon Dairesi Genel Müdürlüğü (ENFO) - Enformasyon Genel Müdürlüğü (ENGM)
Kültür İşleri Dairesi Genel Müdürlüğü (KÜLT) - Kültür İşleri Genel Müdürlüğü (KİGM)
Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Genel Müdürlüğü (KONS) - Konsolosluk Genel Müdürlüğü (KOGM) adını almıştır.

Dış İrtibatlar Bürosu ile Söylevler ve Demeçler Bürosu Başkanlığı da kaldırılmıştır.

Tablo 13: 1971 yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Bakanlık Özel Kalemi	BÖZK
• Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
Genel Sekreterlik	
• Genel Sekreterlik Özel Kalemi	GÖZK
Genel Sekreterlik Yardımcılıkları (birim sayısı ve görev alanları bir önceki dönemle aynıdır)	

Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Protokol Dairesi	PRPD
• Diplomatik İşlemler Dairesi	PRDD
• Ağırlama Bölümü	PRAB
Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	SİGM
• Milletlerarası Kuruluşlar Dairesi	SİMD
• Batı Dairesi	SİBD
• Doğu Dairesi	SİDD
Orta ve Doğu Avrupa İşleri Bölümü	SİOAB
Uzak Doğu İşleri Bölümü	SİUDB
• Ortadoğu ve Afrika Dairesi	SİOD
CENTO, Güney-Batı Asya ve Afrika İşleri Bölüm Başkanı	SİCAB
• Ortadoğu, Arap Ülkeleri ve İsrail İşleri Bölümü	SİOAİB
• Etüd Dairesi	SİED
Kıbrıs İşleri Planlama ve İcra Grubu Dairesi Başkanlığı	KİPİG
• Kıbrıs ve Yunanistan İşleri Dairesi	SİYD
Avrupa Güvenliği ve Silahsızlanma Bölümü	SİAB
Ekonomik ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü	ESGM
• İkili Ekonomik İlişkiler Dairesi	ESİD
• Uluslararası Ekonomik ve Mali Sorunlar Dairesi	ESUD
• Birleşmiş Milletler Ekonomik Kuruluşlar Dairesi	ESBD
• Sosyal İşler Dairesi	ESSD
• Ekonomik ve Teknik İşbirliği Dairesi	ESED
• AET İşleri Dairesi	ESAD
Personel ve İdare Genel Müdürlüğü	PİGM
• Personel Dairesi	PİPD
• Arşiv ve Ulaştırma Dairesi	PİAD
• Araştırma, Yayın ve Çeviri Dairesi	PİYD
• Dış İrtibatlar Bürosu Başkanı	PİDB
• Bütçe ve İdare Dairesi	PİİD
Siyaset Planlama ve Araştırma Genel Müdürlüğü	ASGM
• Siyaset Planlama Dairesi	ASPD
• Araştırma Dairesi	ASAD
• Avrupa Konseyi Dairesi	ASKD
Parlamentoya İlişkiler Bölümü	ASİB
Uluslararası Örgütler Bölümü	ASUB
Ekonomik Sorunlar Bölümü	ASEB
Milletlerarası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
• Savunma Siyaseti ve Enfrastrüktür Dairesi	MGED
• Savunma planlaması Dairesi	MGPD
• Savunma Antlaşmaları Uygulama Dairesi	MGAD
Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM

• İkili İlişkiler Dairesi	KİİD
• Çok Taraflı İlişkiler Dairesi	KİÇD
Asya-Afrika-Avustralya Bölümü	KİAAB
Avrupa-Amerika Bölümü	KİAVB
Çok Taraflı İlişkiler ve Planlama Bölümü	KİÇPB
Konsolosluk Genel Müdürlüğü	KOGM
• Emlak Dairesi	KOED
Avrupa Memleketleri ile Emlak İlişkileri Bölümü	KOEAVB
Asya, Afrika, Amerika Memleketleri ve Avustralya ile Emlak İlişkileri Bölümü	KOEAB
• Konsolosluk Dairesi	KOKD
Vatandaşlık İşleri Bölümü	KOKVB
Konsolosluk ve Yabancılar Bölümü	KOKKB
Vize Bölümü	KOVb
Sözleşmeler ve Muhtelit Hukuk Dairesi	KOMD
Enformasyon Genel Müdürlüğü	ENGM
• Bakanlık Sözcülüğü Dairesi	ENSD
• Haber Koordinasyon Bölümü	ENHB
Başhukuk Müşavirliği	BHMS
Dışişleri Akademisi	DAKM
Muhasebe Müdürlüğü	MUMD
Sivil Savunma Sekreterliği	SVSK

1972 yılında yapılan değişiklikler;

Müsteşarlık Araştırma ve Yüksek Danışma Kurulu tesis edilmiştir. Kurulun görevi araştırmalar yapmak ve yaptırmak, özellikle dairelerin çalışmalarında onlara yardımcı olmak, DPT Eğitim Merkezi öğretim ve eğitim hizmetlerinde görevli olarak çalışmak, Koordinasyon Kurulu, Para ve Kredi Kurulu işlemleri yapmak, Planlama Dergisinin bilimsel düzeyinin yükseltilmesi için ilgililere Müsteşarlık kanalıyla önerilerde bulunmak ve Müsteşar tarafından Kurul'a ya da üyelere verilen işleri yapmaktır.

Enformasyon Genel Müdürlüğü'ne bağlı olan "Bakanlık Sözcülüğü Dairesi (ENSD)" ve "Haber Koordinasyon Bölümü (ENHB)"nın isim ve rumuzları "Haberler ve Sözcülük Dairesi ENHD" ve "Haberler ve Koordinasyon Dairesi ENKD" olarak değiştirilmiştir.

Kültür İşleri Genel Müdürlüğü'nün "İkili İlişkiler Dairesi KİİD ve Çok Taraflı İlişkiler Dairesi KİÇD" in isim ve rumuzları "Doğu Avrupa, Asya ve Afrika Dairesi KİDD ve Batı Avrupa ve Amerika KİBD olarak değiştirilmiş; KİAAB, KİAVB ve KİÇPB uhdesindeki görevler bu iki daireye dağıtılmıştır.

Konsolosluk Genel Müdürlüğü rumuzları da yeniden düzenlenmiştir:

- Konsolosluk İşleri Dairesi KOKD
- Vatandaşlık İşleri Bölümü KOKVB

• Konsolosluk ve Yabancılar Bölümü	KOKKB
• Vize Dairesi	KOVD
• Sözleşmeler ve Muhtelit Hukuk Dairesi	KOSD
• Sözleşmeler Bölümü	KOSSB
• Muhtelit Hukuk Bölümü	KOSMB

Bakanlığın Helsinki’de başlayan Avrupa güvenlik ve işbirliği Konferansı (AGİK) toplantılarını yakından takibi "Avrupa Güvenliği ve Silahsızlanma Bölümü"nın, görevli bulunduğu işlerin artmasına yol açmıştır. Bunun üzerine, Siyasi İşler Genel Müdürlüğü bünyesinde "Avrupa Güvenliği ve Silahsızlanma İşleri Dairesi (SİAD)" kurulmuştur.

1973 yılında “Antlaşmalar, Hudut ve Emlak İşleri Genel Müdürlüğü – AİGM” kurulmuştur. Siyasi İşler, Protokol ve Konsolosluk Genel Müdürlüklerinden bazı konular alınarak AİGM bünyesine dahil edilmiştir:

Antlaşmalar Dairesi AİAD

Uluslararası antlaşmaların onay belgelerinin hazırlanması, antlaşmaların tescili, saklanması, onay, katılma, temdit ve fesih belgelerinin teatisi, antlaşmalara ilişkin çeşitli konular

Emlak Dairesi AİED

Türkiye’deki yabancı diplomatik temsilciliklere ve konsolosluklara ait taşınmaz malların karşılıklılığı konuları yabancı ülkelerdeki diplomatik ve konsüler temsilciliklerimize ait taşınmaz mallarda karşılıklılık, diğer ülkelerle emlak tazminat müzakereleri, Lozan mektuplarına giren yabancı kurumların statüleri

Hudut İşleri Dairesi AİHD

Deniz hudutları ve alanı, Türkiye’deki yabancı devlet mezarlıkları ve anıtları, Lozan mektuplarında sözkonusu yabancı müesseselerin idaresi ve personel işleri, Türkiye-İran ve Irak hudut işleri, Bulgaristan hudut işleri, Sovyetler Birliği hudut işleri (Demarkasyon Heyeti), Yunanistan-Kıbrıs emlak ve hudut işleri ile Türklere ait anıt ve eserler,

Anılan yıl içerisinde yurtdışı vatandaşların sorunları ile iştigal etmek üzere Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Genel Müdürlüğü bünyesinde Yurtdışı Vatandaş Sorunları Dairesi (YU-VA) kurulmuştur.

Doğrudan Bakan’a bağlı olarak çalışan Denetleme Kurulu (DEKU) tesis edilmiştir.

Yukarıda maruz değişiklikler sonrasında 1974 yılında Bakanlığın teşkilat yapısı şu şekildedir:

Tablo 14: 1974 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Bakanlık Özel Kalemi	BÖZK
• Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
Genel Sekreterlik	
• Genel Sekreterlik Özel Kalemi	GÖZK
• Müsteşarlık Araştırma ve Yüksek Danışma Kurulu	
Genel Sekreterlik Yardımcılıkları	

(birim sayısı ve görev alanları bir önceki dönemlerle aynıdır)

Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Protokol Dairesi	PRPD
• Diplomatik İşlemler Dairesi	PRDD
• Ağırlama Bölümü	PRAB
Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	SİGM
• Milletlerarası Kuruluşlar Dairesi	SİMD
• Batı Dairesi	SİBD
• Doğu Dairesi	SİDD
• Ortadoğu ve Afrika Dairesi	SİOD
• Etüd Dairesi	SİED
• (KİPİG) Kıbrıs İşleri Planlama ve İcra Grubu Dairesi Başkanlığı	SİPG
• Kıbrıs ve Yunanistan İşleri Dairesi	SİYD
• Avrupa Güvenliği ve Silahsızlanma Dairesi	SİAD
Ekonomik ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü	ESGM
• İkili Ekonomik İşler Dairesi	ESİD
• Uluslararası Ekonomik ve Mali Sorunlar Dairesi	ESUD
• Birleşmiş Milletler Ekonomik Kuruluşlar Dairesi	ESBD
• Sosyal İşler Dairesi	ESSD
• Ekonomik ve Teknik İşbirliği Dairesi	ESED
• AET İşleri Dairesi	ESAD
• Yurtdışı Vatandaş Sorunları Dairesi	YU-VA
Personel ve İdare Genel Müdürlüğü	PİGM
• Personel Dairesi	PİPD
• Bütçe ve İdare Dairesi	PİİD
• Arşiv ve Ulaştırma Dairesi	PİAD
• Araştırma, Yayın ve Çeviri Dairesi	PİYD
Araştırma ve Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	ASGM
• Siyaset Planlama Dairesi	ASPD
• Araştırma Dairesi	ASAD
• Avrupa Konseyi Dairesi	ASKD
Milletlerarası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
• Savunma Siyaseti ve Enfrastrüktür Dairesi	MGED
• Savunma Planlaması Dairesi	MGPD
• Savunma Antlaşmaları Uygulama Dairesi	MGAD
Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM
• Doğu Avrupa, Asya ve Afrika Dairesi	KİDD
• Batı Avrupa ve Amerika	KIBD
Konsolosluk Genel Müdürlüğü	KOGM

• Konsolosluk İşleri Dairesi	KOKD
• Vatandaşlık İşleri Bölümü	KOKVB
• Konsolosluk ve Yabancılar Bölümü	KOKKB
• Sözleşmeler ve Muhtelit Hukuk Dairesi	KOSD
• Sözleşmeler Bölümü	KOSSB
• Muhtelit Hukuk Bölümü	KOSMB
• Vize Dairesi	KOVD
Antlaşmalar, Hudut ve Emlak İşleri Genel Müdürlüğü	AİGM
• Antlaşmalar Dairesi	AİAD
• Emlak Dairesi	AİED
• Hudut İşleri Dairesi	AİHD
Enformasyon Genel Müdürlüğü	ENGM
• Haberler ve Sözcülük Dairesi	ENKD
• Haberler ve Sözcülük Dairesi	ENHD
Başhukuk Müşavirliği	BHMŞ
Dışişleri Akademisi	DAKM
Denetleme Kurulu	DEKU
Muhasebe Müdürlüğü	MUMD
Sivil Savunma Sekreterliği	SVSK

VIII. 1976-1980 YILLARI ARASI DÖNEM: DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MENSUPLARINA YÖNELİK ERMENİ TERÖRÜNÜN YOĞUNLAŞTIĞI DÖNEM

A. Dönemin Kronolojisi

1976

İlk Ebola salgını, Beyrut Büyükelçiliği Başkatibi Oktar Cirit'in Ermeni teröristlerce şehit edilişi, Türkiye ile Amerika arasında "Savunma İşbirliği Antlaşması" imzalanışı, Türkiye-Irak Petrol Boru Hattı'nın yapımının tamamlanışı, AET Parlamento Komisyonunun Türk işçilerinin AET ülkelerinde serbest dolaşım hakkını kaldırışı, Türkiye'nin AET'ye karşı olan yükümlülüklerini dondurduğunun ilanı, FKÖ'nün Türkiye'de büro açışı, Entebbe Havaalanı Baskını, Kıbrıs konusunda Viyana görüşmeleri, Bulgaristan ve Romanya Devlet Başkanlarının Türkiye ziyaretleri, Ege'de "Kıta Sahaneliği" sorunu

1977

Roma'da Büyükelçi Taha Carım'ın Ermeni Teröristlerce şehit edilişi, Makarios'un ölümü ve Rum yönetiminde Kipriyanu dönemi, Enver Sedat'ın İsrail'i ziyareti, BM'in Güney Afrika Cumhuriyeti'ne silah satışını yasaklayışı, Kerkük petrolünün Yumurtalık'a pompalanması, Döviz sıkıntısı nedeniyle yılda bir kereden fazla yurtdışına çıkmanın yasaklanması, kişisel bilgisayarların piyasaya çıkışı

1978

Madrid'de Ermeni teröristlerin düzenlediği saldırı sonucunda, Büyükelçi Zeki Kuneralp'in eşi Necla Kuneralp ve Emekli Büyükelçi Beşir Balcıoğlu ile şehit edilişi ve makam şoförü Antonio Torres'in katledilişi, Afganistan'da iç savaş, Ermeni teröristlerin Londra'daki Kıbrıs Türk Bankası ile

Brüksel'deki Türk Ticaret Ateşeliği'ne bombalı saldırıları, Pakistan'da Zia-ül Hak dönemi, ABD Senatosu'nun Türkiye'ye uygulanan silah ambargosunu kaldırışı, İran'daki iç savaş nedeniyle binlerce İranlının Türkiye'ye sığınışı, Ecevit-Karamanlis görüşmesi, Mısır-İsrail arasında Camp David görüşmeleri

1979

Hollanda Büyükelçimiz Özdemir Benler'in oğlu Ahmet Benler ve Paris Turizm Müşaviri Yılmaz Çolpan ile Ermeni teröristlerce şehit edilişi, Pakistan'da Zülfikar Ali Butto'nun idamı, İsrail-Mısır Barış Antlaşması, Viyana'da Ege Kıta Sahaneliği görüşmeleri, Sovyetlerin Afganistan'ı işgali, İran'da Humeyni dönemi, Polonya'da "Dayanışma" hareketi, SALT-II Antlaşması'nın imzası, Dünyada petrol krizi, FKÖ lideri Arafat'ın Türkiye ziyareti

1980

Türkiye'de Askeri Darbe, Atina Büyükelçiliği İdari Ataşesi Galip Özmen ile 14 yaşındaki kızı Neslihan Özmen'in ve Sidney Başkonsolosu Şarik Arıyak ile koruma polisi Enver Sever'in ASALA militanlarınca şehit edilişleri, Türkiye'nin Lyon Konsolosluluğu'nun Ermeni teröristlerce basılışı ve dört Konsolosluk görevlisinin yaralanması, Paris Büyükelçiliği Basın Danışmanı Sevinç Bakkalbaşı'nın ASALA saldırısı ile yaralanması, Bern Büyükelçisi Doğan Türkmen ile Vatikan Büyükelçisi Vecdi Türel'e Ermeni teröristlerin suikast girişimleri, ekonominin kötüye gitmesi karşısında 24 Ocak Kararlarının alınışı, devalüasyon (1 ABD doları 70 lira), İran-Irak Savaşı, Fransa'nın, Türk Vatandaşları için vize uygulayacağını açıklayışı, Tito'nun ölümü, İsrail'in Kudüs'ün Arap bölümünü işgali, Rogers Planı ve Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönüşü

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

1976 senesinde güçlendirilmesi gereken birimler (Terör, Kıbrıs, Askeri, Ekonomik ve Kültürel İşler) için teşkilat yapısında yeniden bazı düzenlemeler yapılmıştır.

Genel Sekreter Yardımcıları sayısı 6 olarak kalmakla birlikte iki Genel Sekreter Yardımcısı Müşterek Güvenlik İşleri (MGGM) ve Protokol (PRGM) Genel Müdürlüklerini Tedvire Memur olarak belirlenmiştir.

Siyasi İşler Genel Müdürlüğü (SİGM)'nün ismi ve rumuzu "İkili Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü (İSİG)" olmuştur. Siyasi İşler Genel Müdürlüğü bünyesindeki milletlerarası kuruluşlar konuları ile Kıbrıs konuları ayrılarak ayrı ayrı Genel Müdürlükler haline getirilmiştir. Siyasi İşlere Bağlı Dairelerin de rumuzları değişmiştir.

Yeni kurulan Çok Taraflı Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü (ÇSİG) bünyesine uluslararası kuruluşlar konularının yanı sıra Etüd Dairesi de bağlanmıştır. Ayrıca Araştırma ve Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü bünyesinde olan Avrupa Konseyi Dairesi de ÇSİG'e bağlanmıştır.

Ekonomik ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü bünyesindeki ekonomik içerikli meseleler, daha önceki yıllarda olduğu gibi ikili ve çok taraflı olarak ayrılmış ve bunun için iki ayrı Genel Müdürlük (İEİG ve UESG) kurulmuş, daireler de bu genel müdürlükler bünyelerine dağıtılmıştır.

Personel ve İdare Genel Müdürlüğü (PİGM) iki ayrı Genel Müdürlük; Personel Genel Müdürlüğü (PEGM)-İdari İşler Genel Müdürlüğü (İDGM) haline getirilmiştir. PEGM bünyesindeki Araştırma, Yayın ve Çeviri Dairesi kaldırılmıştır.

Kültür İşleri Genel Müdürlüğü bünyesindeki görevler ülkeler temelinden çıkarılarak daha

önce olduğu şekilde ikili ve çok taraflı kültürel ilişkiler biçiminde yeniden düzenlenmiştir.

Enformasyon Genel Müdürlüğü bünyesindeki “Haberler ve Sözcülük Dairesi” kaldırılmış, yerine “Tanıtma ve Yayın Dairesi” kurulmuştur.

Antlaşmalar, Hudut ve Emlak İşleri Genel Müdürlüğü Emlak İşleri Genel Müdürlüğü olarak yeniden isimlendirilmiş, Antlaşmalar Dairesi kaldırılmıştır.

Milletlerarası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü’nün ismi, Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiş, üç olan daire (Savunma Siyaseti ve Enfrastrüktür, Savunma Planlaması ve Savunma Antlaşmaları Uygulama) sayısı da ikiye (Müşterek Güvenlik İşleri ve Savunma Antlaşmaları ve Uygulaması) indirilmiştir.

Başbakanlık Genelge talimatı çerçevesinde; Genel Sekreter, Denetleme Kurulu Başkanı, Başhukuk Müşaviri ve üç Genel Müdürden oluşan Yüksek Disiplin Kurulu ile buna bağlı Disiplin Kurulu tesis edilmiştir.

Tablo 15: 1976 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan Özel Kalem	BÖZK
Genel Sekreter Özel Kalem	GÖZK
Yüksek Disiplin Kurulu	
Disiplin Kurulu	
Genel Sekreter Siyasal İşler Yardımcılığı	GSİY
İkili Siyasal İlişkiler Genel Müdürlüğü	İSİG
• Batı Dairesi Reisliği	İSBD
• Doğu Dairesi Reisliği	İSDD
• Orta Doğu ve Afrika Dairesi Reisliği	İSOD
Çok Taraflı Siyasal İlişkiler Genel Müdürlüğü	ÇSİG
• Uluslararası Kuruluşlar ve Sorunlar Dairesi Reisliği	ÇSUD
• Avrupa Konseyi Dairesi Reisliği	ÇSKD
• Etüd Dairesi Reisliği	ÇSED
Kıbrıs-Yunanistan İşleri Genel Müdürlüğü	SKGY
• Kıbrıs ve Yunanistan Dairesi Reisliği	SKYD
• KİPİG Dairesi Reisliği	SKKD
Araştırma ve Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	ASGM
• Siyaset Planlama Dairesi Reisliği	ASPD
• Araştırma Dairesi Reisliği	ASAD
Genel Sekreter İktisadi İşler Yardımcılığı	GİKY
İkili Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü	İEİG
• İkili Ekonomik İşler Dairesi Reisliği	İEİD
• Ekonomik ve Teknik İşbirliği Dairesi Reisliği	İETD

Uluslararası Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Genel Müdürlüğü	UESG
• AET İşleri Dairesi Reisliği	UEAD
• Sosyal İşler Dairesi Reisliği	UESD
• Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar Dairesi Reisliği	UEKD
Genel Sekreter İdari İşler Yardımcılığı	GİDY
Personel Genel Müdürlüğü	PEGM
• Özlük İşleri Dairesi Reisliği	PÖZD
İdari İşler Genel Müdürlüğü	İDGM
• Bütçe ve İdari İşler Dairesi Reisliği	İDBD
• Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Reisliği	İDAD
Genel Sekreter Kültür ve Enformasyon İşleri Yardımcılığı	GKEY
Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM
• İki Taraflı Kültürel İlişkiler I. Daire Reisliği	KİKD-I
• İki Taraflı Kültürel İlişkiler II. Daire Reisliği	KİKD-II
• Çok Taraflı Kültürel İlişkiler Dairesi Reisliği	KİÇD
Enformasyon Genel Müdürlüğü	ENGM
• Tanıtma ve Yayın Dairesi Reisliği	ENTD
Konsolosluk Genel Müdürlüğü	KOGM
• Konsolosluk İşleri Dairesi Reisliği	KOKD
• Konsolosluk Sözleşmeleri Dairesi Reisliği	KOSD
• Vize ve Dış İrtibatlar Dairesi Reisliği	KOVD
Emlak İşleri Genel Müdürlüğü	EİGM
• Emlak Dairesi Reisliği	EİED
• Hudut İşleri Dairesi Reisliği	EİHD
Genel Sekreter Yardımcıları tarafından tedvir edilen Genel Müdürlükler:	
Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
• Müşterek Güvenlik İşleri Dairesi Reisliği	MGİD
• Savunma Antlaşmaları ve Uygulaması Dairesi Reisliği	MGAD
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Protokol Dairesi Reisliği	PRPD
• Diplomatik İşlemler Dairesi Reisliği	PRDD
Başhukuk Müşavirliği	BHMS
Dışişleri Akademisi	DAKM
Denetleme Kurulu	DEKU
Muhasebe Müdürlüğü	MUMD

Kıbrıs ve Ege'ye dair meselelerin uluslararası platformlarda ve Türk dış politikasında giderek atan derecede önemli bir yer tuttuğu, bunun yanı sıra Birleşmiş Milletler, Bağlantısızlar Hareketi ve çeşitli forumlarda Türkiye aleyhine faaliyetlerin çoğaldığı 1977 senesi ve izleyen dönemde, üçüncü dünya ülkeleriyle ilişkilerin geliştirilmeye çalışılmakta olduğu gözlenmektedir. Bu durumun bir yansıması olarak da merkezi yapılanmada bu konulara bakan yeni birimler kurulmuş ve/veya mevcut birimler geliştirilmeye başlanmıştır. Örneğin, Afrika Ülkeleri ve Deniz sorunlarına bakan daireler bu dönemde tesis edilmiştir.

Bu döneme kadar zaman zaman Daire Reisi bazen de Daire Başkanı olarak kullanılan unvanlardan Daire Reisi unvanı 1977 yılından itibaren kullanılmamaya başlanmış, Daire Başkanı unvanı terminolojiye yerleşmiştir.

İdari İşler Genel Müdürlüğü bünyesindeki Arşiv ve Ulaştırma işleri için ayrı bir Genel Müdürlük; "Evrak Ulaştırma ve Arşiv Genel Müdürlüğü(AUGM)" ismiyle kurulmuştur. Bu Genel Müdürlüğe bağlı Evrak ve Ulaştırma Dairesi (EUDA) ve arşiv çalışmaları için de ayrı bir birim haline Arşiv Dairesi (ARDA) kurulmuştur. İdari İşler Genel Müdürlüğü bünyesinde Saymanlık Müdürlüğü kurulmuştur.

İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü bünyesinde Afrika Dairesi (İSAD) kurulmuş, Orta Doğu ve Afrika Dairesi'ne sadece Kuzey Afrika işleri bırakılarak ismi de Orta Doğu ve Kuzey Afrika Dairesi (İSOD) olarak değiştirilmiştir. Emlak İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde olan Hudut İşleri Dairesi(İSHD), İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğüne kaydırılmıştır.

Denizcilik ve Havacılık Sorunları Dairesi (ÇDHD) tekrar kurularak, Çok Taraflı Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü'ne bağlanmıştır.

Nükleer Sorunlar ve Bilimsel İşbirliği Dairesi (UENB) kurularak Uluslararası Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır.

Personel Genel Müdürlüğünde iki ilave daire kurulmuştur; Akçeli İşler Dairesi (PAKD) ve Güvenlik İşleri Dairesi (GİDY/GİD)

Stratejik Araştırmalar ve Silahsızlanma Dairesi (MGSD) kurularak Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır.

Tablo 16: 1977 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan Özel Kalemi	BÖZK
Genel Sekreter Özel Kalemi	GÖZK
Yüksek Disiplin Kurulu	
Disiplin Kurulu	
Genel Sekreter Siyasal İşler Yardımcılığı	GSİY
İkili Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü	İSİG
• Batı Dairesi Başkanlığı	İSBD
• Doğu Dairesi Başkanlığı	İSDD

• Orta Doğu ve Kuzey Afrika Dairesi Başkanlığı (Asya ülkeleri de bu dairededir)	İSOD
• Afrika Dairesi	İSAD
• Hudut İşleri Dairesi	İSHD
Çok Taraflı Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü	ÇSİG
• Uluslararası Kuruluşlar ve Sorunlar Dairesi Başkanlığı	ÇSUD
• Avrupa Konseyi Dairesi Başkanlığı	ÇSKD
• Etüd Dairesi Başkanlığı	ÇSED
• Denizcilik ve Havacılık Sorunları Dairesi	ÇDHD
Kıbrıs-Yunanistan İşleri Genel Müdürlüğü	SKGY
• Kıbrıs ve Yunanistan Dairesi Başkanlığı	SKYD
• KİPİG Dairesi Başkanlığı	
Araştırma ve Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	ASGM
• Siyaset Planlama Dairesi Başkanlığı	ASPD
• Araştırma Dairesi Başkanlığı	ASAD
Genel Sekreter İktisadi İşler Yardımcılığı	GİKY
İkili Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü	İEİG
• İkili Ekonomik İşler Dairesi Başkanlığı	İEİD
• Ekonomik ve Teknik İşbirliği Dairesi Başkanlığı	İETD
Uluslararası Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Genel Müdürlüğü	UESG
• AET İşleri Dairesi Başkanlığı	UEAD
• Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı	UESD
• Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı	UEKD
• Nükleer Sorunlar ve Bilimsel İşbirliği Dairesi	UENB
Genel Sekreter İdari İşler Yardımcılığı	GİDY
Personel Genel Müdürlüğü	PEGM
• Özlük İşleri Dairesi Başkanlığı	PÖZD
• Akçeli İşler Dairesi	PAKD
• Güvenlik İşleri Dairesi	GİD
İdari İşler Genel Müdürlüğü	İDGM
• Bütçe ve İdari İşler Dairesi Başkanlığı	İDBD
Evrak Ulaştırma ve Arşiv Genel Müdürlüğü	AUGM
• Evrak ve Ulaştırma Dairesi	EUDA
• Arşiv Dairesi	ARDA
Haberleşme Şubesi	
Genel Sekreter Kültür ve Enformasyon İşleri Yardımcılığı	GKEY

Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM
• İki Taraflı Kültürel İlişkiler I. Daire Başkanlığı	KİKD-I
• İki Taraflı Kültürel İlişkiler II. Daire Başkanlığı	KİKD-II
• Çok Taraflı Kültürel İlişkiler Dairesi Başkanlığı	KİÇD
Enformasyon Genel Müdürlüğü	ENGM
• Tanıtma ve Yayın Dairesi Başkanlığı	ENTD
Konsolosluk Genel Müdürlüğü	KOGM
• Konsolosluk İşleri Dairesi Başkanlığı	KOKD
• Konsolosluk Sözleşmeleri Dairesi Başkanlığı	KOSD
• Vize ve Dış İrtibatlar Dairesi Başkanlığı	KOVD
Emlak İşleri Genel Müdürlüğü	EİGM
• Emlak Dairesi Başkanlığı	EİED
Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
• Müşterek Güvenlik İşleri Dairesi Başkanlığı	MGİD
• Savunma Antlaşmaları ve Uygulaması Dairesi Başkanlığı	MGAD
• Stratejik Araştırmalar ve Silahsızlanma Dairesi	MGSD
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Protokol Dairesi Başkanlığı	PRPD
• Diplomatik İşlemler Dairesi Başkanlığı	PRDD
Başhukuk Müşavirliği	BHMS
Dışişleri Akademisi	DAKM
Denetleme Kurulu	DEKU
Muhasebe Müdürlüğü	MUMD
Sivil Savunma Sekreterliği	SVSK

1979 ve 1980 yıllarında yukardaki teşkilat yapısı üzerinde şu değişiklikler yapılmıştır;

Genel Sekreter Müşterek Güvenlik İşleri Yardımcılığı (GMSY) asaleten kurulmuştur.

Kıbrıs ve Yunanistan Dairesi Başkanlığı iki ayrı Daire Başkanlığı haline getirilmiştir; Kıbrıs Dairesi (SKKD), Yunanistan Dairesi (SYİD).

İdari İşler Genel Müdürlüğüne bağlı Yapı İşleri Daire Başkanlığı (YİDB) ve Saymanlık Müdürlüğü kurulmuştur.

Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü bünyesindeki Stratejik Araştırmalar ve Silahsızlanma Dairesi Genel Müdürlük (MSGM) haline getirilerek Stratejik Araştırmalar (MSSD) ve Silahsızlanma Dairesi (MSAD) kurulmuştur.

Doğu Dairesi Başkanlığının adı Doğu Avrupa Dairesi olarak değiştirilmiştir.

Genel Sekreter Kùltür ve Enformasyon İşleri Yardımcılığı'nın ismi Genel Sekreter Kùltür ve Konsolosluk İşleri Yardımcılığı olarak değıştirilmiştir.

Aynı zamanda Bakanlık sözcüsü de olan Genel Sekreter Enformasyon İşleri Yardımcılığı (GENY) kurulmuştur.

İkili Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü bünyesinde Doğu Asya Dairesi (İSDA) kurulmuştur. Kıbrıs Dairesinin rumuzu SKKD; SKID olarak değıştirilmiştir

Tablo 17: 1980 Yılı Dışışleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
Bakan Özel Kalemi	BÖZK
Genel Sekreter Özel Kalemi	GÖZK
Yüksek Disiplin Kurulu	
Disiplin Kurulu	
Genel Sekreter Siyasi İşler Yardımcılığı	GSİY
İkili Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü	İSİG
• Batı Dairesi Başkanlığı	İSBD
• Doğu Avrupa Dairesi	İSDD
• Orta Doğu ve Kuzey Afrika Dairesi Başkanlığı (Asya ülkeleri de bu Dairededir)	İSOD
• Afrika Dairesi	İSAD
• Doğu Asya Dairesi	İSDA
• Hudut İşleri Dairesi	İSHD
Çok Taraflı Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü	ÇSİG
• Uluslararası Kuruluşlar ve Sorunlar Dairesi Başkanlığı	ÇSUD
• Avrupa Konseyi Dairesi Başkanlığı	ÇSKD
• Etüd Dairesi Başkanlığı	ÇSED
• Denizcilik ve Havacılık Sorunları Dairesi	ÇDHD
• Kıbrıs-Yunanistan İşleri Genel Müdürlüğü	SKGY
• Kıbrıs Dairesi	SKİD
• Yunanistan Dairesi	SYİD sonra SYUD
• KİPİG Dairesi Başkanlığı	
Araştırma ve Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	ASGM
• Siyaset Planlama Dairesi Başkanlığı	ASPD
• Araştırma Dairesi Başkanlığı	ASAD
Genel Sekreter İktisadi İşler Yardımcılığı	GİKY
İkili Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü	İEİG
• İkili Ekonomik İşler Dairesi Başkanlığı	İEİD
• Ekonomik ve Teknik İşbirliği Dairesi Başkanlığı	ETD

Uluslararası Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Genel Müdürlüğü	UESG
• AET İşleri Dairesi Başkanlığı	UEAD
• Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı	UESD
• Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı	UEKD
• Nükleer Sorunlar ve Bilimsel İşbirliği Dairesi	UENB
Genel Sekreter İdari İşler Yardımcılığı	GİDY
Personel Genel Müdürlüğü	PEGM
• Özlük İşleri Dairesi Başkanlığı	PÖZD
• Akçeli İşler Dairesi	PAKD
• Güvenlik İşleri Dairesi	GİD
İdari İşler Genel Müdürlüğü	İDGM
• Bütçe ve İdari İşler Dairesi Başkanlığı	İDBD
• Yapı İşleri Daire Başkanlığı	YİDB
• Saymanlık Müdürlüğü	
Evrak Ulaştırma ve Arşiv Genel Müdürlüğü	AUGM
• Evrak ve Ulaştırma Dairesi	EUDA
• Arşiv Dairesi	ARDA
• Haberleşme Şubesi	
Genel Sekreter Kültür ve Konsolosluk İşleri Yardımcılığı	GKKY
Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM
• İki Taraflı Kültürel İlişkiler I. Daire Başkanlığı	KİKD-I
• İki Taraflı Kültürel İlişkiler II. Daire Başkanlığı	KİKD-II
• Çok Taraflı Kültürel İlişkiler Dairesi Başkanlığı	KİÇD
Genel Sekreter Enformasyon İşleri Yardımcılığı	GENY
Enformasyon Genel Müdürlüğü	ENGM
• Tanıtma ve Yayın Dairesi Başkanlığı	ENTD
Konsolosluk Genel Müdürlüğü	KOGM
• Konsolosluk İşleri Dairesi Başkanlığı	KOKD
• Konsolosluk Sözleşmeleri Dairesi Başkanlığı	KOSD
• Vize ve Dış İrtibatlar Dairesi Başkanlığı	KOVD
Emlak İşleri Genel Müdürlüğü	EİGM
• Emlak Dairesi Başkanlığı	EİED
Genel Sekreter Müşterek Güvenlik İşleri Yardımcılığı	GMSY
Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
• Müşterek Güvenlik İşleri Dairesi Başkanlığı	MGİD
• Savunma Antlaşmaları ve Uygulaması Dairesi Başkanlığı	MGAD

Stratejik Araştırmalar ve Silahsızlanma Genel Müdürlüğü	MSGM
• Stratejik Araştırmalar Dairesi	MSSD
• Silahsızlanma Dairesi	MSAD
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Protokol Dairesi Başkanlığı	PRPD
• Diplomatik İşlemler Dairesi Başkanlığı	PRDD
Başhukuk Müşavirliği	BHMŞ
Dışişleri Akademisi	DAKM
Denetleme Kurulu	DEKU
Muhasebe Müdürlüğü	MUMD
Sivil Savunma Sekreterliği	SVSK

IX. 1981-1984 YILLARI ARASI DÖNEM: 12 EYLÜL DARBESİ SONRASINDA TÜRKİYE’NİN DIŞA AÇILMA ÇABALARI VE ASALA TERÖRÜ

A. Dönemin Kronolojisi

1981

Ağca tarafından düzenlenen Papa Suikastı, “Atatürk Yılı” törenleri, Paris Başkonsolosluğunu işgal eden Ermeni teröristlerin güvenlik görevlisi Cemal Özen’i şehit edip Başkonsolos Kaya İnal’ı yaralayışı, Paris Büyükelçiliği Çalışma Ataşesi Reşat Moralı ile Din Görevlisi Tecelli Arı’nın ve Cenevre Başkonsolosluğu Sözleşmeli Sekreteri Mehmet Savaş Yergüz’ün ASALA terör örgütü tarafından şehit edilişleri, Roma Büyükelçiliği 2. Katibi Gökberk Ergenekon’a ve Kopenhag Çalışma Ataşesi Cavit Demir’e Ermeni teröristlerin silahlı saldırıları, Enver Sedat Suikasti, Yunanistan’ın Avrupa Tophuluğu üyeliğine kabulü, İsrail’in Suriye kontrolündeki Golan Tepeleri’ni işgali,

1982

Los Angeles Başkonsolosu Kemal Arıkan’ın Kanada Büyükelçiliği Askeri Ataşesi Kurmay Albay Atilla Altıkat’ın, Lizbon Büyükelçiliği İdari Ataşesi Erkut Akbay ile eşi Nadide Akbay’ın, Bulgaristan Başkonsolosluğu İdari Ataşesi Bora Süelkan’ın ve Boston Fahri Konsolosu Osman Gündüz’ün Ermeni ASALA terör örgütü tarafından şehit edilişleri, Ottawa Büyükelçiliği Ticaret Müşaviri Kani Güngör ile Ateşe Cengiz Haktemur’a ve Rotterdam Başkonsolosu Kemalettin Demirer’e Ermeni teröristlerce suikast girişimi, Ermeni ASALA örgütü mensubu iki teröristin, 8 kişinin hayatını kaybettiği ve 72 kişinin yaralandığı Esenboğa Havaalanı saldırısı, Sovyet Rusya’da Andropov dönemi, İsrail’in Lübnan’ı işgali, Falkland Adaları Savaşı, Suriye yönetiminin Hama şehrinde toplu katliamı, Beyrut’ta Sabra ve Şattila katliamları, Ege’de kıta sahanlığı sorunları ve yoğunlaşan” it dalaşı” olayları

1983

Belgrad Büyükelçimiz Galip Balkar ile makam şoförü Necati Kaya’nın, Brüksel Ataşemiz Dursun Aksoy’un ve Lizbon Büyükelçiliği Müsteşarı Yurtsev Mihçioğlu ile eşi Cahide Mihçioğlu’nun Ermeni ASALA teröristleri tarafından şehit edilişleri, Paris’in Orly Havaalanı’nda bulunan THY bürosuna ASALA teröristlerinin bombalı saldırısı, İstanbul Kapalıçarşı’da bir Ermeni terörist tarafından halkın üzerine ateş açılması, Grenada’nın ABD tarafından işgali, Beyrut’ta ABD Büyükelçiliğinin bombalanması, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin ilanı, BM’nin Rum yanlısı Kıbrıs tasarısını

onaylayışı ve Türkiye'nin kararı reddi, GAP Projesinin başlayışı, Türkiye'de Genel Seçimler ve Özal dönemi

1984

Viyana Büyükelçiliği Çalışma Ataşesi Erdoğan Özen ile BM'de görevli Enver Ergun'un Ermeni teröristlerce şehit edilişi, Tahran Büyükelçiliği Sekreteri Şadiye Yönder ve eşi Işık Yönder'e yönelik Ermeni teröristlerce düzenlenen saldırıda Işık Yönder'in şehit edilişi, Tahran Büyükelçiliğimiz Başkatibi Hasan Servet Öktem ve Askeri Ateşe Yardımcısı İsmail Pamukçu'ya karşı ASALA teröristlerince suikast teşebbüsü, Etiyopya'da açlık felaketi, Hong Kong'un ÇHC'ye iadesi antlaşmasının imzalanışı, İndira Gandhi suikasti, Türkiye'nin Avrupa Konseyi'ne kabulü, F-16 uçaklarının Türkiye'de yapılması için anlaşma, Rusya'nın Karadeniz'deki ekonomik bölgesi için 200 mil ilanı, Irak ile ikinci petrol boru hattı, ABD Temsilciler Meclisi'nde, 'Ermeni Soykırımı Günü' kabulü, PKK teröristlerine karşı Irak topraklarında hareket yapılması

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

12 Eylül sonrasında, 1981 senesinde Bakanlık Teşkilat yapısında kapsamlı değişiklikler yapılmıştır;

a.Masa Sistemi

Bakanlık tarihinde ülkelerle ilişkilerin tüm boyutlarının tek elden izlenmesi ve yönetilmesi amacıyla, bir ilk olarak, masa sistemine geçilmiştir. Bu sistemde siyasi, ekonomik, kültürel ve diğer konuların ayrı ayrı birimler tarafından değil, siyasi daireler tarafından ülke bazında yürütülmesi öngörülmüştür.

Yine ilk defa olarak 1981 senesi içerisinde bir Büyükelçi İstanbul'a Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi olarak atanmıştır. İstanbul'un giderek daha fazla sayıda uluslararası toplantıya ev sahipliği yapması, İstanbul'daki yabancı temsilcilik sayısındaki artış, gelişen turizm ve Atatürk havalimanının yurtdışı geliş ve gidişlerde önemli bir unsur olmaya başlaması gibi etkenler ile gelen-giden heyetlere yardımcı olunması gereği Dışişleri Bakanlığı için İstanbul'da bir temsilcilik açmayı gerekli hale getirmiştir.

Bakan ve Genel Sekreter Özel Müşavirlikleri tekrar ihdas olunmuştur.

Diğer Genel Sekreter Yardımcılarının üzerinde olan bir Genel Sekreter Yardımcılığı kurulmuştur. Bu birim önce Genel Sekreter Başyardımcılığı adıyla kurulmuş sonradan Genel Sekreter Yardımcılığı olarak anılmıştır.

Genel Sekreter Yardımcılıklarının sayısı değişmemekle birlikte bazılarının baktıkları konular ile rumuzlarında değişiklikler yapılmıştır. Bu çerçevede:

- Genel Sekreter Kültür ve Konsolosluk İşleri Yardımcılığı (GKKY); Genel Sekreter Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Yardımcılığı (GHKY),
- Genel Sekreter Müşterek Güvenlik İşleri Yardımcılığı (GMSY); Genel Sekreter Milletlerarası Güvenlik İşleri Yardımcılığı (GMGY),
- Genel Sekreter Enformasyon İşleri Yardımcılığı (GENY); Genel Sekreter Kültür ve Enformasyon İşleri Yardımcılığı (GKEY) olarak değiştirilmiştir.

Başhukuk Müşavirliği, Dışişleri Akademisi, Denetleme Kurulu, Yüksek Siyaset Planlama

Kurulu ve Savunma Sekreterliği daha önceki yıllarda olduğu gibi doğrudan Genel Sekreter'e bağlı olarak çalışmalarına devam etmektedir. Bu kere; Genel Sekreter İdari İşler Yardımcılığı, Protokol Genel Müdürlüğü, yeni kurulan İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü (İAGM) ile Planlama Grubu Genel Müdürlüğü (PLGM) doğrudan Genel Sekretere bağlanmış diğer birimler ise yeni kurulan Genel Sekreter Yardımcılığına bağlanmıştır.

Dairelerin rumuzları değişmiştir. Daha önce baktıkları konularla anılan Daireler bu kere rumuzlarının sonuna eklenen sayılarla (I, II, III) anılmaya başlanmıştır.

Yeni kurulan İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü üç daire halinde teşekkül etmiştir. Bu daireler; daha önce Çok Taraflı Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğünün uhdesinde olan Etüd Dairesinin (ÇSED) işleri için İAGM-I, Araştırma ve Siyaset Planlama Genel Müdürlüğünün bünyesindeki Araştırma Dairesinin (ASAD) konuları için İAGM-II ve Dış Türkler ve Azınlıklar için İAGM-III olarak belirlenmiştir.

Araştırma ve Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü kaldırılarak yerine Planlama Grubu Genel Müdürlüğü (PLGM) kurulmuştur. Stratejik Araştırmalar ve Silahsızlanma Genel Müdürlüğü (MSGM) ve Araştırma ve Siyaset Planlama Grubu (ASGM) tarafından yürütülmekte olan işler PLGM uhdesine devredilmiştir.

Protokol Dairesi Başkanlığının PRPD olan rumuzu PRGM-I, Diplomatik İşlemler Dairesi Başkanlığının PRDD olan rumuzu PRGM-II olarak değiştirilmiştir.

İkili Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü (İSİG) kaldırılarak, yabancı ülkelerle, siyasi, iktisadi ve kültürel alanlarda ikili ilişkileri tedvir etmek üzere; Batı Avrupa ve Amerika Genel Müdürlüğü (BAGM), Doğu Avrupa ve Uzak Doğu Genel Müdürlüğü (DAGM) ve Orta Doğu ve Afrika Genel Müdürlüğü kurulmuştur. İSİG bünyesindeki Hudut meseleleri de yeni kurulan Hukuk İşleri Genel Müdürlüğüne (HİGM) devrolunmuştur. İSBD, İSDD, İSDA, İSOD, İSAD, İSHD rumuzları kaldırılarak, bağlı oldukları Genel Müdürlüğün rumuzu ile I, II ve III şeklinde yeniden isimlendirilmişlerdir.

Kıbrıs-Yunanistan İşleri Genel Müdürlüğünün SKGY olan rumuzu KYGM şeklinde değiştirilmiş, bu birime bağlı olan KİPİG (Kıbrıs İşleri Planlama ve İcra Grubu Dairesi Başkanlığı) kaldırılarak yerine Kıbrıs Koordinasyon konularına bakan KYGM-III kurulmuştur. SYUD ve SKİD rumuzları da KYGM I ve II olmuştur.

Çok Taraflı Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğünün (ÇSİG) ismi ve rumuzu Milletlerarası Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü MİGM şeklinde değiştirilmiş ve Etüd Dairesi görev alanından çıkartılmıştır. Bağlı dairelerin rumuzları MİGM I, II ve III olarak değiştirilmiş, ÇSUD, ÇDHD ve ÇSKD rumuzları kullanımdan kaldırılmıştır.

İkili Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü (İEİG) ve bağlı Daireleri olan İkili Ekonomik İşler Dairesi Başkanlığı (İEİD) ile Ekonomik ve Teknik İşbirliği Dairesi Başkanlığı (İETD) kaldırılmıştır. Yerine Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü (EKGM) ve buna bağlı Enerji (EKGM-I) ile Ekonomik ve Mali İşler (EKGM-II) Daireleri kurulmuştur.

Uluslararası Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Genel Müdürlüğünün (UESG) ismi ve rumuzu Milletlerarası Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü (MEGM) olarak değiştirilmiştir. Sosyal İşler Dairesi ve Nükleer Sorunlar ve Bilimsel İşbirliği Dairesi kaldırılmış bunların yerini Uluslararası Sosyal ve Teknik Kuruluşlar Dairesi almıştır. UEAD, UEKD, IETD, UESD, UENB rumuzları kaldırılmış,

AET için (MEGM-I), Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar için MEGM-II ve Uluslararası Sosyal ve Teknik Kuruluşlar için de MEGM-III rumuzları getirilmiştir.

Personel Genel Müdürlüğü bünyesindeki Güvenlik İşleri Dairesi (GİD) kaldırılmış, Özlük İşleri ve Akçalı İşlerin PÖZD ve PAKD olan rumuzları PEGM-I ve II olarak değiştirilmiştir.

İdari İşler Genel Müdürlüğüne bağlı olan Bütçe ve İdari İşler Dairesi (İDBD), Bütçe ve Plan (İDGM-I) olarak değiştirilmiş, İDGM-III olarak Merkez Dairesi kurulmuş, İDBD ve YİDB rumuzları kaldırılmıştır.

Evrak-Ulaştırma ve Arşiv Genel Müdürlüğü bünyesine AUGM-III rumuzuyla Antlaşmalar Dairesi eklenmiştir. Evrak Ulaştırma ve Arşiv Dairelerinin rumuzları AUGM-I ve II olmuş, EUDA ve ARDA rumuzları kullanımdan kaldırılmıştır.

Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü (MGGM), Milletlerarası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü adını almış, Müşterek Güvenlik İşleri (MGİD), Milletlerarası Güvenlik İşleri (MGGM-I), Savunma Antlaşmaları MGAD da MGGM-II rumuzunu almıştır. Stratejik Araştırmalar Ve Silahsızlanma Genel Müdürlüğü ve bağlı daireleri kaldırılmıştır. MGGM-III olarak da Enfrastrüktür Dairesi kurulmuştur.

Genel Sekreter Kültür ve Konsolosluk İşleri Yardımcılığı (GKKY) bünyesinden kültür konuları alınmış, hukuk işleri buraya bağlanarak, Genel Sekreter Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Yardımcılığı (GHKY) oluşturulmuştur. Konsolosluk Genel Müdürlüğü'nün yanı sıra yeni kurulan Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü de GHKY'ye bağlanmıştır.

Konsolosluk Genel Müdürlüğü bünyesindeki KOKD ve KOVD rumuzları KOGM I ve II rumuzlarıyla değiştirilmiştir. KOGM-III rumuzuyla Sosyal İşler ve KOGM-IV rumuzuyla da Konsolosluk Mevzuat ve Etüd işlerine bakan yeni bir daire kurulmuştur. Konsolosluk Sözleşmeleri Dairesi (KOSD) kaldırılmıştır.

Kaldırılan Emlak İşleri Genel Müdürlüğü'nün konuları ile Siyasi Dairenden alınan Hudut İşleri Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü (HİGM) bünyesine dahil edilmiştir. Konsolosluk Sözleşmeleri Dairesi (KOSD) konuları da, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir.

Genel Sekreter Enformasyon İşleri Yardımcılığına (GENY) Kültür konuları da bağlanmış ismi ve rumuzu Genel Sekreter Kültür ve Enformasyon İşleri Yardımcılığı (GKEY) olarak düzenlenmiştir.

İki Taraflı Kültürel İlişkiler Daireleri olan KİKD-I ve KİKD-II kaldırılmış, Çok Taraflı Kültürel İlişkiler Dairesi Başkanlığı'nın KİÇD olan rumuzu KİGM -II olarak değiştirilmiş, Kültür Politikası (KİGM-I) ve Atatürk Yılı (KİGM-III) Daireleri ihdas olunmuştur.

Enformasyon Genel Müdürlüğü bünyesindeki Tanıtma ve Yayın Dairesi Başkanlığı (ENTD) kaldırılarak yerine Tanıtma ve Haber (ENGM-I) ve Yayın ve Dokümantasyon (ENGM-II) Daireleri kurulmuştur.

Tablo 18: 1981 Yılı Dışışleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
Genel Sekreter	
• Genel Sekreter Özel Kalem Müdürlüğü	GÖZK
• Genel Sekreter Özel Müşavirliği	GÖZM
Genel Sekreter Yardımcılığı	GSY
• Denetleme Kurulu Başkanlığı	DEKU
• Yüksek Siyaset Planlama Kurulu	YSPK
• Dışışleri Akademisi	DAKM
• Başhukuk Müşavirliği	BHMŞ
• Savunma Sekreterliği	SVSK
Planlama Grubu Genel Müdürlüğü	PLGM
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Daire-I (Protokol)	PRGM-I
• Daire-II (Protokol)	PRGM-II
• Daire-III (Diplomatik İşlemler)	PRGM-III
İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü	İAGM
• Daire-I (Etüd)	İAGM-I
• Daire-II (Dış Türkler ve Azınlıklar)	İAGM-II
• Daire-III (Araştırma)	İAGM-III
Genel Sekreter Siyasi İşler Yardımcılığı	GSİY
Batı Avrupa ve Amerika Genel Müdürlüğü	BAGM
• Daire-I (ABD, Kanada, Japonya)	BAGM-I
• Daire-II (İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, İrlanda, Avustralya, Yeni Zelanda)	BAGM-II
• Daire-III (İtalya, Malta, Vatikan, Portekiz, İspanya)	BAGM-III
• Daire-IV (Almanya)	BAGM-IV
• Daire-V (İsveç, Finlandiya, Norveç, Danimarka, İsveçre, Avusturya, İzlanda)	BAGM V
Doğu Avrupa ve Uzak Doğu Genel Müdürlüğü	DAGM
• Daire-I (Sovyet Rusya, DAC, Polonya, Çekoslovakya, Macaristan Moğolistan)	DAGM-I
• Daire-II (Romanya, Bulgaristan, Yugoslavya Arnavutluk)	DAGM-II
• Daire-III (Uzak Doğu)	DAGM-III
• Daire-IV (Orta ve Güney Amerika)	DAGM-IV
Orta Doğu ve Afrika Genel Müdürlüğü	OAGM

• Daire-I (İsrail, Ürdün, Yemen HC, Mısır, Libya, Tunus, Cezayir, Fas, FKÖ, Arap Birliği, İslam Konferansı, Suriye, Irak)	OAGM-I
• Daire-II (İran, Afganistan Bütan, Nepal, Bangladeş, Sri Lanka, Pakistan, Hindistan)	OAGM-II
• Daire-III (Katar, BAE, Oman, S. Arabistan Kuveyt, Bahreyn)	OAGM –III
• Daire-IV (Kuzey Afrika ülkeleri)	OAGM-IV
Kıbrıs-Yunanistan İşleri Genel Müdürlüğü	KYGM
• Daire-I (Yunanistan)	KYGM-I
• Daire-I (Kıbrıs)	KYGM-II
• Daire-I (Kıbrıs Koordinasyon)	KYGM III
Milletlerarası Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü	MİGM
• Daire-I (Uluslararası Kuruluşlar)	MİGM-I
• Daire-II (Avrupa Konseyi)	MİGM-II
• Daire-III (Havacılık, Denizcilik)	MİGM-III
Genel Sekreter İktisadi İşler Yardımcılığı	GİKY
Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EKGM
• Daire-I (Enerji)	EKGM-I
• Daire-II (Ekonomik ve Mali İşler)	EKGM-II
Milletlerarası Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	MEGM
• Daire-I (AET)	MEGM-I
• Daire-II (Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar)	MEGM-II
• Daire-III (Uluslararası Sosyal ve Teknik Kuruluşlar)	MEGM-III
Genel Sekreter İdari İşler Yardımcılığı	GİDY
Personel Genel Müdürlüğü	PEGM
• Daire-I (Özlük İşleri)	PEGM-I
• Daire-II (Akçalı İşler)	PEGM-II
İdari İşler Genel Müdürlüğü	İDGM
• Daire-I (Bütçe ve Plan)	İDGM-I
• Daire-II (Yapı İşleri)	İDGM-II
• Daire-III (Merkez Dairesi)	İDGM-III
Evrak-Ulaştırma ve Arşiv Genel Müdürlüğü	AUGM
• Daire-I (Evrak-Ulaştırma)	AUGM-I
• Daire-II (Arşiv)	AUGM-II
• Daire-III (Antlaşmalar)	AUGM-III
Genel Sekreter Milletlerarası Güvenlik İşleri Yardımcılığı	GMGY
Milletlerarası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
• Daire-I (Milletlerarası Güvenlik İşleri)	MGGM-I

• Daire-II (Savunma Antlaşmaları)	MGGM-II
• Daire-III (Enfrastrüktür)	MGGM-III
Genel Sekreter Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Yardımcılığı	GHKY
Konsolosluk Genel Müdürlüğü	KOGM
• Daire-I (Konsolosluk İşleri)	KOGM-I
• Daire-II (Vize İşleri)	KOGM-II
• Daire-III (Sosyal İşler)	KOGM-III
• Daire-IV (Konsolosluk Mevzuat ve Etüd İşleri)	KOGM-IV
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü	HİGM
• Daire-I (Muhtelit Hukuk)	HİGM-I
• Daire-II (Emlak İşleri)	HİGM-II
• Daire-III (Hudut İşleri, Trakya Hudutları)	HİGM-III
• Daire-IV (Hudut İşleri Doğu Hudutları)	HİGM-IV
Genel Sekreter Kültür ve Enformasyon İşleri Yardımcılığı	GKEY
Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM
• Daire-I (Kültür Politikası)	KİGM-I
• Daire-II (Çok Taraflı Kültürel İlişkiler)	KİGM-II
• Daire-III (Atatürk Yılı)	KİGM -III
Enformasyon Genel Müdürlüğü	ENGM
• Daire-I (Tanıtma ve Haber)	ENGM-I
• Daire-II (Yayın ve Dokümantasyon)	ENGM-II
Muhasebe Müdürlüğü	MUMD
İstanbul Temsilciliği	

1982 yılında Bakanlıkların teşkilat yapılarını uyumsallaştırmak amacıyla “Bakanlıkların Yeniden Düzenlenmesi ve Çalışma Esasları” hakkında 27.2.1982 tarih ve 8/4334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yayınlanmıştır. Devlet Teşkilatındaki bu genel düzenleme çerçevesinde Dışişleri Bakanlığı'nda da yeniden yapılanmaya gidilmiştir.

Bu düzenlemeye göre;

- Genel Sekreter Unvanı kaldırılmış, yerine Müsteşar unvanı getirilmiştir.
- Genel Sekreter Yardımcılıkları, Müsteşar Yardımcılığı olarak isimlendirilmiş ve sayıları 6'dan 4'e indirilmiştir. Daha sonra bunlara Bakanlık Sözcülüğü eklenmiştir.
- Genel Müdürlük sayısı 18'den 6 ya indirilmiş, (1982 yılı içerisinde ilave bir Genel Müdürlükle bu sayı 7 olarak belirlenmiştir.) Genel Müdür unvanı olan memurlar sözkonusu düzenleme çerçevesinde Daire Başkanı olarak atanmışlardır. Daire Başkanı unvanını kazanmış olan memurlar ise, Daire Başkan Yardımcılığı görevine getirilmişlerdir.

- Müstakil Daire Başkanlığı sayısı 6 olarak belirlenmiştir. 1982 yılı içerisinde Enformasyon Dairesi bağımsız Daire Başkanlığı haline getirilerek bu tarz dairelerin sayısı 7'ye çıkartılmıştır.
- Müsteşara bağlı olarak Bakanlığın faaliyetlerini izlemek üzere büyükelçi seviyesinde bir “İcra Sekreterliği” kurulmuştur.
- İdari işlere bakan birimin adı “Komptrolörlük” olarak değiştirilmiştir.

b.Masa Sisteminin Kaldırılması

Yukarda bahsi geçen Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca Bakanlık Teşkilatı’nın yeniden yapılandırılması sürecinde 1981 yılında uygulamaya konulan ülke temelindeki “Masa Sistemi” de kaldırılmış ve birimlerin konular bazında görevlendirildiği eski sisteme dönmüştür.

Bakanlık ilk aşamada, 1982 yılı başında, aşağıdaki şekilde yeniden yapılandırılmış, yıl içerisinde de bazı değişiklikler meydana gelmiştir.

Tablo 19: 1982 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
Müsteşar	MÜST
Yüksek Siyaset Planlama Kurulu Başkanlığı	YSPK
Denetleme Kurulu Başkanlığı	DEKU
Hukuk Müşavirliği	HUMŞ
Savunma Sekreterliği	SVSK
Dışişleri Akademisi	DAKM
Özel Kalem Müdürlüğü	GÖZK
İcra Sekreterliği	İCSE
Müsteşar Yardımcısı	MSY
Müsteşar Yardımcılığı	MSİY
Müsteşar Yardımcılığı	MEKY
Müsteşar Yardımcılığı	MİDY
Müsteşar Yardımcılığı	
Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EİGM
• Genel Müdür Yardımcısı (İkili)	EİİE
I ve II. Daireler	
• Genel Müdür Yardımcısı (Çok taraflı)	EİUE
IV, V ve VI. Daireler	
Ekonomik İşler Dairesi Başkanlığı	
Milletlerarası Ekonomik İşler Dairesi Başkanlığı	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	İSİG
• Genel Müdür Yardımcısı (Batı Avrupa ve Amerika)	İSBA
I. Daire	
• Genel Müdür Yardımcısı (F. Almanya)	İSFA

II. Daire	
• Genel Müdür Yardımcısı (Doğu Avrupa ve Asya)	İSDA
III. ve IV. Daireler	
• Genel Müdür Yardımcısı (Orta Doğu-Afrika)	İSOA
V. ve VI. Daire	
• Genel Müdür Yardımcısı (Kıbrıs - Yunanistan)	İSKY
VII. Daire	
Kültür ve Enformasyon Genel Müdürlüğü	KEGM
• Genel Müdür Yardımcısı (İkili ve Çok Taraflı)	KEİÇ
I. ve II. Daireler	
• Genel Müdür Yardımcısı (Özel Kültürel İlişkiler)	KEÖK
III. Daire	
• Genel Müdür Yardımcısı (Enformasyon ve Tanıtma)	KEET
IV, V ve VI Daireler	
Çok Taraflı İlişkiler Genel Müdürlüğü	ÇTİG
• I, II, III, IV, V, VI ve VII. Daireler	
• Uluslararası Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı	ÇTUK
Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
• Genel Müdür Yardımcısı	
I, II ve III. Daireler	
Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü	KHSG
• Genel Müdür Yardımcısı (Konsolosluk)	KKVS
I, II, III ve IV. Daireler	
• Genel Müdür Yardımcısı (Hukuk)	KMEH
V, VI ve VII. Daireler	
Müstakil Daire Başkanlıkları	
• Protokol Dairesi Başkanlığı	PROD
• İstihbarat ve Araştırma Dairesi Başkanlığı	İADA
• Siyaset Planlama Dairesi Başkanlığı	SPLD
• Kontrolörlük Dairesi Başkanlığı	KOMD
• Personel Dairesi Başkanlığı	PERD
• Telekomünikasyon Dairesi Başkanlığı	TELD
• Muhasebe Müdürlüğü ve Bütçe Dairesi Başkanlığı	MUMD
İstanbul Temsilciliği	

Tablo 20: 1982 Yılı İçerisinde Yapılan Değişikliklerle Teşkilat Yapısı

Bakan	
Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
Müsteşar	MÜST

Özel Kalem Müdürlüğü	GÖZK
Müsteşar Yardımcısı	MSY
Yüksek Siyaset Planlama Kurulu Başkanlığı	YSPK
Denetleme Kurulu Başkanlığı	DEKU
Hukuk Müşavirliği	HUMŞ
Savunma Sekreterliği	SVSK
Dışişleri Akademisi (daha sonra Dışişleri Eğitim Merkezi Bşk. DEMB)	DAKM
Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
Bakanlık İcra Sekreterliği	İCSE
Bakanlık Komisyonu	
İstanbul Temsilciliği	
Müsteşar Yardımcılığı İkili Siyasi İşler ve Çok Taraflı İlişkiler	MSİY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	İSİG
Genel Müdür Yardımcısı (Batı Avrupa)	İSBA
I. Daire- Batı Avrupa	
Görev alanı: Kuzey, Orta ve Güney Avrupa ülkeleri	
Genel Müdür Yardımcısı (Amerika-Pasifik)	önce İSAJ daha sonra İSAP
II. Daire- Amerika ve Pasifik	
Görev alanı: ABD, Kanada, Orta ve Güney Amerika, Karayipler, Japonya, Avustralya, Yeni Zelanda, Pasifik Ülkeleri	
Genel Müdür Yardımcısı (Doğu Avrupa ve Asya)	İSDA
III. Daire- Doğu Avrupa	
Görev alanı: Merkezi Doğu Avrupa, Balkanlar, Sovyetler, Moğolistan	
IV. Daire- Asya	
Görev alanı: Uzak Doğu, Güneydoğu Asya ve Güney Asya	
Genel Müdür Yardımcısı (Orta Doğu-Afrika)	İSOA
V. Daire- Yakın Doğu	
Görev alanı (önce): İran, Irak, Pakistan, Körfez Ülkeleri, İKÖ	
Görev alanı (sonra): Suriye, Lübnan, İsrail, FKÖ ve Körfez Ülkeleri, İKÖ	
VI. Daire- Orta Doğu Afrika	
Görev alanı (önce): Suriye, Lübnan, Ürdün, Arap Ligi, Afrika Ülkeleri, ABÖ	
Görev alanı (sonra): Orta Doğu Ülkeleri, Mağrip Ülkeleri, Afrika Ülkeleri	
VII. Daire-İran, Irak ve Pakistan (1982 yılının ikinci yarısında kurulmuştur.)	
Genel Müdür Yardımcısı (Kıbrıs - Yunanistan)	İSKY
VIII. Daire-Kıbrıs	
Görev alanı: İkili, Çok Taraflı, Ekonomik ve Kültürel ilişkiler	

IX. Daire- Yunanistan

Görev alanı: İkili İlişkiler, Batı Trakya, Azınlıklar

Çok Taraflı İlişkiler Genel Müdürlüğü

ÇTİG

- Genel Müdür Yardımcısı (Tarihi İncelemeler)
- Genel Müdür Yardımcısı (Uluslararası Kuruluşlar)
(1982 yılının ikinci yarısında kurulmuştur.)
- Genel Müdür Yardımcısı
(Uluslararası Kuruluşlar dışındaki konular)

ÇTTİ

ÇTUK

ÇTAD

I. Daire-Uluslararası Kuruluşlar

Görev alanı: BM, Uluslararası Sosyal kuruluşlar, Uyuşturucu Maddeler

II. Daire-Avrupa Konseyi

Görev alanı: Bakanlar Komitesi, Danışma Meclisi, Burslar ve Uzman Komiteleri

III. Daire-Havacılık Dairesi

Görev alanı: Uluslararası Sivil Havacılık, Hava Seyrüsefer ve İkili Havacılık Antlaşmaları, Ege hava sorunları

IV. Daire- Denizcilik Dairesi

Görev alanı: Deniz Hukuku, Boğazlar Rejimi ve IMO

V. Daire-Avrupa Kuruluşları

Görev alanı: Avrupa Siyasi İşbirliği, Avrupa Parlamentosu, Zirve Konferansları

VI. Daire Tarihi Araştırmalar ve yayın

Görev alanı: Araştırma ve Dokümantasyon, Redaksiyon, Yayın Dağıtma

Müsteşar Yardımcılığı (Ekonomik İşler)

MEKY

Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü

EİGM

- Genel Müdür Yardımcısı (İkili Ekonomik İşler)

EİİE

I. Daire-Doğu Ülkeleri ile Ekonomik İlişkiler

Görev alanı: Sovyetler Birliği, Balkanlar, Merkezi Doğu Avrupa

II. Daire-Batı Ülkeleri ile Ekonomik İlişkiler

Görev alanı: ABD, Kanada, Avrupa, Teknik İşbirliği

III. Daire Enerji sorunları

Görev alanı: İkili Nükleer İşbirliği, Çok Taraflı Nükleer İşbirliği, Çok Taraflı Enerji İşbirliği

IV. Daire-Orta Doğu ve Magrip

Görev alanı; İran-Irak ve Petrol, Mağrip, diğer Orta Doğu, Savunma Sanayii

V. Daire-Asya, Afrika, Latin Amerika

Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü

EUGM

- Genel Müdür Yardımcısı (Uluslararası Ekonomik İşler)

EİUE

I. Daire-Ekonomik Kuruluşlar

Görev alanı: BM'ye Bağlı Kuruluşlar, Uluslararası Tarım ve Gıda Kuruluşları, Diğer Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar

II. Daire-AET Dairesi

Görev alanı: Türkiye-AET İlişkileri, AET İçi İlişkiler, Parlamento İlişkileri

III. Daire-Sosyal ve Teknik Kuruluşlar

Görev alanı: Çalışma ve İstihdam ile İlgili Kuruluşlar, Çevre Sorunlarına İlişkin Kuruluşlar, Diğer Uluslararası Teknik ve Sosyal Kuruluşlar, RCD

IV. Daire-Ekonomik Sorunlar

Görev alanı: OECD, GATT, Dünya Bankası, IMF, Kuzey-Güney Diyalogu, UNCTAD

Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü

MGGM

- Genel Müdür Yardımcısı (MMGM-I) daha sonra
-
- Genel Müdür Yardımcısı (MGGM-II) daha sonra

MGNA

MGSA

I. Daire-Siyasi ve İdari İşler

Görev alanı: NATO Konseyi, Konsey dışı faaliyetler, İdari İşler

II. Daire-Enfrastrüktür

Görev alanı: Programlama, Uygulama, Muhasebe ve İdari İşler

III. Daire-Askeri İşler

Görev alanı: Savunma planlama, Nükleer İşler, NATO Tatbikatları ve Buhran İdaresi

IV. Daire-Lojistik

Görev alanı: Sivil Olağanüstü Hal Planlaması, Avrupa grubu, Diğer Ortak İmalat İşleri

V. Daire-Savunma Antlaşmaları Uygulamaları

Görev alanı: Savunma Tesislerindeki İnşaat Faaliyetleri, NATO-SOFA Uygulaması, Diğer Hukuki İşler

VI. Daire-Savunma Antlaşmaları, Prensipler

Görev alanı: Savunma İşbirliği Antlaşmaları, Uygulama, Arşiv ve Dokümantasyon

VII. Daire-Askeri Yardım Antlaşmaları

Görev alanı; ABD Askeri Yardımları, Diğer NATO Ülkeleri Askeri Yardımları,

Askeri Yardım Planlama

Kültür ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

KEGM

- Genel Müdür-Bakanlık sözcüsü (1982 ikinci yarısında değiştirilmiştir. Enformasyon ayrılmış, Bakanlık sözcüsü olarak Müsteşar Yardımcısı atanmıştır.)

Kültür İşleri Genel Müdürlüğü

KİGM

- Genel Müdür Yardımcısı (İkili ve Çok Taraflı Kültürel İlişkiler)

KEİÇ

I. Daire-Amerika, Avrupa, Uzak Doğu ülkeleri

Görev alanı: Kuzey Amerika, Avustralya, Yeni Zelanda, Japonya, Küba, Batı Avrupa, Doğu Avrupa, Sovyet Rusya

II. Daire-Asya-Afrika ülkeleri

Görev alanı: Orta Doğu, Afrika, Asya

III. Daire-Çok Taraflı Kültürel İlişkiler

Görev alanı: UNESCO, Avrupa Konseyi ve İslam Konferansı çerçevesindeki Kültürel İlişkiler, Diğer Uluslararası Kültürel Kuruluşlar, Festivaller, Kongreler

- Genel Müdür Yardımcısı (Özel Kültürel İlişkiler/Faaliyetler /)

KEÖK

IV. Daire-Özel Kültürel İlişkiler

Görev alanı: Özel Kutlamalar, Türkevleri ve Kültür Merkezleri, Bilimsel Araştırmalar ve Öğrenci İşleri

- Genel Müdür Yardımcısı (Enformasyon-Tanıtma)

KEET

Görev alanı: Tanıtma ve Haber, Yayın ve Dokümantasyon, Basın ve Halkla İlişkiler, Prodüksiyon planlama olan bu birim 1982 ikinci yarısında bağımsız daire başkanlığı olarak kurulan Enformasyon Daire Başkanlığına devrolunmuştur.

Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü

KHSG

- Genel Müdür Yardımcısı (Konsolosluk, Vize, Sosyal İşler)

KKVS

I. Daire-Konsolosluk İşleri

Görev alanı: Askerlik işleri, Türkiye'deki Konsolosluklar ve Yabancılar ile Fahri Konsolosluklar, Göç, Hac, Gemicilik, Akibet, Vatandaş şikayetleri, Yurtdışındaki Türkler ile İlgili İşlemler, Aranan Şahıslar, Suçluların İadesi, Ölüm, Cenaze, Veraset İşleri, Tasdik İşleri Tarifeler

II. Daire-Vize

Görev alanı: Vize Antlaşmaları, Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri, Vize Rejimi ve Uygulaması, Dış İrtibatlar

III. Daire-Sosyal İşler

Görev alanı: Çok Taraflı İş ve İşçi sorunları, İkili İş ve İşçi Sorunları, İşgücü ve Sosyal Güvenlik Antlaşmaları

IV. Daire-Konsolosluk Mevzuatı ve Etüd	
Görev alanı: Mevzuat Etüd, Antlaşmalar Etüd, Mevzuat ve Antlaşmalar Yayın	
• Genel Müdür Yardımcısı (Hukuk, Emlak, Hudut)	KMEH
V. Daire-Muhtelit Hukuk	
Görev alanı: Adli Yardımlaşma Tebligat, İstinabe, İkili ve Milletlerarası Konsolosluk ve Özel Hukuk Antlaşmaları, Hazırlık, Müzakere ve Uygulama, Çok Taraflı Konsolosluk ve Özel Hukuk Sözleşmesi	
VI. Daire-Emlak	
Görev alanı: Irak, Suriye, Mısır ve S. Arabistan Emlakı, Yabancıların Türkiye'deki emlak sorunları, Türklerin Diğer Ülkelerdeki Emlak Sorunları, Şehitlikler, Milli Parklar, Lozan Müesseseleri	
VII. Daire-Hudut	
Görev alanı: Güney, Batı ve Doğu Hudutları, Rödemarkasyon	
VIII. Daire-Diplomatik Site	
Görev alanı: Planlama ve Altyapı, Tahsisler ve Müttekabiliyet, İdari ve Mali Sorunlar	
Müstakil Daire Başkanlıkları	
• Protokol Dairesi Başkanlığı	PROD
Görev alanı: Resmi Ziyaret ve Törenler, Diplomatik İşlemler, Güven, Yetki Mektupları ve Mesajlar	
• İstihbarat ve Araştırma Dairesi Başkanlığı	İADA
Görev alanı: Milletlerarası Terörizm, Zararlı Faaliyetler, Yayınlar, Azınlıklar ve Dış Türkler, İstihbarat Değerlendirmesi, Güvenlik	
• Siyaset Planlama Dairesi Başkanlığı	SPLD
Görev alanı: Siyaset Planlama, Yayınlar, Konferanslar ve Seminerler, Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma	
Müsteşar Yardımcısı/Bakanlık Sözcüsü	MBSY
Enformasyon Dairesi Başkanlığı	ENFD
(1982 ikinci yarısından sonra)	
Görev alanı: Basın ve Halkla İlişkiler, Yayın ve Dokümantasyon, Haber ve Tanıtma	
Müsteşar Yardımcısı (Personel, Komptrolörlük, Telekomünikasyon)	MİDY
Personel Dairesi Başkanlığı	PERD
Görev alanı: Sicil, Hizmetliler, 1173 ve Güvenlik, Yolluklar, Maaş, Emeklilik ve Tedavi	
Komptrolörlük Dairesi Başkanlığı	KOMD
Görev alanı: Bütçe ve Mahsuplar, Güvenlik Donanımları, Devlet Konukevleri, Yapı ve Teknik İşler, Levazım ve Ayniyat, Binalar Yönetimi	

Bütçe ve Plan/Merkez/Yapı İşleri	
Telekomünikasyon Dairesi Başkanlığı	TELD
Görev alanı: Evrak, haberleşme, haberleşme güvenliği, Arşiv, Şifre-Ulaştırma	
Muhasebe Müdürlüğü ve Bütçe Dairesi Başkanlığı	MUMD

1984 Senesinde Teşkilat yapısında bazı değişiklikler yapılması gereği ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda;

Müsteşar Yardımcılığı (MSY) kaldırılmıştır.

Müsteşar Özel Müşavirliği (MÖZM) tekrar kurulmuştur.

Çok Taraflı Siyasi İşlerden Sorumlu yeni bir Müsteşar Yardımcılığı kurulmuştur (MÇİY).

Protokol Daire Başkanlığı Genel Müdürlük Seviyesine (PRGM) çıkartılmış, bu Genel Müdürlüğe bağlı iki Genel Müdür Yardımcılığı PRTZ (Tören –Ziyaret) ve PRDİ (Diplomatik İşlemler) kurulmuştur.

İkili Siyasi İşler (İSİG), Çok Taraflı İlişkiler (ÇTİG), Ekonomik İşler EİGM), Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlükleri kaldırılmıştır.

İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (EİİE) kaldırılarak yerine EİBD (Ekonomik İşler Batı-Doğu) ve EİOA (Ekonomik İşler Ortadoğu-Afrika) kurulmuştur.

Özel Kültürel İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı (KEÖK) ve İkili ve Çok Taraflı Kültürel İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı (KEİÇ) birleştirilerek, KİİÇ (Kültürel İlişkiler İkili ve Çok Taraflı) Genel Müdür Yardımcılığı olmuştur.

Siyasi İncelemeler ve Değerlendirmeler Genel Müdür Yardımcılığı (SİDE) kurulmuştur.

Komptrolörlük Dairesi Başkanlığının (KOMD) ismi İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı (İMAD) olarak, Muhasebe Müdürlüğünün (MUMD) ismi de Bütçe Dairesi Başkanlığı (BÜTD) olarak değiştirilmiştir.

Telekomünikasyon Dairesi Başkanlığının (TELD) ismi eskiden olduğu şekilde Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı (ARUD) olarak değiştirilmiştir.

Tarihi İncelemeler Genel Müdür Yardımcılığı (ÇTTİ) kaldırılmıştır.

Expo sergisi için Koordinatörlük kurulmuştur (EXPO-85)

Tablo 21: 1984 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
• Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM

• Müsteşar	MÜST
• Müsteşar Özel Müşavirliği	MÜZM
• Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcılığı	MİSY
• Müsteşar Çok Taraflı Siyasi İşler Yardımcılığı	MÇİY
• Müsteşar İktisadi İşler Yardımcılığı	MKEY
• Müsteşar İdari İşler Yardımcılığı	MİDY
• Müsteşar Yardımcılığı (Bakanlık Sözcüsü)	MBSY
• Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
• Hukuk Müşavirliği	BHMS
• Dışişleri Eğitim Merkezi	DEMB
• Bütçe Dairesi Başkanlığı	BÜTD
• İcra Sekreterliği	İCSE
• Savunma Sekreterliği	SVSK
• İstanbul Temsilciliği	
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Batı Avrupa)	İSBA
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Amerika-Pasifik)	İSAP
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Doğu-Uzak Doğu)	İSDA
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Ortadoğu-Afrika)	İSOA
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Kıbrıs-Yunanistan)	İSKY
• Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Avrupa Kuruluşları, Denizcilik-Havacılık)	ÇTAD
• Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Uluslararası Kuruluşlar)	ÇTUK
• İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Batı-Doğu, Enerji)	EİBD
• İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Ortadoğu-Afrika)	EİOA
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	EİUE
• Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
• Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	MGNA
• Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	MGSA
• Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM
• Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KİİÇ
• Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü	KHSG
• Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Konsolosluk İşleri)	KKVS
• Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Emlak-Hudut)	KMEH
• Genel Müdür Yardımcılığı (Siyasi İncelemeler ve Değerlendirmeler)	SİDE
• Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Tören-Ziyaret-Mesajlar)	PRTZ
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Diplomatik İşlemler)	PRDİ
• İstihbarat ve Araştırma Dairesi Başkanlığı	İADA
• Siyaset ve Planlama Dairesi Başkanlığı	SPLD
• Enformasyon Dairesi Başkanlığı	ENFD
• Personel Dairesi Başkanlığı	PERD
• İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı	İMAD
• Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı	ARUD

X. 1985-1989 YILLARI ARASI DÖNEM: EKONOMİK KALKINMA YILLARI

A. Dönemin Kronolojisi

1985

Ottawa Büyükelçiliğine Ermeni Teröristlerinin saldırısı ile Büyükelçi Coşkun Kırca'nın yaralanışı ve bir Kanadalı Polisin hayatını kaybedişi, New York'ta olumsuz sonuçlanan Denktaş ve Kipriyanı Zirvesi, Lüban'da iç savaşın sona erişi, Sovyet Rusya'da Gorbaçev dönemi, Bulgaristan'da Türklere yönelik isim değiştirme girişimleri, baskı ve göçlerin başlayışı, Cenevre'de Regan-Gorbaçev Zirvesi ve nükleer silahların yüzde 50 azaltılması kararı Fransa, Almanya, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'un Schengen Antlaşması'nı imzalamaları, Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek'in Türkiye ziyareti, Genel nüfus sayımı; Türkiye 51,4 milyon

1986

Çernobil Nükleer Santrali kazası, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin PKK'ya karşı karadan ve havadan operasyonları, Olaf Palme suikasti, Neva Şalom Katliamı, İntifada hareketinin başlayışı, "Hora" gemisinin petrol aramak için Ege'nin uluslararası karasularına açılması, Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na tam üyelik başvurusu,

1987

İran Kontra skandalı, Türkiye'de siyasi yasakların kaldırılması referandumu, yerli üretim ilk F-16 uçağının havalanışı, eski BM Genel Sekreteri Waldheim'in Nazi geçmişinin ortaya çıkışı, Filistin de intifada hareketi, İngiltere de borsanın çöküşü "Kara Pazar", Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na tam üyelik başvurusu, Türkiye'nin İran ve Irak arasında arabuluculuk yapması

1988

Sovyet Rusya'da Perestroika, Lockerbie'de Pan-Am uçağının düşmesi ve Libya'nın sorumlu tutulduğu, ABD'de George Bush dönemi, İran-Irak savaşının sona erişi, Türkiye'nin İşkence, İnsanlık Dışı ve Küçültücü Muamele ve Ceza ile Mücadele Antlaşması'na katılımı, Sarp sınır kapısının açılışı,

1989

Berlin duvarının yıkılışı, Avrupa'da Sovyet Bloku'nun çöküşü, Soğuk Savaş döneminin sonu, ÇHC'de Tainanmen Meydanı olayları, Sovyetlerin Afganistan'dan çekilişi, Bulgaristan'ın ülkesinde yaşayan Bulgar vatandaşı Türkleri zorunlu göçe tabi tutuşu, Amerikan jetlerinin Libya'ya ait iki MIG-23 uçağını düşürüşü, Romanya'da, Çavuşesku'nun devrilmesine kadar gidecek olan halk ayaklanması, ABD'nin Panama'yı işgali, Turgut Özal'ın Türkiye'nin 8. Cumhurbaşkanı oluşu

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

1985-1989 arası süreci kapsayan zaman diliminde Dışişleri Bakanlığı teşkilat yapısında önemli değişiklikler meydana gelmemiş ancak bu süreçte aşağıda değinilecek olan bazı düzenlemelere gidilmiştir:

1985 yılında Ekonomik İşler Genel Müdürlüğüne İslam Konferansı Örgütü (İKÖ) ile ilgili işlere bakmak üzere ayrı bir daire ilave olunmuştur. Ekonomik İşler-İKÖ Daimi Komitesi Dairesi olarak adlandırılan birimin rumuzu ise EİİD olmuştur. Aynı sene bir de "Müsteşar Danışmanı" kadrosu kurulmuştur.

1986 yılında bir sene önce kurulan EİİD bu kere Genel Müdür Yardımcılığı seviyesine çıkarılmış ve EİİK rumuzuyla İslam Konferansı Örgütü Ekonomik ve Teknik İşbirliği konuları ile

görevlendirilmiştir.

Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü (KHSG) bünyesinde bazı değişiklikler yapılmıştır.

Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığının (KKVS) isminin sosyal işleri bölümleri çıkartılmış konsolosluk, vize, muhtelit hukuk ve mevzuatı içerecek biçimde rumuzu KKVM olarak belirlenmiştir.

Bu bağlamda:

KOKD-I Dairesi: Batı Avrupa, Kuzey Amerika Ülkeleri, Avusturalya, Japonya, Yeni Zelanda ve Pasifik ülkeleri, Uluslararası Kişisel Hal Komisyonu (C.I.E.C.), UNIDROİT, Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı, Avrupa Konseyi (Hukuki ve Cezai Konulardaki Sözleşmeler), Türkiye'deki Yabancı Başkonsolosluklar, Konsolosluklar, Fahri Başkonsolosluklar ve Konsolosluklarla ilgili işlemler, ülkemizin yabancı ülkelerdeki Başkonsoloslukları, Fahri Başkonsoloslukları ve Konsoloslukları ile ilgili işlemler, yurtdışındaki bedelli askerlikle ilgili tüm işlemler ve dış teşkilatımıza Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk'la ilgili gönderilen tüm genelgeler,

KOKD-II Dairesi: Doğu Avrupa, Asya, Afrika ve Güney Amerika ülkeleri,

KOVD Dairesi: Vize işlemleri ile görevlendirilmiştir.

Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığından (KMEH) Sosyal İşler çıkartılmış, anılan birim Emlak ve Hudut konularıyla görevlendirilmiştir.

Münhasıran Sosyal İşlere ve Yurtdışı Vatandaş Sorunlarına bakan bir Genel Müdür Yardımcılığı KGSİ rumuzuyla kurulmuştur.

1988 senesinde yapılan değişiklikler;

Siyasi İncelemeler ve Değerlendirmeler Dairesi (SİDE) kaldırılmıştır.

Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (EİUE) Genel Müdürlük haline getirilmiş, Uluslararası Ekonomik ve Teknik İşler Genel Müdürlüğü (EUGM) adını almıştır. Bu Genel Müdürlüğe bağlı olarak Avrupa Toplulukları-Uygulama (EİTU) ve Avrupa Toplulukları Araştırma ve Hukuk (EİTA) Genel Müdür Yardımcılıkları kurulmuştur.

Kültür İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde iki yeni Genel Müdür Yardımcılığı; Doğu Bloku, ABD, Kanada, Asya ve Uzakdoğu ile İkili İlişkiler ilmi araştırma, kazılar, Ağrı Dağı'na tırmanma (KEPA) ve çok taraflı kültürel ilişkiler, uluslararası sergiler (KİÇT) kurulmuştur.

Silahsızlanma konuları Siyaset Planlama Dairesinden alınarak yeniden Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğüne verilmiş bu konulara bakmak üzere MGSİ rumuzuyla bir Genel Müdür Yardımcılığı kurulmuştur.

İslam Konferansı Örgütü Ekonomik ve Teknik İşbirliği konularına bakan Genel Müdür Yardımcılığının EİİK olan rumuzu EİİB olarak değiştirilmiştir.

Doğrudan Bakan'a bağlı Dış Politika Danışma Kurulu DPDK ile Dış Politika İnceleme

Merkezi DPİM kurulmuştur.

Bilgi İşlem Merkezi (DBİM) kurulmuştur.

Tablo 22: 1988 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
• Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
• Müsteşar	MÜST
• Müsteşar Özel Müşavirliği	MÜZM
• Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
• Hukuk Müşavirliği	HUMŞ
• Dışişleri Eğitim Merkezi	DEMB
• Savunma Sekreterliği	SVSK
• Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
• Dış Politika İnceleme Merkezi	DPİM
• İcra Sekreterliği	İCSE
• Bilgi İşlem Merkezi	DBİM
• İstanbul Temsilciliği	
• Müsteşar Yardımcılıkları	
• Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcılığı	MİSY
• Müsteşar Çok Taraflı Siyasi İşler Yardımcılığı	MÇİY
• Müsteşar Ekonomik İşler Yardımcılığı	MEKY
• Müsteşar İdari İşler Yardımcılığı	MİDY
• Müsteşar Yardımcısı/Basın Sözcüsü	MBSY
Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcılığı	MİSY
Genel Müdürlük:	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	İSİG
Genel Müdür Yardımcılıkları:	
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı Batı Avrupa	İSBA
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı Amerika-Pasifik	İSAP
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı Doğu Avrupa –Asya	İSDA
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı Kıbrıs İSKY-I, Yunanistan İSKY-II	İSKY
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı Orta Doğu İSOA-I, Yakın Doğu İSOA-II ve Afrika İSOA-III	İSOA
Müsteşar Çok Taraflı Siyasi İşler Yardımcılığı	MÇİY
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSİG
Genel Müdür Yardımcılıkları:	
• Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı Denizcilik- Havacılık	ÇTAD

• Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları	ÇTAK
• Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı Birleşmiş Milletler ve Uluslararası İhtisas Kuruluşları	ÇTUK
Müstakil Daire Başkanlıkları:	
• Siyaset Planlama	SPLD
• İstihbarat ve Araştırma	İADA
Müsteşar Ekonomik İşler Yardımcılığı	MEKY
İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EİGM
Genel Müdür Yardımcılıkları:	
• İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Doğu ve Batı Ülkeleri ve Enerji)	EİBD
İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Ortadoğu ve Magreb, EİOA-I, Asya, Afrika, Amerika, Asya-Pasifik)	EİOA
Uluslararası Ekonomik ve Teknik İşler Genel Müdürlüğü Yıl içerisinde aşağıda maruz şekilde olan eski ismi tekrar kullanılmaya başlanmıştır.	EUGM
Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EUGM
Genel Müdür Yardımcılıkları:	
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	EİUE
• Uluslararası Ekonomik ve Teknik Kuruluşlar	
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı İslam Konferansı ve Bölgesel İşbirliği, İSEDAK	EİİB
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı Avrupa Toplulukları-Uygulama	EİTU
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı Avrupa Toplulukları Araştırma ve Hukuk	EİTA
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı Sosyal İşler	EİSO
Müsteşar İdari İşler Yardımcılığı	MİDY
Müstakil Daire Başkanlıkları	
• Personel İşleri	PERD
• İdari ve Mali İşler	İMAD
Arşiv-Ulaştırma	ARUD
Müsteşar Yardımcısı/Basın Sözcüsü	MBSY
• Enformasyon	ENFD
Doğrudan Müsteşara Bağlı Genel Müdürlükler:	
Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
Genel Müdür Yardımcılıkları:	
• Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	MGNA

Güvenlik İşbirliği-NATO	
• Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı Savunma Antlaşmaları ve İkili İşbirliği	MGSA
• Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı Silahsızlanma	MGSİ
Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM
Genel Müdür Yardımcılıkları:	
• Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı Batı Avrupa, Afrika ve Ortadoğu ile İkili İlişkiler	KİİÇ
• Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı Doğu Bloku, ABD, Kanada, Asya ve Uzakdoğu ile İkili İlişkiler İlmi Araştırma, Kazılar, Ağrı Dağına Tırmanma	KEPA
• Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı Çok Taraflı Kültürel İlişkiler, Uluslararası Sergiler	KİÇT
Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü	KHSG
• Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Konsolosluk, Vize, Muhtelit Hukuk)	KKVM
Konsolosluk	KOKD
Vize	KOVD
Muhtelit Hukuk	KOMD
Konsolosluk Mevzuatı ve Antlaşmalar	KOAD
• Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Emlak ve Hudut İşleri)	KGEH
Emlak	KOED
Hudut	KOHD
• Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığı Yurtdışı Vatandaş sorunları, Sosyal İşler	KGSİ
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
Genel Müdür Yardımcılıkları:	
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Diplomatik işlemler)	PRDİ
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Tören ve Ziyaretler, Güven Mektupları, Mesajlar)	PRTZ
Bütçe Dairesi Başkanlığı	BÜTD

1989 yılı çok taraflı ekonomik konuların dış politika konuları arasında öne çıktığı ve Avrupa Toplulukları ile Türkiye'nin buralara üyeliğinin sıkça ele alındığı dönem olmuştur. Aynı şekilde, bu yıllarda İslam Konferansı ve Ortadoğu'daki gelişmeler de Bakanlık Teşkilat yapısında düzenlemelere gidilmesine yol açmıştır.

İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü bünyesindeki EİBD Genel Müdür Yardımcılığının baktığı konulardan Doğu Avrupa ile ekonomik işler ayrılmış ve bu konulara bakan yeni bir Genel Müdür Yardımcılığı EİDA rumuzuyla kurulmuştur.

EİBA Genel Müdür Yardımcılığı ise Avrupa ve OECD ülkelerinden sorumlu olmuştur.

- İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü EİGM
- İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı EİBA
(Avrupa ve OECD ve Enerji)
- İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı EİDA
(Doğu Avrupa)
- İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı EİOA
(Ortadoğu, Afrika, Amerika, Asya-Pasifik)

Çok Taraflı Ekonomik Kuruluşlar Genel Müdürlüğüne bağlı EİUE Genel Müdür Yardımcılığına ilave bir Genel Müdür Yardımcılığı- EİUK daha kurulmuştur. Avrupa Topluluğu konuları bu Genel Müdürlükten alınmıştır:

Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü EUGM

- Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı EİUE
Görev alanı: AGİK ekonomik konular, Bilim ve Teknoloji, Dünya Ekonomik Forumu, Dünya Gıda Konseyi ve Programı, FAO, GATT, Genel Çevre sorunları (OECD, AEK, Avrupa Konseyi, AGİK'teki çevre konuları), IBRD, ICARDA, IFAD, İkili tekstil sorunları, IMF, NATO/CCMS, NATO/SFS, MAYZEM, M.F.A., OECD (ekonomik konular), OECD/TECO, Uluslararası Ekonomik ve Teknik Kuruluşlar, Uluslararası Jüt Teşkilatı, UNCTAD, WIPO, UNDP, ILO, UNIDO, UNEP, UNICEF, UNFPA,
- Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı EİUK
Görev alanı: Avrupa İskan Fonu, Avrupa Konseyi Sosyal İşler-Mahalli İdareler-Bölgesel Planlama, Dünya Turizm Örgütü, ECOSOC, ECO, Gümrük İşbirliği Konseyi, HABITAT, OECD (Kentsel İşler), OECD/MAS (Sosyal İşler), Uluslararası Zeytinyağı Konseyi, UN/ECE,
- Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı EİİB
Görev alanı: İslam Konferansı ve Bölgesel İşbirliği, İSEDAK

Avrupa Toplulukları ile ilgili işlerin yürütülmesi amacıyla MEKY'e bağlı olarak Avrupa Toplulukları Genel Müdürlüğü (ATGM) kurulmuştur. EİTU ve ETUY Genel Müdür Yardımcılıkları Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğünden alınarak ATUY ve ATAT rumuzlarıyla bu Genel Müdürlüğe bağlanmıştır:

Avrupa Toplulukları Genel Müdürlüğü ATGM

- Avrupa Toplulukları ile İlişkiler ve Uygulama Genel Müdür Yardımcılığı ATUY
Görev alanı:
ATUY-I Avrupa Toplulukları-Türkiye ilişkileri, Tam Üyelik ve Ortaklık
ATUY-II: Avrupa Toplulukları ve Dış İlişkiler, AT-Türkiye Siyasi İlişkileri, AT Parlamentosu, KPK, Özel İşbirliği Projeleri
- Avrupa Toplulukları Araştırma-Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı ATAT
Görev alanı:
ATAT-I: Avrupa Toplulukları organları, İngiltere, Fransa ve F. Almanya'da tanıtım, araştırma
ATAT-II: İtalya, İspanya, Portekiz, Benelüks, İrlanda, Danimarka ve Yunanistan'da tanıtım etkinlikleri ve Araştırma

İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı (İSOK) kurulmuştur. Baktığı ülkeler; İran, Irak, Pakistan, Körfez ve İslam Ülkeleri, İKÖ, KİK.

Kültür İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı olan; Batı Avrupa, Afrika ve Ortadoğu ile İkili İlişkiler Genel Müdürlüğüne Yardımcılığının (KİİÇ) rumuzu KİİK olarak değiştirilmiştir.

İcra Sekreterliği kaldırılmıştır.

Doğrudan Müsteşara bağlı Güvenlik İşleri Dairesi (GİDA)

Tablo 23: 1989 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
• Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
• Müsteşar	MÜST
• Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
• Müsteşar Özel Kalem	MÖZK
• Müsteşar Yardımcıları	
• Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcılığı	MİSY
• Müsteşar Çok Taraflı Siyasi İşler Yardımcılığı	MÇİY
• Müsteşar Ekonomik İşler Yardımcılığı	MEKY
• Müsteşar İdari İşler Yardımcılığı	MİDY
• Müsteşar Yardımcısı/Basın Sözcüsü	MYBS
• Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
• Hukuk Müşavirliği	HUMŞ
• Dışişleri Eğitim Merkezi	DEMB
• Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
• Siyaset Planlama Dairesi	SPLD
• İstihbarat ve Araştırma Dairesi	İADA
• Enformasyon Dairesi	ENFD
• Güvenlik İşleri Dairesi	GİDA
• Savunma Sekreterliği	SVSK
İstanbul Temsilciliği	

Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcılığı	MİSY
• İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	İSİG
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	İSBA
• Batı Avrupa Dairesi	İSBA-I
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	İSAP
• Amerika-Pasifik Dairesi	İSBA-II
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	İSDA
• Doğu Avrupa Dairesi	İSDA-I
• Asya Dairesi	İSDA-II
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	İSKY
• Kıbrıs Dairesi	İSKY-I
• Yunanistan Dairesi	İSKY-II
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	İSOA
• Orta Doğu Dairesi	İSOA-I
(Suriye, Lübnan, Ürdün, FKÖ, İsrail, Arap Ligi, Mağrip Ülkeleri)	
• Afrika Dairesi	İSOA-II
• İkili Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	İSOK
• İran, Irak, Pakistan, Körfez ve İslam Ülkeleri (İSOK-I)	
• İslam Konferansı Örgütü Dairesi (İKÖ, KİK) (İSOK-II)	
Müsteşar Çok Taraflı Siyasi İşler Yardımcılığı	MÇİY
• Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSİG
• Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇTAD
• Havacılık Sorunları Dairesi (ÇTAD-I)	
• Denizcilik Sorunları Dairesi (ÇTAD-II)	
• Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇTAK
• Avrupa Konseyi Dairesi (ÇTAK-I)	
• İnsan Hakları Dairesi (ÇTAK-II)	
• Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇTUK
• Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Dairesi	
(Birleşmiş Milletler ve Uluslararası İhtisas Kuruluşları)	
Müsteşar Ekonomik İşler Yardımcılığı	MEKY
• İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EİGM
• İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	EİBA
(Avrupa ve OECD ülkeleri)	
• İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	EİDA
(Doğu Avrupa)	

• İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı • Ortadoğu ve Magreb Ülkeleri ile Ekonomik İlişkiler Dairesi (EİOA-I) • Asya, Afrika ve Latin Amerika Ülkeleri ile Ekonomik İlişkiler Dairesi (EİOA-II) • Enerji sorunları (EİOA-III)	EİOA
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü • Genel Müdür Yardımcılıkları:	EUGM
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı • (Uluslararası Ekonomik ve Teknik Kuruluşlar) (EİUE I ve II)	EİUE
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı • (Uluslararası Ekonomik ve Teknik Kuruluşlar)	EİUK
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı • (İslam Konferansı ve Bölgesel İşbirliği, İSEDAK)	EİİB
Avrupa Toplulukları Genel Müdürlüğü	ATGM
• Avrupa Toplulukları ile İlişkiler ve Uygulama Genel Müdür Yardımcılığı • AT-Türkiye Ekonomik İlişkileri (ATUY-I) • AT ve Dış İlişkileri ile AT-Türkiye Siyasi İlişkileri (ATUY-II) • Avrupa Toplulukları Araştırma-Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı	ATUY
• Avrupa Toplulukları Araştırma-Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı	ATAT
Müsteşar İdari İşler Yardımcılığı	MİDY
• Personel Dairesi • İdari ve Mali İşler Dairesi	PERD
• İdari ve Mali İşler Dairesi • IV Ayniyat Saymanlığı, • V Daire Müdürlüğü, • VI Bütçe Bürosu, • VII Teknik Büro, • VIII Taşıt Onarımı, Demirbaş ve Yayın Alımları, • IX Tahsisat Şubesi, X Kira Şubesi, Bakanlık Doktoru, • İşletme Mühendisliği	İMAD
• Arşiv ve Ulaştırma Dairesi • I Şifre Müdürlüğü, • II Haberleşme Güvenliği Şubesi, • III Haberleşme Şubesi, • IV Kurye Şubesi, • V Diplomatik Kargo ve İç Yollama Şubesi, • VI Genel Evrak Şubesi, • VII Arşiv Şubesi • Hazine-i Evrak Müdürlüğü • Bilgi İşlem Merkezi	ARUD
Doğrudan Müsteşara Bağlı Genel Müdürlükler	DBİM

Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
Genel Müdür Yardımcılıkları:	
Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı Güvenlik İşbirliği-NATO, Askeri İşler Dairesi (MGNA-I) Siyasi ve İdari İşler Dairesi (MGNA-II) Enfrastrüktür Dairesi (MGNA-III) Lojistik Dairesi (MGNA-IV)	MGNA
Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (Savunma Antlaşmaları ve İkili İşbirliği) Savunma Antlaşmaları Dairesi (MGSA-I) Savunma Uygulamaları Dairesi (MGSA-II)	MGSA
Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı Silahsızlanma	MGSI
Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM
Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (Batı Avrupa, Orta Doğu, Afrika)	KİİK
Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (Doğu Bloku, ABD, Kanada, Asya ve Uzakdoğu ile İkili ilişkiler İlmi Araştırma, Kazılar, Ağrı Dağına Tırmanma)	KEPA
Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (Çok Taraflı Kültürel İlişkiler, Uluslararası Sergiler, İlmi Araştırma, Kazılar, Ağrı Dağı'na Tırmanma)	KİÇT
Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü	KHSG
Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığı Konsolosluk İşleri Dairesi KOKD-I (Batı ülkeleri) Konsolosluk İşleri Dairesi KOKD-II (Doğu Bloku ve Arap Ülkeleri) Vize Dairesi KOVD Konsolosluk Mevzuatı ve Etüd Dairesi KOKD-III	KKVM
Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığı Emlak Dairesi KOED Hudut Dairesi KOHD	KGEH
Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Yurtdışı vatandaş sorunları, sosyal işler)	KGSİ
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
Genel Müdür Yardımcılıkları:	
Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Diplomatik işlemler)	PRDİ

- Protokol Genel Müdür Yardımcılığı
Resmi Ziyaretler ve Törenler Dairesi PRTZ-I
Güven Mektupları ve Mesajlar Dairesi PRTZ-II
- Bütçe Dairesi Başkanlığı

PRTZ

BÜTD

XI. 1990-2000 YILLARI ARASI DÖNEM: SOSYALİZMİN ÇÖKÜŞÜ, SOVYETLER'İN VE DOĞU BLOKUNUN PARÇALANMASI

A. Dönemin Kronolojisi

1990

İki Almanya'nın birleşmesi, Kuzey ve Güney Yemen'in birleşmesi, Irak'ın Kuveyt'i işgali ve Türkiye'nin Irak Petrol Boru Hattı'nı kapatışı, Slovenya'nın bağımsızlığı, ABD-Rusya arasında kimyasal silah üretimine son veren bir Antlaşma, Lech Walesa'nın Polonya'nın ilk seçilmiş Başkanı oluşu, İklim Değişikliği konusunun dünya gündemine girişi, İnternet çağının başlangıcı

1991

Atina Büyükelçiliği Basın Ataşesi Yardımcısı Çetin Görgü'nün Yunan 17 Kasım Örgütü tarafından şehit edilişi, İkinci Körfez Savaşı, Lübnan'da barış, Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesi, Sovyet Rusya'nın dağılışı ve 15 eski Sovyet ülkesinin bağımsızlıklarını kazanışları, Rusya'da Yeltsin dönemi, Bağımsız Devletler Topluluğu'nun kuruluşu, Yugoslavya'da iç savaş, COMECON ve Varşova Paktı'nın feshi, Türkiye sınırına Iraklı göçmen dalgası, Türkiye ve KKTC arasında pasaportsuz seyahat, Makedonya, Ukrayna, Beyaz Rusya, Bosna-Hersek, Hırvatistan ve Slovenya'nın bağımsızlıkları, Gürcistan, Litvanya, Letonya ve Estonya'da bağımsızlık referandumları, ABD Başkanı Bush'un Türkiye ziyareti, Rusya önderliğinde Bağımsız Devletler Topluluğunun kurulması,

1992

Masstricht Antlaşması ve Avrupa Birliği'nin kuruluşu, Bosna Savaşı, Uludere'de 29 askerimizin PKK'lı teröristlerce şehit edilişi, Schengen Antlaşmasının yürürlüğe girişi, TBMM'nin Somali'ye asker gönderilmesi kararı, Dağlık Karabağ'a Ermenilerin saldırması, Sırbistan Cumhurbaşkanı Miloseviç'in, Portekiz Cumhurbaşkanı Soares'in ve Fransa Cumhurbaşkanı Mitterand'ın Türkiye ziyaretleri, Yunanistan'ın Batı Trakya Türklerine baskısı, Bosna-Hersek'te çatışma ve Sırpların toplu katliamları, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün kuruluşu, Irak'a sınır ötesi hareketler

1993

Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'nın ayrılışı, Somali'de iç savaş, Eritre'nin bağımsızlığı, Almanya'da Türklere yönelik Neo-nazi saldırıları ve Solingen yangını, Filistin lideri Arafat ve İspanya Kralı Carlos'un Türkiye ziyaretleri, Orta Doğu barış görüşmeleri, Arafat ve Rabin'in karşılıklı tanıma açıklamaları, Süleyman Demirel'in Türkiye Cumhuriyeti'nin 9. Cumhurbaşkanı oluşu, Türkiye'de internet kullanımının başlatılması

1994

Atina Büyükelçiliği Müsteşarı Ömer Haluk Sipahioğlu'nun 17 Kasım örgütü tarafından şehit edilişi, Güney Afrika'da Apartheid rejiminin sona erışı, NAFTA'nın kuruluşu, Ruanda'da katliamlar, Kardak krizi, PKK'ya karşı Irak'ta sınır ötesi hareket, GATT'ın 120 ülkenin imzasıyla kabul, Batı

Şeria ve Gazze'de özerklik, İsrail ve Ürdün arasında Barış Antlaşması, Türkiye'de ekonomik kriz ve 5 Nisan kararları, Türksat 1B'nin uzayda yörüngesine oturması,

1995

Dünya Ticaret Örgütü'nün kuruluşu, Srebrenica Katliamı, NATO bombardımanı ve Bosna'da savaşın sona erışı, Dayton Antlaşması, Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı, Kuzey Irak'ın Barzani ve Talabani güçleri arasında fülen ikiye bölünüşü, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin 35.000 askerle Kuzey Irak'a müdahalesi,

1996

Taliban'ın Afganistan'da yönetimi ele geçişi, Irak'ta 36. Paralelin kuzeyini kontrol eden Çekiç Güç'ün yerine Keşif Güç birlikleri, Özdemir Sabancı cinayeti, İstanbul'da Habitat İnsan Yerleşimleri Konferansı,

1997

Hong Kong'un ÇHC'ye devri, Kıbrıs Rum kesimi ile Rus S-300 füzeleri krizi, TSK'nın 50.000 kişilik bir kuvvet ile Kuzey Irak'ta sınır ötesi operasyonu, Avrupa Birliği Lüksemburg Zirvesi

1998

Kuzey İrlanda'da "Good Friday" Antlaşması ve çatışmaların sona erışı, Avrupa Merkez Bankası'nın kuruluşu, Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı Ankara Deklarasyonu, Irak'ın, BM silah denetleyicileri ile işbirliği yapmayacağını açıklayışı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kuruluşu, Amerika'nın Irak'ta "Çöl Tilkisi" harekatı

1999

Euro'nun kullanıma başlanması, Eski Yugoslavya topraklarındaki son savaş olan Kosova savaşının sona erışı, Suriye ile Türkiye arasında Öcalan krizi, Öcalan Suriye'yi terk edişi ve Kenya'dan Türkiye'ye getirilişi, İkinci Çeçen savaşı, NATO Barış Gücü içerisindeki Türk Birliği'nin Priştine'de göreve başlayışı, ABD ile Irak arasında İkinci Körfez Krizi, Clinton'un Türkiye ziyareti, İstanbul'da AGİT Zirvesi, Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Macaristan'ın NATO'ya katılımı, Marmara ve Düzce Depremleri

2000

İsrail'in Lübnan'dan çekilişi, İkinci İntifada hareketi, Rusya'da Putin dönemi, El-Kaide'in çeşitli terör eylemleri, , Hafız Esad'ın ölümü, İsrail, Filistin ve ABD arasında Camp David Zirvesi, İsrail'in, Güney Lübnan'da 22 yıldır sürdürdüğü işgale son verışı, Türkiye Cumhuriyeti'nin 10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

1990 yılında Bakanlık Teşkilat yapısında bazı değişiklikler meydana gelmiştir. Bu bağlamda Güvenlik İşleri Dairesi ve Bilgi İşlem Merkezi doğrudan Müsteşara bağlı bir birim olmaktan çıkarılıp, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığına bağlanmıştır.

Güvenlik İşleri Dairesi İMAD -G
Bilgi İşlem Merkezi İMAD-BİM

Bilgi İşlem Merkezi daha sonra Arşive ve Ulaştırma Dairesine bağlanmıştır.

İslam Konferansı ve Bölgesel İşbirliği, İSEDAK'a bakan Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı EİİB kaldırılarak konuları siyasi dairesine İSOK-II'ye devredilmiştir.

İkili Siyasi İşler Bakanlık Müşavirliği (İSİD) kurulmuştur.

Bakanlığın görev sahasının giderek gelişmesi ve faaliyetlerinin artması, yönetim kadrosunun güçlendirilmesi gereğini de ortaya çıkartmıştır. Bu çerçevede 1991 yılında 5 olan Müsteşar Yardımcılıkları sayısı 7'ye çıkartılmıştır. 9 olan Genel Müdürlük sayısı 15'e yükseltilmiştir. Ana Hizmet birimlerinden 3 Müstakil Daire Başkanlığı ise değişmemiştir.

Müsteşar Kültür İşleri Yardımcılığı (MKİY) ve Müsteşar Uluslararası Siyasi Kuruluşlar, Kıbrıs-Yunanistan, Pasifik ve Latin Amerika Yardımcılığı (MUKY) kurulmuştur.

Özellikle İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü bünyesindeki Genel Müdürlüklerin sayıları arttırılmıştır (Balkanlar ve Kafkasya BKGM, Bağımsız Devletler topluluğu BDGM, Orta Doğu ve Afrika OAGM, Avrupa ile İlişkiler AVGM).

Bugün TİKA olarak anılan kuruluşumuz ilk olarak 1992 yılında Dışişleri Bakanlığına bağlı bir birim olarak Ekonomik, Kültürel, Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığı (EKETİB) adı altında kurulmuştur.

1992 yılında teşkilat yapısında isimlendirmeler ve rumuzlarda bazı değişikliklere gidildiği görülmektedir;

EİBA ve EİDA rumuzları kaldırılarak EİGY olmuştur.

Bu çerçevede:

- EİBA; EİGY-I,
- EİDA; EİGY-II,
- EİOA ise EİEY rumuzunu almıştır.

Benzer şekilde, EİOA-I,II ve III; EİEY-I,II ve III rumuzlarını almıştır. Bu birimlerin rumuzları değişmekle birlikte görevleri aynı kalmıştır. Keza, Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğünün KHSG olan rumuzu KSGM olarak değiştirilmiştir.

Müşterek Güvenlik ve Silahsızlanma İşleri Genel Müdürlüğü bünyesindeki Savunma Antlaşmaları Genel Müdür Yardımcılığı (MGSA) kaldırılmış, görevleri aynı Genel Müdürlükteki diğer Genel Müdür Yardımcılığı olan MGNA'ya devredilmiştir.

Tablo 24: 1992 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
• Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
• Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
• Ekonomik, Kültürel, Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığı	EKETİB
Müsteşar	MÜST
• Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
• Müsteşar Özel Kalemi	MÖZK
• Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK

• Savunma Sekreterliği • Hukuk Müşavirliği • İstanbul Temsilciliği	SVSK HUMŞ
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM PRTZ
• Genel Müdür Yardımcılığı-Protokol • Resmi Ziyaretler ve Törenler Dairesi PRTZ-I • Güven Mektupları ve Mesajlar Dairesi PRTZ-II • Genel Müdür Yardımcılığı- Diplomatik işlemler	PRDİ MİSY MÇİY MYBS MKİY
Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcılığı	
Müsteşar Çok Taraflı Siyasi İşler Yardımcılığı	
Müsteşar Basın Sözcülüğü Yardımcısı	
Müsteşar Kültür İşleri Yardımcılığı	
Müsteşar Uluslararası Siyasi Kuruluşlar, Kıbrıs-Yunanistan, Pasifik ve Latin Amerika Yardımcılığı	MUKY
• Müsteşar İdari İşler Yardımcılığı • Müsteşar Ekonomik İşler Yardımcılığı	MİDY MEKY
Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcılığı	MİSY
Balkanlar ve Kafkas Ülkeleri İle İlişkiler Genel Müdürlüğü	BKGM BKBY
• Genel Müdür Yardımcılığı-Balkanlar Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Karadağ, Makedonya, Romanya, Sırbistan, Slovenya (öncesinde Yugoslavya) • Genel Müdür Yardımcılığı-Kafkas Ülkeleri Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan	BKKY
Bağımsız Devletler Topluluğu (Kafkas ülkeleri hariç) ile İlişkiler Genel Müdürlüğü	BDGM
• Genel Müdür Yardımcılığı-Slavlar ve Kuzey Doğu Asya Beyaz Rusya, Moldova, Rusya, Ukrayna, Çin, Vietnam Kore (Güney ve Kuzey), Japonya, Hong Kong, Kamboçya, Laos, Moğolistan, Singapur, Tayvan • Genel Müdür Yardımcılığı-Diğer BDT ülkeleri ve Güney Doğu Asya I-Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan II-Afganistan, Bangladeş, Butan, Hindistan, Myanmar, Nepal, Malezya, Sri Lanka, Tayland	BDSY BDTY
Orta Doğu ve Afrika ile İlişkiler Genel Müdürlüğü	OAGM
• Genel Müdür Yardımcılığı-Körfez/İKÖ I-İran, Irak, Pakistan, Afganistan II-İslam Konferansı Örgütü, KİK ülkeleri (Bahreyn, B.A.E, Katar, Kuveyt, Oman, Suudi Arabistan, Yemen)	OAKY

Genel Müdür Yardımcılığı-Orta Doğu/Afrika I-İsrail, Lübnan, Mısır ve Magreb ülkeleri, Suriye, Ürdün II-Diğer tüm Afrika ülkeleri	OAGY
Avrupa ile İlişkiler Genel Müdürlüğü	AVGM
Genel Müdür Yardımcılığı-AT Ülkeleri I-Almanya, Danimarka, Hollanda, İngiltere, İrlanda, II- Belçika, Fransa, İspanya, İtalya, Lüksemburg, Portekiz,	AVTY
Genel Müdür Yardımcılığı-Diğer Ülkeler I-Avusturya, Finlandiya, İsviçre, İsveç, İzlanda, Liechtenstein, Norveç II-Çekoslavakya, Estonya, Litvanya, Letonya, Macaristan, Malta, Monaco, Polonya San Marino, Vatikan,	AVGY
Müsteşar Uluslararası Siyasi Kuruluşlar, Kıbrıs-Yunanistan, Pasifik ve Latin Amerika Yardımcılığı	MUKY
Uluslararası Siyasi Kuruluşlar ve İşler Genel Müdürlüğü	UKGM
Genel Müdür Yardımcılığı-BM ve diğer Kuruluşlar	UKBM
Genel Müdür Yardımcılığı-Denizcilik ve Havacılık	UKDH
Balkanlar ve Kafkas Ülkeleri ile İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı Kıbrıs-Yunanistan	BKYY
Pasifik ve Latin Amerika ile İlişkiler Genel Müdürlüğü	PLGM
Pasifik ve Latin Amerika ile İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı I-Avustralya, Batı Samoa, Brunei-Darüsselam, Cook Adaları, Endonezya, Filipinler, Fiji, Kiribati, Maldivler, Marshall Adaları, Mikronezya, Nauru, Niue, Papua Yeni Gine, Palau, Solomon Adaları, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Yeni Zelanda II-Latin Amerika	PLGY
Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü	KSGM
- Genel Müdür Yardımcılığı- KKVM Konsolosluk - Genel Müdür Yardımcılığı- KGEH Emlak /Hudut - Genel Müdür Yardımcılığı- KGSI Sosyal İşler	
Siyaset Planlama Dairesi	SPLD
Müsteşar Çok Taraflı Siyasi İşler Yardımcılığı	MÇİY
Kuzey Amerika Genel Müdürlüğü	KAGM
Kuzey Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	KAGY

Müşterek Güvenlik ve Silahsızlanma İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
Genel Müdür Yardımcılığı-NATO ve Savunma Antlaşmaları	MGNA
Askeri İşler Dairesi MGNA-I	
Siyasi ve İdari İşler Dairesi MGNA-II	
Enfrastrüktür Dairesi MGNA-III	
Lojistik Dairesi MGNA-IV	
Sivil ve Olağanüstü Hal Planlaması ve Güvenlik İşleri Dairesi MGNA-V	
Genel Müdür Yardımcılığı-Silahsızlanma	MGSİ
İstihbarat ve Araştırma Müstakil Daire Başkanlığı	İADA
Avrupa Konseyi ve AGİK Genel Müdürlüğü	AKGM
Genel Müdür Yardımcılığı-Avrupa Konseyi ve	
İnsan Hakları	AKGY
Genel Müdür Yardımcılığı-AGİK	AGİY
Müsteşar Ekonomik İşler Yardımcılığı	MEKY
İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EİGM
Genel Müdür Yardımcılığı	EİGY
EİGY-I: OECD ülkeleri ve Yeni Zelanda ile ekonomik ilişkiler	
EİGY-II: BDT, Orta Asya Cumhuriyetleri, Kafkas ülkeleri, Balkanlar, Macaristan, Polonya Çekoslovakya, Baltık ülkeleri ile ekonomik ilişkiler	
Genel Müdür Yardımcılığı	EİEY
EİEY-I: Orta Doğu, Körfez ve Mağrip ülkeleri ile ekonomik ilişkiler, sınırışan sular, bölgesel işbirliği projeleri	
EİEY-II: Güney ve Güney Doğu Asya, Pasifik, siyahi Afrika, Orta ve Latin Amerika ülkeleri ile ekonomik ilişkiler, Afrika Kalkınma Bankası, Fuarlar	
EİEY-III: Enerji konuları, Asya Kalkınma Bankası	
Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EUGM
Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	EİUE
EİUE-I: Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dairesi; OECD (Ekonomik Konular), GATT, UNCTAD, WIPO, AGİK (Ekonomik Konular),IBRD, IMF, MFA, İkili tekstil konuları, Dünya Ekonomik Forumu	
EİUE-II: Uluslararası Ekonomik Sorunlar Kuruluşlar Dairesi; UNDP, ILO, FAO, UNIDO, UNICEF, UNFPA, IFAD, WFP, OECD/PUMA, NATO Bilim Komitesi	
EİUE-III: KEİ	

• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (İslam Konferansı ve Bölgesel İşbirliği, İSEDAK)	EİİB
• Çok Taraflı Ekonomik Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı EİUK-I, Uluslararası Sosyal, Teknik, Ekonomik ve Çevre Kuruluşları Dairesi; BM ekonomik ve sosyal faaliyetleri, ECOSOC II Komite, AEK, ECO, OECD Sosyal, Kentsel, Göç ve Çevre İşleri Komiteleri, UNEP, uluslararası çevre konuları, uluslararası su sorunları, NATO/CCMS, Dünya Turizm Örgütü	EİUK
Avrupa Toplulukları Genel Müdürlüğü	ATGM
• Avrupa Toplulukları Uygulama Genel Müdür Yardımcılığı AT-Türkiye Ekonomik İlişkileri AT ve Dış İlişkileri ile AT-Türkiye Siyasi ilişkileri	ATUY ATUY-I ATUY-II
• Avrupa Toplulukları Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı	ATAT
Müsteşar Kültür İşleri Yardımcılığı	MKİY
Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM
• İkili Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı • Çok Taraflı Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı	KİİK KİÇT
Müsteşar Basın Sözcülüğü Yardımcısı	MYBS
• Enformasyon ve Tanıtma Müstakil Daire Başkanlığı	ENFD
Müsteşar İdari İşler Yardımcılığı	MİDY
• Personel Müstakil Daire Başkanlığı • İdari ve Mali İşler Müstakil Daire Başkanlığı • Arşiv ve Ulaştırma Müstakil Daire Başkanlığı • Dışişleri Eğitim Merkezi • Bütçe Dairesi Başkanlığı	PERD İMAD ARUD DEMB BÜTD

a.Tekrar Masa Sistemi

1993 yılında Bakanlık Teşkilat yapısında tekrar “Masa Sistemi” değişikliği yapılmıştır. İkili siyasi ilişkilere bakan birimler baktıkları ülkelerin siyasi, ekonomik ve kültürel konularından bütünüyle sorumlu kılınmışlardır.

Masa sistemi çerçevesinde İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü (EİGM) ve bu birime bağlı EİGY ve EİEY Genel Müdür Yardımcılıkları kaldırılmış, görevleri siyasi dairelere aktarılmıştır.

Kültür İşleri Genel Müdürlüğü (KİGM) kalmış, bu birime bağlı olan; İkili Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (KİİK) ve Çok Taraflı Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı (KİÇT) kaldırılmıştır. Bu birimlerin yerine Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (KİGY) kurulmuştur. İkili kültür konuları siyasi dairelere devrolunmuştur.

Ekonomik, Kültürel, Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığının (EKETİB) isim ve rumuzu Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA) olarak değiştirilmiştir.

Sovyetler ve Doğu Bloğunun dağılma sürecinde yeni bağımsız olan ülkelerin ortaya çıkması, Doğu Avrupa ve eski Sovyet coğrafyasında siyasi ve ekonomik rejim değişiklikleri yaşanmaya başlanması sebebiyle Dışişleri Bakanlığı da süreç içerisinde teşkilat yapısını bu değişimlerle uyumlu hale getirmeye özen göstermiştir.

BDSY'den (Slav ülkeleri ve Kuzeydoğu Asya Genel Müdür Yardımcılığı) Kuzeydoğu Asya görevleri alınmış, BDTY'den (Diğer Bağımsız Devletler Topluluğu -BDT ülkeleri ve Güneydoğu Asya Genel Müdür Yardımcılığı) de Güneydoğu Asya görevleri alınmış bu görevler yeni kurulan Uzakdoğu Ülkeleri ile İlişkiler Genel Müdürlüğü (UDGM) bünyesindeki Uzakdoğu Ülkeleri Genel Müdür Yardımcılığına (UDGY) devredilmiştir.

Ortadoğu ve Afrika ile İlişkiler Genel Müdürlüğü (OAGM) bünyesindeki OAKY Genel Müdür Yardımcılığının görev alanından İKÖ çıkartılmış, daha önce OAGY'nin görevlerinden olan Mağrip Ülkeleri ve Afrika bu birimden çıkartılmıştır. OAKY ve OAGY den alınan İKÖ, Mağrip Ülkeleri ve Afrika yeni kurulan OAAZ Genel Müdür Yardımcılığına devredilmiştir.

AVGY bünyesinde yer alan Çekoslovakya'nın iki ayrı devlet haline gelmesi çerçevesinde AVGY'nin görev alanına Çek Cumhuriyeti ve Slovakya olarak dahil edilmiştir.

Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (EİİB-İslam Konferansı ve Bölgesel İşbirliği, İSEDAK) kaldırılmıştır.

Tablo 25: 1993 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
• Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
• Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
• Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı	TİKA
Müsteşar	MÜST
• Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
• Müsteşar Özel Kalemi	MÖZK
• Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
• Savunma Sekreterliği	SVSK
• Hukuk Müşavirliği	HUMŞ
• Bakanlık İstanbul Temsilciliği	
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Genel Müdür Yardımcılığı	PRTZ
Protokol	
• Genel Müdür Yardımcılığı	PRDİ
Diplomatik işlemler	
Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcılığı	MİSY

Balkanlar ve Kafkas Ülkeleri İle İlişkiler Genel Müdürlüğü	BKGM
• Genel Müdür Yardımcılığı-Balkanlar Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Karadağ, Makedonya, Romanya, Sırbistan, Slovenya -öncelerinde Yugoslavya	BKBY
• Genel Müdür Yardımcılığı-Kafkas ülkeleri Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan	BKKY
Bağımsız Devletler Topluluğu (Kafkas Ülkeleri Hariç) ile İlişkiler Genel Müdürlüğü	BDGM
• Genel Müdür Yardımcılığı-Slav ülkeleri Beyaz Rusya, Moldova, Rusya, Ukrayna	BDSY
• Genel Müdür Yardımcılığı-Diğer BDT ülkeleri Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan	BDTY
Orta Doğu ve Afrika ile İlişkiler Genel Müdürlüğü	OAGM
• Genel Müdür Yardımcılığı Afganistan, Bahreyn, B.A.E, İran, Irak, Katar, Kuveyt, Oman, Pakistan, Suudi Arabistan, Yemen	OAKY
• Genel Müdür Yardımcılığı-Orta Doğu İsrail, Lübnan, Mısır, Suriye, Ürdün	OAGY
• Genel Müdür Yardımcılığı Magreb ülkeleri Afrika ülkeleri, İslam Konferansı Örgütü	OAAy
Uzak doğu Ülkeleri ile İlişkiler Genel Müdürlüğü	UDGM
• Genel Müdür Yardımcılığı (Uzak Doğu Ülkeleri) Bangladeş, Butan, Çin, Hindistan, Hong Kong, Japonya, Kamboçya, Kore (Güney ve Kuzey), Laos, Malezya, Moğolistan, Myanmar, Nepal, Singapur, Sri Lanka, Tayland, Tayvan, Vietnam	UDGY
Avrupa ile İlişkiler Genel Müdürlüğü	AVGM
• Genel Müdür Yardımcılığı-AT Ülkeleri I-Almanya, Danimarka, Hollanda, İngiltere, İrlanda, II- Belçika, Fransa, İspanya, İtalya, Lüksemburg, Portekiz	AVTY
• Genel Müdür Yardımcılığı-Diğer Ülkeler I-Avusturya, Finlandiya, İsveç, İsveç, İzlanda, Liechtenstein, Norveç II-Çek Cumhuriyeti, Estonya, Litvanya, Letonya, Macaristan, Malta, Monaco, Polonya San Marino, Slovakya Vatikan	AVGY
Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü	KSGM
• Genel Müdür Yardımcılığı-Konsolosluk	KKVM
• Genel Müdür Yardımcılığı-Emlak /Hudut	KGEH
• Genel Müdür Yardımcılığı-Sosyal İşler	KGSİ
Müsteşar Uluslararası Siyasi Kuruluşlar, Kıbrıs-Yunanistan,	MUKY

Pasifik ve Latin Amerika Yardımcılığı	
Uluslararası Siyasi Kuruluşlar ve İşler Genel Müdürlüğü	UKGM
• Genel Müdür Yardımcılığı-BM ve diğer Kuruluşlar	UKBM
• Genel Müdür Yardımcılığı-Denizcilik ve Havacılık	UKDH
• Balkanlar ve Kafkas ülkeleri ile İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı (Kıbrıs-Yunanistan)	BKYY
Pasifik ve Latin Amerika ile İlişkiler Genel Müdürlüğü	PLGM
• Genel Müdür Yardımcılığı	PLGY
I-Avustralya, Brunei, Endonezya, Filipinler, Pasifik Ülkeleri, Yeni Zelanda	
II-Latin Amerika	
Müsteşar Çok Taraflı Siyasi İşler Yardımcılığı	MÇİY
Kuzey Amerika ile İlişkiler Genel Müdürlüğü	KAGM
• Genel Müdür Yardımcılığı	KAGY
ABD, Kanada	
Müşterek Güvenlik ve Silahsızlanma İşleri Genel Müdürlüğü	MGGM
• Genel Müdür Yardımcılığı-NATO ve Savunma Antlaşmaları MGNA	
• Genel Müdür Yardımcılığı-Silahsızlanma	MGSİ
İstihbarat ve Araştırma Müstakil Daire Başkanlığı	İADA
Avrupa Konseyi ve AGİK Genel Müdürlüğü	AKGM
• Genel Müdür Yardımcılığı-Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları AKGY	
• Genel Müdür Yardımcılığı-AGİK	AGİY
Müsteşar Ekonomik İşler Yardımcılığı	MEKY
Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EUGM
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	EİUE
• Çok Taraflı Ekonomik Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı	EİUK
Avrupa Toplulukları Genel Müdürlüğü	ATGM
• Avrupa Toplulukları Uygulama Genel Müdür Yardımcılığı	ATUY
• Avrupa Toplulukları Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı	ATAT
Müsteşar Kültür İşleri Yardımcılığı	MKİY
Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM
• Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KİGY
Siyaset Planlama Dairesi	SPLD

Müsteşar Basın Sözcülüğü Yardımcısı	MYBS
• Enformasyon ve Tanıtma Müstakil Daire Başkanlığı	ENFD
Müsteşar İdari İşler Yardımcılığı	MİDY
• Personel Müstakil Daire Başkanlığı	PERD
• İdari ve Mali İşler Müstakil Daire Başkanlığı	İMAD
• Arşiv ve Ulaştırma Müstakil Daire Başkanlığı	ARUD
• Dışişleri Eğitim Merkezi	DEMB
• Bütçe Dairesi Başkanlığı	BÜTD

1994 senesinde Ortadoğu ile askeri konulara bakan Genel Müdür Yardımcılıklarının görev alanlarında bazı değişiklikler yapılmıştır:

Ortadoğu ve Afrika ile İlişkiler Genel Müdürlüğüne OAGM bağlı olan OAKY Genel Müdür Yardımcılığı kaldırılarak uhdesindeki görevler OAGY ve OAAAY'ne aktarılmıştır. İlgili daireler şu biçimi almıştır:

Ortadoğu ve Afrika ile İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı (Ortadoğu Ülkeleri)	OAGY
İsrail, Filistin, Orta Doğu Barış Süreci	OAGY-I
Lübnan, Mısır, Suriye, Ürdün	OAGY-II
İran, Irak	OAGY-III
Ortadoğu ve Afrika ile İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı (Afrika ve KİK ülkeleri, Yemen, İKÖ)	OAAAY
İKÖ, Afrika Ülkeleri, Mağrip Ülkeleri	OAAAY-I
KİK ülkeleri, Yemen	OAAAY-II

Kaldırılan OAKY Genel Müdür Yardımcılığının uhdesinde olan ülkelere Pakistan ve Afganistan ise Uzak Doğu Ülkeleri ile İlişkiler Genel Müdürlüğünün (UDGM) görev alanına dahil edilmiştir.

Müşterek Güvenlik ve Silahsızlanma İşleri Genel Müdür Yardımcılığına (MGNA) bağlı olan Daire Başkanlıklarının görev alanları aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Askeri İşler Dairesi (NATO-BAB)	MGNA-I
NATO Siyasi ve İdari İşler Dairesi	MGNA-II
BAB Siyasi ve İdari İşler Dairesi	MGNA-III
(AB'nin güvenlik boyutu ile ilgili konular dahil)	
Altyapı, Lojistik ve Savunma Sanayi İşbirliği Dairesi	MGNA-IV
Sivil Olağanüstü Hal Planlaması ve Güvenlik İşleri Dairesi (NATO-BAB)	MGNA-V

Yine 1994 senesinde Bakanlık bünyesinde, doğrudan Müsteşarlık makamına bağlı olan, Stratejik Araştırmalar Merkezi (SAM) kurulmuştur.

1995 yılında masa sistemi geçerli kalmış ancak, Bakanlık Teşkilat yapısı önemli ölçüde değiştirilmiştir.

Müsteşar Yardımcılıklarının sayısı aynı (7) kalmakla birlikte görev alanları ve isimleri değişmiştir:

Müsteşar Yardımcısı (Siyasi İşler, AB)	MSAB
Müsteşar Yardımcısı (Siyasi İşler Yurtdışında Yaşayan Türkler)	MSOA
Müsteşar Yardımcısı (Kıbrıs-Yunanistan, Denizcilik-Havacılık)	MSKY
Müsteşar Yardımcısı (Ekonomik İşler)	MEKY
Müsteşar Yardımcısı (Enformasyon, Bakanlık Sözcüsü, Bilim, Kültür, Tanıtma)	MBSY
Müsteşar Yardımcısı (İdari İşler)	MİDY
Müsteşar Yardımcısı (Yurtdışı Tanıtma Konsolosluk, Hukuk)	MTKY

Siyasi konular iki Müsteşar Yardımcılığına dağıtılmış, bunlardan MSOA aynı zamanda yurt dışındaki Türkler konusu ile de görevlendirilmiştir.

Kıbrıs-Yunanistan ve Denizcilik-Havacılık konuları Müsteşar Yardımcısının (MSKY) uhdesinde yer almıştır.

13 Haziran 1995 tarihinde Müsteşar Yardımcısı MTKY'nin görevlerinden yurt dışı tanıtma konuları MBSY'ye, Konsolosluk ve Hukuk konuları da MİDY'ye devredilmiştir.

Genel Müdürlüklerin bir kısmının isim, rumuz ve görevleri değişmiştir. Bu bağlamda yeni olarak;

Avrupa Genel Müdürlüğü,
Kıbrıs-Yunanistan, Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü,
Yurtdışı Tanıtma Genel Müdürlüğü,
Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Daha önce MKİY'ye bağlı olan Siyaset Planlama ile MÇİY'ye bağlı olan İstihbarat ve Araştırma Daireleri Genel Müdürlük seviyelerine çıkartılarak doğrudan Müsteşar makamına bağlanmışlardır.

Bağımsız Daireler olarak Kültür (KÜLD) ve Bilim (BİLD) Daireleri kurulmuştur.

Ağustos 1995 tarihinde Avrupa Genel Müdür Yardımcılıkları AVGY ve AVTY, "AVGY" olarak birleştirilmiştir.

Haziran 1995'te, masa sistemi çerçevesinde ikili ilişkilerden sorumlu birimlere ekonomik konularda gerekli veri ve bilgileri aktarmak suretiyle hizmet vermek, birden fazla ülkeyi/bölgeyi ilgilendirmesi sebebiyle ikili ilişkilerle ilgili birimlerin görev çerçevesini aşan projeleri yürütmek ve koordinasyon sağlamak amacıyla, Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğüne (EKGM) bağlı olarak, Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (EİGY) kurulmuştur.

Tablo 26: 1995 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
• Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
• Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
• Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı	TİKA

Müsteşar	MÜST
• Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
• Müsteşar Özel Kalemi	MÖZK
• Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
• Savunma Sekreterliği	SVSK
• Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı	DEMB
• Hukuk Müşavirliği	HUMŞ
• İstanbul Temsilciliği	
• Stratejik Araştırma Merkezi	SAM
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Protokol)	PRGY
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Diplomatik İşlemler)	PİGY
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	SPGM
• Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı (Planlama)	SPGY
• Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı (Araştırma)	SAGY
• İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü	İAGM
İstihbarat ve Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı	İAGY
Müsteşar Yardımcısı (Siyasi İşler, AB)	MSAB
Avrupa Genel Müdürlüğü	AVGM
• Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı (Batı Avrupa) (Ağustos 2015 de lağvedildi)	AVTY
• Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı (MDAÜ)	AVGY
Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü	ABGM
• Avrupa Birliği Genel Müdür Yardımcılığı	ABGY
• Avrupa Birliği Genel Müdür Yardımcılığı	APGY
Avrupa Konseyi, İnsan Hakları ve AGİT Genel Müdürlüğü	AKGM
• Avrupa Konseyi, İnsan Hakları ve AGİT Genel Müdür Yardımcılığı	AKGY
AKGY-I (İnsan Hakları)	
AKGY-II (Avrupa Konseyi)	
AKGY-III (İnsan Hakları Komisyonu ve Divanı)	
• Avrupa Konseyi, İnsan Hakları ve AGİT Genel Müdür Yardımcılığı (AGİT)	AGİY
NATO, BAB ve Silahsızlanma Genel Müdürlüğü	NSGM
• NATO, BAB ve Silahsızlanma Genel Müdür Yardımcılığı	NBGY

(NATO, BAB)	
• NATO, BAB ve Silahsızlanma Genel Müdür Yardımcılığı (Silahsızlanma)	NSGY
Amerika, Pasifik ve Uzak Doğu Genel Müdürlüğü	KAGM
• Amerika, Pasifik ve Uzakdoğu Genel Müdür Yardımcılığı (ABD, Kanada, Japonya)	KAGY
• Amerika, Pasifik ve Uzakdoğu Genel Müdür Yardımcılığı (Latin Amerika, Pasifik ve Uzak Doğu)	PUGY
Müsteşar Yardımcısı (Siyasi İşler Yurtdışında Yaşayan Türkler)	MSOA
Orta Asya, Kafkasya, Slav Ülkeleri Genel Müdürlüğü	ASGM
• Orta Asya, Kafkasya, Slav Ülkeleri Genel Müdür Yardımcılığı (Orta Asya)	ASGY
• Orta Asya, Kafkasya, Slav Ülkeleri Genel Müdür Yardımcılığı (Kafkasya)	KFGY
• Orta Asya, Kafkasya, Slav Ülkeleri Genel Müdür Yardımcılığı (Slav Ülkeleri)	SLGY
• Orta Asya, Kafkasya, Slav Ülkeleri Genel Müdür Yardımcılığı (Balkanlar)	BAGY
Ortadoğu, Afrika ve Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdürlüğü	OAGM
• Ortadoğu, Afrika ve Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı (Ortadoğu)	OAGY
• Ortadoğu, Afrika ve Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı (Afrika, KİK Ülkeleri, Yemen, İKÖ)	OAAY
Ortadoğu, Afrika ve Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı (Uluslararası Siyasi Kuruluşlar)	BMGY
Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdürlüğü	YTGM
• Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığı (Batı Avrupa, Amerika, Avustralya, Ortadoğu)	YBGY
• Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığı (Orta Asya ve mücavir ülkeler)	YAGY
Müsteşar Yardımcısı (Kıbrıs-Yunanistan, Denizcilik-Havacılık)	MSKY
Kıbrıs-Yunanistan, Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü	KDGM
• Kıbrıs-Yunanistan, Denizcilik-Havacılık Genel Müdür Yardımcılığı (Kıbrıs-Yunanistan)	KYGY
• Kıbrıs-Yunanistan, Denizcilik-Havacılık Genel Müdür Yardımcılığı (Denizcilik-Havacılık)	DHGY
Müsteşar Yardımcısı (Ekonomik İşler)	MEKY

Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EKGM
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	EKGY
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (KEİ)	KEGY
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	EİGY
Müsteşar Yardımcısı (Enformasyon, Bakanlık Sözcüsü, Bilim Kültür, Tanıtma)	MBSY
Yurt Dışı Tanıtma Genel Müdürlüğü	TAGM
• Yurt Dışı Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı	TAGY
• Enformasyon Dairesi Başkanlığı	ENFD
• Kültür Dairesi Başkanlığı	KÜLD
• Bilim Dairesi Başkanlığı	BİLD
Müsteşar Yardımcısı (İdari İşler, Konsolosluk, Hukuk)	MİDY
Konsolosluk, Hukuk ve Emlak Genel Müdürlüğü	KOGM
• Konsolosluk, Hukuk ve Emlak Genel Müdür Yardımcılığı	KOGY
• Personel Dairesi Başkanlığı	PERD
• İdari İşler Dairesi Başkanlığı	İMAD
• Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı	ARUD
Müsteşar Yardımcısı (Yurtdışı Tanıtma Konsolosluk, Hukuk)	MTKY
Haziran 1995 sonrasında görevleri diğer birimlere dağıtılmıştır.	
Bütçe Dairesi Başkanlığı	BÜTD

1996 yılının ikinci yarısında, kısıtlı personel sayısının yarattığı imkansızlık çerçevesinde etkin şekilde uygulanamadığı, ekonomik ve kültürel konuların etkinlikle takip edilemediği, gerekli eşgüdümün sağlanamadığı düşünülerek, masa sisteminin lağvedilmesine ve eski sisteme dönülmesi karar verilmiştir.

Yıl içerisinde, daha önce Müsteşar Yardımcısı (Yurtdışı Tanıtma Konsolosluk, Hukuk) MTKY'nin bünyesindeyken Haziran 1995 tarihinde MİDY ve MBSY'ye aktarılan Yurt Dışı Tanıtma (TAGM) ve Konsolosluk (KOGM) konuları yeniden MTKY uhdesine alınmıştır.

1996 yılının başında Kıbrıs-Yunanistan, Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü (KDGM) nezdindeki Kıbrıs ve Yunanistan'a bakan KYGY kaldırılmış Kıbrıs ve Yunanistan için iki ayrı Genel Müdür Yardımcılığı kurulmuştur (Kıbrıs işleri için KİGY, Yunanistan işleri için YİGY).

1997 senesinde uygulamaya geçmesi öngörülen sistemde siyasi ilişkilerin yürütülmesinden sorumlu birimler yeniden coğrafi gruplandırmaya tabi tutulmuş, çok taraflı siyasi ilişkilerden sorumlu birimlerin görev alanları ilgili uluslararası siyasi kuruluşların görevleri dikkate alınarak gözden geçirilmiştir. İkili ilişkiler de dahil ekonomik konuların tümü Ekonomik İşler Genel Müdürlüğüne, ikili ve çok taraflı kültürel işler de tek elden yürütülmek üzere Kültür İşleri Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

Öte yandan, Müsteşar Yardımcılarından biri Genel Siyasi İşlerden Sorumlu olarak belirlenmiştir. Anılan Müsteşar Yardımcısının; belirli bir Müsteşar Yardımcısının görev alanına

girmeyip, birden fazla Müsteşar Yardımcısını ilgilendiren, belli bir ülke veya mevcut görev dağılımı ile irtibat kurulamayan konulara bakması öngörülmüştür. Ancak, 1997 yılında başlatılan bu uygulama Genel Siyasi İşlere Bakan Müsteşar Yardımcısının da diğer Müsteşar Yardımcıları gibi belli konuları (çok taraflı siyasi işler, istihbarat-araştırma, uluslararası güvenlik işleri ve tanıtma) yürütmesi şeklinde gerçekleşmiştir.

- Müsteşar Yardımcısı (Genel Siyasi İşler)
- Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler-I Avrupa ve Amerika İşleri)
- Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler-II Orta Doğu, Afrika, Asya, Pasifik İşleri)
- Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler-III Balkanlar, Doğu, Avrupa, Kafkasya ve Orta Asya)
- Müsteşar Yardımcısı (Ekonomik İşler)
- Müsteşar Yardımcısı (Enformasyon, Bakanlık Sözcüsü)
- Müsteşar Yardımcısı (Personel, İdari İşler ve Arşiv-Evrak Ulaştırma)

Bu çerçevede 1997 yılı son dönemi ile 1998 yılı içerisinde kademeli olarak yapılan uygulamalar şunlardır:

Doğrudan Bakan'a bağlı birimlerin; Özel Müşavirlik, Özel Kalem, Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı olmuştur.

Müsteşara bağlı birimler Özel Müşavirlik, Özel Kalem, Müsteşar Yardımcılıkları, Genel Müdürlükler, Dış Politika Danışma Kurulu, Savunma Sekreterliği, Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı, Stratejik Araştırma Merkezi, Protokol Genel Müdürlüğü, Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü, İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü, Araştırma ve Yayın Daire Başkanlığı olarak belirlenmiştir.

Tüm Genel Müdürlüklerin doğrudan Müsteşara bağlı olarak faaliyet göstermeleri öngörülmüştür (bu karar alınmakla birlikte 1997 yılı ve sonrasındaki uygulamalarda hayata geçirilmemiş, Genel Müdürlükler ilgili Müsteşar Yardımcılıklarına bağlı olarak faaliyet göstermeye devam etmiştir).

Müstakil Daire Başkanlığı şeklinde bir Araştırma ve Yayın Birimi kurulmuştur.

İkili siyasi işlerin sorumluluğu üç Müsteşar Yardımcısına paylaştırılmıştır.

İkili siyasi işlerin dört yerine üç Genel Müdürlük arasında paylaştırılmıştır.

İstihbarat ve Araştırma dairesi bünyesinde ikinci bir Genel Müdür Yardımcılığı olarak Araştırma Genel Müdür Yardımcılığının (ARTY) kurulmuştur.

Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdürlüğü (YTGM) ile Yurt Dışı Tanıtma Genel Müdürlüğünün (TAGM) lağvedilerek işlevleri Konsolosluk Genel Müdürlüğü (KOGM) ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü (KİGM) bünyesinde birer Genel Müdür Yardımcılığına devredilmiştir.

Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü (SPGM) bünyesindeki Genel Müdür Yardımcılıklarının sayısı ikiden bire indirilmiştir.

Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü (ÇSGM) kurularak, buna Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı (AKGY) ile eski rumuzu BMGY olan Uluslararası Siyasi

Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı (UKGY) bağlanmıştır.

Avrupa Genel Müdürlüğü (AVGM) ile Amerika-Pasifik ve Uzak Doğu (KAGM) Genel Müdürlüğü, İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü İSİG-I adı altında birleştirilmiş, bilahare “Batı Avrupa” ve “Orta Avrupa-Baltıklar” şeklinde ikiye ayrılacak olan Avrupa Genel Müdür Yardımcılığına (AVGY) ilaveten Amerika Genel Müdür Yardımcılığının (ALGY) da İSİG-I’e bağlı olarak faaliyet göstermesi kararlaştırılmıştır.

Orta Doğu Afrika ve Uluslararası Kuruluşlar Genel Müdürlüğü (OAGM) lağvedilmiş, işlevleri İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğüne (İSİG-II) devredilmiştir. “Orta Doğu-OAGY” ve “Afrika, KİK Ülkeleri, Yemen, İKÖ-OAA” Genel Müdür Yardımcılıkları Orta Doğu ve Afrika adı altında birleştirilmiştir (1997 yılında birleştirilen bu birimler tekrar ayrılmıştır).

Bu Genel Müdür Yardımcılıklarına ilave olarak Güney Asya, Uzak Doğu ve Pasifik (PUGY) Genel Müdür Yardımcılığı da İSİG-II ye bağlanmış, PUGY’nin Latin Amerika konuları İSİG-I bünyesindeki Amerika Genel Müdür Yardımcılığına devredilmiş ve Amerika, Pasifik ve Uzak Doğu Genel Müdür Yardımcılığı (KAGY) bünyesindeki Japonya PUGY’ye devredilmiştir.

Orta Asya, Kafkasya, Slav Ülkeleri Genel Müdürlüğü (ASGM), İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü İSİG-III şeklinde yeniden yapılandırılmış, bünyesindeki Balkanlar Genel Müdür Yardımcılığı (BAGY) ve Doğu Avrupa Genel Müdür Yardımcılığına (DAGY) ilaveten, Kafkasya Genel Müdür Yardımcılığı (KFGY) ve Orta Asya Genel Müdür Yardımcılığı (ASGY) kurulmuştur. Bilahare KFGY ve ASGY Kafkasya ve Orta Asya Genel Müdür Yardımcılığı adı altında birleştirilmiştir.

Avrupa Konseyi, İnsan Hakları ve AGİT Genel Müdürlüğü (AKGM) lağvedilmiş, işlevleri Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü (ÇSGM) adı altında yeni kurulan birime devredilmiştir. Daha önce Orta Doğu, Afrika ve Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdürlüğü (OAGM) bünyesinde faaliyet gösteren Orta Doğu, Afrika ve Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı (BMGY), ÇSGM’ye bağlanmıştır. AKGM bünyesinde faaliyet gösteren AGİT Genel Müdür Yardımcılığının işlevlerinin de Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü (UGGM) bünyesinde yürütülmesi kararlaştırılmıştır. Bu durumda 1997 yılı başında Bakanlık Teşkilatının şu biçimde yapılanması öngörülmüştür:

Tablo 27: 1997 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
• Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
• Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
• Ekonomik, Kültürel, Eğitim ve Teknik İşbirliği Türk İşbirliği	TİKA
Müsteşar	MÜST
• Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
• Müsteşar Özel Kalemi	MÖZK
• Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
• Savunma Sekreterliği	SVSK
• Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı	DEMB

• Hukuk Müşavirliği	HUMŞ
• Stratejik Araştırma Merkezi	STRM
• Araştırma ve Yayın Daire Başkanlığı	
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Protokol)	PRGY
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Diplomatik İşlemler)	PİGY
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	SPGM
• Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı (Planlama)	SPGY
İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü	İAGM
• İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı	İSTY
• Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı	ARTY
• İstanbul Temsilciliği	
• Müsteşar Yardımcısı (Genel Siyasi İşler)	
• Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler-I Avrupa ve Amerika İşleri)	
• Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler-II Orta Doğu, Afrika, Asya, Pasifik İşleri)	
• Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler-III Balkanlar, Doğu, Avrupa, Kafkasya ve Orta Asya Kıbrıs-Yunanistan, Denizcilik-Havacılık))	
• Müsteşar Yardımcısı (Ekonomik İşler)	
• Müsteşar Yardımcısı (Enformasyon, Bakanlık Sözcüsü)	
• Müsteşar Yardımcısı (Personel, İdari İşler ve Arşiv-Evrak Ulaştırma)	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü-I	İSİG-I
• Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı	AVGY
• Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALGY
• Orta Avrupa ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığı	OABY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü-II	İSİG-II
• Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı	OAGY
• Afrika, KİK Ülkeleri, Yemen, İKÖ Genel Müdür Yardımcılığı	OAAZ
• Güney Asya Uzak Doğu ve Pasifik Genel Müdür Yardımcılığı	PUGY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü-III	İSİG-III
• Balkanlar Genel Müdür Yardımcılığı	BAGY
• Doğu Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı	DAGY
• Orta Asya Genel Müdür Yardımcılığı	ASGY
• Kafkasya Genel Müdür Yardımcılığı	KFGY
Kıbrıs-Yunanistan ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü	KDGM
• Kıbrıs İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KİGY
• Yunanistan İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	YİGY
• Denizcilik-Havacılık Genel Müdür Yardımcılığı	DHGY
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSGM
• Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı	AKGY
• Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı	UKGY

Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	UGGM
• NATO ve BAB Genel Müdür Yardımcılığı	UNGY
• Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma Genel Müdür Yardımcılığı	USGY
Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EKGM
• Genel ve İkili Ekonomik İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı	İEGY
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇEGY
• Enerji, Su, Çevre İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	ESGY
Konsolosluk Genel Müdürlüğü	KOGM
• Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KOGY
• Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığı	YTGy
Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	KİGM
• İkili Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı	İKGY
• Çok Taraflı Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇKGY
• Personel Dairesi Başkanlığı	PERD
• İdari İşler Dairesi Başkanlığı	İMD
• Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı	ARUD
• Enformasyon Dairesi Başkanlığı	ENFD
• Bütçe Dairesi Başkanlığı	BÜTD

1998 yılında uygulanmaya başlanması öngörülen değişikliklerden Genel Müdürlüklerin doğrudan Müsteşarlık Makamına bağlı olması hususu sene başında değiştirilmiştir. İlk aşamada Genel Müdürlükler icra ve işlem makamı olarak belirlenmekle beraber, idari açıdan ihtiyaç duyabilecekleri bir üst makam olduğu göz önüne alınarak Müsteşar Yardımcılıklarına bağlanmışlardır.

Yıl içerisinde yapılan diğer değişiklikler şunlardır;

Müsteşar Yardımcılığına (İkili Siyasi İşler-MBAY) bağlı olarak faaliyet gösteren Kıbrıs-Yunanistan ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü (KDGM), bir başka Müsteşar Yardımcılığına (Genel Siyasi İşler-MGSY) bağlanmıştır.

İki Genel Müdür Yardımcılığı bulunan Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü (ABGM), Avrupa Birliği Genel Müdür Yardımcılığı (ABGY) adıyla tek Genel Müdür Yardımcılığına indirilmiştir.

Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı bünyesindeki Genel Müdür Yardımcılıkları bire indirilmiştir.

Protokol Genel Müdürlüğü (PRGM) bünyesindeki Genel Müdür Yardımcılıkları biri diplomatik işlemlere, diğer ikisi tören ve ziyaretlere bakmak üzere üçe çıkartılmıştır.

İkili siyasi işlerden sorumlu Genel Müdürlüklerin İSİG I, I, III şeklinde isimlendirilmesinin karışıklığa sebep olduğu gerekçesiyle bu Genel Müdürlükler için coğrafi sorumluluk alanlarını yansıtabilecek şekilde BKGM, OAGM, AAGM rumuzları getirilmiştir.

Kıbrıs-Yunanistan ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğünün ismi İkili Siyasi İlişkiler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü (KDGM) şeklinde değiştirilmiştir. İki Genel Müdür Yardımcılığı tarafından yürütülen Kıbrıs ve Yunanistan konuları Kuzey Doğu Akdeniz Genel Müdür Yardımcılığı (KDGY) uhdesinde toplanmıştır.

OAGM bünyesindeki iki Genel Müdür Yardımcılığından biri olan OAGY'nin işlerinden Afrika ve İKÖ alınarak, yeni oluşturulan AİKY Genel Müdür Yardımcılığına devredilmiştir.

AGİT işlerini devralan Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğüne (UGGM) savunma sanayii konuları da verilmiştir. 18-19 Haziran 1998 tarihlerinde yapılan AGİT İstanbul Zirvesi için AGİZ rumuzuyla bir icra sekreterliği kurulmuştur.

Ekonomik işlerin "İkili" ve "Çok Taraflı" olarak iki Genel Müdürlük haline getirilmesi öngörülmüştür.

Yurtdışı Tanıtma Genel Müdürlüğünün lağvedilmesinden vazgeçilmiştir.

İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü doğrudan Müsteşara bağlı olmaktan çıkartılarak Genel Siyasi İşlere bakan Müsteşar Yardımcılığına bağlanmıştır.

Tablo 28: 1998 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
• Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
• Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
Bağlı Kuruluş	
• Ekonomik, Kültürel, Eğitim ve Teknik İşbirliği Türk İşbirliği	TİKA
Müsteşar	MÜST
• Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
• Müsteşar Özel Kalemi	MÖZK
• Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
• Savunma Sekreterliği	SVSK
• Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı	DEMB
• Hukuk Müşavirliği	HUMŞ
• Stratejik Araştırma Merkezi	STRM
• Araştırma ve Yayın Daire Başkanlığı	ARYD
• Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Tören-Ziyaret-I)	PRGY-I
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Tören-Ziyaret-II)	PRGY-II
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı(Diplomatik İşlemler)	PİGY
• Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	SPGM
• Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı	SPGY
• Müsteşar Yardımcısı-Genel Siyasi İşler (Çok Taraflı Siyasi İşler, İstihbarat ve Araştırma, Uluslararası Güvenlik İşleri, Tanıtma- daha sonra KDGM'nin işleri ilave)	MGSY
• Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; Avrupa, AB ve Amerika İşleri)	MAAY

• Müsteşar Yardımcısı-İkili Siyasi İşler (Orta Doğu, Afrika, Asya, Pasifik İşleri)	MOPY
• Müsteşar Yardımcısı-İkili Siyasi İşler (Balkanlar, Doğu Avrupa, Kafkasya, Orta Asya, Kuzeydoğu Akdeniz, Denizcilik-Havacılık) KDGM işleri yıl içerisinde MGSY'ne devredilmiştir.	MBAY
• Müsteşar Yardımcısı-Ekonomik İşler	MEKY
• Müsteşar Yardımcısı-Enformasyon, Bakanlık Sözcüsü	MBSY
• Müsteşar Yardımcısı-Personel, İdari İşler, Arşiv-Evrak Ulaştırma ve Parlamento ile İlişkiler	MİDY
Müsteşar Yardımcısı (Genel Siyasi İşler)	MGSY
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSGM
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı	AKGY
AKGY-I: BM insan hakları sistemi, insan haklarına ilişkin mevzuatımız ve uygulamamız, taraf olduğumuz BM sözleşmeleri kapsamındaki yükümlülüklerin izlenmesi ve geliştirilmesi, insan hakları iddialarının araştırılması ve cevaplandırılması, diğer ülkelerin izlenmesi, İnsan Hakları Koordinatör Üst Kurul çalışmalarının izlenmesi. AKGY-II: AK'nin tüm organlarının gündemlerinin izlenmesi, talimat ve TBMM ile yerel idareler için görüş ve telkinler hazırlanması, uzman komitelerinin takibi, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesinin uygulanmasının ilgili makamlardan takibi, AİHS hariç diğer Avrupa Sözleşmelerinden taraf olunanların uygulanması, AKGY-III: Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Divanı'nın izlenmesi, Hükümetimizin aleyhindeki bireysel başvurular ile devlet başvurularının incelenmesi, izleyeceğimiz hareket tarzının oluşturulması ve duruşmaların takibi, Komisyon Raporları ile Divan kararlarının gereklerinin yerine getirilmesi için makamlarımızla işbirliği, mevzuat ve uygulamamızın uyumlaştırılması.	
Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı	UKGY
UKGY-I: BM, UNICEF, kadın, çocuk ve özürlülerle ilgili uluslararası kuruluşlar ve çalışmalar, UKGY-II: BM uzmanlık kuruluşları, WHO ECOSOC, uyuşturucuyla mücadeleden sorumlu BM kuruluşları, Avrupa Konseyindeki uyuşturucuyla mücadele çalışmaları, BM Suçun Önlenmesi ve Adalet Komisyonu UKGY-III: İnsani Yardımlar, Sığınmacılar, UNHCR, IMO, Kızılay ve Kızılhaç, IFRC, Uluslararası NGO'lar, IPU, INTELSTAT,	

EUTELSAT, UBAKK, WMO, ulusal derneklerin uluslararası işleri	
Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü • NATO ve BAB Genel Müdür Yardımcılığı • Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma Genel Müdür Yardımcılığı	UGGM UNGY USGY
İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü • İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı PKK Terör Örgütü ve Bağlantılı Kuruluşlar, Kürt Şovenizmi, Aşırı Sol, Terör Örgütleri, Kuzey Irak, Kürt Gruplar ve Türkmenler, Güvenlik İşbirliği Antlaşmaları	İAGM İSTY
• Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı Genel Terör ve Örgütlü Suçlar, İrtica Faaliyetleri, Ermeni Konuları, Azınlık-Etnik Gruplar, Dış Temsilciliklerin Güvenlik Konuları	ARTY
İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü • Kuzeydoğu Akdeniz Genel Müdür Yardımcılığı KDG Y I-Kıbrıs KDG Y II-Yunanistan • Denizcilik-Havacılık Genel Müdür Yardımcılığı Ege, Boğazlar, Denizcilik Sözleşmeleri, Denizlerde Acil Müdahale, IMO, İkili denizcilik antlaşmaları, Sivil Havacılık Konuları, ICAO	KDGM KDG Y DHGY
Yurt Dışı Tanıtma Genel Müdürlüğü • Yurt Dışı Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı Tanıtım stratejisinin oluşturulması ve uygulanması, dış temsilciliklerin tanıtım konulu faaliyetleri, yabancı basın ve yayın organlarına ve NGO'lara yönelik tanıtım faaliyetleri, yurt dışındaki yerli ve yabancı lobi faaliyetlerimiz, kültürel içerikler dışında geniş kapsamlı uluslararası etkinlikler yapılması, madalya ve ödüller, yurt dışında yapılacak reklamlar, Başbakanlık Tanıtma Fonu'na katılım	TAGM TAGY
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler Balkanlar, Doğu, Avrupa Kafkasya, Orta Asya)	MBAY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü • Balkanlar Genel Müdür Yardımcılığı • Doğu Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı Belarus, Moldova, Rusya Federasyonu, Ukrayna • Orta Asya ve Kafkasya Genel Müdür Yardımcılığı Azerbaycan, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Özbekistan, Türkmenistan	BKGM BAGY DAGY KOAY
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; Orta Doğu, Afrika, Asya,	MOPY

Pasifik İşleri)	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	OAGM
• Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı	OAGY
İsrail, Mısır, Ürdün, Filistin, Suriye, Irak, İran	
• Afrika ve İKÖ Genel Müdür Yardımcılığı	AİKY
• Güney Asya, Uzak Doğu ve Pasifik Genel Müdür Yardımcılığı	PUGY
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; Avrupa, AB ve Amerika İşleri)	MAAY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	AAGM
• Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı	AVGY
AVGY-I: Almanya, Avusturya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya, Lüksemburg	
AVGY-II: Danimarka, Finlandiya, İngiltere, İrlanda, İspanya, Portekiz, İsveç	
• Orta Avrupa ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığı	OABY
Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, İsviçre, İzlanda, Macaristan, Malta, Norveç, Polonya, Slovak Cumhuriyeti, Vatikan	
• Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALGY
ABD, Kanada, Orta ve Güney Amerika	
Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü	ABGM
• Avrupa Birliği Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ABSY
• Avrupa Birliği Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ABEY
Müsteşar Yardımcısı (Ekonomik İşler)	MEKY
Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü (İkili)	İEGM
• Genel ve İkili Ekonomik İşler-1 Genel Müdür Yardımcılığı	EİGY
Genel ekonomik gelişmeler, Türkiye ekonomisi ve Türk ekonomik kuruluşlarıyla koordinasyon, dış ekonomik ilişkilerle ilgili araştırmalar, aylık bültenler, dış yardımlarımızın koordinasyonu, yurt dışı müteahhitlik hizmetleri, Dünya Türk İşadamları Kurultayı, iş konseyleri, KEK'ler, İkili Ekonomik Komisyonlar, KOBİ'ler, özel projeler, Ortadoğu ve Afrika ülkeleri ile ikili ekonomik ilişkiler,	
• İkili Ekonomik İşler-2 Genel Müdür Yardımcılığı	İEGY
Diğer ülkelerle ikili ekonomik ilişkiler	
Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü (Çok Taraflı)	ÇEGM
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇEGY
I-Uluslararası ekonomik örgütler, DTÖ, OECD, UNCTAD, WIPO, ISO vs., zirveler ve forumlar, Davos, Crans-Montana, Akdeniz Formu, İzmir Fuarı, bankalar ve reyting kuruluşları, ulaşım ve iletişim örgütleri, ITU, UBAKK,	

II-BM ekonomik sistemi ve diğer örgütler, BM bölgesel kuruluşları, AEK, ESCAP, ECOSOC, BM İhtisas Kuruluşları, UNDP, UNIDO, UNICEF, FAO, UZK, IFAD, AKSFK, III-Bölgesel ekonomik bütünleşmeler, KEİ, ECO, D-8, İSEDAK, Balkan Ekonomik İşbirliği, EİT, SECI, MAG, CEFTA, ASEAN, APEC, NAFTA vs.	
Enerji, Su, Çevre İşleri Genel Müdür Yardımcılığı I-Enerji konuları, petrol-doğal gaz antlaşmaları, boru hatları, elektrik konuları, uluslararası enerji örgütleri ve antlaşmaları, İEA, Avrupa Şartı, nükleer enerji ve santralleri, NEA, CERN, UAEA, II-Su konuları, sınıraşan sular, uluslararası forum müzakere ve antlaşmalar, Manavgat, Köprüçay, su satışı, kamuoyu aydınlatılması, III-Çevre ve yerleşim konuları, uluslararası çevre sözleşmeleri, UNEP, diğer çevre komite ve merkezleri, Akdeniz Eylem Planı, HABİTAT	ESGY
Müsteşar Yardımcısı (Personel, İdari İşler ve Arşiv-Evrak Ulaştırma Parlamento ile İlişkiler) Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğü - Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı - Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığı Avrupa, Balkanlar, ABD, Kanada, Avustralya ve Ortadoğu ülkelerindeki Türk vatandaşlarına ilişkin konular, işgücü ve sosyal güvenlik konuları, antlaşmalar, sosyal işler, vatandaşların sorunları, ekonomik durumlarının güçlendirilmesi, kültür, din ve eğitim hizmetleri dernekleri, örgütlenmeler, Türk kültür varlığını koruma ve Avrupa Konseyi kapsamındaki göçmen işçilere ilişkin konular	MİDY KOGM KOGY YTGY
- Personel Dairesi Başkanlığı - İdari İşler Dairesi Başkanlığı - Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı - İstanbul Temsilciliği - Diyarbakır Ofisi - Malatya Ofisi	PERD İMAD ARUD
Müsteşar Yardımcısı-Enformasyon, Bakanlık Sözcüsü ENFD Enformasyon Daire Başkanlığı (Bakanlık Sözcü Yardımcısı)	MBSY ENFD
Kültür İşleri Genel Müdürlüğü - İkili Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı - Çok Taraflı Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı	KİGM İKGY ÇKGY

Türki Cumhuriyetler, Rusya Federasyonu, ÇHC, Afganistan, Kafkasya, Ukrayna, Beyaz Rusya, Moldova ve Baltıklarda yaşayan Türk soylu ve Türkçe konuşan topluluklara yönelik eğitim kültür din ve sosyal alanlarındaki hizmetlerin yürütülmesi, Ahıska Türklerinin göçleri ve iskanları, Hükümetimizce verilen burslar, Türkiye’de eğitim sağlanması ve öğrenci değişimi, ÖSYM-YÖS sınavları, denklik işleri okul ziyaretleri kardeş okullar,

Bütçe Dairesi Başkanlığı

BÜTD

1999 yılında:

Ekonomik, Kültürel, Eğitim ve Teknik İşbirliği Türk İşbirliği (TİKA) Dışişleri Bakanlığı uhdesinden çıkartılarak Başbakanlığa bağlanmıştır.

Teşkilat yapısında meydana gelen değişiklikler çerçevesinde:

MBSY’ye (Müsteşar Yardımcısı- Enformasyon); Yurtdışı Tanıtma (TAGM) ve Kültür İşleri (KİGM) Genel Müdürlükleri ile Araştırma ve Yayın Dairesi (ARYD) bağlanarak rumuzu da MTKY olarak değiştirilmiştir. Enformasyon Müstakil Daire Başkanlığı olarak doğrudan Müsteşara bağlanmıştır.

Kasım 1998 tarihinde yapılan AGİT İstanbul zirvesi çerçevesinde koordinasyon ve diğer konular bağlamında NATO ve BAB Genel Müdür Yardımcılığına (UNGY), uhdesinde yürütülen AGİT konuları ise 1999 yılında Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma Genel Müdür Yardımcılığına (USGY) devredilmiştir. AGİZ İcra Sekreterliği lağvedilmiştir.

Keza 17-18 Nisan 2000 tarihinde kutlanacak olan Osmanlı İmparatorluğunun 700. Yıldönümü çalışmaları için de OSMN rumuzu ile bir icra sekreterliği kurulmuştur.

KDGY bünyesinde Kıbrıs Ekonomik İşler Daire Başkanlığı KDGY-III kurulmuştur.

2000 yılında:

Müsteşar Genel Siyasi İşler uhdesinde olan İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü (İAGM) doğrudan Müsteşar’a bağlanmıştır.

Müsteşar Genel Siyasi İşler uhdesinde olan İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü (KDGM) tekrar Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcısına (MBAY) bağlanmıştır.

Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; Avrupa, AB ve Amerika İşleri) (MAAY) uhdesinde bulunan İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü (AAGM) Müsteşar Genel Siyasi İşler yardımcısına (MGSY) devredilmiştir.

Parlamento ile ilişkiler, MIDY’den alınarak MTKY’ye devredilmiştir.

Kültür İşleri Genel Müdürlüğü (KİGM) ve Yurt Dışı Tanıtma Genel Müdürlüğü (TAGM) tek Genel Müdürlük olarak, Yurt Dışı Tanıtma ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü (TKGM) ismi ve

rumuzu altında birleştirilmiştir.

Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde de bazı düzenlemeler yapılmıştır:

Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığının (YTGy) ismi Konsolosluk Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığı, rumuzu da KOYT olarak değiştirilmiştir.

Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (KOGY) bünyesindeki Emlak ve Hudut işleri için Konsolosluk Genel Müdürlüğüne bağlı olarak; Konsolosluk Emlak ve Hudut İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (KOEh) kurulmuştur.

Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (KOGY) bünyesindeki işler dairelere yeniden dağıtılmıştır. Buna göre; KOGY-I OECD ülkeleriyle konsolosluk ilişkileri, KOGY-II diğer ülkelerle konsolosluk ilişkileri, KOGY-III konsolosluk ilişkileri hakkında Viyana Sözleşmesi uygulamaları, konsolosluk mevzuatı, konsolosluk işlemleri el kitabı, başkonsoloslar toplantısı, prensip konuları, KOGY-IV vize ve yasadışı göç konularıyla görevlendirilmişlerdir.

Arşiv ve Ulaştırma Müstakil Daire Başkanlığı bünyesinde olan Bilgisayar İşlemleri Merkezi (BİM) ayrı bir Müstakil Daire Başkanlığı olmuştur. Doğrudan Müsteşar İdari İşler Yardımcısına bağlı olan Bilgi Sistemleri ve İletişim Dairesine (BİSD); ENFD uhdesindeki internet birimi, ARUD bünyesindeki BİM'in işleri, ARYD uhdesindeki elektronik bilgi bankası işleri verilmiştir.

Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü uhdesindeki işler şu şekilde yeniden yapılandırılmıştır:

- Avrupa Birliği Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı (ABGY)
I-Katılım Ortaklığı (siyasi boyut), Ortak Dış ve güvenlik Politikası, Hükümetlerarası Konferans, Avrupa Konferansı, Akdeniz Süreci (siyasi boyut)
II-Siyasi kriterler, İnsan Hakları, Avrupa Parlamentosu
- Avrupa Birliği Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (ABEY)
I-Katılım Ortaklığı (ekonomik boyut), ulusal program, tarama, Akdeniz Süreci (ekonomik ve sosyal boyut), Hükümetler arası Konferans (ekonomik boyut)
II-Gümrük Birliği, mali işbirliği ve ekonomik konular, topluluk programları, Serbest Ticaret Antlaşmaları, Karma İstişare Komitesi

Orta Doğu, Afrika, Asya, Pasifik İşlerinden sorumlu Müsteşar Yardımcılığı (MOPY) bünyesinde yeni bir Genel Müdürlük olarak Afrika ve Doğu Asya Genel Müdürlüğü ile bu birime bağlı olarak Afrika ve Doğu Asya Genel Müdür Yardımcılığı (ADGY) kurulmuştur. Afrika ve İKÖ Genel Müdür Yardımcılığı (AİKY) ve Güney Asya, Uzakdoğu ve Pasifik Genel Müdür Yardımcılığı (PUGY) lağvedilerek işleri -Güney Asya hariç- ADGY'ya devrolunmuştur. Güney Asya konuları için OAGM bünyesinde Güney Asya Genel Müdür Yardımcılığı (GAGY) kurulmuştur.

Diyarbakır ve Malatya ofisleri kapatılmıştır.

Tablo 29: 2000 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
• Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
• Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
• Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU

Müsteşar	MÜST
• Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
• Müsteşar Özel Kalemi	MÖZK
• Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
• Savunma Sekreterliği	SVSK
• Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı	DEMB
• Hukuk Müşavirliği	HUMŞ
• Stratejik Araştırma Merkezi	STRM
• Enformasyon Daire Başkanlığı (Bakanlık Sözcü Yardımcısı)	ENFD
• İstanbul Temsilciliği	
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı Tören-Ziyaret-I	PRGY-I
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı Tören-Ziyaret-II	PRGY-II
• Protokol Genel Müdür Yardımcılığı Diplomatik İşlemler	PİGY
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	SPGM
• Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı	SPGY
İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü	İAGM
• İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı	İSTY
• Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı	ARTY
Müsteşar Yardımcısı (Genel Siyasi İşler)	MGSY
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSGM
• Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı	AKGY
• Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı	UKGY
Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	UGGM
• NATO ve BAB Genel Müdür Yardımcılığı	UNGY
• Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma, AGİT Genel Müdür Yardımcılığı	USGY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	AAGM
• Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı	AVGY
• Orta Avrupa ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığı	OABY
• Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALGY
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler Balkanlar, Doğu, Avrupa Kafkasya, Orta Asya, KDGM)	MBAY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	BKGM
• Balkanlar Genel Müdür Yardımcılığı	BAGY
• Doğu Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı	DAGY
• Orta Asya ve Kafkasya Genel Müdür Yardımcılığı	KOAY

İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü	KDGM
• Kuzeydoğu Akdeniz Genel Müdür Yardımcılığı	KDGY
• Denizcilik-Havacılık Genel Müdür Yardımcılığı	DHGY
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; Orta Doğu, Afrika, Asya, Pasifik İşleri)	MOPY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	OAGM
• Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı	OAGY
• Güney Asya Genel Müdür Yardımcılığı	GAGY
Afrika ve Doğu Asya Genel Müdürlüğü	ADGM
• Afrika ve Doğu Asya Genel Müdür Yardımcılığı	ADGY
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; AB)	MAAY
Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü	ABGM
• Avrupa Birliği Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ABSY
• Avrupa Birliği Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ABEY
Müsteşar Yardımcısı (Ekonomik İşler)	MEKY
Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü (İkili)	İEGM
• Genel ve İkili Ekonomik İşler-1 Genel Müdür Yardımcılığı	EİGY
• İkili Ekonomik İşler-2 Genel Müdür Yardımcılığı	İEGY
Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü (Çok Taraflı)	ÇEGM
• Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇEGY
• Enerji, Su, Çevre İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	ESGY
Müsteşar Yardımcısı (Personel, İdari İşler ve Arşiv-Evrak Ulaştırma)	MİDY
Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğü	KOGM
• Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KOGY
• Konsolosluk Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığı	KOYT
• Konsolosluk Emlak ve Hudut İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KOEH
• Personel Dairesi Başkanlığı	PERD
• İdari İşler Dairesi Başkanlığı	İMAD
• Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı	ARUD
• Bilgi Sistemleri ve İletişim Dairesi Başkanlığı	BİSD
• İstanbul Temsilciliği	
Müsteşar Yardımcısı-Tanıtım, Kültür ve Yayın, Parlamento ile İlişkiler	MTKY
Yurt Dışı Tanıtma ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	TKGM
• İkili Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı	İKGY
• Çok Taraflı Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇKGY
• Yurt Dışı Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı	TAGY
• Araştırma ve Yayın Daire Başkanlığı	ARYD

XII. 2001-2009 YILLARI ARASI DÖNEM: KÜRESELLEŞMENİN HIZLANIŞI VE TERÖRÜN ANA DÜNYA GÜNDEMİ OLDUĞU DÖNEMLER

A. Dönemin Kronolojisi

2001

ABD’de 11 Eylül saldırıları, ABD’nin teröre karşı savaş kararı ve Afganistan’a müdahalesi, Afrika Birliği’nin kuruluşu

2002

Irak’ın ABD’li kitle imha silah denetçilerini reddetmesi, Gürcistan’da “Gül Devrimi”, Doğu Timor’un bağımsızlığı, Türkiye’nin, Afganistan’da ISAF komutanlığını devralışı, Türkiye’de idam cezasının kaldırılışı, Kıbrıs’ta Annan Planı, Kıbrıs Rum kesiminin AB üyeliği, Euro’nun dolaşıma çıkışı, AB’nin 10 yeni üye ile genişlemesi, Genel Seçimleri kazanan Adalet ve Kalkınma Partisinin Hükümet kurması

2003

Amerikan ve İngiliz birliklerinin Irak’ı işgali, Hint okyanusunda Tsunami, Yasser Arafat’ın ölümü, Kuzey Irak’ta ABD askerilerinin TSK mensuplarını tutuklaması, Saddam Hüseyin’in yakalanışı, İstanbul’da iki sinagoga düzenlenen ve 23 kişinin ölümüne sebep olan bombalı saldırılar

2004

Ukrayna’da turuncu devrim, IMF’ye göre Türkiye dünyanın en büyük 20. ekonomisi, Irak’a giden dört büyükelçilik koruma görevlisinin Musul yakınlarında şehit edilmeleri, Kıbrıs’ta Annan Planı referandumlarına KKTC’den evet, Rum Yönetimi’nden hayır sonucu çıkması Bulgaristan, Estonya, Litvanya, Letonya, Romanya, Slovakya ve Slovenya’nın NATO’ya üyelikleri

2005

Kuzey İrlanda’da IRA’nın silahlı mücadeleyi bırakışı, İsrail’in Gaza’dan çekilişi, Almanya’da Merkel dönemi, Kyoto Antlaşmasının hayata geçişi, Suriye’nin, 29 yıl süren işgalin ardından Lübnandan tamamen çekilişi, ABD’de Katrina Kasırgası, 75.000 kişinin hayatını kaybettiği Keşmir depremi

2006

Karadağ’ın bağımsızlığı, Lübnan İç Savaşı, Saddam Hüseyin’in idamı, Danimarka’da Hz. Muhammed’i küçük düşürmeye yönelik karikatürlerin yayınlanması ve dünya çapında protestolar, Türkiye’de kuş gribi, Türkiye’nin Lübnan’a asker göndermesi, Türkiye ekonomisinin 4 yıldır aralıksız büyüüyüşü, Türkiye ile AB arasındaki müzakerelerin açılması, Davos Dünya Ekonomi Forumu

2007

Myanmar’da cuntanın yıkılışı, Benazir Butto Suikasti, Dünyada “Mevlana Yılı”, Filistin’de Hamas–El Fetih ayrışması ve Gazze’nin kontrolünün Hamas’a geçişi, Abdullah Gül’ün Türkiye’nin 11. Cumhurbaşkanı seçilmesi

2008

ABD’de Obama dönemi, Kosova’nın bağımsızlık ilanı, Irak’ta hükümet ile Sadr arasında çatışmalar, Rusya–Gürcistan çatışması, Sana’daki ABD Büyükelçiliğine saldırı, Irak’ta bombalı intihar

saldırıları, Hint Okyanusunda Somalili deniz korsanlarını faaliyetleri

2009

İsrail'in Gazze ablukası ve çatışmalar, Sri Lanka'da Tamillerle barış, AB Anayasasına dair Lizbon Antlaşması'nın onaylanması, Obama'nın Türkiye ziyareti, Uygur Türklerine karşı Çin Hükümetinin şiddet uygulamaları,

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

2001 senesinde Bakanlıkta birimlerin görev alanlarında aralık ayından geçerli olmak üzere aşağıda maruz değişiklikler meydana gelmiştir.

Müsteşar Yardımcısı-Genel Siyasi İşlere (MGSY) bağlı Avrupa ve Amerika konularına bakan İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü (AAGM) Balkanlar, Doğu, Avrupa, Kafkasya, Orta Asya işlerine bakan Müsteşar Siyasi İşler Yardımcısına (MBAY) bağlanmıştır.

AAGM'ye bağlı Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı (AVGY), MAAY altında görev yapan Avrupa Birliği Genel Müdürlüğüne (ABGM) bağlanmıştır.

MBAY'ye bağlı olan Rusya, Doğu Avrupa, Kafkasya ve Orta Asya konuları, Orta Doğu, Afrika, Asya ve Pasifik İşlerinden sorumlu Müsteşar Yardımcısına (MOPY) devredilmiştir. Bu çerçevede MOPY'ye bağlı olarak; Rusya, Doğu Avrupa, Kafkasya ve Orta Asya konularından sorumlu İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü (RKGM) kurulmuş ve Doğu Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı (DAGY) ve Orta Asya ve Kafkasya Genel Müdür Yardımcılığı (KOAY), RKGM'ye bağlanmıştır.

MBAY bünyesindeki İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü BKGM'nin ismi Balkanlar Genel Müdürlüğü ve rumuzu BAGM olarak değiştirilmiştir.

İkili (EİGM) ve Çok Taraflı (ÇEGM) Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü (EKGM) olarak birleştirilmiştir.

Protokol Genel Müdürlüğü bünyesinde, Diplomatik İşlemlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcılığının rumuzu olan PİGY, PDGY olarak değiştirilmiştir.

Tablo 30: 2001 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
Müsteşar	MÜST
Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
Müsteşar Özel Kalemi	MÖZK
Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
Savunma Sekreterliği	SVSK
Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı	DEMB
Hukuk Müşavirliği	HUMŞ
Stratejik Araştırma Merkezi	STRM

İstanbul Temsilciliği	
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Tören-Ziyaret-I)	PRGY-I
Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Tören-Ziyaret-II)	PRGY-II
Protokol Genel Müdür Yardımcılığı(Diplomatik İşlemler)	PDGY
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	SPGM
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı	SPGY
ENFD Enformasyon Daire Başkanlığı (Bakanlık Sözcü Yardımcısı)	ENFD
İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü	İAGM
İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı	İSTY
Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı	ARTY
Müsteşar Yardımcısı (Genel Siyasi İşler)	MGSY
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSGM
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı	AKGY
Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı	UKGY
Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	UGGM
NATO ve BAB Genel Müdür Yardımcılığı	UNGY
Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma, AGİT Genel Müdür Yardımcılığı	USGY
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler, Denizcilik Havacılık, Kıbrıs Yunanistan)	MBAY
Balkanlar Genel Müdürlüğü	BAGM
Balkanlar Genel Müdür Yardımcılığı	BAGY
Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Makedonya, Romanya, Slovenya, Yugoslavya Federal Cumhuriyeti GDAÜ İşbirliği Süreci, GDAÜ İstikrar Paketi	
İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü	KDGM
Kuzeydoğu Akdeniz Genel Müdür Yardımcılığı	KDGY
Kıbrıs, GKRY, Yunanistan	
Denizcilik-Havacılık Genel Müdür Yardımcılığı	DHGY
Ege, Boğazlar, Denizlerde Petrol Arama Faaliyetleri, IMO, Karadeniz Liman Devleti Kontrolü Memorandumu, Tuna Komisyonu, Sahil Güvenlik Konuları, Balıkçılık Meseleleri, Sivil Havacılık Konuları	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	AAGM
Orta Avrupa ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığı	OABY
Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Norveç, Polonya, Slovakya	
Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALGY

I-ABD, Kanada II-Latin Amerika	
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler)	MOPY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı	OAGM OAGY
I- Cezayir, Fas, Filistin, İsrail, Libya, Lübnan, Mısır, Moritanya, Suriye, Ürdün, Tunus II -Irak, Suudi Arabistan ve KİK ülkeleri, İKÖ	
Güney Asya Genel Müdür Yardımcılığı Afganistan, Bangladeş, İran, Hindistan, Pakistan,	GAGY
Afrika ve Doğu Asya Genel Müdürlüğü Afrika ve Doğu Asya Genel Müdür Yardımcılığı	ADGM ADGY
I-(Doğu Asya) Avustralya, Yeni Zelanda ve Pasifik Ülkeleri, Brunei, ÇHC, Endonezya, Filipinler, Güney ve Kuzey Kore, Japonya, Kamboçya, Laos, Malezya, Myanmar, Singapur, Tayland, Vietnam II-Afrika	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü Doğu Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı Belarus, Moldova, Rusya Federasyonu, Ukrayna Kafkasya ve Orta Asya Genel Müdür Yardımcılığı	RKGM DAGY KOAY
I-Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan II-Türk Dili Konuşan Ülkeler Zirvesi, Şangay İşbirliği Örgütü, Avrasya Ekonomik Topluluğu, Orta Asya İşbirliği Örgütü, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan,	
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; AB)	MAAY
Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü Avrupa Birliği Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı Avrupa Birliği Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı	ABGM ABSY ABEY AVGY
Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İzlanda İtalya, Lüksemburg, Portekiz,	
Müsteşar Yardımcısı (Ekonomik İşler)	MEKY
Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü Genel ve İkili Ekonomik İşler-1 Genel Müdür Yardımcılığı İkili Ekonomik İşler-2 Genel Müdür Yardımcılığı Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (KEİ, EİT, D-8, İSEDAK, DTÖ, OECD, G-20) Enerji, Su, Çevre İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	EKGM EİGY İEGY ÇEGY ESGY

Müsteşar Yardımcısı (Personel, İdari İşler ve Arşiv-Evrak Ulaştırma Parlamento ile İlişkiler)	MİDY
Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğü	KOGM
Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KOGY
Konsolosluk Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığı	KOYT
Konsolosluk Emlak ve Hudut İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KOEH
Personel Dairesi Başkanlığı	PERD
İdari İşler Dairesi Başkanlığı	İMAD
Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı	ARUD
Bilgi Sistemleri ve İletişim Dairesi Başkanlığı	BİSD
İstanbul Temsilciliği	
Müsteşar Yardımcısı-Tanıtım, Kültür, Araştırma ve Yayın Parlamento ile İlişkiler	MTKY
Yurt Dışı Tanıtma ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	TKGM
İkili Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı	İKGY
Çok Taraflı Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇKGY
Yurt Dışı Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı	TAGY
Araştırma ve Yayın Daire Başkanlığı	ARYD
Bütçe Dairesi Başkanlığı	BÜTD

2002 ve 2003 yıllarında teşkilat yapısında meydana gelen değişiklikler şu şekildedir:

2002 senesinde Müsteşar makamına doğrudan bağlı olan Enformasyon Dairesi Başkanlığı bu kere Müsteşar Tanıtım, Kültür Araştırma ve Yayın Yardımcısına (MTKY) bağlanmıştır.

Stratejik Araştırma Merkezi, Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü ve İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü doğrudan Müsteşara bağlı olmaktan çıkartılarak Genel Siyasi İşler Müsteşar Yardımcısına (MGSY) bağlanmıştır. Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı (DEMB) de doğrudan Müsteşar İdari İşler Yardımcılığına (MİDY) bağlanmıştır.

Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nin adı Sırbistan ve Karadağ olarak anılmaya başlanmıştır.

2003 yılında Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Tören-Ziyaret) PRGY-I ve II birleştirilerek tek bir Genel Müdür Yardımcılığına dönüştürülmüştür.

NATO ve BAB Genel Müdür Yardımcılığının adı NATO ve Avrupa-Atlantik Güvenlik ve Savunma İşleri Genel Müdür Yardımcılığı olarak değiştirilmiştir. Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma Genel Müdür Yardımcılığının adının önüne AGİT eklenmiştir.

Bilgi Sistemleri ve İletişim (BİSD) müstakil Daire Başkanlığı Arşiv ve Ulaştırma Dairesi bünyesine dahil edilmiştir. ARUD'un rumuzu ARUD/BİS olmuştur.

Tablo 31: 2003 Yılı Dışışleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
Müsteşar	MÜST
Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
Müsteşar Özel Kalem müdürlüğü	MÖZK
Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
Savunma Sekreterliği	SVSK
Hukuk Müşavirliği	HUMŞ
İstanbul Temsilciliğı	
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Tören-Ziyaret)	PRGY
Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Diplomatik İşlemler)	PDGY
Müsteşar Yardımcısı (Genel Siyasi İşler)	MGSY
Stratejik Araştırma Merkezi	STRM
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSGM
Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı	UKGY
UKGY-I: Birleşmiş Milletler	
UKGY-II: Uyuşturucu ve Örgütlü suçlar	
UKGY-III: Afetler, İnsani Yardımlar, İnsancıl Hukuk, Mülteci sorunları	
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı	AKGY
AKGY-I: İnsan Hakları	
AKGY-II: Avrupa Konseyi	
AKGY-III: Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Divanı	
Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	UGGM
NATO ve Avrupa-Atlantik Güvenlik ve Savunma İşleri	UNGY
Genel Müdür Yardımcılığı	
UNGY-I NATO ve Avrupa-Atlantik Güvenlik ve Savunma İşleri	
UNGY-II NATO ve Avrupa-Atlantik Güvenliği Siyasi İşler	
UNGY-IV NATO ve Avrupa-Atlantik Altyapı ve Lojistik	
UNGY-V NATO ve Avrupa-Atlantik Güvenlik ve Sivil Olağanüstü Hal Planlaması	
AGİT, Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma Genel Müdür Yardımcılığı	USGY
USGY-I Güvenlik Düzenlemeleri	
USGY-II Küresel Silah Kontrolü ve Silahsızlanma	
USGY-III Avrupa Güvenlik ve İşbirliği	

Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	SPGM
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı	SPGY
İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü	İAGM
İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı	İSTY
Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı	ARTY
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler, Denizcilik Havacılık, Kıbrıs Yunanistan)	MBAY
Balkanlar Genel Müdürlüğü	BAGM
Balkanlar Genel Müdür Yardımcılığı	BAGY
BAGY-I: Arnavutluk, Bulgaristan, Makedonya, Romanya, BAGY-II: Bosna-Hersek, Hırvatistan, Slovenya, Sırbistan ve Karadağ, GDAÜ	
İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü	KDGM
Kuzeydoğu Akdeniz Genel Müdür Yardımcılığı	KDGY
KDGY-I: Kıbrıs Siyasi İşler KDGY-II: Yunanistan KDGY-III: Kıbrıs Ekonomik İşler	
Denizcilik-Havacılık Genel Müdür Yardımcılığı	DHGY
DHGY-I: Havacılık DHGY-II: Denizcilik	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	AAGM
Orta Avrupa ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığı	OABY
Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Norveç, Polonya, Slovakya, Slovenya	
Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALGY
I-ABD, Kanada II-Latin Amerika	
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler)	MOPY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	OAGM
Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı	OAGY
I-Cezayir, Fas, Filistin, İsrail, Libya, Lübnan, Mısır, Moritanya, Suriye, Ürdün, Tunus II-Irak, Suudi Arabistan ve KİK ülkeleri, İKÖ, Yemen	
Güney Asya Genel Müdür Yardımcılığı	GAGY
Afganistan, Bangladeş, İran, Hindistan, Pakistan, Nepal, Butan, Sri Lanka, Maldivler	
Afrika ve Doğu Asya Genel Müdürlüğü	ADGM

Afrika ve Doğu Asya Genel Müdür Yardımcılığı	ADGY
I-(Doğu Asya) Avustralya, Yeni Zelanda ve Pasifik Ülkeleri, Brunei, ÇHC, Doğu Timor, Endonezya, Filipinler, Güney ve Kuzey Kore, Japonya, Kamboçya, Laos, Malezya, Myanmar, Singapur, Tayland, Tayvan, Vietnam	
II-(Afrika)	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	RKGM
Doğu Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı	DAGY
Belarus, Moldova, Rusya Federasyonu, Ukrayna	
Kafkasya ve Orta Asya Genel Müdür Yardımcılığı	KOAY
I-Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan	
II-Türk Dili Konuşan Ülkeler Zirvesi, Şangay İşbirliği Örgütü, Avrasya Ekonomik Topluluğu, Orta Asya İşbirliği Örgütü, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan	
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; AB)	MAAY
Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü	ABGM
Avrupa Birliği Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ABSY
Avrupa Birliği Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ABEY
Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı	AVGY
Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Lüksemburg, Portekiz	
Müsteşar Yardımcısı (Ekonomik İşler)	MEKY
Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EKGM
Genel ve İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	EİGY
İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	İEGY
EİGY-I: Orta Asya ve Kafkas Cumhuriyetleri, Yunanistan	
EİGY-II: Orta Doğu, Körfez ve Afrika	
EİGY-III: Rusya, Ukrayna, Belarus, Moldova	
Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇEGY
KEİ, EİT, D-8, İSEDAK, DTÖ, OECD, G-20, WFP, WGB, WEF, AKB, FAO, UNIDO, UNDP	
Enerji, Su, Çevre İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	ESGY
ESGY-I: Enerji	
ESGY-II: Bölgesel ve Sınırşan sular	
ESGY-III: Çevre	
Müsteşar Yardımcısı (Personel, İdari İşler ve Arşiv-Evrak Ulaştırma)	MİDY
Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğü	KOGM

Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KOGY
KOEC: Konsolosluk ve Hukuk İşleri Dairesi (OECD'ye üye ülkeler) KOKD: Konsolosluk ve Hukuk İşleri Dairesi (OECD dışı ülkeler) KOPR: Konsolosluk ve Hukuk İşleri Dairesi (Prensip Konuları) KYGK: Konsolosluk ve Yasadışı Göç Kontrolleri Dairesi KOVD: Vize ve Dış İrtibatlar Dairesi	
Konsolosluk Emlak ve Hudut İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KOEH
KOEH-I: Emlak KOEH-II: Hudut	
Konsolosluk Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığı	KOYT
Personel Dairesi Başkanlığı	PERD
Sicil, Yolluklar, Sürekli Görev, Geçici görev, Dış Hizmetliler, İç Hizmetliler, Güvenlik-1173, İç Maaş, Dış Maaş, Tedavi, Vergi İadesi, Emeklilik, Vakıf	
İdari İşler Dairesi Başkanlığı	İMAD
Mahsuplar, Konut, Bütçe Bürosu, Türk Kültür Varlığını Koruma ve Tanıtma Giderleri, Demirbaş ve Yayın Alımları, Teknik Büro, Ayniyat, Levazım ve Ağırlama, Kiralar, Daire Müdürlüğü, İşletme Mühendisliği, Güvenlik İşleri (İMAD-G),	
Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı	ARUD/BİS
Bilgi Sistemleri ve İletişim (BİSD), Şifre Müdürlüğü, Haberleşme, Haberleşme Güvenliği, Genel Evrak, Kurye, Diplomatik Kargo, İç Yollama, Arşiv	
Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı	DEMB
Müsteşar Yardımcısı-Tanıtım, Kültür, Araştırma ve Yayın Parlamento ile İlişkiler/Bakanlık Sözcüsü	MTKY
Yurt Dışı Tanıtma ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	TKGM
İkili Kültürel İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı	İKGY
Çok Taraflı Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	ÇKGY
Yurt Dışı Tanıtım Genel Müdür Yardımcılığı	TAGY
Araştırma ve Yayın Daire Başkanlığı	ARYD
Enformasyon Daire Başkanlığı (Bakanlık Sözcü Yardımcısı)	ENFD
Bütçe Dairesi Başkanlığı	BÜTD
(Kesin Hesap, Bütçe emaneti ve banka, Büyükelçilik/Başkonsolosluk ve Değerli Kağıtlar, Maaş, Emanet ve Kişi Borçları, Avans Kredi ve Tetkik,	

2004, 2005ve 2006 yıllarında meydana gelen değişiklikler çerçevesinde;

Müsteşar Yardımcılığı (Tanıtım, Kültür, Araştırma ve Yayın Parlamento ile İlişkiler, Bakanlık Sözcülüğü) MTKY kaldırılarak bünyesindeki Yurt Dışı Tanıtma ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü (TKGM) Müsteşar Yardımcısına (Ekonomik İşler) MEKY bağlanmıştır. Enformasyon Dairesi de doğrudan Müsteşar'a bağlanmıştır.

Yurt Dışı Tanıtma ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü'nün ismi (TKGM) Kültür ve Yurtdışı Tanıtma Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Bu birime bağlı olan Araştırma ve Yayın Daire Başkanlığı (ARYD) kaldırılmıştır.

Müsteşar Yardımcılığı (MBAY) bünyesindeki Balkanlar Genel Müdürlüğü (BAGM) kaldırılmıştır. Müsteşar Yardımcılığı Avrupa İşleri (MAAY) bünyesinde yeni bir Genel Müdürlük olarak Avrupa Genel Müdürlüğü (AVGM) kurulmuştur. Bu Genel Müdürlüğe Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler) MBAY bünyesinde bulunan Balkanlar Genel Müdür Yardımcılığı (BAGY) ile Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü (ABGM) bünyesinde olan Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı (AVGY) bağlanmıştır.

Orta Avrupa ve Baltık ülkelerinin Avrupa Birliği üyeleri olmaları karşısında, bu ülkelerle ilgili siyasi konulara bakan Orta Avrupa ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığı (OABY) kaldırılmış, bu birimin baktığı; Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Polonya, Slovenya ve Slovakya, ismi Batı Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı olarak değiştirilen AVGY'na devredilmiştir. Diğer ülkeler; Andorra, Norveç, İzlanda, Monako, Lihtenştayn, San Marino, Vatikan ve İsviçre Balkanlar Genel Müdür Yardımcılığına (BAGY) devredilmiştir. Sene sonuna doğru ise yeniden bir düzenleme yapılarak, BAGY'nin görev alanına devredilen yukarda adı geçen ülkeler yeniden AVGY'ye geçmiş, AVGY'nin görev alanında bulunan Slovenya, Macaristan, Polonya Çek Cumhuriyeti ve Slovakya ise BAGY'ye devredilmiştir.

2003 yılı sonunda Orta Doğu Genel Müdürlüğü bünyesinde, Genel Müdür Yardımcılığı seviyesinde, Irak Özel Temsilciliği (İRÖT) Kurulmuştur.

Doğrudan Müsteşara bağlı olan Protokol Genel Müdürlüğü, Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı (DEMB) ve Hukuk Müşavirliği (HUMŞ) bu kere Müsteşar Yardımcısı MİDY'ye bağlanmıştır.

Konsolosluk Emlak ve Hudut İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (KOEH) kaldırılmış, emlak işleri Konsolosluk Genel Müdürlüğüne, hudut işleri ise İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğüne devredilmiştir. Konsolosluk.NET programının yaygın kullanılmaya başlaması ve Çağrı Merkezinin faaliyete geçmeye başlamasıyla birlikte, bu konuları yürütmek üzere Konsolosluk Bilişim Hizmetleri Dairesi (KBHD) kurulmuştur.

Konsolosluk Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığının (KOYT) ismi ve rumuzu Konsolosluk Yurtdışında Yaşayan Türkler Göç, İltica ve Emlak Genel Müdür Yardımcılığı KEGY olarak değiştirilmiş, bu birime bağlı Yurtdışında Yaşayan Türkler Dairesi KOYD, Emlak Dairesi Başkanlığı KOED, İltica ve Göç Dairesi de KYGK rumuzunu almıştır. Vize ve Dış İrtibatlar Dairesinin KOVD olan rumuzu KVBD olarak değiştirilmiştir.

İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğünün ismi Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü (GİGM)

olarak değiştirilmiş, İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı (İSTY) ve Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı (ARTY) Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (GİGY) olarak birleştirilmiştir.

Afganistan-Irak Koordinatörlüğü (AARS) kurulmuştur.

Balkanlar Genel Müdür Yardımcılığı görev alanına Kosova da dahil edilmiştir.

Ekonomik İşler Genel Müdürlüğüne (EKGM) bağlı olan İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (İEGY) kaldırılarak işleri EİGY'ye devredilmiştir. Ancak, 2005 yılı sonunda İEGY yeniden ihdas edilmiştir.

Kuzey Amerika, Latin Amerika ve Karayip ülkeleri ile siyasi ilişkilerden sorumlu olan Amerika Genel Müdür Yardımcılığı (ALGY) bu kere bu ülkelerin ekonomik konularından da sorumlu kılınmıştır.

Bütçe Dairesi Başkanlığı (BÜTD) lağvedilerek yerine Strateji Geliştirme Başkanlığı kurulmuştur. Bağlı birimler; Genel İdari İşler Daire Başkanlığı (GİDB), İdari ve Mali İşler Dairesi (İMAD), Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı (ARUD), Ön Kontrol Dairesi Başkanlığı (ÖKDB), Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı (MHDB),

Bütçe Dairesi Başkanlığının ismi ve rumuzu Dışişleri Merkez Saymanlığı (DSAY) olarak değiştirilmiştir. Doğrudan Bakan makamına bağlı olarak vazife görmesi öngörülmüştür.

Ülkemizin takip ettiği enerji konularında ulusal ve uluslararası temas ve faaliyetlerde bulunmak üzere Koordinatör Büyükelçilik olarak ENKD kurulmuştur.

Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan Avrupa Birliği Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığının ismi ve rumuzu; katılım süreciyle bağlantılı konuları yürütmek üzere Avrupa Birliği Katılım süreci Genel Müdür Yardımcılığı (ABKY) olarak değiştirilmiştir. Avrupa Birliği Ekonomik İşler Yardımcılığı (ABEY) ise siyasi konular, Akdeniz Süreci dahil diğer konulara bakmak üzere Avrupa Birliği Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı (ABSY) olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Tablo 32: 2005 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
Dışişleri Merkez Saymanlığı	DSAY
Müsteşar	MÜST
Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
Müsteşar Özel Kalem Müdürlüğü	MÖZK
Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
Savunma Sekreterliği	SVSK
Enformasyon Daire Başkanlığı (Bakanlık Sözcüsü)	ENFD
İstanbul Temsilciliği	

Müsteşar Yardımcısı (Genel Siyasi İşler)	MGSY
Irak Özel Temsilciliği	İRÖT
Stratejik Araştırma Merkezi	STRM
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSGM
Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı	UKGY
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı	AKGY
Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	UGGM
(Uluslararası Güvenlik ve Silahsızlanma)	
Genel Müdür Yardımcılığı-NATO ve AGSP	UNGY
Genel Müdür Yardımcılığı-AGİT, Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma	USGY
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	SPGM
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı	SPGY
Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	GİGM
Terörizm, iç ve dış güvenlik, uyuşturucu, organize suçlar, yolsuzlukla mücadele	
Genel Müdür Yardımcılığı	GİGY
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler, Denizcilik Havacılık, Kıbrıs Yunanistan)	MBAY
İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü	KDGM
Genel Müdür Yardımcılığı (Kıbrıs-Yunanistan)	KDGY
Genel Müdür Yardımcılığı (Denizcilik-Havacılık-Hudut İşleri)	DHGY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	AAGM
Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALGY
ABD, Kanada, Latin Amerika (Ekonomik konular dahil)	
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler)	MOPY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	OAGM
Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı	OAGY
I-Cezayir, Fas, Filistin, İsrail, Libya, Lübnan, Mısır, Moritanya, Suriye, Ürdün, Tunus	
II-Irak, Suudi Arabistan ve KİK ülkeleri, İKÖ, Yemen	
Genel Müdür Yardımcılığı (Güney Asya)	GAGY
Afganistan, Bangladeş, İran, Hindistan, Pakistan, Nepal, Butan, Sri Lanka, Maldivler	
Afganistan-Irak Koordinatörlüğü	AARS
Afrika ve Doğu Asya Genel Müdürlüğü	ADGM
Genel Müdür Yardımcılığı (Afrika ve Doğu Asya)	ADGY
I-(Doğu Asya) Avustralya, Yeni Zelanda ve Pasifik Ülkeleri, Bruney, ÇHC, Doğu Timor, Endonezya, Filipinler, Güney ve Kuzey	

Kore, Japonya, Kamboçya, Laos, Malezya, Myanmar, Singapur, Tayland, Tayvan, Vietnam II-(Afrika)	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcılığı (Doğu Avrupa) Belarus, Moldova, Rusya Federasyonu, Ukrayna	RKGM DAGY
Genel Müdür Yardımcılığı (Kafkasya ve Orta Asya) I-Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan II-Türk Dili Konuşan Ülkeler Zirvesi, Şangay İşbirliği Örgütü, Avrasya Ekonomik Topluluğu, Orta Asya İşbirliği Örgütü, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan	KOAY
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; AB)	MAAY
Avrupa Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcılığı (Batı Avrupa) Almanya, Andorra, Avusturya, Belçika, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İzlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, Letonya, Lihtenştayn, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Monako, Norveç, Portekiz, San Marino, Vatikan	AVGM AVGY
Genel Müdür Yardımcılığı (Balkanlar ve Orta Avrupa) Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Hırvatistan, Karadağ, Kosova, Makedonya, Macaristan, Polonya, Romanya, Slovenya, Slovakya, Sırbistan	BAGY
Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü	ABGM
Genel Müdür Yardımcılığı (Avrupa Birliği Katılım Süreci) ABKY-I: Tarama-Müzakere Süreci, İlerleme Raporu (ekonomik),Alt Komiteler ABKY-II: Ortaklık Konseyi, Ortaklık Komitesi, Serbest Ticaret Antlaşmaları, Gümrük Birliği, EFTA, Mali İşbirliği, Projeler, İdari İşbirliği Fonu, Burslar, Eğitim, Staj, Teknik İşbirliği, Topluluk Programları, Lizbon Süreci, AB'nin ekonomik konuları, INTERREG ve sınırötesi işbirliği, TAIEX, Eşleştirme, COST, Karma İstişare Komitesi ve EKOSOK, AB Bütçesi, Jean Monnet Bursları, Euromed Süreci (ekonomik konular) Akdeniz Forumu (ekonomik konular)	ABKY
Genel Müdür Yardımcılığı (Avrupa Birliği Siyasi İşler) ABSY-I: Ortaklık Konseyi, Siyasi kriterler ve Uygulama (siyasi diyalog toplantıları), Zirveler/GİDİK/Gymnich toplantıları, Troyka ve siyasi istişareler, ODGP, Sivil Toplum Diyalogu, Adalet ve İçişleri, İlerleme Raporu (siyasi), AB gündemindeki siyasi konular	ABSY

ABSY-II: Avrupa Parlamentosu, Karma Parlamento Komisyonu, Dışişleri Komisyonu, Akdeniz Forumu (Siyasi Konular ve Parlamenter Boyutu) Euromed /siyasi konular)	
Müsteşar Yardımcısı (Ekonomi, Kültür-Yurtdışı Tanıtım)	MEKY
Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EKGM
Genel Müdür Yardımcılığı (İkili Ek. İlişkiler-Kuzey ve Güney Amerika hariç)	EİGY
EİGY-I: Belarus, Moldova, RF, Ukrayna, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan, Afganistan, ÇHC, Pakistan	
EİGY-II: Avrupa ülkeleri	
İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	İEGY
İEGY-I: Genel ekonomik işler, Japonya, Kore, Avustralya, Yeni Zelanda, Sahra Altı Afrika ülkeleri, KİK ülkeleri, Yemen, Kuzey Afrika ülkeleri	
İEGY-II İran, İsrail, Filistin, Irak, Suriye, Lübnan, Ürdün ve Kuzey Afrika	
İEGY-III Doğu Asya ülkeleri	
Genel Müdür Yardımcılığı (Çok Taraflı Ekonomik İşler)	ÇEGY
Genel Müdür Yardımcılığı (Enerji, Su, Çevre)	ESGY
Enerji Konularında Koordinatörlük	ENKD
Yurt Dışı Tanıtma ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	TKGM
İkili Kültürel İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı	İKGY
Çok Taraflı Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	ÇKGY
Yurt Dışı Tanıtım Genel Müdür Yardımcılığı	TAGY
Müsteşar Yardımcısı (Personel, İdari İşler ve Arşiv-Evrak Ulaştırma Konsolosluk, Hukuk, Protokol, DEMB)	MİDY
Konsolosluk Genel Müdürlüğü	KOGM
Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KOGY
KOEC: Konsolosluk ve Hukuk İşleri Dairesi (OECD'ye üye ülkeler)	
KOKD: Konsolosluk ve Hukuk İşleri Dairesi (OECD dışı ülkeler)	
KOPR: Konsolosluk ve Hukuk İşleri Dairesi (Prensip Konuları)	
KVBD: Vize ve Dış İrtibatlar Dairesi	
KBHD: Konsolosluk Bilişim Hizmetleri Dairesi	

Konsolosluk Yurtdışında Yaşayan Türkler, Göç, İltica ve Emlak Genel Müdür Yardımcılığı	KEGY
KOED: Emlak Dairesi KOYD: Yurtdışında Yaşayan Türkler Dairesi KYGK: İltica ve Göç Dairesi	
Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı Hukuk Müşavirliği	DEMB HUMŞ
Protokol Genel Müdürlüğü Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Tören-Ziyaret) Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Diplomatik İşlemler)	PRGM PRGY PDGY
Personel Dairesi Başkanlığı	PERD
(Sicil, Yolluklar, Sürekli Görev, Geçici görev, Dış Hizmetliler, İç Hizmetliler, Güvenlik-1173, İç Maaş, Dış Maaş, Tedavi, Vergi İadesi, Emeklilik, Vakıf) PERD-I: Özlük İşleri ve Atamalar PERD-II: Özlük İşleri, Atamalar ve Tahakkuk PERD-III: Kurumsal Gelişim	
Strateji Geliştirme Başkanlığı	STGB
GİDB: Genel İdari İşler Daire Başkanlığı; Bina ve arsa alımları, büyük onarımlar, mahsuplar, Arşiv ve Kütüphane İMAD: İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı; merkez birimlerimizin ve dış temsilciliklerimizin mal ve hizmet alımları ihtiyacının karşılanması Türk kültür varlığını koruma ve tanıtma giderleri, demirbaş ve yayın alımları, teknik büro, ayniyat, levazım ve ağırlama, kiralar, daire müdürlüğü, işletme mühendisliği, Güvenlik İşleri: (İMAD-G) ARUD/BİS Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı; Bilgi Sistemleri ve İletişim (BİSD), Şifre Müdürlüğü, Haberleşme, Haberleşme Güvenliği, Genel Evrak, Kurye, Diplomatik Kargo, İç Yollama, bilgi üretme ve bilgi akışı için gerekli altyapının oluşturulması, Bakanlık ve temsilciliklerimiz bilgisayar ağı ÖKDB: Ön Kontrol Dairesi Başkanlığı; İç kontrol sistemi, taahhüt evrakı ve sözleşme tasarıları, ödeneklere ilişkin konular, kadro dağılım cetvelleri, seyahat kartı listeleri, yan ödeme cetvelleri, sözleşmeli personel sayı ve sözleşmelerinin kontrolü ve yurt içi ödeme emri belgelerinin mali kontrolü ile dış temsilciliklerin	

harcamalarına ait mahsup belgelerinin mali kontrolünün yapılması MHDB: Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı; Bütçe tahminlerini de içeren Bakanlık bütçesi, ödenekler konuları idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek, mali istatistikler, yıllık yatırım değerlendirme raporları, icmal cetvelleri	
--	--

2007-2008 döneminde yapılan değişiklikler;

2007 yılında Orta Doğu Genel Müdürlüğü (OAGM) ile Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanlığının (STRM) bağlı bulunacağı MOAY rumuzlu yeni bir Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcılığı ihdas edilmiştir.

SPGY bünyesindeki işlerden Geniş Ortadoğu ve Kuzey Afrika (GODKA) girişimi, Ortadoğu Genel Müdür Yardımcılığı'na (OAGY), Medeniyetler İttifakı da Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı'na (UKGY) devredilmiştir.

2008 yılında Afrika konuları Afrika ve Doğu Asya Genel Müdür Yardımcılığı'ndan (ADGY) ayrılmış yeni kurulan Afrika Genel Müdür Yardımcılığı (AFGY) uhdesine verilmiştir.

Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (PRGY), PRGY-I ve PRGY-II olarak iki ayrı Genel Müdür Yardımcılığına dönüştürülmüştür.

Genel ve İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (İEGY) ve İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (EİGY) görev alanına giren ülkeler yeniden düzenlenmiştir.

İEGY: Genel ekonomik konuların yanı sıra Asya-Pasifik ülkeleri, Afrika ve Ortadoğu ülkeleri ekonomik ilişkilerinden de sorumlu kılınmış,

EİGY: AB ve diğer Avrupa ülkeleri (Yunanistan, GKRY ve KKTC hariç) Doğu Avrupa, Kafkaslar ve Orta Asya'dan sorumlu kılınmıştır.

Yunanistan ekonomik dosyaları Kuzey Doğu Akdeniz Genel Müdür Yardımcılığı'na (KDBGY) devredilmiştir.

Yurt Dışı Tanıtım ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü (TKGM) yeniden yapılandırılmıştır. Buna göre;

TAGY: Başbakanlık Tanıtma Kuruluna sunulan projeler, Uluslararası Tanıtım ve Lobi Faaliyetleri, Yurt Dışındaki Üniversite ve Kuruluşlardaki Türk Kürsüleri, EXPO Dünya Sergileri, Tanıtım Stratejileri, İnanç Turizmi, Tanıtım Malzemeleri (görsel ve yazılı), Bakanlıkça hazırlanan takvim ve ajandalar, Devlet Nişan ve Madalyaları, Dışişleri Üstün Hizmet Ödülü, Kuruluş Yıldönümleri, Bakanlık Sergi Salonu

İKGY: Kültür, eğitim, bilim, basın-yayın ve spor alanlarındaki antlaşmalar, KDP, arşivler arası işbirliği antlaşmaları, ikili kültürel projeler, ikili eğitim konuları, okutmanlar ve öğretmenler, Kardeş Okullar, okul gezileri, Türkoloji kürsüleri, Türk Dili ve Kültürü Merkezleri, Kardeş Şehirler, spor etkinlikleri, Türk Kültür Merkezleri, Yunus Emre Vakfı, kazı ve su altı araştırmaları, film çekim

izinleri, Nemrut Dağı Projesi ve Araştırmaları

ÇKGY: UNESCO, İslam Konferansı Örgütü, KEİ, EİT, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği'nin kültür, gençlik, spor, eğitim ve bilim konuları, ICANAS, Dünya Belediye Başkanları Zirvesi, evrensel kültürel forumlar, ICCROM, ICOMOS, 1995 UNIDROT Sözleşmesi, kültürlerarası ve dinlerarası diyalog temalı konular, diğer ülkelerdeki Türk eserleri, Türkiye'den kaçırılan eserler, TÜRKSOY, kültür ve sanatla ilgili festivaller, şenlikler, yarışmalar, kongreler, 23 Nisan, yurt dışındaki kitap fuarları ve tarihi eser sergileri

Konsolosluk Genel Müdürlüğüne (KOGM) bağlı olarak Konsolosluk Yasadışı Göç, İnsan Ticareti, İltica, Vize ve Dış İrtibatlar Genel Müdür Yardımcılığı (KGGY) kurulmuştur. Konsolosluk Genel Müdür Yardımcılığı (KOGY) bünyesindeki Konsolosluk Vize Dairesi Başkanlığı (KVBD) ile Yurtdışında Yaşayan Vatandaşlar ve Emlak Genel Müdür Yardımcılığı (KEGY) bünyesindeki İltica ve Göç Dairesi (KYGK) yeni kurulan Konsolosluk Yasadışı Göç, İnsan Ticareti, İltica, Vize ve Dış İrtibatlar Genel Müdür Yardımcılığı'na (KGGY) bağlanmıştır.

Konsolosluk Genel Müdür Yardımcılığı'na (KOGY) bağlı KOKD Dairesi Başkanlığı KOKD-I ve KOKD-II Daire Başkanlıkları olarak yeniden düzenlenmiş, KOEC Daire Başkanlığının görev alanında değişiklikler yapılarak rumuzu KOAB olarak değiştirilmiştir.

Tablo 33: 2008 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
Dışişleri Merkez Saymanlığı	DSAY
Müsteşar	MÜST
Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
Müsteşar Özel Kalem müdürlüğü	MÖZK
Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
Savunma Sekreterliği	SVSK
Enformasyon Daire Başkanlığı (Bakanlık Sözcüsü)	ENFD
İstanbul Temsilciliği	
Müsteşar Yardımcısı (Genel Siyasi İşler)	MGSY
Irak Özel Temsilciliği	İRÖT
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSGM
Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı	UKGY
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı	AKGY
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	SPGM
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı	SPGY
Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	GİGM
Terörizm, İç ve Dış Güvenlik, Uyuşturucu, Organize Suçlar, Yolsuzlukla Mücadele Genel Müdür Yardımcılığı	GİGY

Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler, Denizcilik Havacılık, Kıbrıs Yunanistan)	MBAY
İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü	KDGM
Genel Müdür Yardımcılığı	KDGY
(Kıbrıs-Yunanistan)	
Genel Müdür Yardımcılığı	DHGY
(Denizcilik-Havacılık-Hudut İşleri)	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	AAGM
Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALGY
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler)	MOPY
Afrika ve Doğu Asya Genel Müdürlüğü	ADGM
Genel Müdür Yardımcılığı	ADGY
(Doğu Asya)	
Genel Müdür Yardımcılığı	AFGY
(Afrika)	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	RKGM
Genel Müdür Yardımcılığı	DAGY
(Doğu Avrupa)	
Genel Müdür Yardımcılığı	KOAY
(Kafkasya ve Orta Asya)	
Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	UGGM
Uluslararası Güvenlik ve Silahsızlanma NATO ve AGSP	UNGY
Genel Müdür Yardımcılığı	
AGİT, Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma	USGY
Genel Müdür Yardımcılığı	
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; AB)	MAAY
Avrupa Genel Müdürlüğü	AVGM
Genel Müdür Yardımcılığı	AVGY
(Batı Avrupa)	
Genel Müdür Yardımcılığı	BAGY
(Balkanlar ve Orta Avrupa)	
Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü	ABGM
Genel Müdür Yardımcılığı	ABKY
(Avrupa Birliği Katılım Süreci)	
Genel Müdür Yardımcılığı	ABSY
(Avrupa Birliği Siyasi İşler)	
İkili Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığı	MOAY

İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı	OAGM OAGY
I-Cezayir, Fas, Filistin, İsrail, Libya, Lübnan, Mısır, Moritanya, Suriye, Ürdün, Tunus II-Irak, Suudi Arabistan ve KİK ülkeleri, İKÖ, Yemen	
Genel Müdür Yardımcılığı (Güney Asya) Afganistan, Bangladeş, İran, Hindistan, Pakistan, Nepal, Butan, Sri Lanka, Maldivler	GAGY
Afganistan-Irak Koordinatörlüğü	AARS
Stratejik Araştırma Merkezi	STRM
Müsteşar Yardımcısı (Ekonomi, Kültür-Yurtdışı Tanıtım)	MEKY
Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	EKGM
İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (AB ve Diğer Avrupa Ülkeleri, Doğu Avrupa, Kafkaslar, Orta Asya)	EİGY
İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Asya-Pasifik, Afrika, Ortadoğu Ülkeleri, Genel Konular)	İEGY
Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇEGY
ÇEGY-I: WEF, OECD, IMF, WB, IDA, IFC, ISCID, İKB, AKKB, AKB, AİKAB, İslam Özel Sektörü Geliştirme Kurumu, WASME, ISI, ISO, BISAC, EPO, OIML, BIMP, WCO, IIIIC, IEC, NATO-AGİT-Avrupa Komisyonu Ekonomik Boyut, G-8, G-20, GPS, İzmir Fuarı ÇEGY-II: AEK, UNDP, UNIDO, UNFPA, ILO, UN-ESCAP, ECOSOC, UNCITRAL, WTO/DTÖ, UNDAF, Monterrey Konferansı Sonuçları, Ulaştırma Düzenlemeleri, TRACECA, AB Hazar Girişimi, Ulaştırma için Genişletilmiş Avrupa, ITF, KGK, AHN, TEM, TER, OTIF, BM Binyıl Zirvesi Sonuçları ÇEGY III: EIT, ISEDAK, KEİ, D-8 ÇEGY-IV: WTO, UNCTAD, WIPO, FAO, IOOC/UZK, WFP, OIV, IFAD, IGC, UPOV, EPPO, ICARDA, ISO, CIHEAM, EUROFISH, GFCM	
Enerji, Su, Çevre Genel Müdür Yardımcılığı Enerji Konularında Koordinatörlük	ESGY ENKD
Yurt Dışı Tanıtma ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü İkili Kültürel İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı Çok Taraflı Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	TKGM İKGY ÇKGY

Yurt Dışı Tanıtım Genel Müdür Yardımcılığı	TAGY
Müsteşar Yardımcısı (Personel, İdari İşler ve Arşiv-Evrak Ulaştırma Konsolosluk, Hukuk, Protokol, DEMB)	MİDY
Konsolosluk Genel Müdürlüğü	KOGM
Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KOGY
KOKD-I:AB dışı Avrupa ülkeleri, Doğu Avrupa ve Kafkasya ülkeleri, Afrika ve Amerika Kıtası ülkeleriyle konsolosluk ilişkileri, ikili konsolosluk görüşmeleri, adli işbirliği, tutuklu vatandaşlarımız, Türkiye’de suça karışan yabancılar, suçluların iadesi, seyahat genelgeleri, pasaportlar, vatandaşlarımızın ve yabancıların ahvali şahsiye işleri, cenaze ve tereke, tedavi ve sağlık konuları, dilekçeler, tahliye konuları, çifte vatandaşlık, pasaport, kimlik, ehliyet, plaka konuları KOKD-II: Orta Doğu ülkeleri, İran, Afganistan, Hindistan, Pakistan, Bangladeş, diğer Asya ülkeleri, (Orta Asya dahil) Körfez Ülkeleri, Uzak Doğu ve Pasifik ülkeleriyle konsolosluk ilişkileri, ikili konsolosluk görüşmeleri ve KOKD-I için sıralanan görevlerin aynısı KOAB: AB ülkeleri, İsviçre, Norveç, ve KKTC ile konsolosluk ilişkileri, ikili konsolosluk görüşmeleri ve KOKD-I için sıralanan görevlerin aynısı KBHD: Konsolosluk Bilişim Hizmetleri Dairesi; Konsolosluk .NET ve e-Konsolosluk, çipli pasaport çalışmaları, konsolosluk çağrı merkezi, KOPR: Konsolosluk ve Hukuk İşleri Dairesi; Prensip Konuları, Viyana Sözleşmesi, Konsolosluk Mevzuatı, konsolosluk konusundaki çok taraflı toplantılar, CIEC, LUÖHK, fahri konsolosluklar, tasdik işlemleri, Türk soyluların işlemleri, başkonsoloslar toplantıları, KOGM Hukuk Müşavirliği	
Konsolosluk Yurtdışında Yaşayan Türkler, Göç, İltica ve Emlak Genel Müdür Yardımcılığı	KEGY
KOYD-I: Yurtdışındaki vatandaşlar için uyum çalışmaları, anadil dersleri, ekonomik güçlendirme çalışmaları, din hizmeti, oy kullanımı, yabancı düşmanlığı, ırkçılık, vatandaşlarımızın kurdukları dernekler, TRT yayınları, Türk-Azeri Diaspora Teşkilatları Forumu, İslamafobi, KOYD-II: Yurt Dışında Yaşayan Vatandaşlar Danışma Kurulu Toplantıları, Türkiye’den atanan öğretmenler, din görevlileri, ikili sosyal güvenlik sözleşmeleri ve idari antlaşmalar, çalışma alanında işbirliği Antlaşmaları, Tatil Aydınlatma Projesi, hukuk danışmanları, CDMG ve CDCS toplantıları, göçmenlik konuları, KOED: Emlak Dairesi; taşınmaz ediniminde fiili ve hukuki karşılıklılık, yabancıların Türkiye’de mal edinimi, Türk vatandaşlarının yurtdışındaki taşınmazlara ilişkin mülkiyet iddiaları, ikili emlak ihtilafları, miras intikalleri, Türkiye- Bulgaristan, Suriye ve Mısır emlak konuları, Türk	

Şehitlikleri, Türkiye'deki yabancı askeri mezarlıklar	
Konsolosluk Yasadışı Göç, İnsan Ticareti, İltica, Vize ve Dış İrtibatlar Genel Müdür Yardımcılığı	KGGY
KVBD Vize ve Dış İrtibatlar Dairesi	
KYGK İltica ve Göç Dairesi	
Protokol Genel Müdürlüğü	PRGM
Protokol Genel Müdür Yardımcılığı	PRGY-I
Protokol Genel Müdür Yardımcılığı	PRGY-II
Protokol Genel Müdür Yardımcılığı	PDGY
Diplomatik İşlemler	
Personel Dairesi Başkanlığı	PERD
Strateji Geliştirme Başkanlığı	STGB
Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı	DEMB
Hukuk Müşavirliği	HUMŞ

2009 yılında Teşkilat Yapısındaki değişikliklerle Genel Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığı (MGSY) yerine İkili ve Çok Taraflı Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığı (MÇKY) kurulmuştur. İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü (KDGM) ve Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü (ÇSGM) bu birime bağlanmıştır. Bu birimin uhdesinde bulunan Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü (SPGM) ise yeni kurulan Müsteşar Yardımcılığına (MKAY) devredilmiştir.

Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığı (MBAY) yerine İkili Siyasi İşler ve Kamu Diplomasisi Müsteşar Yardımcılığı (MKAY) kurulmuştur. ALGM (Amerika), TKGM (Yurtdışı Tanıtma ve Kültür), STRM (Stratejik Araştırma), Siyaset Planlama (SPGM) ve ENFD (Enformasyon) bu birime bağlanmıştır.

Avrupa İşleri Müsteşar Yardımcılığının MAAY olan rumuzu MABY olarak değiştirilmiştir.

Avrupa İşleri Müsteşar Yardımcılığına (MABY, eski MAAY) bağlı olan Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü (ABGM) kaldırılarak yerine, Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdürlüğü (BAGM rumuzuyla) kurulmuştur. AVGM bünyesindeki BAGY, BAGM'a bağlanmıştır.

Avrupa Genel Müdürlüğü (AVGM) bünyesindeki AVGY'ye ilaveten lağvedilen ABGM bünyesindeki ABKY (Avrupa Birliği Katılım Süreci) ve ABSY (Avrupa Birliği Siyasi İşler) Genel Müdür Yardımcılıkları da AVGM'nin bünyesine dahil edilmiştir.

Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğünün (GİGM) yerine Araştırma ve İstihbarat Genel Müdürlüğü (AİGM) kurulmuş ve AİGM doğrudan Müsteşara bağlanmıştır. GİGY Güvenlik ve İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı olarak yeniden isimlendirilmiştir. AİGM bünyesinde Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı (ARTY) kurulmuştur.

İkili ve çok taraflı ekonomik işlerden sorumlu olan Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü (EKGM) lağvedilerek, ekonomik konular yeni kurulan Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü (ÇEGM) ve İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğünün (İEGM) uhdesine verilmiştir.

Irak Özel Temsilciliği IRÖT yerine Irak ile İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı (IRGY) rumuzlu yeni bir Genel Müdür Yardımcılığı kurulmuş ve Müsteşar Genel Siyasi İşler

Yardımcılığı'na (MGSY) bağlanmıştır. IRÖT uhdesinde bulunan Irak'la ikili ekonomik ve ticari konular Genel ve İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığına (İEGY) devredilmiştir.

Büyükelçiler Konferansları için koordinatörlük makamı BKON rumuzu ile kurulmuştur.

Strateji Geliştirme Başkanlığı'nda (STGB) yapılan değişiklikler çerçevesinde başkanlığın ismi Stratejik Yönetim Dairesi Başkanlığı (SYDB) olarak değiştirilmiştir. Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı'nın (MHDB) ismi Mali Yönetim Dairesi Başkanlığı (MYDB), Ön Kontrol Dairesi Başkanlığının (ÖKDB) ismi ise İç Kontrol Dairesi Başkanlığı (İKDB) olarak değiştirilmiştir.

İdari ve Mali İşler Dairesi (İMAD) ile Arşiv ve Ulaştırma Dairesi (ARUD) önceden olduğu şekilde Strateji Geliştirme Başkanlığından (STGB) ayrı MİDY'ye bağlı müstakil daireler şekline dönüştürülmüş, STGB bünyesindeki Genel İdari İşler Daire Başkanlığı'na bağlı olan Arşiv Şubesi ARUD'a bağlanmıştır.

Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı Dönem Başkanlığı münasebetiyle USGY'ye ilaveten CICA rumuzu kullanılmaya başlanmıştır.

Bakanlıklara bağlı Savunma Sekreterliklerini lağveden 5702 sayılı kanun çerçevesinde Savunma Sekreterliği (SVSK) lağvedilmiş, yerine İdari ve Mali İşler Dairesine bağlı olarak Sivil Savunma ve Seferberlik Şubesi ihdas olunmuştur.

Tablo 34: 2009 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
Dışişleri Merkez Saymanlığı	DSAY
Müsteşar	MÜST
Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
Müsteşar Özel Kalem Müdürlüğü	MÖZK
Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
Büyükelçiler Konferansları	BKON
Araştırma ve İstihbarat Genel Müdürlüğü	AİGM
Güvenlik ve İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı	GİGY
Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı	ARTY
İstanbul Temsilciliği	
Çok Taraflı Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığı	MÇKY
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSGM
Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı	UKGY
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı	AKGY
İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü	KDGM
Genel Müdür Yardımcılığı (Kıbrıs-Yunanistan)	KDGY
Genel Müdür Yardımcılığı (Denizcilik-Havacılık-Hudut İşleri)	DHGY

Irak ile İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı	IRGY
İkili Siyasi İşler ve Kamu Diplomasisi Müsteşar Yardımcılığı	MKAY
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	SPGM
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı	SPGY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ALGM
Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALGY
Yurt Dışı Tanıtma ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	TKGM
İkili Kültürel İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı	İKGY
Çok Taraflı Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	ÇKGY
Yurt Dışı Tanıtım Genel Müdür Yardımcılığı	TAGY
Stratejik Araştırma Merkezi	STRM
Enformasyon Daire Başkanlığı (Bakanlık Sözcüsü)	ENFD
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler)	MOPY
Afrika ve Doğu Asya Genel Müdürlüğü	ADGM
Genel Müdür Yardımcılığı	ADGY
(Doğu Asya)	
Genel Müdür Yardımcılığı	AFGY
(Afrika)	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	RKGM
Genel Müdür Yardımcılığı	DAGY
(Doğu Avrupa)	
Genel Müdür Yardımcılığı	KOAY
(Kafkasya ve Orta Asya)	
Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	UGGM
Uluslararası Güvenlik ve Silahsızlanma NATO ve AGSP	UNGY
Genel Müdür Yardımcılığı	
AGİT, Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma	USGY
Genel Müdür Yardımcılığı	
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; AB)	MABY
Avrupa Genel Müdürlüğü	AVGM
Genel Müdür Yardımcılığı	AVGY
(Batı Avrupa)	
Genel Müdür Yardımcılığı	ABKY
(Avrupa Birliği Katılım Süreci)	
Genel Müdür Yardımcılığı	ABSY
(Avrupa Birliği Siyasi İşler)	

Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcılığı (Balkanlar ve Orta Avrupa)	BAGM BAGY
İkili Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığı	MOAY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı Genel Müdür Yardımcılığı (Güney Asya)	OAGM OAGY GAGY
Müsteşar Yardımcısı (Ekonomi)	MEKY
İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü Genel ve İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (AB ve diğer Avrupa ülkeleri, Doğu Avrupa, Kafkaslar, Orta Asya) İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Asya-Pasifik, Afrika, Orta Doğu Ülkeleri, genel konular)	İEGM EİGY İEGY
Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı Enerji, Su, Çevre Genel Müdür Yardımcılığı Enerji Konularında Koordinatörlük	ÇEGM ÇEGY ESGY ENKD
Müsteşar Yardımcısı (Personel, İdari İşler ve Arşiv-Evrak Ulaştırma, Konsolosluk, Hukuk, Protokol, DEMB)	MİDY
Konsolosluk Genel Müdürlüğü Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı Konsolosluk Yurtdışında Yaşayan Türkler, Göç, İltica ve Emlak Genel Müdür Yardımcılığı Konsolosluk Yasadışı Göç, İnsan Ticareti, İltica, Vize ve Dış İrtibatlar Genel Müdür Yardımcılığına	KOGM KOGY KEGY KGGY
KVBD: Vize ve Dış İrtibatlar Dairesi KYGK: İltica ve Göç Dairesi	
Protokol Genel Müdürlüğü Protokol Genel Müdür Yardımcılığı Protokol Genel Müdür Yardımcılığı Protokol Genel Müdür Yardımcılığı Diplomatik İşlemler Stratejik Yönetim Dairesi Başkanlığı Personel Dairesi Başkanlığı İdari ve Mali İşler Dairesi Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Dışişleri Eğitim Merkezi Başkanlığı Hukuk Müşavirliği	PRGM PRGY-I PRGY-II PDGY SYDB PERD İMAD ARUD DEMB HUMŞ

XIII. 2010-2017 ARASI DÖNEM: ARAP BAHARI, DEAŞ SORUNU VE AVRUPA'DA EKONOMİK ZORLUKLAR

A. Dönemin Kronolojisi

2010

Yunanistan'da ekonomik kriz, Arap Baharı'nın Tunus'ta başlayışı, Kırgızistan'da halk ayaklanması, Mavi Marmara Katliamı, Wikileaks Sızıntısı, Avrupa Kültür Başkenti İstanbul, AK Parti Antalya Milletvekili Mevlüt Çavuşoğlu'nun Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) Başkanlık görevine seçilişi

2011

Güney Sudan'ın bağımsızlığı, Mısır ve Libya'da Arap Baharı, Kaddafi'nin öldürülüşü, Yemen ve Bahreyn'de ayaklanmalar, Suriye'de iç savaşın başlayışı, Fukushima Faciası, Japonya'da nükleer sızıntı, Ankara'da terör saldırıları

2012 Bingazi'de ABD Büyükelçisinin öldürüşü, Kuzey Mali'de DEAŞ yanlılarıyla çatışmalar ve Fransa'nın müdahalesi, Ege'de 61 kişinin öldüğü mülteci teknesi faciası

2013 16. Benedikt'in Papalıktan istifası, Mısır'da Mursi'ye karşı darbe ve darbe karşıtlarının gösterisinde katliam, Somali'deki Türk büyükelçiliğine yönelik bombalı saldırı, Suriye sınırında Rus uçağının düşürülüşü, Marmaray'ın açılışı, Suriye'de iç savaşın yoğunlaşması, Mali'de çatışmalar ve Fransa'nın müdahalesi

2014

Batı Afrika'da Ebola salgını, Rusya'nın Kırım'ı işgali, İsrail'in Gazze'de saldırıları, DEAŞ'ın Irak'ta savaş başlatması, Musul Başkonsolosluğuna DEAŞ saldırısı ve çalışanların rehin alınışı, Libya'da iç savaş, Recep Tayyip Erdoğan'ın halk oylaması ile Türkiye'nin 12.Cumhurbaşkanı olarak seçilmesi

2015 Boko Haram, El Şebab, DEAŞ benzeri örgütlerin dünya genelinde terör eylemleri, Rusya ve Türkiye'nin Suriye iç savaşına müdahaleleri, TSK'nın Suriye'de Şah Fırat operasyonu, Türkiye'ye Suriye'den yoğun mülteci akını, Küba ile ABD arasında diplomatik ilişkiler tesisi, Prof. Dr. Aziz Sancar'ın Nobel Kimya Ödülünü kazanışı, Paris'te 132 kişinin hayatını kaybettiği terör saldırıları, Rus Hava Kuvvetlerine ait savaş uçağının Türk hava sahasını ihlal ettiği gerekçesi ile düşürülüşü

2016

İran'a karşı BM yaptırımlarının kaldırılışı, DEAŞ'ın dünya genelinde terör eylemleri, İngiltere'nin AB'den ayrılma kararı, ABD'de Trump Dönemi, Avrupa'da ve Türkiye'de terör saldırıları, İngiltere'nin AB'den ayrılma kararı, 15 Temmuz hain darbe girişimi,

2017

İstanbul'daki Reina Gece Kulübüne terörist saldırı ve 39 kişinin yaşamını yitirmesi, Hollanda ile miting krizi ve ilişkilerin kopma noktasına gelmesi, ABD'de Donald Trump dönemi ve Fransa'da Emmanuel Macron dönemi, Myanmar'da Rohingya Müslümanlarına yönelik saldırılar ve mülteci krizi, DEAŞ'ın Rakka'da savaş başlatması, Suudi Arabistan ve müttefiklerinin terörizmi desteklediği gerekçesiyle Katar'a yaptırım uygulamaları, Kuzey Kore'de nükleer denemeler, Küresel ısınma sonucu iklim değişikliğinin dünya genelinde çeşitli felaketlere yol açmaya başlaması, ülkemizdeki "Cumhurbaşkanı-Başbakan ve Bakanlar Kurulu" şeklindeki parlamenter sistemin, Anayasa Değişikliği Referandumuyla "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi" olarak adlandırılan Başkanlık sistemiyle değiştirilmesi, Irak Kürdistan Bölgesel Yönetiminde bağımsızlık oylaması referandumu,

bilahare referandumun askıya alınması, ABD ile Türkiye arasında vize krizi, ABD Başkanı Donald Trump'ın Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanınması, Türk Silahlı Kuvvetlerinin İdlip operasyonu

B. Bakanlık Teşkilat Yapısında Meydana Gelen Değişimler

Diplomatik Arşiv Dairesi (DİAD) kurulmuştur. DİAD, Bakanlık arşivini korumak, arşiv sistemini yönetmek ve geliştirmek, belgelerin belli süreler sonrasında araştırmacılara açılmasını sağlamak, diğer devletlerle ve uluslararası kuruluşlarla akdedilen antlaşmaların tasnifini ve korumasını yapmakla görevlendirilmiştir.

Doğrudan Bakan Makamına bağlı olan Basın Danışmanlığı bu sefer Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği (BHİM) şekline dönüştürülmüştür.

Avrupa Genel Müdürlüğü AVGM bünyesinde Avrupa ülkelerinin siyasi konularına bakan birimler yeniden yapılandırılmıştır. Buna göre; Batı Avrupa Genel Müdür Yardımcılığının (AVGY) ismi ve rumuzu Orta ve Merkezi Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı (OMGY) olarak değiştirilmiştir. OMGY'nin sorumlu olduğu ülkeler ise şöyledir: Andorra, Almanya, Avusturya, Belçika, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsviçre, Liechtenstein, Lüksemburg, Monako ve Portekiz.

Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı (BAGY) uhdesinde olan Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya, Slovakya ve Slovenya, ile Batı Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı (AVGY) uhdesinde bulunan İsveç, Norveç, Finlandiya, Danimarka, Letonya, Litvanya ve Estonya bu birimlerden alınarak, yeni kurulan Kuzey Avrupa ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığına (AVGY) devredilmiştir.

Araştırma ve İstihbarat Genel Müdürlüğünün (AİGM) ismi ve rumuzu Araştırma ve Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü (AGGM) olarak değiştirilmiştir. Bu Genel Müdürlük içerisinde de yeniden yapılanmaya gidilmiş, Güvenlik ve İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı (GİGY) bünyesindeki istihbarat işleri Araştırma Genel Müdür Yardımcılığına (ARTY) devredilmiş, anılan birimlerin isim ve rumuzları da Araştırma ve İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı (AİGY) ve Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (GİGY) olarak düzenlenmiştir.

2011 yılında; Çok Taraflı Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığının (MÇKY) ismi ve rumuzu yeniden Genel Siyasi İşler Müsteşar Yardımcısı (MGSY) olarak değiştirilmiştir.

İkili Siyasi İşler ve Kamu Diplomasisi Müsteşar Yardımcılığı (MKAY) görev alanında bulunan Enformasyon Genel Müdürlüğü (ENFD) İdari ve Mali İşler Müsteşar Yardımcısına (MİDY) bağlanmıştır.

İkili Siyasi İşler ve Kamu Diplomasisi Müsteşar Yardımcılığı (MKAY) görev alanında bulunan İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü (Amerika) ALGM, Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü (SPGM) ve 2011 yılı Mayıs ayında MKAY'a bağlı olarak kurulan Tercüme Dairesi Başkanlığı (TRCD) da Genel Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığına (MGSY) bağlanmıştır.

Genel Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığı'na (MGSY) bağlı olan Irak ile İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı (IRGY) İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü'ne (OAGM) bağlanmıştır.

İran'a karşı yaptırımlar konusu Güney Asya Genel Müdür Yardımcılığı'ndan (GAGY) alınarak AGİT, Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma Genel Müdür Yardımcılığı'na (USGY) devredilmiştir.

Dışışleri Eğitim Merkezi'nin (DEMB) ismi ve rumuzu da Diploması Akademisi Başkanlığı (DİAB) olarak değıştirilmiştir.

EXPO 2012 için EYOK rumuzuyla koordinatörlük kurulmuştur.

2012 yılında Bakan Yardımcılığı BKYD kurulmuştur.

Dışışleri Bakanlığı İzmir ve Edirne temsilcilikleri açılmıştır.

Müsteşarlık Makamına bağlı olarak İç denetim Birimi Başkanlığı (İDEB) kurulmuştur. Görevleri; Bakanlığın mali ve mali olmayan tüm iş ve işlemlerini ulusal ve uluslararası standartlara bağlı kalarak, bağımsız ve nesnel bir şekilde denetlemek; idareye tespit edilen bulgularla ilgili öneriler sunarak katma değer oluşturmak ve rehberlik yapmak suretiyle kurumsal hedeflerin gerçekleştirilmesine ve üst yönetimin hesap verme sorumluluğunu yerine getirmesine yardımcı olmak şeklinde belirlenmiştir.

Arşiv ve Ulaştırma Dairesi (ARUD), Bilişim Teknolojileri Dairesi Başkanlığı (BTED) adını almıştır. BTED; donanım ve projelendirme, sistem destek ve e-devlet uygulamaları, yazılım ve tasarım, bilişim güvenliği ve siber olaylara müdahale, şifre ve haberleşme şubelerini bünyesinde barındırmıştır. Evrak ve diplomatik kargo işleri, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığına (İMAD) devredilmiştir.

2013 senesinde İEGY görev alanına giren Sahraaltı Afrika ülkeleriyle ekonomik ilişkilerin Batı Afrika Genel Müdür Yardımcılığı (AFBY) ve Doğu Afrika Genel Müdür Yardımcılığı (AFDY) tarafından üstlenilmesi kararlaştırmıştır.

İkili Siyasi İşler ve Denizcilik Havacılık Genel Müdürlüğü'nün (KDGM) rumuzu aynı kalmış ancak, adı İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık-Hudut Genel Müdürlüğü olarak değıştirilmiştir.

Stratejik Araştırmalar Merkezi (STRM) İkili Siyasi İşler ve Kamu Diplomasisi Müsteşar Yardımcılığından ayrılarak doğrudan Müsteşarlık Makamı'na bağlanmıştır. -Avrupa Birliği Katılım Süreci (ABKY) ve Avrupa Birliği Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılıkları, Avrupa Birliği Genel Müdür Yardımcılığı ismi ve ABGY rumuzu altında birleştirilmiştir.

Araştırma Genel Müdür Yardımcılığının AİGY olan rumuzu ARTY olarak değıştirilmiştir. Vize Dairesi Başkanlığının (KVBD) adı ve rumuzu; Konsolosluk Vize Uygulamaları Dairesi (KVUD) olarak değıştirilmiştir.

Genel Siyasi İşler Müsteşar Yardımcısına bağlı olan Irak ile ilişkiler Genel Müdür Yardımcılığı (IRGY), Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcısı (MOAY) bünyesindeki İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü'ne (GAGM) bağlanmıştır.

2014 senesinde Dışışleri Bakanlığı Antalya Temsilciliği açılmıştır.

İkili Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığı MOPY kaldırılmış, yine İkili Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığı olarak MUKY kurulmuştur.

MOPY'nin baktığı konulardan Afrika, Doğu Avrupa, Kafkasya ve Orta Asya siyasi işleri MKAY'a devredilmiştir.

MUKY ise; Müsteşar Genel Siyasi İşler Yardımcısı'nın (MGSY) sorumluluğundaki Amerika (ALGM) ve Kıbrıs ve Denizcilik-Havacılık ve Hudut (KDGM) konuları ile lağvedilen MOPY'nin uhdesindeki Uluslararası Güvenlik İşleri (UGGM)'den sorumlu olmuştur.

Müsteşar Genel Siyasi İşler Yardımcısına (MGSY), Çok Taraflı Siyasi İşler (ÇSGM), MKAY'a bağlı olan Siyaset Planlama İşleri (SPGM) ve daha önce doğrudan Müsteşara bağlı olan Araştırma ve Güvenlik İşleri (AGGM) bağlanmıştır.

İkili Siyasi İşler ve Kamu Diplomasisi Müsteşar Yardımcılığı (MKAY) bünyesindeki Siyaset Planlama ve Amerika İşleri ile Stratejik Araştırmalar ve Enformasyon konuları diğer birimlere devredilmiş, buna karşılık Tanıtım ve Kültür konularının yanı sıra, Afrika, Doğu Avrupa, Kafkasya ve Orta Asya ile siyasi ilişkiler MKAY'ın sorumluluğuna verilmiştir.

İkili Siyasi İşler Müsteşar Yardımcısı MOAY'a Orta Doğu ve Asya Pasifik siyasi işleri bağlanmıştır.

Enformasyon Daire Başkanlığı Genel Müdürlük seviyesine (ENGM) çıkartılarak Müsteşar İdari İşler Yardımcısı'na (MİDY) bağlanmıştır.

MİDY bünyesinde faaliyetlerine bilahare başlamak üzere bir Uluslararası Hukuk Genel Müdürlüğü (UHGM) ve Genel Müdür Yardımcılığı (UKGY) kurulmuştur.

Personel Dairesi Başkanlığı'nın ismi ve rumuzu İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı (İKAD), Stratejik Yönetim Dairesi Başkanlığı'nın (SYDB) ismi ve rumuzu Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı (STGB), Protokol Genel Müdürlüğü bünyesindeki PRGY-II Genel Müdür Yardımcılığı'nın rumuzu PRTY olarak değiştirilmiştir.

Afrika ve Doğu Asya Genel Müdürlüğü (ADGM) lağvedilmiş, baktığı konular için; AFGM (Afrika), APGM (Doğu Asya ve Pasifik) ve GAGM (Güney Asya ve Irak) İkili Siyasi İşler Genel Müdürlükleri kurulmuştur.

Afrika konularına bakan Genel Müdür Yardımcılığı (AFGY) lağvedilerek, yerine Batı Afrika Genel Müdür Yardımcılığı (AFBY) ile Doğu Afrika Genel Müdür Yardımcılığı (AFDY) kurulmuştur.

Doğu Avrupa, Kafkasya ve Orta Asya konularına bakan İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü'nün (RKGM) rumuzu ASGM olarak değiştirilmiştir.

İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü APGM bünyesinde Doğu Asya ile ikili siyasi işler konularına bakan ADGY'nin sorumlu olduğu ülkelerin bir kısmı bu birimden alınarak yeni kurulan Güney Doğu Asya ve Pasifik Genel Müdür Yardımcılığına devredilmiştir.

Orta Doğu konularına bakan İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü (OAGM) bünyesindeki Güney Asya konuları için GAGM rumuzu ile yeni bir Genel Müdürlük kurulmuş, Güney Asya Genel Müdür Yardımcılığı (GAGY) bu birime bağlanmıştır.

Yurtdışı Tanıtım ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü bünyesindeki ikili ve çok taraflı kültür işlerine bakan İKGY ve ÇKGY Genel Müdür Yardımcılıkları lağvedilmiş, bunların yerlerine; Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (KİGY) ile Kültürel Diplomasi Genel Müdür Yardımcılığı (KÜGY) kurulmuştur.

Yurt içerisindeki Dışışleri Bakanlığı Temsilcilikleri Müsteşar İdari İşler Yardımcılığına bağlanmıştır.

Tablo 35: 2014 Yılı Dışışleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	BHİM
Teftiş Kurulu Başkanlığı	TEKU
Dışışleri Merkez Saymanlığı	DSAY
Bakan Yardımcılığı	BKYD
Müsteşar	MÜST
Müsteşar Özel Müşavirliği	MÖZM
Müsteşar Özel Kalem müdürlüğü	MÖZK
Dış Politika Danışma Kurulu	DPDK
Büyükelçiler Konferansları	BKON
İç Denetim Birimi Başkanlığı	İDEB
Stratejik Araştırma Merkezi	STRM
Genel Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığı	MGSY
Araştırma ve Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	AGGM
Güvenlik ve İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı	GİGY
Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı	ARTY
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSGM
Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı	UKGY
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı	AKGY
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü	SPGM
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı	SPGY
Tercüme Dairesi Başkanlığı	TRCD
Kültür, Afrika ve Asya İşleri Müsteşar Yardımcılığı	MKAY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	AFGM
Batı Afrika Genel Müdür Yardımcılığı	AFBY
Doğu Afrika Genel Müdür Yardımcılığı	AFDY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ASGM
Genel Müdür Yardımcılığı (Doğu Avrupa)	DAGY
Genel Müdür Yardımcılığı (Kafkasya ve Orta Asya)	KOAY
Yurt Dışı Tanıtım ve Kültür İşleri Genel Müdürlüğü	TKGM
Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KİGY
Kültürel Diplomasi Genel Müdür Yardımcılığı	KÜGY
Yurt Dışı Tanıtım Genel Müdür Yardımcılığı	TAGY
Başbakanlık Tanıtma Fonu Kurulu Dışışleri Temsilciliği	BTFT

Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler)	MUKY
Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	UGGM
Uluslararası Güvenlik ve Silahsızlanma NATO ve AGSP	UNGY
Genel Müdür Yardımcılığı	
AGİT, Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma	USGY
Genel Müdür Yardımcılığı	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ALGM
Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALGY
Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALKY
(Latin Amerika)	
İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık-Hudut Genel Müdürlüğü	KDGM
Genel Müdür Yardımcılığı	KDGY
(Kıbrıs-Yunanistan)	
Genel Müdür Yardımcılığı	DHGY
(Denizcilik-Havacılık-Hudut İşleri)	
Müsteşar Yardımcısı (İkili Siyasi İşler; AB)	MABY
Avrupa Genel Müdürlüğü	AVGM
Genel Müdür Yardımcılığı	AVGY
(Batı Avrupa)	
Genel Müdür Yardımcılığı	OMGY
(Orta ve Merkezi Avrupa)	
Genel Müdür Yardımcılığı	ABGY
(Avrupa Birliği)	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü Genel Müdürlüğü	BAGM
Genel Müdür Yardımcılığı	BAGY
(Balkanlar ve Orta Avrupa)	
Orta Doğu ve Asya Pasifik İşleri Müsteşar Yardımcılığı	MOAY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	APGM
Genel Müdür Yardımcılığı	ADGY
(Doğu Asya)	
Genel Müdür Yardımcılığı	APGY
(Güney Doğu Asya ve Pasifik)	
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	GAGM
Genel Müdür Yardımcılığı	GAGY
(Güney Asya)	
Irak ile İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı	IRGY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	OAGM
Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı	OAGY
Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı	SLGY
(Suriye Lübnan9	

Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı (Körfez-İKÖ)	OKGY
Müsteşar Yardımcısı (Ekonomik İşler)	MEKY
İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	İEGM
İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı Genel ve İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Asya-Pasifik, Afrika, Ortadoğu Ülkeleri, Genel Konular)	EİGY İEGY
Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı Enerji, Su, Çevre Genel Müdür Yardımcılığı	ÇEGM ÇEGY ESGY
Müsteşar Yardımcısı (İdari ve Mali İşler)	MİDY
Konsolosluk Genel Müdürlüğü Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı Konsolosluk, Yurtdışında Yaşayan Türkler, Göç, İltica ve Emlak Genel Müdür Yardımcılığı Konsolosluk, Yasadışı Göç, İnsan Ticareti, İltica, Vize ve Dış İrtibatlar Genel Müdür Yardımcılığı KVBD Vize ve Dış İrtibatlar Dairesi KYGK İltica ve Göç Dairesi	KOGM KOGY KEGY KGGY
Protokol Genel Müdürlüğü Protokol Genel Müdür Yardımcılığı Protokol Genel Müdür Yardımcılığı Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Diplomatik İşlemler)	PRGM PRGY PRTY PDGY
Enformasyon Genel Müdürlüğü (Bakanlık Sözcüsü) Enformasyon Genel Müdür Yardımcılığı Diplomasi Akademisi Başkanlığı Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı Bilişim Teknolojileri Daire Başkanlığı Diplomatik Arşiv Daire Başkanlığı	ENGM ENGY DİAB STGB İKAD İMAD BTED DİAD
Uluslararası Hukuk Genel Müdürlüğü Uluslararası Hukuk Genel Müdür Yardımcılığı Hukuk Müşavirliği İstanbul Temsilciliği İzmir Temsilciliği Edirne Temsilciliği Antalya Temsilciliği	UHGM UHGY HUMŞ

2015 ve 2016 yıllarında Bakanlık bünyesinde yapılan değişiklikler;

Afrika konularına bakan birimler (AFGM, AFBY, AFDY) Müsteşar Yardımcılığı MKAY'dan alınarak Orta Doğu konularına bakan Müsteşar Yardımcılığına (MOAY) devredilmiştir. MOAY bünyesindeki Asya ve Pasifik konuları (APGM) da MKAY'a devredilmiştir.

Müsteşar İdari İşler Yardımcısı (MİDY) bünyesinde olan Enformasyon Genel Müdürlüğü bu birimden alınarak Genel Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığına (MGSY) bağlanmıştır. MGSY bünyesindeki Tercüme Dairesi (TRCD) de MİDY'ye bağlanmıştır. MGSY bünyesindeki Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü (SPGM) bu kere doğrudan Müsteşar'a bağlanmıştır. SPGM bünyesinde görevleri bilahare belirlenmek üzere ikinci bir Genel Müdür Yardımcılığı SEGY rumuzu ile kurulmuştur.

Teftiş Kurulu Başkanlığı (TEKU) Bakan Makamı yerine doğrudan Müsteşarlık Makamına bağlanmıştır. Dış Politika Danışma Kurulu (DPDK) Müsteşarlık makamından alınarak Bakan makamına bağlanmıştır.

2015 yılında Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü'ne (ÇEGM) bağlı olarak Çevre ve İklim Değişikliği Genel Müdür Yardımcılığı (ÇVGY) kurulmuştur.

Baltıklar ülkeler aynı kalmak kaydıyla; Orta ve Merkezi Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı'nın (OMGY) adı ve rumuzu Batı Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı (AVGY) olarak değiştirilmiştir. Kuzey Avrupa ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığı'nın (AVGY) adı da Kuzey ve Orta Avrupa, Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığı (KAGY) olarak değiştirilmiştir.

2016 yılında Dışişleri Bakanlığı Gaziantep Temsilciliği açılmıştır.

Balkanlar ve Orta Asya Genel Müdürlüğü bünyesinde Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdür Yardımcılıkları BİGY ve BOGY görev alanları bilahare belirlenmek üzere kurulmuşlardır.

Orta Doğu Genel Müdürlüğüne bağlı olarak yeni bir Genel Müdür Yardımcılığı olarak İİT, EİT ve D8 Genel Müdür Yardımcılığı (İEDY) kurulmuştur.

2017 yılında Bakanlık birimleri, bağlı oldukları makamlar ve görev alanları aşağıdaki biçimde teşkil etmiştir:

Tablo 36: 2017 Yılı Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Yapısı

Bakan	
Bakan Özel Kalem Müdürlüğü	BÖZK
Bakan Özel Müşavirliği	BÖZM
Bakanlık Müşavirleri	
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	BHİM
Dış Politika Danışma Kurulu	DPKD
Dışişleri Merkez Saymanlık Müdürlüğü	DSAY
Bakan Yardımcılığı	BKYD
Konsolosluk Net Birimi	
Müsteşar	
Müsteşar Özel Kalem Müdürlüğü	MÖZK

Müsteşar Özel Müşavirliği
Teftiş Kurulu Başkanlığı
İç Denetim Birimi Başkanlığı
Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanlığı

MÖZM
TEKU
İDEB
STRM

Ulusal ve uluslararası düzeyde toplantı, konferans, forum, seminer gibi bilimsel ve akademik faaliyetler aracılığıyla uluslararası ilişkiler ve Türk dış politikası kapsamındaki konulara ilişkin güvenilir bilgi, bağımsız görüş ve öneriler oluşturmak. Türk ve yabancı üniversiteler ile diğer ülkelerin muadil akademik ve düşünce kuruluşlarıyla işbirliği ağırları tesis etmek. Uluslararası akademik endeks kuruluşlarının denetimindeki “Perceptions: Journal of International Affairs” adlı İngilizce hakemli dergi ile “SAM Papers” ve “Vison Papers” gibi süreli/süresiz yayınlar çıkarmak.

Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

SPGM
SEGY
SPGY

-Bakanlık Bütçesinin TBMM Bütçe Komisyonu ve Genel Kurulu’nda görüşülmesi sırasında yapılan konuşmanın metninin, genel dış politika gelişmelerini içeren kitapçığın ve olası sorular ile yanıtlarının hazırlanması,
-Yıllık Büyükelçiler Konferanslarının lojistik dışı konuları
-Milli Güvenlik Siyaseti Belgesi
-Çeşitli hükümet ve hükümet dışı kuruluşların dış politikayı ilgilendiren alanlardaki faaliyetlerine Bakanlığımızın katkısının sağlanması, ayrıca bu kuruluşlar tarafından hazırlanan dokümanların dış politika bölümlerinin güncellenmesi,
-Kurumlarımızın siyasi ve askeri yıllık değerlendirmelerine Bakanlığımızın katkısının sağlanması, Kriz yönetimi ile ihtilafların önlenmesi ve barışçıl çözüm konularındaki kavramsal çalışmaların yürütülmesi ve başta arabuluculuk/kolaylaştırıcılık faaliyetlerimiz olmak üzere bu konularda yabancı ülke Dışişleri Bakanlıkları ve düşünce kuruluşlarıyla istişareler yapılması,
-Uluslararası ve yerel düzeyde önde gelen düşünce kuruluşları/üniversiteler ve diğer kuruluşlar tarafından dış politika konularında düzenlenen toplantılara katılım,
-Kamu kurumlarının eğitim programlarına katılarak Türk dış politikası konusunda konferanslar verilmesi ve gerektiğinde bu yönde Bakanlık içi eşgüdümün sağlanması,
-Ülkemizde temaslarda bulunan yabancı heyetlere Türk dış politikası brifingleri verilmesi,
-Milli Güvenlik Kurulu toplantılarında Bakanlığımızca yapılan sunuşların hazırlanması,
-Yabancı ülke Dışişleri Bakanlıklarının ilgili birimleriyle siyaset planlama danışmaları hazırlıklarının yürütülmesi, Kurumlarımızda, Türk dış politikası müzakere teknikleri ve kriz yönetimi konularında konferanslar verilmesi, dış temsilciliklerimiz tarafından hazırlanan yıllık raporlar, internet sayfasının “Türk Dış Politikasının Genel Görünümü” başlıklı bölümü,

-Üst düzey dış temaslar ile önemli toplantıların derlendiği aylık toplantı ve ziyaret takvimi ile önümüzdeki yıllarda öngörülen başlıca etkinliklere dair uzun vadeli takvimin ve dış politika K-kronolojisinin hazırlanması. -Yabancı ve yerel yazılı/görsel basının Sayın Bakanımız ile üst düzey devlet erkanına genel dış politikamız hakkında yönelttiği sorulara cevabi metinler hazırlanması, -İlgili Dairelerce Sayın Bakanımız ve diğer üst düzey devlet erkânı için hazırlanan konuşma metni taslaklarının gözden geçirilmesi, -Dışişleri Güncesi'nin Dış Politika Gelişmeleri bölümünün hazırlanması, -TBMM Dışişleri Komisyonu'nun haftalık toplantılarına katılım ve milletvekillerinin dış politika konularındaki yazılı ve sözlü soru önergelerine cevap hazırlanması, -Uluslararası Düşünce Kuruluşlarının faaliyetlerinin izlenmesi, -Wilton Park Türkiye toplantılarının organizasyonuna katkı sağlanması	
Müsteşar Yardımcılığı-Ekonomik İşler Müsteşar Yardımcılığı-Genel Siyasi İşler Müsteşar Yardımcılığı-İdari ve Mali İşler Müsteşar Yardımcılığı-Kültür, Doğu Avrupa ve Asya İşleri Müsteşar Yardımcılığı-Orta Doğu, Afrika ve Asya-Pasifik İşleri Müsteşar Yardımcılığı-İkili Siyasi İşler	MEKY MGSY MİDY MKAY MOAY MUKY
Müsteşar Yardımcılığı –Avrupa İşleri Avrupa Genel Müdürlüğü	MABY AVGM
Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü (AB ile ilgili siyasi ve ekonomik konular, katılım süreci)	ABGY
Avrupa Birliği Genel Müdür Yardımcılığı Andorra, Almanya, Avusturya, Belçika, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsviçre, İtalya, Liechtenstein, Lüksemburg, Malta, Monako, Portekiz, San Marino, Vatikan	AVGY
Kuzey Avrupa ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığı Çek Cumhuriyeti, Estonya, Danimarka, Finlandiya, İsveç, Letonya, Litvanya, İzlanda, Macaristan, Norveç, Polonya, Slovakya	KAGY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	BAGM
Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı Arnavutluk, Bulgaristan, Bosna-Hersek, Hırvatistan, Karadağ, Kosova, Makedonya, Romanya, Sırbistan, Slovenya, Bölgesel İşbirliği, Konseyi (BİK), Güneydoğu Avrupa Ülkeleri İşbirliği Süreci (GDAÜ)	BAGY
Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı	BİGY

Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı	BOGY
Müsteşar Yardımcılığı Ekonomik İşler	MEKY
Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü (G-20 Görev Gücü Başkanlığı) (BM Kalkınma Gündemi Müzakere Heyeti Başkanlığı)	ÇEGM
Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı	ÇEGY
ÇEGY-I: Afrika Kalkınma Bankası (AFKB), AGİT Ekonomik Boyut, APEC, Asya Altyapı Yatırım Bankası (AYYB), Asya Kalkınma Bankası (ASKB), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (AİKB), Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası (AKKB), BRICS, Dünya Bankası, Dünya Yatırım Ajansları Birliği (WAIPA), EİT Ticaret ve Kalkınma Bankası, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), G-20, G -7/ G-8, İslam Kalkınma Bankası (İKB), İslam Özel Sektörü Geliştirme Kurumu (ICDT), Karadeniz Ticaret ve Kalkınma Bankası (KTKB), Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Dünya Asamblesi (WASME), Küresel Ekonomik Durum, MIKTA (Meksika, Endonezya, Kore, Türkiye, Avustralya), Uluslararası Ağırlık ve Ölçümler Bürosu (BIPM), Uluslararası Finansman Kurumu (IFC), Uluslararası İslam Ticaret Finans Şirketi (ITFC), Uluslararası İstatistik Örgütü (ISI), Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA), Uluslararası Kurşun ve Çinko Çalışma Grubu, Uluslararası Para Fonu (IMF), Uluslararası Soğutma Enstitüsü (IIR), Uluslararası Standartlar Örgütü (ISO), Uluslararası Yasal Ölçümler Örgütü (OIML), Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Uluslararası Merkezi (ISCID), Uluslararası Yasal Metroloji Örgütü, Uluslararası İşbirliği Platformu ÇEGY-II: Asya-Afrika Kırsal Kalkınma Örgütü AARDO, Avrasya Ekonomi Zirvesi, Birleşmiş Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE), BM Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (UNESCAP), BM Dünya Turizm Örgütü (UNWTO), BM Ekonomik ve Sosyal Konsey (EKOSOK), BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), BM Kalkınma Programı (UNDP), BM Nüfus Fonu (UNFPA), BM Sınai Kalkınma Örgütü, (UNIDO), Crans Montana Forumu, Denize Çıkışı Olmayan Gelişmekte Olan Ülkeler (LLDCs), Dünya Ekonomik Forumu (WEF), Dünya Gıda Programı (WFP), Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü (OİE), En Az Gelişmiş Ülkeler (LDCs), G-20 (Açılım-Engagement gruplarıyla temaslar -Business20, Labour20, Civil20, Think20, Youth20, Women20-) G20 üyesi olmayan ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla temaslar (Outreach),İletişim ve Tanıtım Faaliyetleri, Web Sitesi ve Sosyal Medya, İstihdam Çalışma Grubu, Gelişmekte Olan Küçük Ada Ülkeleri (SIDS), Güney-Güney İşbirliği, İzmir Uluslararası Fuarı, St. Petersburg Uluslararası Ekonomik Forumu, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, Uluslararası Akdeniz Yüksek Tarımsal Araştırmalar Merkezi (CIHEAM), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Uluslararası Çeltik Araştırma Enstitüsü (IRRI), Uluslararası İşbirliği Platformu (UIP), Uluslararası Kahve Örgütü	

(ICO), Uluslararası Kakao Örgütü (ICCO), Uluslararası Kurak Alanlar Tarımsal Araştırma Merkezi (ICARDA), Uluslararası Pamuk İstişare Kongresi (ICAC), Uluslararası Şarap ve Bağcılık Örgütü (OIV), Uluslararası Şeker Örgütü (ISO), Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD), Uluslararası Zeytin Konseyi (IOC)

ÇEGY-III: Avrupa Patent Ofisi EPO Asya İşbirliği Diyaloğu (AİD), BM Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD), BM Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL), Çok Taraflı Ulaştırma Düzenlemeleri, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO), Dünya Gümrük Örgütü (WCO), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), G-7 Deauville Ortaklığı, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ)

Cevre ve İklim Değişikliği Genel Müdür Yardımcılığı

ÇVGY

ÇVGY-I: Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması (Barselona) Sözleşmesi, Atlantik Ton Balıklarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICCAT), Avrupa Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarının Korunması (Bern) Sözleşmesi, Basel Sözleşmesi, Bazı Tehlikeli Kimyasallar ve Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Ön Bildirimli Kabul Usulüne Dair Rotterdam Sözleşmesi Komisyonu, BM Avrupa Ekonomik Komisyonu, BM Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, Cartagena ve Nagoya Protokolleri, BM Çevre Programı (UNEP), BM Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi / İklim Değişikliği Müzakereleri, BM İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT), BM Orman Forumu, Çevresel Alanında bölgesel projeler, toplantılar, konferans ve seminerler, çevrenin korunması alanında çalışan uluslararası kuruluşlarla ilişkiler, çevre, ormancılık ve meteoroloji alanında ikili ilişkiler, deniz kirliliği ve okyanuslar, Dünya Doğa Koruma Birliği (IUCN), Dünya Meteoroloji Örgütü(DTÖ), Bölgesel Çevre Merkezi (REC) gibi kuruluşların çevre ile ilgili çalışmaları, FAO kapsamında imzalanan Yasa Dışı, Kayıt Dışı ve Düzenlenmemiş Balıkçılığı Önleme, Caydırma ve Ortadan Kaldırmaya Yönelik Liman Devleti Tedbirlerine Dair Antlaşma, Göçmen Kuşlar Sözleşmesi, ikili çevre sorunları, Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stockholm sözleşmesi, Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması (Bükreş) Sözleşmesi ve Karadeniz Komisyonu, küresel çevre sorunları ve antlaşmalar/sözleşmeler, Mücavir Atlantik Deniz Bölgesi, Akdeniz ve Karadeniz'deki Deniz, Memelilerinin Korunmasına Dair Antlaşma (ACCOBAMS), Nesli Tükenmekte olan Türlerin Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES), Ozon Tabakasının Korunmasına İlişkin Viyana Sözleşmesi, Montreal Protokolü, Ramsar Sulak Alanlar Sözleşmesi, Tehlikeli Atıkların Sınır Aşırı Taşınması ve Bertaraf Edilmesinin Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi, Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stockholm Sözleşmesi, Balınacılığın Düzenlenmesine İlişkin Sözleşme/Balinacılık Komisyonu, Çevre Koruma Alanında Faaliyet Gösteren Uluslararası Örgütlerle İşbirliği, BM Çevre Programı (UNEP), BM İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT),

Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN), Uzun Menzilli Sınırışan Hava Kirliliği Sözleşmesi (EMEP) ÇVGY-II: Sınırışan sular; Fırat, Dicle, Meriç, Çoruh, Aras, Kura ve Asi Nehirleri ve diğer sınırışan sular konusunda kıyıdaş ülkeler, diğer ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla olan ilişkiler, Güneydoğu Anadolu Projesi, ülkemizden su ihtiyacı bulunan bölge ülkelerine su transferi, su konusunda BM, BM-AEK, UNEP, UNESCO, FAO, OECD, AGİT gibi uluslararası kuruluşlar çerçevesinde gerçekleştirilen etkinliklere ve müzakerelere katılım, su konusunda uluslararası sözleşmelerin izlenmesi, sınırışan sular konularındaki antlaşmaları takip etmek (Espoo, Aarhus)	
Enerji, Su, Çevre İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi'nin 12. Taraflar Konferansı)	ESGY
ESGY-I: Türkiye'nin enerji stratejisinin ve enerji diplomasisinin yürütülmesi, enerji üretici ve tüketici ülkelerle ikili enerji ilişkileri, nükleer enerji, tüm ülkelerle enerji alanında ikili işbirliği konuları, Kuzey Irak enerji kaynaklarının ülkemize yönlendirilmesi, petrol ve doğal gaz boru hatları ESGY-II: Enerji alanında faaliyet gösteren uluslararası örgütlerle işbirliği, Uluslararası Enerji Ajansı, Uluslararası Enerji Forumu, OECD Nükleer Enerji Ajansı, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı, Enerji Şartı, Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı (IRENA), Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi (CERN), Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC), çok taraflı örgütlerin enerji boyutu (NATO, AB, Akdeniz için Birlik, G20, CPLP), enerji piyasalarının izlenmesi, enerji alanında çok taraflı projeler, toplantılar, konferanslar, seminerler,	
İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü	İEGM
İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı Almanya, Andorra, Arnavutluk, Avusturya, Azerbaycan, Belarus, Belçika, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Ermenistan, Estonya, Finlandiya, Fransa, Gürcistan, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Karadağ, Kazakistan, Kırgızistan, Kosova, Letonya, Lichtenstein, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Makedonya, Malta, Moğolistan, Moldova, Monako, Norveç, Özbekistan, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya Federasyonu, San Marino, Sırbistan, Slovakya, Slovenya, Tacikistan, Türkmenistan, Ukrayna, Vatikan, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi/Ekonomik boyut	EİGY
Genel ve İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı Arap Ligi, Genel Ekonomik İşler, KİK, Modern İpek Yolu/Orta Koridor konuları, İYÖT İpek Yolu Özel Temsilcisi, Afganistan,	İEGY

Avustralya, Bahreyn, Bangladeş, Birleşik Arap Emirlikleri, Brunei, Butan, Cezayir, Çin Halk Cumhuriyeti, Doğu Timor, Endonezya, Fas, Filipinler, Filistin, Hindistan, Hong Kong, Irak, İran, İsrail, Japonya, Kamboçya, Katar, Kore Cumhuriyeti (Güney Kore), Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (Kuzey Kore), Kuveyt, Laos, Libya, Lübnan, Maldivler, Malezya, Mısır, Myanmar, Nepal, Oman, Pakistan, Pasifik Adaları: (Papua Yeni Gine, Kiribati, Marshall Adaları, Nauru, Solomon Adaları, Vanuatu, Mikronezya, Palau, Samoa, Fiji, Tonga, Tuvalu), Singapur, Sri Lanka, Suriye, Suudi Arabistan, Tayland, Tayvan, Tunus, Ürdün, Vietnam, Yemen, Yeni Zelanda	
Müsteşar Yardımcılığı Genel Siyasi İşler	MGSY
Araştırma ve Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü	AGGM
Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı	ARTY
ARTY-I: Kuzey ve Güney Amerika Ülkeleri, Azerbaycan, Rusya, Ukrayna, Almanya, Balkanlar ve Kuzey Avrupa-Baltık Ülkeleri, Ermenistan, Gürcistan, Ortadoğu, Asya, Afrika, Avustralya, Yeni Zelanda, YDTAM toplantıları, Süryani- Pontus ARTY-II: Hukuk (tüm davalar), Uluslararası Kuruluşlar, İnkarcılık Yasaları, Avrupa (BAGY ve KAGY Ülkeleri ile Almanya hariç) IHRA/Holokost/Anti-semitizmle mücadele, Patriklik, şehit diplomatlarımız, kültürel miras	
Güvenlik ve İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı	GİGY
GİGY-I: Terörizmle mücadele ile bağlantılı konular, örgütlü suçlarla mücadele ile bağlantılı konular, yasadışı uyuşturucu trafiğiyle mücadele ile bağlantılı konular, kanun uygulama ve güvenlik konularında ikili ve çok taraflı işbirliği GİGY-III: Uluslararası terörizmle mücadele, uyuşturucu ve örgütlü suçlarla mücadele, UNODC Faaliyetleri, Paris Paketi, Uluslararası Narkotik Kontrol Kurulu, Uyuşturucu Maddeler Komisyonu, SÖCAK, Pompidou Grubu, GRECO Yolsuzlukla Mücadele Devletler Grubu, Sınırışan Suçlarla Mücadele Sözleşmesinin (SASMUS) uygulanması, BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesinin uygulanması, Diğer uluslararası ve bölgesel örgütlerin örgütlü suçlar ve uyuşturucuyla mücadele, EUROPOL ve INTERPOL faaliyetlerinin izlenmesi, İkili Güvenlik İşbirliği, Jandarma Genel Komutanlığı'nın diğer ülkelerle yürüttüğü temas ve ziyaretler, Ankara Polis Akademisinde okuyan yabancı öğrencilere ilişkin işlemler	
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ÇSGM
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı	AKGY

AKGY-I: İnsan hakları, ülkemizde insan hakları, demokrasi ve temel özgürlüklerin ilerletilmesi alanında yürütülen reform sürecinin ilgili kurumlarla eşgüdüm halinde takibi, Birleşmiş Milletler insan hakları sistemi, ilgili BM kuruluş sözleşme ve denetim organlarına adaylıklar AKGY-II: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın insani boyutu Avrupa Konseyi: Bakanlar Komitesi Delegeler Komitesi Parlamenteler Meclisi (AKPM) Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi (YBYK) İnsan Hakları Komiserliği (İHK) Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK) İrkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI) Kuzey-Güney Merkezi, Venedik Komisyonu AKGY-III: Adalet ve Dışişleri Bakanlıkları Arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Savunmaları ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrasına İlişkin İşbirliği Protokolü” çerçevesinde, Türkiye'nin uluslararası ilişkileri ve dış politikası ile bağlantılı olan konularla ilgili AİHM'ye yapılan başvurular hakkındaki savunmaların hazırlanması ve sürecin takibi, sözkonusu başvurulara ilişkin kararların icrası	
Uluslararası Siyasal Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı Dünya İnsani Zirvesi UKGY-I: BM Güvenlik Konseyi adaylığımız, BM Güvenlik Konseyi adaylıkları ve sair siyasi adaylıklar, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, BM ve Güvenlik Konseyi Reformu, Medeniyetler İttifakı, UNIDROIT, Barış Güçlerine polis katkıları, Coğrafi isimlerin standardizasyonu UKGY-II: Uluslararası acil insani yardımlar (UNRWA ve OCHA dahil), kriz-afet tatbikatları, Uluslararası Kızılhaç/Kızılay Hareketi ve Kızılhaç ile ilişkiler UKGY-III: Dünya Sağlık Örgütü, Türkiye'de yerlerinden olmuş kişiler, Uluslararası İnsancıl Hukuk, Uluslararası Ceza Divanı ve diğer Uluslararası Ceza Mahkemelerine ilişkin seçimler/idari süreçler, çok taraflı uzay/uydular/telekomünikasyon, Uluslararası Posta Örgütü, parlamentolar arası birlik ve çok taraflı parlamenter oluşumlar, dernekler ve vakıflarla ilgili uluslararası işlemler	UKGY
Enformasyon Genel Müdürlüğü	ENGM
Enformasyon Genel Müdür Yardımcılığı EFGY-I: Web sayfaları ve sosyal medya araçları EFGY-II: Kamu Diplomasisi, Bilgi Edinme Hakkı	EFGY

Enformasyon Genel Müdür Yardımcılığı	ENGY
ENGY-I: TRT, Anadolu Ajansı (AA), BYEGM, RTÜK ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ile ilişkiler, yabancı medya mensupları ziyaretleri, yabancı ülkelerin basın-yayın kuruluşları/ haber ajansları ile ulusal radyo ve televizyonlarıyla işbirliği konuları, çekim talepleri (belgesel vb.), Türkiye’de düzenlenen, Bakanlığımızın uhdesine giren uluslararası toplantıların basın düzenlemeleri ENGY-II: Bakanlık açıklama, duyuru, bilgi notu veya soruya cevap konuları, basın toplantıları, basın mensuplarının günlük dış politika konularındaki soru ve bilgi taleplerinin cevaplandırılması, Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Başbakanımızla mülakat talepleri	
Müsteşar Yardımcılığı-İdari ve Mali İşler	MİDY
Antlaşmalar Genel Müdürlüğü	ANGM
Antlaşmalar Genel Müdür Yardımcılığı	AÇGY
Antlaşmalar Genel Müdür Yardımcılığı	ANGY
Bilişim Teknolojileri Daire Başkanlığı	BTED
Merkez ile yurtdışı teşkilatı arasındaki haberleşmeyi yürütmek, gelen ve giden haberleşme evrakının kayıt, tasnif ve dağıtımını sağlamak, bilişim ve haberleşme ihtiyaçları ile bağlantılı yazılımları temin etmek, oluşturmak ve geliştirmek, Merkez ve yurtdışı teşkilatında mevcut bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi ile ilgili işleri yürütmek, haberleşme güvenliğini/siber güvenliği sağlamak ve bu konularda görev üstlenen personelin bilgi teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak düzenli şekilde hizmet içi eğitim almalarını sağlamak, Merkez ile yurtdışı teşkilatı arasında mevcut haberleşme sistemi üzerinden yapılması uygun görülmeyen yazışmaları periyodik kuryeler göndermek suretiyle ulaştırmak ve bunlara dair yazışmaları yürütmek.	
Diplomasi Akademisi Başkanlığı	DİAB
Bakanlıkta göreve başlayan memurlara yönelik temel ve hazırlayıcı eğitim, hizmet içi eğitim ve eğitim programları, diğer Bakanlık ve kamu kurumlarına yönelik dış görev yönlendirme programları, Uluslararası Genç Diplomatlar Programı, diğer ülke Diplomasi Akademileri ile işbirliği ve/veya diplomat değişimine ilişkin mutabakat muhtıraları imzalamak, diğer ülkelerin genç diplomatlarından oluşan heyetlere talep üzerine eğitim programları hazırlamak ve karşılıklı ziyaretler düzenlemek, Bakanlık Tarihçesini yıllık olarak hazırlamak.	

Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı Bakanlık arşivini muhafaza etmek, arşiv sistemini yönetmek ve geliştirmek, gizli içerikli belgelerin belli süreler sonunda araştırmacıların istifadesine açılmasına yönelik olarak gizlilik kaldırma komisyonları oluşturmak ve bunların faaliyetlerini düzenlemek, diğer devletlerle ve uluslararası kuruluşlarla akdedilen antlaşmaların tasnifini ve muhafazasını gerçekleştirmek.	DİAD
İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı Aile Destek Birimi, Dış Maaş, Evrak, Güvenlik Şubesi, İç Maaş, İhtisas Birimleri Şubesi, Kurumsal İletişim, Merkez Personeli Şubesi, Ölçme-Değerlendirme ve Kurumsal Gelişim, Özlük İşleri ve Atamalar Şubesi, Tedavi, Yolluklar-Geçici Görev, Yolluklar-Sürekli Görev, Yurtdışı Sözleşmeli Personel Şubesi	İKAD
Hukuk Müşavirliği Milletlerarası antlaşmaların uygulanması, değiştirilmesi ve sona erdirilmesi konularında görüş bildirmek, milletlerarası hukuktaki gelişmeleri takip etmek. Bakanlığın diğer birimleri tarafından sorulan hukuki sorunlar ile hukuki, mali, cezai sonuçlar doğuracak işlemler hakkında görüş bildirmek. Adli ve idari davalarda bilgi ve belge hazırlamak, adli ve idare davalarda Bakanlığın temsil etmek. Milletlerarası Antlaşmaların Yapılması, Yürürlüğü ve Yayınlanması ile Bazı Antlaşmaların Yapılması İçin Bakanlar Kurulu'na Yetki Verilmesi Hakkındaki Kanun çerçevesinde, uluslararası antlaşmaların (ikili-çok taraflı) onaylama/katılma ve sona erme, değişikliğe uğrama, yürürlük tarihinin tespiti ile ilgili işlemleri, ilgili dairelerle işbirliği içerisinde yürütmek.	HUMŞ
İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı İMAD-I: Bütçe Şubesi, Emlak Şubesi, Satın alma ve Kamulaştırma Şubesi, Yapı İşleri Şubesi İMAD-II: Diplomatik Kargo Şubesi, Evrak, Fiziki Güvenlik Şubesi, İdari Şubesi, İşletme Mühendisliği Şubesi, Sivil Savunma ve Seferberlik Şubesi İMAD-III: Kiralar Şubesi, Ankara Palas, Kreş, Sanat Galerisi, Yurtdışı Hizmet Alımları Şubesi, Yurtdışı Taşıtlar Şubesi İMAD-IV: Ayniyat Şubesi, Levazım Şubesi, Yurtdışı Demirbaş Şubesi	İMAD
Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğü	KOGM

Yurtdışında Yaşayan Vatandaşlar ve Emlak Genel Müdür Yardımcılığı KEGY-I: Vatandaşlarımızın genel nitelikli sorunları ve ilkesel çözümler, vatandaşlarımıza yönelik ayrımcılık, yabancı düşmanlığı ve ırkçılık, uyum ve entegrasyon, vatandaşlarımızın bulundukları ülkedeki siyasi katılımları, anadil eğitimi ve yurtdışında MEB'e bağlı okullar, dini hizmetler, dernekleşme, vatandaşlarımızın işsizlik sorunları, velayet KEGY-II: İkili Sosyal Güvenlik Antlaşmaları, Yurtdışında Bakanlıklar Arası Ortak Kültür Komisyonu (BAOKK) ile görevlendirilen okutman, din görevlileri ve öğretmenler KEGY-III: (Emlak Dairesi) Yabancıların ülkemizde taşınmaz edinimi, vatandaşlarımızın Osmanlı topraklarından kalan şahsi mülkleri, emlak antlaşmaları, emlak komisyon toplantıları (Suriye, Mısır), yurtdışındaki Türk şehitlikleri	KEGY
Göç, İltica ve Vize Genel Müdür Yardımcılığı KVPD: (Konsolosluk Vize Prensipleri Dairesi) Vize rejiminin belirlenmesi ve uygulanması, Vize muafiyeti antlaşmalarının imzalanması, AB ile Vize Serbestisi Diyalogu, e-Vize uygulaması KVUD: (Konsolosluk Vize Uygulamaları Dairesi) Yabancıların çalışma vizelerinin değerlendirilmesi, İçişleri Bakanlığı veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına (ÇSGB) iletilen "Çalışma İzni ve Vize Talebi", "Vize talebi" veya "Vizesi verilen" konulu açık telgrafların incelenmesi ve izlenmesi, yabancı ülke temsilciliklerinde çalışan diplomatik/konsüler statüde olmayan yabancı uyruklu görevlilerin (öğretmen, din görevlisi gibi) ikamet işlemlerinin yürütülmesi KYGİ: (İltica Daire Başkanlığı), İltica konuları, prensip ve uygulamaları, ülkemizde geçici koruma altındaki Suriyelilerin bulunduğu Geçici Koruma Merkezleri'ni ziyaretler KYGK: (Göç Daire Başkanlığı) Göç Yönetimi, İnsan Ticaretiyle Mücadele Entegre Sınır Yönetimi, Geri Kabul Antlaşmaları, AB ile vize muafiyeti süreci, yasadışı göç konuları, Küresel Göç ve Kalkınma Forumu(2014-2015 ülkemizin dönem başkanlığı)	KGGY
Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı KBHD: (Konsolosluk Bilişim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı), e-Konsolosluk hizmeti, makinada okunabilen pasaportların itasına yönelik çalışmalar, Konsolosluk Çağrı Merkezi, Konsolosluk. NET, Konsolosluk.NET ile diğer Bakanlık ve kurumların çevrimiçi	KOGY

sistemleriyle (POLNET, KPS ve UYAP gibi) entegrasyon sağlanması eşgüdüm çalışmaları yürütmek

KOAB: (Konsolosluk İşleri Dairesi Başkanlığı)

Almanya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İspanya, İsveç, İtalya, İrlanda, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Portekiz, Slovakya, Yunanistan, KKTC, Andora, İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Monako, San Marino, Vatikan ile konsolosluk ilişkileri, ikili konsolosluk görüşmeleri

Bu ülkelerle ilgili adli yardımlaşma konuları (tebligat, istinabe, mevzuat talebi, adres tespiti,vb.), Konsolosluk ve adli işbirliği antlaşmaları, adalet bakanlıkları arasında işbirliği protokolleri, adalet bakanının ve yargı organlarının temas ve ziyaretleri, yurtdışındaki tutuklu/hükümlü vatandaşlarımız, Türkiye’de suça karışan/tutuklanan yabancılar, yabancılarla ilgili olaylar, yabancı hükümlüler (olay bildirimleri, cezaevi ziyaret talepleri) suçluların iadesi işlemleri, hükümlü transferleri, sınır dışı edilen Türk vatandaşlarımızın işlemleri, düzenlenen seyahat belgeleri/pasaportlar, vatandaşlarımızın ahvali şahsiye işlemleri (doğum, evlenme, ölüm bildirimi, vb.), cenaze nakli/tereke işlemleri, yabancıların ahvali şahsiye işlemleri (doğum, evlenme ve ölüm kayıt örnekleri, vb.), tedavi/sağlık konuları (yurtdışına tedaviye gönderilen devlet memurlarıyla ilgili yazışmalar, sağlıkla ilgili diğer konular), vatandaşlarımızın ve yabancıların dilekçeleri, vatandaşlarımızın/yabancıların bilgi edinme başvuruları, sabıka kaydı talepleri, yabancı pasaport ve kimlik iadesi, ehliyet/plaka iadeleri, vb. Olağanüstü hallerde vatandaşlarımızın tahliye işlemleri, kayıtların tutulması, çok uyrukluluk-çifte vatandaşlık, el konulan Türk ve yabancı bandıralı gemi ve uçaklar, haciz işlemlerinden kaynaklanan sorunlar

KOAD: (Konsolosluk Orta Doğu Dairesi)

Arnavutluk, BAE, Bahreyn, Bosna Hersek, Bulgaristan, Cezayir, Fas, Filistin, Hırvatistan, Irak, İsrail, Karadağ, Katar, Kosova, Kuveyt, Libya, Lübnan, Makedonya, Mısır, Moritanya, Oman, Romanya, S. Arabistan, Sırbistan, Slovenya, Suriye, Tunus, Ürdün, Yemen,

Bu ülkelerle ilgili adli yardımlaşma konuları (tebligat, istinabe, mevzuat talebi, adres tespiti,vb.), konsolosluk ve adli işbirliği antlaşmaları, adalet bakanlıkları arasında işbirliği protokolleri, adalet bakanının ve yargı organlarının temas ve ziyaretleri, yurtdışındaki tutuklu/hükümlü vatandaşlarımız, Türkiye’de suça karışan/tutuklanan yabancılar, yabancılarla ilgili olaylar, yabancı hükümlüler (olay bildirimleri, cezaevi ziyaret talepleri) suçluların iadesi işlemleri, hükümlü transferleri, sınır dışı edilen Türk vatandaşlarımızın işlemleri, düzenlenen seyahat belgeleri/pasaportlar, vatandaşlarımızın ahvali şahsiye işlemleri (doğum, evlenme, ölüm bildirimi, vb.), cenaze nakli/tereke işlemleri, yabancıların ahvali şahsiye işlemleri (doğum,

evlenme ve ölüm kayıt örnekleri, vb.), tedavi/sağlık konuları (yurtdışına tedaviye gönderilen devlet memurlarıyla ilgili yazışmalar, sağlıkla ilgili diğer konular), vatandaşlarımızın ve yabancıların dilekçeleri, vatandaşlarımızın/yabancıların bilgi edinme başvuruları, sabıka kaydı talepleri, yabancı pasaport ve kimlik iadesi, ehliyet/plaka iadeleri, vb., olağanüstü hallerde vatandaşlarımızın tahliye işlemleri, kayıtların tutulması

KOAF: (Konsolosluk Afrika ve Asya Dairesi)

Afganistan, ABD, Arjantin, Avustralya, Bangladeş, Brezilya, ÇHC, Endonezya, Etiyopya, Fildişi Sahilleri, Filipinler, Gana, Güney Afrika Cum., Hindistan, İran, Japonya, Kanada, Kenya, Kolombiya, Kongo, Kore, Kostarika, Küba, Malezya, Meksika, Namibya, Nepal, Nijerya, Pakistan, Paraguay, Peru, Senegal, Singapur, Somali, Sudan, Şili, Tanzanya, Tayland, Tayvan, Uruguay, Venezuela, Vietnam, Yeni Zelanda

Bu ülkelerle ilgili adli yardımlaşma konuları (tebligat, istinabe, mevzuat talebi, adres tespiti,vb.), konsolosluk ve adli işbirliği antlaşmaları, adalet bakanlıkları arasında işbirliği protokolleri, adalet bakanının ve yargı organlarının temas ve ziyaretleri, yurtdışındaki tutuklu/hükümlü vatandaşlarımız, Türkiye’de suça karışan/tutuklanan yabancılar, yabancılarla ilgili olaylar, yabancı hükümlüler (olay bildirimleri, cezaevi ziyaret talepleri) suçluların iadesi işlemleri, hükümlü transferleri, sınır dışı edilen Türk vatandaşlarımızın işlemleri, düzenlenen seyahat belgeleri/pasaportlar, vatandaşlarımızın ahvali şahsiye işlemleri (doğum, evlenme, ölüm bildirimi, vb.), cenaze nakli/terake işlemleri, yabancıların ahvali şahsiye işlemleri (doğum, evlenme ve ölüm kayıt örnekleri, vb.), tedavi/sağlık konuları (yurtdışına tedaviye gönderilen devlet memurlarıyla ilgili yazışmalar, sağlıkla ilgili diğer konular), vatandaşlarımızın ve yabancıların dilekçeleri, vatandaşlarımızın/yabancıların bilgi edinme başvuruları, sabıka kaydı talepleri, yabancı pasaport ve kimlik iadesi, ehliyet/plaka iadeleri, vb., olağanüstü hallerde vatandaşlarımızın tahliye işlemleri, kayıtların tutulması

KODA (Konsolosluk Orta Asya, Doğu Avrupa ve Amerika Dairesi)
Azerbaycan, Belarus, Belize, Ermenistan, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Kolombiya, Moğolistan, Moldova, Özbekistan, Rusya Federasyonu, Tacikistan, Türkmenistan, Ukrayna,

Bu ülkelerle ilgili adli yardımlaşma konuları (tebligat, istinabe, mevzuat talebi, adres tespiti,vb.), Konsolosluk ve adli işbirliği antlaşmaları, adalet bakanlıkları arasında işbirliği protokolleri, adalet bakanının ve yargı organlarının temas ve ziyaretleri, yurtdışındaki tutuklu/hükümlü vatandaşlarımız, Türkiye’de suça karışan/tutuklanan yabancılar, yabancılarla ilgili olaylar, yabancı hükümlüler (olay bildirimleri, cezaevi ziyaret talepleri) suçluların iadesi işlemleri, hükümlü transferleri, sınır dışı edilen Türk vatandaşlarımızın işlemleri, düzenlenen seyahat belgeleri/pasaportlar, vatandaşlarımızın

ahvali şahsiye işlemleri (doğum, evlenme, ölüm bildirimi, vb.), cenaze nakli/tereke işlemleri, yabancıların ahvali şahsiye işlemleri (doğum, evlenme ve ölüm kayıt örnekleri, vb.), tedavi/ sağlık konuları (yurtdışına tedaviye gönderilen devlet memurlarıyla ilgili yazışmalar, sağlıkla ilgili diğer konular), vatandaşlarımızın ve yabancıların dilekçeleri, vatandaşlarımızın/yabancıların bilgi edinme başvuruları, sabıka kaydı talepleri, yabancı pasaport ve kimlik iadesi, ehliyet/plaka iadeleri, vb., olağanüstü hallerde vatandaşlarımızın tahliye işlemleri, kayıtların tutulması

KOPR (Konsolosluk Prensipler Daire Başkanlığı), Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi'nin Uygulanması, Mevzuatla İlgili Konular (Türk Vatandaşlığı Kanunu, Pasaport Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu, Türk Medeni Kanunu), 5203 sayılı Kanunla Tanınan Hakların Kullanılmasına İlişkin Belgeyle ilgili konular, konsolosluk ilişkileri alanındaki tüm çok taraflı toplantı ve konferanslar, Milletlerarası Ahvali Şahsiye Komisyonu (CIEC) Toplantıları ve Uygulamaları, Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı, tüm konsolosluk işlemlerine ilişkin ilke konuları, kararları, yeni konsolosluk konsepti ve uygulaması, konsolosluk konularında hizmet içi eğitim, fahri konsolosluklarla ilgili işlemler, resmi belgelerin Bakanlığımızca tasdik işlemleri, ülkemizin açacağı yeni başkonsolosluklar, Türk soyluların işlemleri, komşu ülkeler başkonsoloslar toplantısı, Batı Avrupa Başkonsoloslar Toplantısı, Almanya Başkonsoloslar Toplantısı

Protokol Genel Müdürlüğü

PRGM

Protokol Genel Müdür Yardımcılığı-Diplomatik İşlemler

PDGY

Diplomatik ayrıcalık ve bağışıklıklar, yabancı misyonların gayrimenkul, satın alma, kiralama, taşınma ve tadilat işlemleri, yabancı misyon mensuplarının kimlik kartları, havalimanı giriş kartları, silah izinleri, Türk ve yabancı askeri ataşelerin atanmasıyla ilgili işlemler, yabancı misyonlar ile yurtdışındaki temsilciliklerimizin güvenliklerinin sağlanması, Büyükelçilerimiz için hazırlanan güven ve geri çağırma mektupları, muvazzaf/fahri başkonsolos ve konsoloslarımızın atama belgeleri, yabancı muvazzaf/fahri başkonsolos ve konsolosların buyrultu belgeleri ile onay ve yetki belgelerinin düzenlenmesi, yabancı misyonların vergiden muaf mal ve hizmet alımları, vergi konularında talep ve sorunlarının incelenmesi, Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi çerçevesinde diplomatik kargo ve kurye konuları, yabancı misyonların telsiz ve frekans işlemleri, diplomatik misyonların trafik cezaları, diplomatik misyonlar ve mensuplarına ilişkin adli tebligatlar, diplomat eşleri ve çocuklarının çalışmasına ilişkin "İkili İstihdam Antlaşmaları", eşlerin çalışmasına ilişkin izin işlemleri, diplomatik pasaportlar ve bunlara ilişkin vize notaları, yabancı misyon mensuplarının araç ithali, devri ve diplomatik plaka işlemleri, diplomatik ve konsüller listelerin hazırlanması ve güncellenmesi

Protokol Genel Müdür Yardımcılığı

PRGY

Başbakanımızın yurtdışı ziyaretleri, konuk Başbakanların ülkemizi ziyaretleri, resmi görüşmelerin hazırlığı ve yemek düzenleri, uluslararası zirveler ve konferansların düzenlenmesi(PRTY ile işbirliği içerisinde), yabancı büyükelçiler için agreman işlemleri, Ankara’da göreve başlayan yabancı büyükelçilerin protokol işlemleri (havalimanında karşılama, güven mektubu örneklerinin sunumu, güven mektubu töreni, Anıtkabir töreni), görevinden ayrılmakta olan büyükelçilerin protokol işlemleri (Sayın Müsteşar Yardımcısı tarafından veda yemeği verilmesi, veda ziyaretleri, ülkeden ayrılışında uğurlanması), yabancı büyükelçilerin randevu talepleri. Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın TBMM Başkanı, Sayın Başbakan, Sayın Genelkurmay Başkanı, Sayın Bakanlar Kurulu Üyeleri, Sayın Valiler ve Sayın Belediye Başkanlarıyla görüşme talepleri (Diğer randevu talepleri ilgili dairesinin görev alanına girmektedir), mukim büyükelçiliklerin milli gün davetlerine üst düzey zevatın katılımının koordinasyonu (PRTY ile işbirliği içerisinde), protokol konularında bakanlığımız, diğer bakanlık ve kamu kuruluşlarından gelen eğitim taleplerin karşılanması, törenler

Protokol Genel Müdür Yardımcılığı

PRTY

Cumhurbaşkanımızın yurtdışı ziyaretleri, konuk devlet adamlarının ülkemizi ziyaretleri, Sayın Bakanımızın yurtdışı ziyaretleri, resmi görüşmelerin hazırlığı ve yemek düzenleri, uluslararası zirveler ve konferansların düzenlenmesi, yabancı konukların VİP salonlarını kullanması, Cumhurbaşkanımıza, Başbakanımıza, Meclis Başkanımıza ve Bakanımıza muhatap kutlama, taziye mesajları ile diğer ülkelerin milli gün tebrik mesajları, mukim büyükelçiliklerin milli gün davetlerine üst düzey zevatın katılımının koordinasyonu

Strateji Geliştirme Başkanlığı

STGB

İDDB: İhale Değerlendirme Dairesi Başkanlığı; ihale belgelerinin mevzuata uygunluğu hususunun gözden geçirilmesi suretiyle teknik destek sağlaması, Bakanlığımızca yapılacak büyük çaplı satın alma işlemlerinde mevzuata uygunluk hususunun gözden geçirilmesi suretiyle teknik destek sağlanması

İKDB: İç Kontrol Daire Başkanlığı; iç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması, geliştirilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi. İç kontrol uygulamaları ve mali mevzuatın uygulanması konuları, İç ve dış denetim raporlarının izlenmesi, ön mali kontrol görevi

MDDB Muhasebe-Denetim Dairesi Başkanlığı; Mahsuplar Şubesi, dış temsilciliklerimizin yaptığı harcamaların ve mahsup bildirimlerinin kontrolü, mahsup evrakının DSAY’a sevk edilerek, temsilciliklerimize gönderilen avansların kapatılmalarının sağlanması

MYDB: Mali Yönetim Dairesi Başkanlığı; Bakanlığımız bütçe kanunu tasarısı ile bir önceki mali yıl kesin hesap kanun tasarısının hazırlanması, Ayrıntılı Harcama Programının (AHP) hazırlanması, harcama birimlerinin, revize, serbest bırakma, aktarma, yedek ödenek ihtiyaçlarının değerlendirilerek, aktarma ve revize işlemleri ile konvertibl olmayan konsolosluk gelirlerine ilişkin özel ödenek kaydı işlemlerinin gerçekleştirilmesi, ödeneklerin tahsisi, takibi ve kontrolü, yatırım programı hazırlıklarının koordinasyonunun sağlanması, uygulama sonuçlarının izlenmesi ve yıllık yatırım değerlendirme raporlarının hazırlanması, Bakanlığımız nakit talep ihtiyacının Hazine Müsteşarlığı'na bildirilmesi, diğer idareler nezdindeki mali iş ve işlemlerin yürütülmesi, “Kişilerden Alacaklar” dosyasının ve tahsilatlarının takibi, Bakanlığımız “Altı Aylık Faaliyet ve Beklenti” raporları, harcama birimlerinin üçer aylık dönemlerde harcama ve ödenek durumlarını gösteren faaliyet ve bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin raporların düzenlenmesi SYDB: Stratejik Yönetim Dairesi Başkanlığı; Bakanlığın stratejik yönetim anlayışının geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak, dış temsilciliklerimizin ödenekleri, hesap verilebilirlik ve şeffaflık ilkeleri açısından bir önceki mali yıla ait Bakanlığımızın faaliyet raporunun hazırlanması ve kamuoyuna sunulması.	
Tercüme Dairesi Başkanlığı	TRCD
Uluslararası Hukuk Genel Müdürlüğü	UHGM
Uluslararası Hukuk Genel Müdür Yardımcılığı	UHGY
Antalya Temsilciliği Edirne Temsilciliği İstanbul Temsilciliği İzmir Temsilciliği Gaziantep Temsilciliği	
Müsteşar Yardımcılığı-Kültür, Doğu Avrupa ve Asya İşleri	MKAY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	APGM
Doğu Asya Genel Müdür Yardımcılığı	ADGY
Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC), Japonya, Kore Cumhuriyeti (Güney Kore),Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (Kuzey Kore)	
Güneydoğu Asya ve Pasifik Genel Müdür Yardımcılığı	APGY
Ada Devletleri: (Papua Yeni Gine, Kiribati, Marshall Adaları, Nauru, Solomon Adaları, Vanuatu, Doğu Timor, Fiji, Samoa, Tonga, Tuvalu), Avustralya, Bruney, Endonezya, Filipinler, Kamboçya, Laos, Malezya, Myanmar, Singapur, Tayland, Vietnam, Yeni Zelanda, Güneydoğu Asya Ülkeleri İş Birliği Örgütü (ASEAM) ASEM	

Çanakkale Savaşlarının Yıldönümü Kutlamaları Koordinatörlüğü	ÇSYD
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ASGM
Doğu Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı	DAGY
Belarus, Moldova, Rusya Federasyonu, Ukrayna, Avrasya Ekonomik Topluluğu, Ortak Güvenlik Antlaşması Örgütü (OGAÖ)	
Orta Asya ve Kafkasya Genel Müdür Yardımcılığı	KOAY
Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan, Ahıska Türklerinin ata yurtlarına geri dönüş süreci, Güney Kafkasya'daki bölgesel ihtilaflar (Yukarı Karabağ, Abhazya ve Güney Osetya), Güney Kafkasya'daki bölgesel işbirliği ve girişimler, Şangay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ), Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi, Hazar Denizinin Statüsü	
Başbakanlık Tanıtma Fonu Kurulu Dışişleri Temsilciliği	BTFT
Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İşler Genel Müdürlüğü	TKGM
Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	KİGY
Kültür, bilim, gençlik ve spor alanlarında ikili işbirliği antlaşmaları, ikili kültür istişareleri (Almanya ile Daimi Kültür Komisyonu, Avusturya ile Kültürel İşbirliği Sürekli Danışma Mekanizması), Bilim konuları, arşivler arası işbirliği, Türkiye bursları, Türkiye-Almanya "Ernst Reuter Girişimi", yurtdışında düzenlenen ikili ve çok taraflı kültürel etkinlikler, kültür ve sanatla ilgili kongre/konferans ve yarışmalar, yurtdışındaki Türk film haftaları ve uluslararası film festivalleri, 23 Nisan Uluslararası Çocuk Şenliği, Nevruz ve Şeb-i Aruz törenleri, MEB bağlantılı eğitim konuları (Eğitim Bakanı ziyaretleri/kardeş okullar), ikili eğitim antlaşmaları, ikili eğitim istişareleri (Türk-Türkmen Konseyi, Fransa ile Eğitim ve Dil Ortak Komisyonu), gençlik faaliyetleri, Kültür ve Turizm Bakanı ziyaretleri (Turizm içerikli ziyaretler hariç), kütüphaneler arası işbirliği, yurtdışında düzenlenen kitap fuarları, Suna Çokgür Ilıcak Sanat Galerisi Sergileri	
Kültürel Diplomasi Genel Müdür Yardımcılığı	KÜGY
Yükseköğretim/üniversitelerarası işbirliği, diploma denklik işlemleri, kardeş şehir ve belediyeler arası antlaşmalar, spor faaliyetleri (Ağrı Dağı tırmanma izinleri dahil), Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri, kültür merkezlerinin kurulmasına ilişkin antlaşmalar, Türkiye'deki yabancı kültür merkezleri, Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı temsilcilikler destekli okullar, yurtdışındaki Türkiye çalışmaları kürsü ve merkezleri, Türkoloji Bölümleri, Türkiye'deki/yurtdışındaki ortak üniversiteler, dış yükseköğretim politikasının eşgüdümü, UNESCO, Avrupa Konseyi, AB, EİT, KEİ, GDAÜ ve diğer uluslararası	

kuruluşlar çerçevesindeki kültür ve bilim konuları, TÜRKSOY, kültürler arası ve dinler arası diyalog, tarihi eser kaçakçılığı, yurt içerisinde ve yurt dışında düzenlenen tarihi eser sergileriyle ilgili konular, yurt dışındaki Türk kültür varlıklarının onarımı, devlet arşivlerinde araştırmalar, kazı ve yüzey araştırmaları, sualtı araştırmaları, film ve fotoğraf çekimleri	
Yurtdışı Tanıtım Genel Müdür Yardımcılığı Tanıtım amacıyla yurtdışında düzenlenen Türk Kültür Yılları/Mevsimleri (ÇHC, Katar, Avustralya, Hindistan vb.), diplomatik ilişki tesisinin kutlamaları/kültürel boyut (Hollanda, Polonya, Finlandiya vb.), tanıtım amacıyla yurtdışında düzenlenen sergiler (Güvenli Liman Türkiye Sergisi), Türkiye'nin katıldığı geniş kapsamlı festivaller (ARCO, Madrid, Europalia vb.), Merkez Bankası Koleksiyonu'ndan seçkilerle yurtdışında düzenlenen sergiler, hatıra pul ve para basımı (Hollanda, ÇHC, Polonya, Avustralya vb.), Uluslararası Sergiler Bürosu (BIE), Uluslararası Bahçe Bitkileri Üreticileri Birliği-AIPH, Dünya Sergileri (World EXPO; EXPO 2015 Milano, EXPO 2020 Dubai), Uluslararası Sergiler (EXPO; EXPO 2017 Astana), Uluslararası Botanik Sergileri (2016 Expo Antalya), Türkiye'yi kültürel tanıtıcı yazılı ve görsel malzeme temini ve dağıtımı, prestij kitapları temini ve dağıtımı, devlet nişan ve madalyaları, Dışişleri Bakanlığı Üstün Hizmet Ödülü	TAGY
Müsteşar Yardımcılığı-Orta Doğu ve Asya-Pasifik İşleri	MOAY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	AFGM
Batı Afrika Genel Müdür Yardımcılığı Angola, Benin, Burkina Faso, Cabo Verde, Çad, Ekvator Ginesi, Fildişi Sahili, Gabon, Gambia, Gine, Gine-Bissau, Kamerun, Kongo Cumhuriyeti, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Liberya, Orta Afrika Cumhuriyeti, Malavi, Nijer, Nijerya, Sao Tome ve Principe, Sierra Leone, Togo, Zambiya, Zimbabwe	AFBY
Doğu Afrika Genel Müdür Yardımcılığı Afrika Birliği, Türkiye – Afrika Ortaklık Süreci, Botsvana, Burundi, Cibuti, Eritre, Etyopya, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Sudan, IGAD, Kenya, Komorlar, Lesotho, Magadaskar, Mauritius, Mozambik, Namibya, Ruanda, Seyşeller, Somali, Sudan, Güney Sudan, Svaziland, Tanzanya, Uganda, SADC, COMESA, EAC, IGAD, Somali Yüksek Düzeyli Ortaklık Forumu, Somali-Somaliland Görüşmeleri Özel Temsilciliği	AFDY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	GAGM
Güney Asya Genel Müdür Yardımcılığı Afganistan, Ankara Üçlü Süreci, Bangladeş, Butan, Hindistan, İran, Maldivler, Nepal, Pakistan, Sri Lanka, İstanbul Süreci, Ankara Üçlü	GAGY

Süreci, SAARC (Güney Asya Bölgesel İşbirliği Teşkilatı)	
Irak İle İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı	IRGY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü İİT, EİT ve D8 Genel Müdür Yardımcılığı	OAGM İEDY
İslam İşbirliği Teşkilatı Siyasi Boyut, İslam Fıkıh Akademisi (IFA), İslam Dayanışma Fonu (ISF), İİT Diyalog ve İşbirliği Gençlik Forumu (ICFY- DC), Bütçesel Konular, İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik Boyut, İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK), İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC), İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRIC), İslam İşbirliği Teşkilatı Kültürel Boyut, İslam Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (ISESCO), İslam Sanat, Tarih ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA), İslam Teknoloji Üniversitesi (ITU), İİT Bağımsız Daimi İnsan Hakları Komisyonu (BHİDK), Gelişen 8 Ülke Teşkilat (D8), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), İİT 13. İslam Zirvesi Koordinatörlüğü	
Ortadoğu Genel Müdür Yardımcılığı	OAGY
Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Filistin, İslam İşbirliği Teşkilatı, İsrail, Katar, Körfez İşbirliği Konseyi, Kuveyt, Suudi Arabistan, Umman, Ürdün, Yemen, Ortadoğu Barış Süreci, KİK	
Ortadoğu Genel Müdür Yardımcılığı	OKGY
Cezayir, Fas, Libya, Mısır, Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinde dönüşüm ve demokratikleşme süreci, 'Arap Baharı' GODKA, Tunus, Türk-Arap İşbirliği Forumu, Türkiye-Arap Ligi ilişkileri	
Ortadoğu Genel Müdür Yardımcılığı	SLGY
Lübnan, Suriye	
Müsteşar Yardımcılığı-İkili Siyasi İşler	MUKY
İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü	ALGM
Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALGY
ABD, Kanada	
Amerika Genel Müdür Yardımcılığı	ALKY
Amerikan Devletleri Örgütü (ADÖ), Arjantin, Bolivya, Brezilya, CARICOM, Ekvador, Guyana, Güney Ortak Pazarı (MERCOSUR), Karayip Devletleri Birliği (ACS), Kolombiya, Küba, Meksika, Paraguay, Peru, Surinam, Şili, Uruguay, Venezuela, Pasifik İttifakı, ADÖ, UNASUR, CARICOM, OECS, Parlatino, Parlandino, Parlacen, CELAC/ECLAC, SICA	
İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık –Hudut Genel Müdürlüğü	KDGM

DHGY-I (Havacılık Dairesi Başkanlığı)

Ege ve Akdeniz hava sahası meseleleri, çok taraflı sivil havacılık konuları, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO), Avrupa Sivil Havacılık Konferansı (ECAC), Avrupa Sivil Havacılık Teşkilatı (EUROCONTROL), Avrupa Hava Güvenliği Ajansı (EASA) ile ilişkiler, NATO’da havacılık ile ilgili konuların takibi, AB ile havacılık alanındaki ilişkiler, İkili Sivil Havacılık İlişkileri: İkili havacılık ulaştırma antlaşmaları - VIP/askeri/sivil uçuş izinlerinin alınması ve verilmesi.

DHGY-II (Denizcilik Dairesi Başkanlığı)

Ege Sorunları, istikşafı görüşmeler, karasuları, kıta sahanlığı, silahsızlandırılmış statüdeki Doğu Ege Adaları, Kardak, coğrafi formasyonlar, arama-kurtarma (SAR) ve NAVTEX alanlarının tespiti / SAR faaliyetleri, Güven Artırıcı Önlemler (GAÖ) süreci, karşılıklı notalar (ihlal-taciz), Türk Boğazları, Boğazlardan askeri gemi geçişleri, Montrö Sözleşmesinin tatbiki, Türk Boğazlarında seyir güvenliği, MARMARAY tüp tünel projesi, Türk Boğazları Gemi Trafik Hizmetleri Sistemi (VTS) / Boğazlardaki Seyrüsefer, GKRY / KKTC bağlamında deniz alanları ve denizciliği ilgilendiren meseleler, Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) bünyesindeki toplantılar ve faaliyetler (çevre boyutu ESGY’nin uhdesindedir), çok taraflı denizcilik girişimleri (Akdeniz-Karadeniz Port State Control Memorandumları, sahil güvenlik işbirliği), deniz yetki alanlarımızda bilimsel ve petrol/doğalgaz arama amaçlı araştırmalar, deniz yetki alanlarının belirlenmesi, ikili deniz yetki alanları sınırlandırma görüşmeleri, ikili denizcilik istişareleri / ikili denizcilik antlaşmaları, denizcilik sektörüne ilişkin konular, üçüncü ülkeler arasındaki deniz yetki alanı ihtilafları ve sınırlandırma müzakereleri, uluslararası deniz hukuku, BM Deniz Hukuku Sözleşmesi, Karadeniz-Akdeniz güvenliği, Konteyner Güvenliği Girişimi (CSI), Uluslararası Gemi ve Liman Tesisleri Güvenliği (ISPS) Kodu, uluslararası seyir, hidrografi ve oşinografi konuları, gemi adamlarına ilişkin hususlar (STCW Sözleşmesi gibi), Karadeniz sahilдарı arasında ortak AIS sistemi kurulması, AB’nin Akdeniz için entegre denizcilik politikası, Somali açıklarındaki deniz haydutluğu faaliyetleri, Korsanlıkla Mücadele Temas Grubu çalışmaları.

DHGY-III (Hudut Dairesi Başkanlığı)

Kara hudutlarına ilişkin genel konular ve komşu ülkelerle antlaşmalar, hudut olayları, ihlalleri ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların giderilmesine yönelik faaliyetler, kara hudutlarının yeniden işaretlemesi (Rödemarkasyon) , hudut hattının yerine ilişkin antlaşmazlıkların çözümü ve hudut işaretlerinin kontrolü, bakımı, onarımı ve ihyasına ilişkin çalışmalar, kara hudutlarına ilişkin

konularda komşu ülkelerle, Dışişleri Bakanlıkları ve yerel hudut makamları başkanlıklarında gerçekleştirilen toplantılar, yeni kara hudut kapılarının açılması sürecinde komşu ülkelerle koordinasyonun sağlanması, kara hudut bölgelerinde hava fotoğrafçılığı, harita yapımı, doğal kaynakların araştırılması, zirai mücadele ve benzeri teknik amaçlarla yapılacak uçuşlar konusunda komşu ülkelerle yapılacak koordinasyonun sağlanması, bu kapsamdaki antlaşmalara ilişkin konular

Kuzeydoğu Akdeniz Genel Müdür Yardımcılığı

KDGY

KDGY-I Kıbrıs Siyasi İşler Dairesi Başkanlığı

Müzakere süreci ve BM/BM Sekreteryası ile ilişkiler, BM Kıbrıs Misyonu ile ilişkiler, KKTC Müzakere Heyeti ile temaslar, ara bölge/geçişler, UNFICYP'le ilişkiler, teknik komiteler, uluslararası örgütlerde Kıbrıs Sorunu, KKTC'nin temsili, hak ve çıkarlarının takibi, KKTC'nin dış temsilcilikleri, GKRY'nin temsil kabiliyeti konusunda girişimler, GKRY ile ilişkiler, çekince mektupları, GKRY'de ve ülkemizde yapılan toplantılara katılımıla bağlantılı konular, AB bağlamında Kıbrıs sorunu, Ek Protokol, KKTC-AB ilişkileri, İslam Konferansı Örgütü'nün faaliyetleri, KKTC Siyasi Konular, TC-KKTC siyasi ilişkiler, üçüncü ülkelerle ilişkiler tanıtım faaliyetleri

KDGY-II

Yunanistan genel, siyasi ve ekonomik gelişmeleri, Yunanistan'la ikili siyasi (Ege sorunları hariç), ekonomik ve kültürel ilişkiler ve kültür mirası, Lozan Antlaşması çerçevesinde azınlık konuları, On İki Ada'da yaşamakta olan soydaşlarımıza ilişkin hususlar

KDGY-III

Türkiye-KKTC ekonomi ve mali işbirliği, ortak komite, teknik heyet, KKTC ekonomik ve sosyal konular, KKTC'nin Türkiye ve üçüncü ülkelerle ticaretinde yaşanan sorunlar, KKTC ekonomisinin izlenmesi, KKTC'nin üçüncü ülkelerle ekonomik ilişkileri, KKTC'de iç siyasi gelişmelerin takibi, Türkiye-KKTC siyasi ilişkileri ve ziyaretler, KKTC'de yükseköğrenim ile ilgili konular ve Türkiye ile işbirliği, KKTC'de eğitim gören ve çalışan vatandaşlarımızla ilgili konular, KKTC vatandaşlarının ülkemizdeki hakları, teknik ziyaretler, Kıbrıs Sorunu ve uluslararası hukuk, uluslararası mahkemelerdeki davalar, insani konular, insan hakları, BM İnsan Hakları Komitesi'nde Kıbrıs, uluslararası insani yardım kuruluşlarında Kıbrıs konusu, kayıp şahıslar, Avrupa Konseyi'nde Kıbrıs, AIHM'nde görülen davalar, taşınmaz mal-karşılıklı mülkiyet talepleri ile ilgili konular, KKTC'de yaşayan azınlıklar ve GKRY'de yaşayan Kıbrıs Türkleri, kültürel miras ile ilgili konular, hukuki çalışmalar, Vakıflar, askeri konular, UNFICYP ile ilişkiler, GKRY silahlanması, RMMO faaliyetleri,

tatbikatlar, AGİT, silahsızlanma	
Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü (NGGB, NATO Dışışleri Bakanları Toplantısı Türk Görev Gücü)	UGGM
NATO ve Avrupa-Atlantik Güvenlik ve Savunma İşleri Genel Müdür Yardımcılığı	UNGY
UNGY-I Güneydoğu Avrupa Savunma Bakanları Süreci (SEDM-CC), NATO ve Avrupa-Atlantik Güvenliği İkili siyasi askeri işleri, NATO Savunma Bakanları toplantıları, Savunma Siyaseti Direktörleri Toplantıları, hareketler (Okyanus Kalkanı – Korsanlıkla Mücadele, Aktif Çaba, Somali/AMISOM, KFOR/Kosova, Irak'taki NATO Hücresi), Suriye, BM Barışı Koruma Harekatları, Barışı Destekleme Harekatları Konsepti, NDPP-yetenek gelişimi, siyasi yönerge, akıllı savunma, Bağlantılı Kuvvetler Girişimi, Savunma Siyaseti ve Planlaması Komitesi (savunma dönüşümü, Şikago Savunma Paketi, girdi-çıkı ölçüleri, edinilen dersler, kullanılabilirlik, vb), siber savunma, kapsamlı yaklaşım ve istikrar-yeniden imar, İttifak Deniz Stratejisi, liman ziyaretleri, NATO Komuta ve Kuvvet Yapısı, NATO Mukabele Kuvveti, Mükemmeliyet Merkezleri, Askeri Komite, SACEUR/ACO – SACT/ACT konuları, NATO Savunma Koleji-NATO Okulu Oberammergau, NATO Tatbikatları, Türk-Yunan sorunları-GAÖ'ler-“Noble Archer”, müttefik donanmalarının Karadeniz'e geçişi, Kıbrıs, NATO-AB ilişkileri, AB misyonları, AB Savunma Bakanları Toplantıları, NATO-AB Yetenekler Grubu, Avrupa Jandarma Kuvveti, Avrupa Amfibi Girişimi, Avrupa Uzay Ajansı, Konsey Karar Kağıtları ve Tutanakları, Beyaz Kitap/NATO'ya ilişkin değerlendirmeler, NATO'da istihbarat konuları, (tehdit değerlendirmesi, sivil ve askeri istihbarat komiteleri, NATO İstihbarat Yönetimi, istihbarat raporları), NRC(TER), terörizm UNGY-II NATO Zirveleri, NATO Dışışleri Bakanları toplantıları, NATO Genel Sekreterinin Türkiye ziyareti, NATOPA, APAG, NATO'nun uluslararası örgütlerle ilişkileri (AB hariç), siyasi-askeri danışmalar, NATO ortaklıklar, emanet fonları, kamu diplomasisi, ISAF-ITAM, Afganistan'dan geri intikal, enerji güvenliği. UNGY-II NATO ve Avrupa-Atlantik Güvenliği İkili Siyasi-Askeri İlişkiler UNGY-IV Bakanlar Kurulu Kararları istihsalı, altyapı, tesisler, vergi muafiyeti, mevzuat, Bakanlıklararası Altyapı Kurulu (BEK), MİM, Yatırım	

Komitesi (IC), Yetenek Paketleri (CP), NSIP, ihale duyuruları, firma yeterlilik talepleri, RPPB, kaynakların önceliklendirilmesi – ortak fonlar, IBAN, bütçe komitesi (sivil ve askeri bütçeler), katkı payları, ödeme çağrıları, kurlar, yeni karargah binası, Lojistik Komite (LC), stratejik taşımacılık/ulaştırma, NATO Ajansları, ajansların reformu, Tedarik Ajansı, (NETMA, NAHEMA, NAGSMA, NAMEADSMA), NSPA-Destek Ajansı (NAMSA, NAMA, CEPMA), NCIA-Muhabere ve Bilgi, Ajansı (NACMA, NC3A, NCSA), Standardizasyon Ajansı ve Komitesi, BICES, NAPMA-Havadan Erken Uyarı ve Kontrol Prog.Ajansı, AWACS, NATO Bilim ve Teknoloji Örgütü (R&T Ajansı, NURC), Von Karman Enstitüsü , bilim bütçeleri, SPS–Barış ve Güvenlik İçin Bilim, Petrol Komitesi, silahlanma/silah alımı antlaşmaları, CNAD ve alt grupları, JISR / AGS, OCCAR, HIP Helikopter Görev Gücü (HTF) – MHI, NRC(HELI), genel savunma sanayii/silahlanma projeleri, IDEF, A400M, JSF Hava ve Füze Savunması Komitesi (AMDC), NRC/CAI, Hava Polisliği-ASDE, Hava Trafik Yönetimi (ATMC), EUROCONTROL, ICAO

UNGY-V

Sivil Olağanüstü Hal Planlaması (CEPC), NATO Kriz Mukabele Sistemi ve Elkitabı CMX, EADRCC, Harekatlar ve Tatbikatlar Komitesi (COEC), Güvenlik Komitesi, Arşiv Komitesi, Atomal Güvenlik Belgeleri/Kleranslar.

AGİT, Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma Genel Müdür Yardımcılığı

USGY

USGY-I

Kitle İmha Silahları (Genel), Kimyasal Silahlar Sözleşmesi (CWC), Biyolojik ve Toksin Silahlar Sözleşmesi (BTWC), Avustralya Grubu (AG), Belirli Konvansiyonel Silahlar Sözleşmesi (CCW), Ottawa Sözleşmesi/Anti-Personel Kara Mayınları, Demet Nitelikli Mühimmat Sözleşmesi (CCM), Füze Teknolojisi Kontrol Rejimi (MTCR), Lahey Davranış İlkeleri Rehberi (HCOC), Wassenaar Düzenlemesi (WA), Küçük ve Hafif Silahlar (SALW), Kitle İmha Silahlarının Yayılmasına Karşı Güvenlik İnisiyatifi (PSI), kontrollü malzeme ve teknolojilerin ihracat ve tanıtım izinleri, ihracat kontrolleri ve ihbarlar, ulusal ihracat kontrol mevzuatları, ABD ile İhracat Kontrol ve Sınır Güvenliği Antlaşması (EXBS), diğer ihracat kontrol ve sınır güvenliği girişimleri, ihracat kontrolüne yönelik eğitim programları ve çalıştaylar, BM, NATO ve AB gündemindeki silahsızlanma ve yayılmanın önlenmesi konuları, silahların kontrolü ve silahsızlanma alanında ikili istişareler, özel silahsızlanma kuruluşları ile ilişkiler, taktik balistik füzeler ve füze denemeleri

USGY-II

Nükleer silahsızlanma ve yayılmanın önlenmesi konularının küresel, bölgesel ve ikili düzeylerde takibi, İran, Suriye ve Kuzey Kore'nin

nükleer programları, Hindistan, Pakistan ve İsrail'in nükleer yetenekleri, Orta Doğu'da nükleer silahlardan arındırılmış bölge ihdası, nükleer kaçakçılık ve terörizmin önlenmesi (GICNT ve diğer çok taraflı girişimler), uzayın silahsızlandırılması, Nükleer Güvenlik Zirvesi Süreci, Avustralya-Japonya yayılmanın önlenmesi girişimi, Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması Gözden Geçirme Konferansı, Nükleer Denemelerin Kapsamlı Yasaklanması Antlaşması Örgütü, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı, Nükleer Tedarikçiler Grubu, Zangger Komitesi, BM Silahsızlanma Konferansı, BM Genel Kurulu Birinci Komitesi, BM, NATO ve AB gündemindeki nükleer silahsızlanma ve yayılmanın önlenmesi konuları

USGY-III

AGİT ve Çoktaraflı Güvenlik Düzenlemeleri Dairesi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), AGİT Güvenlik İşbirliği Forumu (AGİF), AGİT Parlamenter Asamblesi (AGİT PA), Viyana Belgesi (VB 99), Avrupa Konvansiyonel Kuvvetler Antlaşması (AKKA), Açık Semalar Antlaşması (ASA), Dayton Antlaşması'nın IV. maddesinin uygulanması, Bölgesel Silahların Kontrolü Doğrulama ve Uygulama Yardım Merkezi (RACVIAC), Cenevre Güvenlik Siyaseti Merkezi (GCSP), Silahlı Kuvvetlerin Demokratik Kontrolü Merkezi (DCAF)

USGY-IV

CICA Görev Gücü Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı (AİGK) Türk Dönem Başkanlığı ile bağlantılı faaliyetleri yürütmek.

EK I: DIŞIŞLERİ BAKANLIĞINDA KULLANILAN BİRİM RUMUZZLARI VE AÇILIMLARI
(1966-2017)

Dışışleri Bakanlığı'nda 1966 yılından itibaren birimler için rumuz kullanılmaya başlanmıştır. Genellikle 4 büyük harften oluşan bu rumuzların, ilk iki harfinin birimlerin isimlerin baş harflerinden oluőmasına son iki harfinin de birimin seviyesini iőaret etmesine – uygulamada istisnaları da mevcut olmakla beraber- dikkat edilmiştir.

Rumuz	Açılımı
AAGM	İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü-Avrupa ve Amerika
AARS	Afganistan-İrak Koordinatörlüğü
ABEY	Avrupa Birliğı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı
ABGM	Avrupa Birliğı Genel Müdürlüğü
ABGY	Avrupa Birliğı Genel Müdür Yardımcılığı
ABKY	Avrupa Birliğı Katılım Süreci Genel Müdür Yardımcılığı
ABSY	Avrupa Birliğı Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı
AÇGY	Antlaşmalar Genel Müdür Yardımcılığı
ADGM	Afrika ve Doğı Asya Genel Müdürlüğü
ADGY	Afrika ve Doğı Asya Genel Müdür Yardımcılığı
ADGY	Doğı Asya Genel Müdür Yardımcılığı
AFBY	Batı Afrika Genel Müdür Yardımcılığı
AFDY	Doğı Afrika Genel Müdür Yardımcılığı
AFGM	İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü-Afrika
AFGY	Afrika Genel Müdür Yardımcılığı
AGGM	Araştırma ve Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü
AGİY	AGİK/AGİT Genel Müdür Yardımcılığı
AGİZ	AGİT İstanbul Zirvesi İcra Sekreterliğı
AİAD	Antlaşmalar Dairesi Başkanlığı
AİED	Emlak Dairesi Başkanlığı
AİGM	Araştırma ve İstihbarat Genel Müdürlüğü
AİGM	Antlaşmalar, Hudut ve Emlak İşleri Genel Müdürlüğü
AİGY	Araştırma ve İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı
AİHD	Hudut İşleri Dairesi Başkanlığı
AİKY	Afrika ve İKÖ Genel Müdür Yardımcılığı
AKDM	Dışışleri Bakanlığı Akademisi Başkanlığı
AKGM	Avrupa Konseyi ve AGİK Genel Müdürlüğü
AKGY	Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı
ALGM	İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü-Amerika
ALGY	Amerika Genel Müdür Yardımcılığı
ALKY	Amerika Genel Müdür Yardımcılığı
ANGM	Antlaşmalar Genel Müdürlüğü
ANGY	Antlaşmalar Genel Müdür Yardımcılığı
APGM	İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü-Asya-Pasifik
APGY	Güneydoğı Asya ve Pasifik Genel Müdür Yardımcılığı
APGY	Avrupa Birliğı Genel Müdür Yardımcılığı-Avrupa Parlamentosu
ARDA	Arşiv Dairesi Başkanlığı
ARTY	Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı
ARUD	Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı
ARUD/BİS	Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı-Bilgi Sistemleri

ARUL	Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
ARYD	Araştırma ve Yayın Daire Başkanlığı
ASAD	Araştırma Dairesi Başkanlığı
ASEB	Siyaset Planlama Ekonomik Sorunlar Bölümü
ASGM	İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü-Araştırma ve Siyaset Planlama
ASGM	Araştırma ve Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü
ASGM	Orta Asya, Kafkasya, Slav Ülkeleri Genel Müdürlüğü
ASGY	Orta Asya Genel Müdür Yardımcılığı
ASİB	Siyaset Planlama Parlamentoyla İlişkiler Bölümü
ASKD	Avrupa Konseyi Dairesi Başkanlığı
ASPD	Siyaset Planlama Dairesi Başkanlığı
ASPL	Araştırma ve Siyaset Planlama Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
ASUB	Siyaset Planlama Uluslararası Örgütler Bölümü
ATAT	Avrupa Toplulukları Araştırma-Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı
ATGM	Avrupa Toplulukları Genel Müdürlüğü
ATUY	Avrupa Toplulukları ile İlişkiler ve Uygulama Genel Müdür Yardımcılığı
AUGM	Evrak Ulaştırma ve Arşiv Genel Müdürlüğü
AVGM	Avrupa Genel Müdürlüğü
AVGM	Avrupa ile İlişkiler Genel Müdürlüğü
AVGY	Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı
AVGY	Avrupa Birliği Genel Müdür Yardımcılığı
AVGY	Genel Müdür Yardımcılığı-AT Üyesi Olmayan Avrupa Ülkeleri
AVTY	Genel Müdür Yardımcılığı-AT Ülkeleri
AZEM	Azınlıklar ve Emlak Dairesi Reisliği/ Genel Müdürlüğü
AZEM/ETÜD	Etüd Dairesi Reisliği
BAGM	İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü-Balkanlar ve Orta Avrupa
BAGM	İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü-Balkanlar
BAGM	Batı Avrupa ve Amerika Genel Müdürlüğü
BAGY	Balkanlar Genel Müdür Yardımcılığı
BAGY	Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı
BATI	Batı Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
BDGM	BDT ile (Kafkas ülkeleri hariç) İlişkiler Genel Müdürlüğü
BDSY	Slavlar ve Kuzey Doğu Asya, B.Rusya, Moldova, Rusya, Ukrayna GMY
BDSY	Slav Ülkeleri Genel Müdür Yardımcılığı
BDTY	BDT ülkeleri ve Güney Doğu Asya Genel Müdür Yardımcılığı
BDTY	BDT ülkeleri (Orta Asya) Genel Müdür Yardımcılığı
BİGY	Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı
BHİM	Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
BHMS	Başhukuk Müşavirliği
BİLD	Bilim Dairesi Başkanlığı
BİSD	Bilgi Sistemleri ve İletişim Daire Başkanlığı
BKBY	Genel Müdür Yardımcılığı-Balkanlar
BKGM	Balkanlar ve Kafkas Ülkeleri İle İlişkiler Genel Müdürlüğü
BKKY	Genel Müdür Yardımcılığı-Kafkas Ülkeleri
BKON	Büyükelçiler Konferansları Koordinatörlüğü
BKYD	Bakan Yardımcılığı
BKYY	Balkanlar, Kafkas ülkeleri, Kıbrıs-Yunanistan ile İlişkiler GMY
BMGY	Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı
BMKY	BM ve Boğazlar Rejimi Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
BOGY	Balkanlar ve Orta Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı

BÖZK	Bakan Özel Kalem Müdürlüğü
BÖZM	Bakan Özel Müşavirliği
BTED	Bilişim Teknolojileri Daire Başkanlığı
BTFT	Başbakanlık Tanıtma Fonu Kurulu Dışışleri Temsilciliği
BÜTD	Bütçe Dairesi Başkanlığı
CICA	Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı Koordinatörlüğü
ÇDHD	Denizcilik ve Havacılık Sorunları Dairesi Başkanlığı
ÇEGM	Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü
ÇEGY	Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı
ÇKGY	Çok Taraflı Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı
ÇSED	Etüd Dairesi Reisliği
ÇSİG	Çok Taraflı Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü
ÇSKD	Avrupa Konseyi Dairesi Reisliği
ÇSGM	Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdürlüğü
ÇSUD	Uluslararası Kuruluşlar ve Sorunlar Dairesi Reisliği
ÇSYD	Çanakkale Savaşlarının Yıldönümü Kutlamaları Koordinatörlüğü
ÇTAD	Avrupa Kuruluşları, Denizcilik-Havacılık Genel Müdür Yardımcılığı
ÇTAD	Çok Taraflı Siyasi İşler GMY (Denizcilik- Havacılık)
ÇTAK	Çok Taraflı Siyasi İşler GMY (Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları)
ÇTİG	Çok Taraflı İlişkiler Genel Müdürlüğü
ÇTTİ	Tarihi İncelemeler Genel Müdür Yardımcılığı
ÇTUK	Çok Taraflı Siyasi İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Uluslararası Kuruluşlar)
ÇTUK	Uluslararası Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı
ÇVGY	Çevre ve İklim Değişikliği Genel Müdür Yardımcılığı
DAGM	Doğu Avrupa ve Uzak Doğu Genel Müdürlüğü
DAGY	Doğu Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı
DAKM	Dışışleri Akademisi
DBİM	Bilgi İşlem Merkezi
DHGY	Denizcilik, Havacılık ve Hudut Genel Müdür Yardımcılığı
DEKU	Denetleme Kurulu
DEMB	Dışışleri Eğitim Merkezi Başkanlığı
DİAB	Diplomasi Akademisi Başkanlığı
DİAD	Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı
DOĞU	Doğu Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
DPİM	Dış Politika İnceleme Merkezi
DPKD	Dış Politika Danışma Kurulu
DSAY	Dışışleri Merkez Saymanlık Müdürlüğü
EFGY	Enformasyon Genel Müdür Yardımcılığı
EİBA	İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı-Avrupa ve OECD ve Enerji
EİBD	İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Batı-Doğu, Enerji)
EİDA	İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı-Doğu Avrupa
EİED	Emlak Dairesi Reisliği
EİEY	İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Ortadoğu-Afrika)
EİGM	Emlak İşleri Genel Müdürlüğü
EİGM	Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü
EİGM	İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü
EİGY	İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı
EİGY	Genel ve İkili (Ortadoğu ve Afrika) Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı
EİGY	Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı
EİHD	Hudut İşleri Dairesi Reisliği

EİİB	İKÖ, İSEDAK, Bölgesel İşbirliği Genel Müdür Yardımcılığı
EİİD	Ekonomik İşler-İKÖ Daimi Komitesi Dairesi Başkanlığı
EİİE	İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı
EİİK	İKÖ Ekonomik ve Teknik İşbirliği Genel Müdür Yardımcılığı
EİOA	İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Ortadoğu-Afrika)
EİOA	İkili Ekonomik İşler GMY (Ortadoğu-Magrep-Asya-Amerika-Pasifik)
EİSO	Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı (Sosyal İşler)
EİTA	Avrupa Toplulukları Araştırma ve Hukuk Genel Müdür Yardımcılığı
EİTU	Avrupa Toplulukları-Uygulama Genel Müdür Yardımcılığı
EİUE	Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı
EİUK	Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı
EUGM	Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü
EKETİB	Ekonomik, Kültürel, Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığı
EKGM	Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü
EKGM	Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü
ENGM	Enformasyon Genel Müdürlüğü
ENFD	Enformasyon Dairesi Başkanlığı
ENFD	Enformasyon ve Tanıtma Daire Başkanlığı
ENFO	Enformasyon Dairesi Genel Müdürlüğü
ENGY	Enformasyon Genel Müdür Yardımcılığı
ENHB	Haber Koordinasyon Bölümü
ENHD	Haberler ve Sözcülük Dairesi Başkanlığı
ENKD	Haberler ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı
ENKD	Enerji Konularında Koordinatörlük
ENSD	Bakanlık Sözcülüğü Dairesi
ENTD	Tanıtma ve Yayın Dairesi Reisliği
ESAD	AET İşleri Dairesi Başkanlığı
ESBD	Birleşmiş Milletler Ekonomik Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı
ESED	Ekonomik ve Teknik İşbirliği Dairesi Başkanlığı
ESGM	Ekonomik ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü
ESGY	Enerji, Su, Çevre İşleri Genel Müdür Yardımcılığı
ESİD	İkili Ekonomik İşler Dairesi Başkanlığı
ESSD	Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
ESUD	Uluslararası Ekonomik ve Mali Sorunlar Dairesi Başkanlığı
ETİG	Ekonomik ve Teknik İşbirliği Grubu
EUDA	Evrak ve Ulaştırma Dairesi Başkanlığı
EUGM	Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü
EUGM	Uluslararası Ekonomik ve Teknik İşler Genel Müdürlüğü
EYOK	EXPO 2012 Koordinatörlüğü
GAGM	İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü-Güney Asya ve Irak
GAGY	Güney Asya Genel Müdür Yardımcılığı
GENY	Genel Sekreter Enformasyon İşleri Yardımcılığı-Bakanlık Sözcüsü
GHKY	Genel Sekreter Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Yardımcılığı
GİD	Güvenlik İşleri Dairesi Başkanlığı
GİDA	Güvenlik İşleri Dairesi Başkanlığı
GİDB	Genel İdari İşler Daire Başkanlığı
GİDY	Genel Sekreterlik Yardımcılığı-İdari İşler
GİDY/GİD	Güvenlik İşleri Dairesi Başkanlığı
GİGM	Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü
GİGY	Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı

GİGY	Güvenlik ve İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı
GİKY	Genel Sekreterlik Yardımcılığı-İktisadi İşler
GKEY	Genel Sekreterlik Kültür ve Enformasyon İşleri Yardımcılığı
GKKY	Genel Sekreter Kültür ve Konsolosluk İşleri Yardımcılığı
GMGY	Genel Sekreter Milletlerarası Güvenlik İşleri Yardımcılığı
GMSY	Genel Sekreter Müşterek Güvenlik İşleri Yardımcılığı
GNMY	Genel Sekreterlik Yardımcılığı-Müşterek Güvenlik
GÖZK	Genel Sekreterlik Özel Kalem Müdürlüğü
GÖZM	Genel Sekreter Özel Müşavirliği
GPRB	Genel Sekreterlik Yardımcılığı-Kültür-Protokol
GSİY	Genel Sekreterlik Yardımcılığı-Siyasi İşler
GSOB	Genel Sekreterlik Yardımcılığı-Azınlık-Emlak-Konsolosluk-Sosyal İşler
GSY	Genel Sekreter Yardımcılığı
HİGM	Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü
HLPF	Somali Yüksek Düzeyli Ortaklık Forumu Koordinatörlüğü
HUMŞ	Hukuk Müşavirliği
IRGY	Irak İle İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı
IROT	Irak Özel Temsilciliği
İADA	İstihbarat ve Araştırma Dairesi Başkanlığı
İAGM	İstihbarat ve Araştırma Genel Müdürlüğü
İAGY	İstihbarat ve Araştırma Genel Müdür Yardımcılığı
İBEİ	İktisadi İlişkiler Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
İCSE	Bakanlık İcra Sekreterliği
İDAD	Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Reisliği
İDBD	Bütçe ve İdari İşler Dairesi Reisliği
İDDB	İhale Değerlendirme Dairesi Başkanlığı
İDEB	İç Denetim Birimi Başkanlığı
İDGM	İdari İşler Genel Müdürlüğü
İDİD	İdari İşler Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
İEDY	İİT, EİT ve D8 Genel Müdür Yardımcılığı
İEGM	İkili Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü
İEGY	Genel ve İkili Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı
İEİD	İkili Ekonomik İşler Dairesi Reisliği
İEİG	İkili Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü
İETD	Ekonomik ve Teknik İşbirliği Dairesi Reisliği
İKAD	İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı
İKDB	İç Kontrol Daire Başkanlığı
İKGY	İkili Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı
İMAD	İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı
İMAD-G	Güvenlik İşleri Birimi
İMAD-BİM	Bilgi İşlem Merkezi
İSAD	Afrika Dairesi Başkanlığı
İSAJ	Amerika-Pasifik Genel Müdür Yardımcılığı
İSAP	Amerika-Pasifik Genel Müdür Yardımcılığı
İSBA	Batı Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı
İSBA	Batı Avrupa ve Amerika Genel Müdür Yardımcılığı
İSBD	Batı Dairesi Reisliği
İSDA	Doğu-Uzak Asya Dairesi Başkanlığı
İSDA	Doğu Avrupa ve Asya Genel Müdür Yardımcılığı
İSDD	Doğu Avrupa Dairesi Başkanlığı

İSDD	Doğu Dairesi Reisliği
İSFA	F. Almanya Genel Müdür Yardımcılığı
İSHD	Hudut İşleri Dairesi Başkanlığı
İSİD	İkili Siyasi İşler Bakanlık Müşavirliği
İSİG	İkili Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü-Avrupa
İSİG-I	İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü -Avrupa
İSİG-II	İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü Orta Doğu ve Körfez, Afrika Asya-Pasifik
İSİG-III	İkili Siyasi İşler Gn. Md. Balkanlar, Orta Asya ve Kafkasya Doğu Avrupa
İSKY	Kıbrıs - Yunanistan Genel Müdür Yardımcılığı
İSOA	Orta Doğu-Afrika Genel Müdür Yardımcılığı
İSOD	Orta Doğu ve Afrika Dairesi Reisliği
İSOD	Orta Doğu ve Kuzey Afrika Dairesi Başkanlığı
İSOK	İkili Siyasi İşler GMY-İran, Irak, Pakistan, Körfez, İKÖ, KİK
İSTY	İstihbarat Genel Müdür Yardımcılığı
KAGM	Kuzey Amerika Genel Müdürlüğü
KAGM	Amerika, Pasifik ve Uzak Doğu Genel Müdürlüğü
KAGY	Amerika, Pasifik ve Uzak Doğu Genel Müdür Yardımcılığı
KAGY	Kuzey Amerika Genel Müdür Yardımcılığı
KAGY	Kuzey Avrupa ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığı
KBHD	Konsolosluk Bilişim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
KDGM	İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık-Hudut Genel Müdürlüğü
KDGM	Kıbrıs-Yunanistan, Denizcilik-Havacılık Genel Müdürlüğü
KDGY	Kuzeydoğu Akdeniz Genel Müdür Yardımcılığı
KEET	Enformasyon ve Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı
KEGM	Kültür ve Enformasyon Genel Müdürlüğü
KEGY	Yurtdışında Yaşayan Türkler, Göç, İltica ve Emlak Genel Müdür Yardımcılığı
KEİÇ	İkili ve Çok Taraflı Kültürel İşler Genel Müdür Yardımcılığı
KEPA	Kültür İşleri GMY (Doğu Bloku, ABD, Kanada, Asya ve Uzakdoğu)
KEÖK	Özel Kültürel İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı
KFGY	Kafkasya Genel Müdür Yardımcılığı
KFGY	Kafkasya ve Slav Ülkeleri Genel Müdür Yardımcılığı
KGEH	Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler GMY (Emlak ve Hudut İşleri)
KGSİ	Konsolosluk Sosyal İşler ve Yurtdışı Vatandaş Sorunları GMY
KHSG	Konsolosluk, Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü
KİAAB	Asya-Afrika-Avustralya Bölümü
KİAVB	Avrupa-Amerika Bölümü
KİBD	Kültür Batı Avrupa ve Amerika Dairesi
KİÇD	Kültür Çok Taraflı İlişkiler Dairesi
KİÇT	Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (Çok Taraflı)
KİÇPB	Kültür Çok Taraflı İlişkiler ve Planlama Bölümü
KİDD	Kültür Doğu Avrupa, Asya ve Afrika Dairesi
KİGM	Kültür İşleri Genel Müdürlüğü
KİGY	Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı
KİGY	Kıbrıs İşleri Genel Müdür Yardımcılığı
KİİÇ	Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (Batı Avrupa, Afrika ve Ortadoğu)
KİİD	Kültür İkili İlişkiler Dairesi Başkanlığı
KİİK	Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (Batı Avrupa, Afrika ve Ortadoğu)
KİGM	Kültür İşleri Genel Müdürlüğü
KİGY	Kültür İşleri Genel Müdür Yardımcılığı
KİKD	İki Taraflı Kültürel İlişkiler Daire Reisliği

KİYU	Kıbrıs-Yunanistan Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
KGGY	Göç, İltica ve Vize Genel Müdür Yardımcılığı
KKVM	Konsolosluk Vize, Muhtelit Hukuk ve Mevzuatı Genel Müdür Yardımcılığı
KKVS	Konsolosluk Vize ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığı
KKVS	Konsolosluk Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdür Yardımcılığı
KMEH	Konsolosluk Hukuk, Emlak ve Hudut Genel Müdür Yardımcılığı
KOAB	Konsolosluk İşleri Dairesi Başkanlığı-AB Ülkeleri, İsveç Norveç, KKTC
KOAD	Konsolosluk Orta Doğu Dairesi Başkanlığı
KOAD	Konsolosluk Mevzuatı ve Antlaşmalar Dairesi Başkanlığı
KOAF	Konsolosluk Afrika ve Asya Dairesi Başkanlığı
KOAY	Orta Asya ve Kafkasya Genel Müdür Yardımcılığı
KODA	Konsolosluk Orta Asya, Doğu Avrupa ve Amerika Dairesi
KOEAB	Asya, Afrika, Amerika ve Avustralya ile Emlak İlişkileri
KOEAVB	Avrupa Memleketleri ile Emlak İlişkileri Bölümü
KOEC	Konsolosluk ve Hukuk İşleri Dairesi-OECD'ye Üye Ülkeler
KOED	Konsolosluk Emlak Dairesi Başkanlığı
KOEH	Konsolosluk Emlak ve Hudut İşleri Genel Müdür Yardımcılığı
KOGM	Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğü
KOGM	Konsolosluk Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
KOGM	Konsolosluk Hukuk ve Emlak Genel Müdürlüğü
KOGY	Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcılığı
KOGY	Konsolosluk Hukuk ve Emlak Genel Müdür Yardımcılığı
KOHD	Konsolosluk Hudut Dairesi Başkanlığı
KOKD	Konsolosluk ve Hukuk İşleri Dairesi-OECD Harici Ülkeler
KOKD	Konsolosluk İşleri Dairesi Başkanlığı-AB Harici Ülkeler
KOKD	Konsolosluk Dairesi Başkanlığı
KOKKB	Konsolosluk Dairesi Konsolosluk ve Yabancılar Bölümü
KOKVB	Konsolosluk Dairesi Vatandaşlık İşleri Bölümü
KOKVIB	Konsolosluk Dairesi Vize Bölümü
KOMD	Konsolosluk Sözleşmeler ve Muhtelit Hukuk Dairesi Başkanlığı
KOMD	Komptrolörlük Dairesi Başkanlığı
KONS	Konsolosluk ve Muhtelit Hukuk Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
KOPR	Konsolosluk Prensipier Daire Başkanlığı
KOPR	Konsolosluk ve Hukuk İşleri Dairesi Başkanlığı
KOSD	Konsolosluk Sözleşmeler ve Muhtelit Hukuk Dairesi
KOSD	Konsolosluk Sözleşmeleri Dairesi Başkanlığı
KOSMB	Konsolosluk Muhtelit Hukuk Bölümü
KOSSB	Konsolosluk Sözleşmeler Bölümü
KOVD	Konsolosluk Vize Dairesi Başkanlığı
KOYD	Konsolosluk Yurtdışındaki Vatandaşlar Daire Başkanlığı
KOYT	Konsolosluk Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığı
KSGM	Konsolosluk Hukuk ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü
KÜGY	Kültürel Diplomasi Genel Müdür Yardımcılığı
KÜLD	Kültür Dairesi Başkanlığı
KÜLT	Kültür İşleri Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
KVBD	Konsolosluk Vize ve Dış İrtibatlar Dairesi Başkanlığı
KVPD	Konsolosluk Vize Prensipieri Dairesi Başkanlığı
KVUD	Konsolosluk Vize Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
KYGİ	Konsolosluk İltica Daire Başkanlığı
KYGK	Konsolosluk İltica ve Göç Daire Başkanlığı

KYGM	Kıbrıs-Yunanistan İşleri Genel Müdürlüğü
KYGY	Kıbrıs-Yunanistan, Denizcilik-Havacılık Genel Müdür Yardımcılığı
MAAY	Müsteşar Yardımcılığı-Avrupa İşleri
MABY	Müsteşar Yardımcılığı-Avrupa İşleri
MBAY	Müsteşar Yardımcılığı- Denizcilik Havacılık, Kıbrıs-Yunanistan
MBAY	Müsteşar Yrd. (Balkanlar, Doğu, Avrupa, Kafkasya, Orta Asya, KDGM)
MBSY	Müsteşar Yardımcılığı/Bakanlık Sözcüsü
MBSY	Müsteşar Yrd. (Enformasyon, Bakanlık Sözcüsü, Bilim, Kültür, Tanıtma)
MÇİY	Müsteşar Çok Taraflı Siyasi İşler Yardımcılığı
MÇKY	Müsteşar Yardımcılığı-Çok Taraflı Siyasi İşler
MDDB	Muhasebe-Denetim Dairesi Başkanlığı
MEGM	Milletlerarası Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü
MEKY	Müsteşar Yardımcılığı-Ekonomik İşler
MEKY	Müsteşar Yardımcılığı Ekonomi, Kültür-Yurtdışı Tanıtım
MGAD	Savunma Antlaşmaları Uygulama Dairesi Başkanlığı
MGED	Savunma Siyaseti ve Enfrastrüktür Dairesi Başkanlığı
MGGM	Milletlerarası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü
MGGM	Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü
MGİD	Müşterek Güvenlik İşleri Dairesi Başkanlığı
MGNA	NATO ve Askeri İşler Genel Müdür Yardımcılığı
MCPD	Savunma Planlaması Dairesi Başkanlığı
MGSA	Savunma Antlaşmaları ve Askeri Yardımlar Genel Müdür Yardımcılığı
MGSİ	Müşterek Güvenlik İşleri Genel Müdür Yardımcılığı (Silahsızlanma)
MGSD	Stratejik Araştırmalar ve Silahsızlanma Dairesi Başkanlığı
MGSY	Müsteşar Yardımcılığı-Genel Siyasi İşler
MHDB	Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı
MİDY	Müsteşar Yardımcılığı-İdari ve Mali İşler
MİDY	Müsteşar Yardımcılığı (İdari İşler, Konsolosluk, Hukuk)
MİGM	Milletlerarası Siyasi İlişkiler Genel Müdürlüğü
MİSY	Müsteşar İkili Siyasi İşler Yardımcılığı
MKAY	Müsteşar Yardımcılığı-İkili Siyasi İşler-Amerika ve Kamu Diplomasisi
MKAY	Müsteşar Yardımcılığı-Kültür, Doğu Avrupa ve Asya İşleri
MKEY	Müsteşar İktisadi İşler Yardımcılığı
MKİY	Müsteşar Kültür İşleri Yardımcılığı
MOAY	Müsteşar Yardımcılığı-Orta Doğu, Afrika ve Asya-Pasifik İşleri
MOPY	Müsteşar Yardımcılığı Asya-Doğu Avrupa-Afrika
MOPY	Müsteşar Yardımcılığı- Orta Doğu, Afrika, Asya-Pasifik İşleri
MÖZK	Müsteşar Özel Kalem Müdürlüğü
MÖZM	Müsteşar Özel Müşavirliği
MSAB	Müsteşar Yardımcılığı (Siyasi İşler, AB)
MSAD	Silahsızlanma Daire Başkanlığı
MSGM	Stratejik Araştırmalar ve Silahsızlanma Genel Müdürlüğü
MSİY	Müsteşar Yardımcılığı-İkili Siyasi İşler ve Çok Taraflı İlişkiler
MSKY	Müsteşar Yardımcılığı-Kıbrıs-Yunanistan, Denizcilik-Havacılık
MSOA	Müsteşar Yardımcılığı-Siyasi İşler, Yurtdışında Yaşayan Türkler
MSY	Müsteşar Yardımcılığı
MSSD	Stratejik Araştırmalar Daire Başkanlığı
MTKY	Müsteşar Yardımcılığı -Yurtdışı Tanıtma Konsolosluk, Hukuk
MTKY	Müsteşar Yardımcılığı-Tanıtım, Kültür ve Yayın, Parlamento ile İlişkiler
MUDÜ	Muhasebe Müdürlüğü

MUKY	Müsteşar Yrd.-Amerika, Kıbrıs-Yunan, Deniz-Hava, Uluslararası Güvenlik
MUKY	Müsteşar Yrd.-Ul. Siyasi Kuruluşlar, Kıb.-Yunan, Pasifik ve Latin Amerika
MUMD	Muhasebe Müdürlüğü
MUMD	Muhasebe Müdürlüğü ve Bütçe Dairesi Başkanlığı
MÜAN	Müşterek Güvenlik ve Antlaşmalar Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
MÜĞİ	Müşterek Güvenlik İşleri Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
MÜST	Müsteşarlık Makamı
MÜZM	Müsteşar Özel Müşavirliği
MYBS	Müsteşar Basın Sözcülüğü Yardımcılığı
MYDB	Mali Yönetim Dairesi Başkanlığı
NBGY	NATO ve BAB Genel Müdür Yardımcılığı
NSGM	NATO, BAB ve Silahsızlanma Genel Müdürlüğü
NSGY	Silahsızlanma Genel Müdür Yardımcılığı
OAAAY	Magreb ve Afrika ülkeleri, İKÖ Genel Müdür Yardımcılığı
OAAAY	Afrika, KİK Ülkeleri, Yemen, İKÖ Genel Müdür Yardımcılığı
OABY	Orta Avrupa ve Baltıklar Genel Müdür Yardımcılığı
OAGM	Orta Doğu-Güney Asya İkili Siyasi İşler Genel Müdürlüğü
OAGM	Orta Doğu Genel Müdürlüğü
OAGM	Orta Doğu ve Afrika Genel Müdürlüğü
OAGM	Orta Doğu, Afrika ve Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdürlüğü
OAGY	Ortadoğu Genel Müdür Yardımcılığı
OAGY	Ortadoğu ve Afrika Genel Müdür Yardımcılığı
OAKY	Genel Müdür Yardımcılığı-Körfez/İKÖ, İran, Pakistan, Afganistan
OAKY	Genel Müdür Yardımcılığı-Afganistan KİK ülkeleri İran, Irak
OKGY	Ortadoğu Genel Müdür Yardımcılığı
OMGY	Orta ve Merkezi Avrupa Genel Müdür Yardımcılığı
ORAF	Orta Doğu ve Afrika Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
OSMN	Osmanlı İmparatorluğunun 700. Yıldönümü İcra Sekreterliği
ÖKDB	Ön Kontrol Daire Başkanlığı
PAKD	Akçeli İşler Dairesi Başkanlığı
PDGY	Protokol Genel Müdür Yardımcılığı-Diplomatik İşlemler
PEGM	Personel Genel Müdürlüğü
PERD	Personel Dairesi Başkanlığı
PERS	Personel Dairesi Genel Müdürlüğü
PİAD	Personel Arşiv ve Ulaştırma Dairesi
PİDB	Personel Dış İrtibatlar Bürosu
PİGM	Personel ve İdare Genel Müdürlüğü
PİGY	Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Diplomatik İşlemler)
PİİD	Personel Bütçe ve İdare Dairesi Başkanlığı
PİPD	Personel Dairesi Başkanlığı
PİYD	Personel Araştırma, Yayın ve Çeviri Dairesi Başkanlığı
PLGM	Planlama Grubu Genel Müdürlüğü
PLGM	Pasifik ve Latin Amerika ile İlişkiler Genel Müdürlüğü
PLGY	Pasifik ve Latin Amerika ile İlişkiler Genel Müdür Yardımcılığı
PÖZD	Özlük İşleri Dairesi Reisliği
PRAB	Protokol Ağırlandırma Bölümü
PRDD	Protokol Diplomatik İşlemler Dairesi Reisliği
PRDİ	Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Diplomatik İşlemler)
PRGM	Protokol Genel Müdürlüğü
PRGY	Protokol Genel Müdür Yardımcılığı

PROD	Protokol Dairesi Başkanlığı
PROT	Protokol Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
PRPD	Protokol Dairesi Reisliği
PRTY	Protokol Genel Müdür Yardımcılığı
PRTZ	Protokol Genel Müdür Yardımcılığı (Tören-Ziyaret-Mesajlar)
PUGY	Latin Amerika, Pasifik ve Uzak Doğu Genel Müdür Yardımcılığı
PUGY	Güney Asya, Uzak Doğu ve Pasifik Genel Müdür Yardımcılığı
RKGM	Doğu Avrupa, Kafkasya ve Orta Asya Genel Müdürlüğü
SAGY	Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı (Araştırma)
SAM	Stratejik Araştırmalar Merkezi
SEGY	Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı
SİAB	Avrupa Güvenliği ve Silahsızlanma Bölümü
SİAD	Avrupa Güvenliği ve Silahsızlanma İşleri Dairesi Başkanlığı
SİBD	Batı Dairesi Başkanlığı
SİCAB	CENTO, Güney-Batı Asya ve Afrika İşleri Bölümü
SİDD	Doğu Dairesi Başkanlığı
SİDE	Siyasi İncelemeler ve Değerlendirmeler Genel Müdür Yardımcılığı
SİED	Etüd Dairesi Başkanlığı
SİGM	Siyasi İşler Genel Müdürlüğü
SİMD	Milletlerarası Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı
SİOAB	Orta ve Doğu Avrupa İşleri Bölümü
SİOD	Ortadoğu ve Afrika Dairesi Başkanlığı
SİOAİB	Ortadoğu, Arap Ülkeleri ve İsrail İşleri Bölümü
SİPG	(KİPİG) Kıbrıs İşleri Planlama ve İcra Grubu Dairesi Başkanlığı
SİUDB	Uzak Doğu İşleri Bölümü
SİYD	Kıbrıs ve Yunanistan İşleri Dairesi Başkanlığı
SKGY	Kıbrıs-Yunanistan İşleri Genel Müdürlüğü
SKID	Kıbrıs Dairesi Başkanlığı
SKKD	Kıbrıs Dairesi Başkanlığı
SKKD	KİPİG Dairesi Reisliği
SKYD	Kıbrıs ve Yunanistan Dairesi Reisliği
SLGY	Ortadoğu Genel Müdür Yardımcılığı
SLGY	Slav Ülkeleri Genel Müdür Yardımcılığı
SOİŞ	Sosyal İşleri Dairesi Reisliği/Genel Müdürlüğü
SPGM	Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü
SPGY	Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı
SPLD	Siyaset Planlama Dairesi Başkanlığı
STGB	Strateji Geliştirme Başkanlığı
STRM	Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanlığı
SVSK	Savunma Sekreterliği
SYDB	Stratejik Yönetim Dairesi Başkanlığı
SYİD	Yunanistan Dairesi Başkanlığı
SYUD	Yunanistan Dairesi Başkanlığı
TAGM	Yurt Dışı Tanıtma Genel Müdürlüğü
TAGY	Yurt Dışı Tanıtma Genel Müdür Yardımcılığı
TEKU	Teftiş Kurulu Başkanlığı
TELD	Telekomünikasyon Dairesi Başkanlığı
TİKA	Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı
TKGM	Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İşler Genel Müdürlüğü
TKGM	Kültür ve Yurtdışı Tanıtma Genel Müdürlüğü

TRCD	Tercüme Dairesi Başkanlığı
UEAD	AET İşleri Dairesi Reisliği
UEK	Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar Genel Müdürlüğü
UEKD	Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar Dairesi Reisliği
UENB	Nükleer Sorunlar ve Bilimsel İşbirliği Dairesi Başkanlığı
UESD	Sosyal İşler Dairesi Reisliği
UESG	Uluslararası Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Genel Müdürlüğü
UDGM	Uzak Doğu Ülkeleri ile İlişkiler Genel Müdürlüğü
UDGY	Uzak Doğu Ülkeleri Genel Müdür Yardımcılığına
UGGM	Uluslararası Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü
UHGM	Uluslararası Hukuk Genel Müdürlüğü
UHGY	Uluslararası Hukuk Genel Müdür Yardımcılığı
UKBM	Genel Müdür Yardımcılığı-BM ve Diğer Kuruluşlar
UKDH	Genel Müdür Yardımcılığı-Denizcilik ve Havacılık
UKGM	Uluslararası Siyasi Kuruluşlar ve İşler Genel Müdürlüğü
UKGY	Uluslararası Siyasi Kuruluşlar Genel Müdür Yardımcılığı
UNGY	NATO ve BAB Genel Müdür Yardımcılığı
UNGY	NATO ve Avrupa-Atlantik Güvenlik ve Savunma İşleri GMY
USGY	AGİT, Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma Genel Müdür Yardımcılığı
YAGY	Yurtdışında Yaşayan Türkler GMY (Orta Asya ve Mücavir Ülkeler)
YBGY	Yurtdışında Yaşayan Türkler GMY(Avrupa, Amerika, Avustralya, Orta Doğu)
YİDB	Yapı İşleri Daire Başkanlığı
YİGY	Yunanistan İşleri Genel Müdür Yardımcılığı
YSPK	Yüksek Siyaset Planlama Kurulu
YTGM	Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdürlüğü
YTGy	Yurtdışında Yaşayan Türkler Genel Müdür Yardımcılığı
YUKH	Yüksek Kontrol Heyeti
YU-VA	Yurtdışı Vatandaş Sorunları Dairesi

